T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

CANSU ERBAŞ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. MEHMET ALTUNMERAL

BARTIN-2023

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cansu ERBAŞ

BARTIN-2023

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL danışmanlığında hazırlamış olduğum "TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ" başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımı kabul edeceğimi beyan ederim.

15.08.2023

Cansu ERBAŞ

ÖNSÖZ

Çalışmayı oluştururken kılavuzluğu ile çok şey öğrendiğim her daim engin bilgi ve tecrübesinden yararlandığım tez danışmanım saygıdeğer Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL'a şükanlarımı sunarım. Tezime yapmış oldukları katkılarından dolayı Prof. Dr. Mahmut KAPLAN ve Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz TOP'a teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim hayatım boyunca her türlü fedakârlığı göstererek bugünlere gelmemi sağlayan ve sayesinde çok şey başardığım anneme, her daim arkamda olan ve bana güç veren babama, bana her türlü destek veren en yakın arkadaşım olan kardeşime, desteğini ve anlayışını hiçbir zaman esirgemeyen her zaman yanımda olan sevgili nişanlıma teşekkür ederim.

Cansu ERBAŞ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

Cansu ERBAŞ

Bartın Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL

Bartın-2023, sayfa: 310

Sözlükte: "1-Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi. 2- Seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap. 3-Dergi." gibi anlamlara gelen mecmua, bir edebî terim olarak seçilmiş şiir, münşeat, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlere verilen genel addır. Kütüphanelerimizin arşivlerinde araştırmacılarını bekleyen fazlaca mecmua bulunmaktadır. Mecmualar klasik şiir örneklerinin yer aldığı antoloji niteliğindeki defterlerdir. Bu defterler mecmuayı tutan kişinin zevki, tutulduğu dönemin edebî ve tarihî yapısı hakkında bilgiler verir. Mecmuaların edebiyat tarihimizdeki en önemli yeri divan şairlerinin şiirlerinin toplandığı divanlarda bulunmayan bir şiirin buralarda bulunabilme ihtimalinin olmasıdır. Mecmuaların kim tarafından tutulduğu ise genellikle belli değildir.

Hazırladığımız tez çalışmasının amacı; daha önce yapılmış olan mecmua çalışmalarına bir yenisini daha eklemek, hakkında bilgi sahibi olunmayan yeni şairleri ilim dünyasına tanıtmak, divan sahibi şairlerin karşılaşılan yeni şiirleriyle beraber divanı olduğu bilinen ama divanı günümüze kadar ulaşamamış şairlerin şiirlerini ilim âlemine kazandırmaktır.

Bu çalışmada Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numarada kayıtlı ilahi mecmuası tanıtılmıştır. Eser, toplamda 77 varaktan oluşmaktadır. İçerisinde boş sayfalar mevcut olup, incelemesi ve çeviri yazılı metni verilen kısım "1b-76a" arasında yer almaktadır. Her bir varakta bir şiir bulunabildiği gibi bazı varaklarda bu sayı iki ya da üç olabilmektedir. Mecmua bozuk rika ile yazılmış olup siyah mürekkep kullanılmıştır. Mecmuada çoğunlukla 17. yy. şairleri bulunmaktadır.

Yapılan çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mecmuanın tanıtımı yapılıp önemi belirtildikten sonra "Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)" hakkında kısa bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde mecmua içerisinde karşılaşılan şairler ve hayatları hakkında özet bilgiler kaydedilmiştir. Mecmuadaki şairlerin şiir sayıları ve yüzyılları tablo ile belirtilmiştir. Mecmuada yer alan şairlerin yüzyılları ve kullanılan nazım şekillerinin yüzdelikleri grafik halinde gösterilmiştir. Eserde kullanılan ölçüler tablo halinde aktarılmıştır. Üçüncü bölümde mecmuanın çeviri yazılı metnine yer verilmiştir. Son bölümde ise; şiirlerin matla ve makta beyitleri, kullanılan aruz ve hece ölçüleri, nazım şekilleri/türleri ve varsa şiirlere dair bilgiler MESTAP tablosu üzerinde gösterilmiştir.

Çalışılan bu mecmua; ismi daha önce duyulmayan ve daha önce şiirleriyle karşılaşmadığımız Hârî, Sefil Bahşî, Mümtaz şairleri ve onların şiirlerini barındırması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlahi, klasik Türk edebiyatı, mecmua, MESTAP, şiir mecmuası.

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU DISTRICT PUBLIC LIBRARY HYMN MECMUAS REGISTERED AT NUMBER TZK1080 ACCORDING TO THE SYSTEMATIC CLASSIFICATION OF PROJECT (MESTAP)

Cansu ERBAŞ

Bartın University
Graduate School
Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet ALTUNMERAL
Bartın-2023, pp: 310

Mecmua; In the dictionary "1-All of the things that have been collected, arranged and collected arranged. 2- A handwritten book made of selected articles. 3-Magazine." Mecmua, which means such as poetry, munseat, lyrics, etc., chosen as a literary term. It is the general name given to the works in which the works are collected and brought together. There are many mecmua's waiting for their researchers in the archives of our libraries. Mecmua's are anthology notebooks with examples of classical poetry. Mecmua's gives information about the taste of the person who holds the mecmua's and the literary and historical structure of the period in which it was held. The most important place of the mecmua's in our literary history is the possibility of finding a poem that is not in the divan where the divan poet collected his poems. It is not clear who kept the mecmua's.

The purpose of the work we plan to do; To add a new one to the previous mecmua's works, to have information about both the language and style and the literary culture of the period in which the work was written, to introduce the poets we have not met before to the world of science, to introduce the poets who have the divan together with the new poems encountered, however whose divan has not survived to the present day. to bring the poems of poets to the world of science. The study also hopes to serve Classical Turkish Literature.

In this study, the divine mecmua recorded in the Tavsanli Zeytinoglu District Public Library with the number TZK1080 has been introduced. The work consists of 77 leaves in total. There are also blank pages in it, and the part that is examined and read as a translated text is located between “1b-76a”. There can be a poem on each leaf, and this number can be two or three in some leaves. The mecmua was written with broken rika and black ink was used. In the mecmua mostly 17th century there are poets.

The study consists of four parts. In the first part, after the introduction of the mecmua and its importance were stated, information about the "Systematic Classification of Mecmua's Project (MESTAP)" was given. In the second part, brief information about the poets encountered in the mecmua and their lives is given. The number of poems and centuries of the poets in the mecmua are indicated in the table. The centuries of the poets in the mecmua and the percentages of the verse forms used are shown graphically. The measurements used in the work are given in the form of a table. In addition, a detailed examination of the mecmua was made. In the third part, the translation written text of the mecmua is given. In the last part; The matla and makta couplets of the poems, the aruz and syllable measures used, the verse forms/types and information about the poems, if any, are shown on the MESTAP table.

This mecmua studied; It is important in terms of finding new poets and poems as it hosts poets and poems whose names have not been heard before and whose poems we have not encountered before.

Keywords: Classical Turkish literature, hymn, mecmua’s, MESTAP, poetry mecmua’a.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY ..... Error! Bookmark not defined.
BEYANNAME ii
ÖNSÖZ iii
ÖZET iv
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER viii
ŞEKİLLER DİZİNİ xi
TABLOLAR DİZİNİ xii
KISALTMALAR xiii
1. BÖLÜM GİRİŞ: ŞİİR MECMALARININ ÖNEMİ VE MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ "MESTAP" 1
2. BÖLÜM: TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ TANITILMASI 5
2. 1. Nüsha Tavsifi 5
2. 2. Tertip Hususiyetleri 5
2. 3. Mecmuanın İmla Özellikleri 6
2. 4. Mecmuada Bulunan Şairler ve Hayatları 7
2. 4. 1. Askerî (?-?) 7
2. 4. 2. Âşık Yûnus (?-1439) 8
2. 4. 3. Azîz Mahmûd Hüdâyî (1541-1628) 8
2. 4. 4. Derviş Osman (?-1684) 8
2. 4. 5. Derviş Ömer (1560-1636) 9
2. 4. 6. Dürrî (?-?) 9
2. 4. 7. Ecrî (?-?) 9
2. 4. 8. Eşrefoğlu Rûmî (?-1469) 9
2. 4. 9. Fâzıl (1802-1803?-1882) 10
2. 4. 10. Hacı Bayrâm-ı Velî (1352-1429) 10
2. 4. 11. Hamdî (1499/1500-1503) 10
2. 4. 12. Hâşimî 10
2. 4. 13. Hatâyî (1487-1524) 11
2. 4. 14. Enderûnlu Fâzıl (?-1810) 11

2. 4. 15. Erzurumlu İbrâhîm Hakkı (1703-1780) 12
2. 4. 16. İsmâil Hakkı Bursevî (1653-1725) 12
2. 4. 17. İrşâdî (1819/1820-1881) 12
2. 4. 18. İşretî (?-1566) 13
2. 4. 19. Kudsî (?-?) 13
2. 4. 20. Kul Ahmed (?-?) 13
2. 4. 21. Kul Hasan (?-?) 13
2. 4. 22. Mevlânâ (1207-1273) 13
2. 4. 23. Muhibbî (1494-1566) 14
2. 4. 24. Muhyiddin Abdal (?-?) 14
2. 4. 25. Muhyiddin Arabî (1165-1240) 14
2. 4. 26. Nakşî (1640-1702) 15
2. 4. 27. Nasûhî (1648-1717) 15
2. 4. 28. Nesîmî (?-1417) 15
2. 4. 29. Neş'et (1735-1807) 16
2. 4. 30. Niyâzî-i Mısrî (1618-1694) 16
2. 4. 31. Nûrî (1565-1651) 16
2. 4. 32. Pir Sultan Abdal (?-?) 17
2. 4. 33. Râgıb Paşa (1699-1763) 17
2. 4. 34. Rûhî (?-1605/1606) 17
2. 4. 35. Sefil Bahşî 18
2. 4. 36. Senâî (?-1784/85) 18
2. 4. 37. Serîrî (?-?) 18
2. 4. 38. Seyyid Seyfullâh (?-1601) 18
2. 4. 39. Seyyid Vehbî (1674?-1736) 19
2. 4. 40. Sezâyî (1699-1738) 19
2. 4. 41. Sırrî (?-1729/1730) 19
2. 4. 42. Şemseddin Sivâsî (1520-1597) 20
2. 4. 43. Şemsî Tebrîzî (1186-1247) 20
2. 4. 44. Şevkî (?-1852) 20
2. 4. 45. Şeyh Cemâlî (1690-1751) 20
2. 4. 46. Şîrî (?-?) 21
2. 4. 47. Ümmî Sinân (1488-1568) 21

2. 4. 48. Vâsıf (?-1824/1825) **21**
2. 4. 49. Virânî (?-?) **21**
2. 4. 50. Yahyâ (1644-1698) **22**
2. 4. 51. Yûnus Emre (1240-1320) **22**
2. 4. 52. Zarîfî (?-1795) **22**
2.4. Mecmuada Bulunan Şairler, Yüzyılları ve Şiir Sayıları **22**
2.5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri **25**
2.6. Mecmuada Kullanılan Ölçüler **26**
2.7. Mecmuanın İçeriği **28**
I.8. Derleyicinin Kimliği **28**
3. BÖLÜM: METİN **29**
3. 1. Metni Oluşturmada İzlenen Yöntem **29**
4. BÖLÜM: TZK1080 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ **271**
5. BÖLÜM SONUÇ **300**
KAYNAKLAR **302**
ÖZGEÇMİŞ ..... Error! Bookmark not defined.

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No		Sayfa No
2.1:	Mecmuadaki şairlerin yüzyıllarına göre yüzdelik dağılımları	254
2.2:	Şiirlerde kullanılan nazım şekillerinin yüzdelik dağılımları	265
2.3:	Şiirlerde kullanılan ölçülerin yüzdelik dağılımları	277
3.1:	Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi	79
3.2:	Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi	2455
3.3:	Mevlânâ'nın Farsça manzumesi	2466

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo No		Sayfa No
2.1:	Mecmuada bulunan şairler, yüzyılları ve şiir sayıları	232
2.2:	Mecmuada kullanılan ölçüler	266
3.1:	Çeviri yazı alfabesi	300
4.1:	Mecmuanın ayrıntılı içeriği	27272

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
AND	: Abdulahad Nûrî Dîvânı (Çelik, 1999)
AYD	: Âşık Yûnus Dîvânı (Tatçı, 1991)
Bk.	: Bakınız
BRD	: Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Erten, 2018)
BŞN	: Bektaşî Şâirleri ve Nefesleri (Ergun, 2017)
CUD	: Cemâleddîn Uşşâkî Dîvânı (Üçüncü, 1988)
EFD	: Enderûnlu Fâzıl Dîvânı (Beyhan, 2021)
ERD	: Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı (Güneş, 2014)
HBD	: Hacı Bayrâm-ı Velî Şiirleri (Bayramoğlu, 1989)
HD	: Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvânı (Yılmaz, 2015)
HND	: Hoca Neş'et Dîvânı (Oğraş, 1991)
HTD	: Hatâyî Dîvânı (Ergun, 1956)
Hz.	: Hazret-i
İHD	: İsmâil Hakkı Dîvânı (Yurtsever, 1990)
KDŞ	: Kayserili Dîvân Şâirleri (Köksal, 1998)
Ktp.	: Kütüphanesi
KS	: Kudsî Dîvânı (Kılıç, 2010)
MAD	: Muhyiddîn Abdâl Dîvânı (Durbilmez, 1998)
MESTAP	: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
ND.	: Niyâzî-i Mısrî Dîvânı (Erdoğan, 1998)
NKD	: Nakşî Dîvânı (Ayhan, 2000)
NM	: Nesîmî Makalesi (Erdoğan, 2021)
NSD	: Nesîmî Dîvânı (Ayan, 1990)
SD	: Senâî Dîvânı (Öte, 2000)
SND	: Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı (Yaman, 1976)
SSD	: Seyyid Seyfullâh Dîvânı (Özdemir, 1996)
ŞSD	: Şemseddin Sîvâsî Dîvânı (Süer, 2015)
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	: ve benzeri
YED	: Yûnus Emre Dîvânı (Tatçı, 2005)

yy. : Yüzyıl

1. BÖLÜM GİRİŞ: ŞİİR MECMALARININ ÖNEMİ VE MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ "MESTAP"

Sözlükte "1-Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi. 2-Seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap. 3-Dergi." gibi anlamlara gelmektedir. Mecmua, bir edebî terim olarak seçilmiş şiir, münşeat, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlere verilen genel addır (Devellioğlu, 2002: 596).

Mecmua türü Hz. Peygamber'in hadis yazımına izin vermesi ve o hadislerinin derlenip yazılması sonucunda ortaya çıkmıştır. Türk edebiyatında ise ilk örnekler 15. yy.'da görülmeye başlanmıştır. 1437'de Ömer Bin Mezid tarafından derlenen Mecmûatü'n-Nezâir bu türün bilinen ilk örneği kabul edilmektedir (Şenödeyici ve Akdağ, 2015: 367).
Mecmuaların tertibi, hem Türkçe, Arapça ve Farsça tek bir dilde yazılmış hem de ikisinin ya da üçünün bir arada kullanıldığı metinler halinde de yazılmıştır. Genellikle ilmî ve dinî konudaki mecmualar mensur ve Arapçadır. Edebiyat ve sanat konularındaki mecmualar ise Türkçe ve Farsça yazılmıştır (Uzun, 2003: 267).

Edebiyat araştırmaları açısından önem arz eden mecmuaların birçoğu günümüz harflerine aktarılmış olsa da yazma eser kütüphanelerinde hala çalışılmayı bekleyenleri de bulunmaktadır. Bu eserlerin ilim âlemine kazandırılması oldukça mühimdir.
Klasik edebiyat araştırmaları açısından mecmua oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü mecmuaların, divanı olmayan ya da divanı günümüze kadar ulaşamamış şairlerin şiirlerine veyahut divan sahibi olup tanınan şairlerin bilinmedik şiirlerine ulaşmakta katkısı büyüktür. Bununla birlikte mecmualar, yazıldıkları dönemin dil ve kültür özellikleri hakkında önemli bilgiler vermektedir. Şairlerin edebî kimliğinin tespit edilmesi açısından da mecmualar faydalı olmaktadır.

Mecmualarda bulunan şiirler veyahut düz yazılar mecmuayı derleyen kişinin zevki doğrultusunda toplanmaktadır. Mecmuayı derleyen kişi kendi zevkine göre beğendiği şiirleri veya nesirleri mecmuasına almaktadır (Şenödeyici ve Akdağ, 2015: 367).

Kütüphanelerimizde fazlaca bulunan mecmuaların edebiyat tarihimizdeki yerini ve önemini Ali Nihat TARLAN şöyle açıklar; "*1-Bir mecmua bir şahsın üzerinde tekâsüf eden bir edebî*

devir zevkini, sanat anlayışını bize aksettirir. 2-Bir mecmuada bulunan muhtelif şâirlerin eserleri, bir devrin edebiyât zeminini teşkil etmesi bakımından mühimdir. 3-Mecmua şiirleri bize devrenin ruhî ihtiyaçlarını gösterir. 4-İsimleri tezkireleri doldurmasına rağmen divânı olmayan birçok şâirin varlığı ve eserleri hakkında bizi aydınlatırlar. 5-Mecmuaları derleyenler umumiyetle şiirden anlayan meraklı ve kültürlü şahsiyetler olduğu için sanatkârın eserini yanlışsız yazmaları noktasında değerlidirler. 6-Muhtelif şâirlerin tahmisleri ve nazireleri ekseriya bu mecmualarda yan yana bulunur." (Tarlan, 1946: 122-123).

Günay KUT ise mecmuaların önemini şöyle vurgular: "*Bugün için kayıp olan bir eser mecmuaların birinde bulunabilir. Zamanında şâirin herhangi bir sebeple divanına koymadığı veya sonradan yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa geçerek mecmualarda yer alabilir.*" (Kut, 1986: 170).

Mehmet Fatih KÖKSAL ise mecmuaları önemli kılan unsurları maddeler hâlinde şöyle açıklamıştır:

> *"1. Kaynaklarda adı geçmeyen şairlere mecmualarda rastlamak mümkündür.*
> 2. *Bilinen şairlerin bilinmeyen ya da divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.*
> 3. *Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine tesadüf edebiliriz.*
> 4. *Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. (Kırk hadis, mi'raciye, mevlid, şehrengiz, biladiye, mektup)*
> 5. *Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları gibi örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.*
> 6. *Mecmualarda, şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri yakalama imkânı da vardır. Ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşürülmüş bir tarih manzumesi olabileceği gibi derkenara düşürülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.*
> 7. *Bazı şiir mecmualarında başka şairlerin şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu şiir*

mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından daha kıymetli sayılır.

8. *Derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda şahsın veya şairin zevklerini fark ederken dönemle ilgili ipuçları da yakalamak mümkündür.*
9. *Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi takip etmek de mümkün olur.*
10. *Hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında ya da yazılı sayfaların derkenarlarında; çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bunların bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır.*
11. *Aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir*." (Köksal, 2017: 138-141).

Mecmuanın ilk tasnifi Agah Sırrı Levend tarafından yapılmıştır ve şöyledir:

"1. Nazireler Mecmuaları

2. *Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları*
3. *Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar*
4. *Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar*
5. *Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar."* (Levend, 1984: 166-167).

Mecmuanın sınıflandırılması konusunda çalışma yapanlardan birisi de Atabey Kılıç'tır.

"1.Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

2. Şekil bakımından

3. Dil bakımından

4. Muhteva bakımından

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar" (Kılıç, 2012: 75-96).

Bazı mecmualar hem manzum hem mensur içerik barındırırlar. Derleyen kişi, kendinden önceki veya dönemindeki beğendiği şiir ya da düzyazıları mecmuasına yazmıştır. Bu mecmuaların derkenarlarında faydalı bilgiler, ilaç tarifleri vb. bilgiler de bulunmaktadır. (Şenödeyici ve Akdağ, 2015: 368-74).

Mehmet Fatih Köksal tarafından gündeme getirilen Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) önem arz eden ve edebî birikime katkı verecek değerli bir çalışmadır. MESTAP sayesinde hem aynı mecmuayı birden fazla kişinin çalışmasının önüne geçilmiş hem de bu alandaki çalışmalar kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Bunun yanı sıra mecmua çalışmalarının dijital ortamlarda yayınlanmasıyla araştırmacıların bu çalışmalara kolaylıkla erişimi sağlanmıştır. MESTAP tablosunda eserde bulunan şiirlerin matla ve makta beyitleri, şairlerin mahlasları, kullanılan hece veya aruz ölçüleri, nazım şekilleri, türleri ve varsa şiirle alakalı açıklama kısımları gösterilmiştir. Bu sayede kısa ve öz bir biçimde daha düzenli bir hüviyet oluşmuş, araştırmacılara da kolaylık sağlanmıştır.

MESTAP, şiir mecmuaları ve cönklerle birlikte bütün mecmuaların ayrıntılı dökümlerinin ve tasniflerinin yapılmasını hedeflemektedir. En çok kullanılan aruz kalıpları, kafiyeler, redifler vb. MESTAP sayesinde kolaylıkla tespit edilebilecektir. *"Hatta mecmualardaki şiir dışında yer alan metinler dahi kültür tarihimizin kodlarının çözümü noktasında sosyoloji, tarih, halkbilim, teoloji gibi çok farklı disiplinlere zengin bir malzeme sunacaktır."* (Köksal, 2017: 142-45).

2. BÖLÜM: TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ TANITILMASI

Bu bölümde çalışılan eser tanıtılmış ve eserin özellikleri belirtilmiştir. Bununla birlikte tespit edilen şairler hakkında kısaca bilgi verilmiş, şiirlerin ölçüsü ve nazım şekilleri grafik ve tablolarla gösterilmiştir.

2. 1. Nüsha Tavsifi

Nüsha, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı internet sitesinde İlahi Mecmuası ismi ile kayıtlı olup 43 Ze 1080 demirbaş numarada kayıtlıdır. Elimizdeki mikrofilmlerde Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numara ile kayıtlı olduğu görülmektedir. Mürettibi ve tertip tarihi hakkında bilgi yoktur. Kırık rik'a ile kaleme alınmıştır. Toplamda 77 varak olup 1b-76a arasında şiirler bulunmaktadır. 1a, 42a, 42b, 43a ile 63b-65a arasındaki sayfalar boştur. Satırları düzensizdir. Mecmuanın herhangi bir yerinde mühür veya kayıt bulunmamaktadır. Eserin mikrofilmleri çekilirken yapılan dikkatsizlik sebebiyle kimi başlıklar ve sayfa kenarında kalan mısra sonları okunamamaktadır. Eserdeki bütün yazılar siyah mürekkeple yazılmıştır.

Başı: “Ol cihānuŋ faḫrinüŋ sırrına ḳurbān olayım
Ḫuṭbe-i levlākınuŋ şānına ḳurbān olayım
Ḳābe ḳavseyn-i ev ednāsına ḳurbān olayım
Ben anuŋ ᶜilmine ᶜirfānına ḳurbān olayım
Ben anuŋ esrār-ı miᶜrācına ḳurbān olayım” (1b)

Sonu: “Hemrāh idinüp derdini *Vāṣıf’a* söyle
Keşf itme ṣaḳın sırrını nādāna ḳanar ya” (76a)

2. 2. Tertip Hususiyetleri

Toplamda 77 varaktan oluşan mecmua, seçme şiirlerden oluşmaktadır.

Sayfalarda şiir sayıları değişmektedir. Sayfaların bazılarında en fazla 3 şiir bulunmaktadır. Mısralar bazen alt alta bazen yan yana yazılmıştır. Eserde aralarda bulunan bazı sayfalar boştur. Buradan derleyicinin, yazmak istediği şiirler için bu sayfaları boş bıraktığı ve sonrasında tamamlayamadığı sonucu çıkarılabilir.

Eserde başlıklar ve şairlerin mahlasları siyah mürekkeple yazılmıştır. Başlıkların bazılarında şairlerin kimlikleri " Medfūn Ḳasımpaşalı Ṭarīḳ-i Ḥalvetiyyeden Şeyḫ Şākir Efendi Rahmetu'llāhi ʿAleyh Ḥażretleriniŋdür" gibi detaylı olarak belirtilmiştir. Şairlerin mahlasları üstünden çizgi çekilerek işaretlenmiştir.

Mecmua sahibinin, eseri bir düzen içinde oluşturmadığı görülmektedir. Şairler ve şiirleri arka arkaya değil düzensiz şekilde yazılmıştır. Mecmuanın ilerleyen sayfalarında sadece Zarîfî, Pîr Sultân ve Muhyiddîn Abdâl'ın şiirleri arka arkaya verilmeye başlanmıştır. Aynı şekilde şairlerin yüzyıllarına göre bir tertipten söz etmek mümkün değildir.

Mecmuada dörtlük şeklinde olan şiirlerin çoğu zaman beyitler halinde yazıldığı görülmektedir. Kimi manzumelerde tekrar eden mısralar "eyzân" ifadesiyle belirtilmiştir.

Dikkatli incelendiğinde 47b-62a varakları arasında kaydedilen şiirlerin düzensiz bir şekilde yazıldığı, sayfaya sığdırma gayreti olduğu görülmektedir.

Mecmuanın son kısımlarında gazel formunda ve divan edebiyatı nazım şekilleri ile yazılmış şiirlerin bulunduğu görülmektedir. Bu durum mürettibin, tertibin ileri aşamalarında ilahi mecmuası fikrinden vazgeçip beğendiği diğer şiirleri de kitaba kaydettiği fikrini oluşturmaktadır.

2. 3. Mecmuanın İmla Özellikleri

Dikkatlice incelendiğinde mecmuaya ait birtakım imla özelliklerinin ve yazım farklılıklarının olduğu görülmektedir. Bunlar şu şekildedir:

1. Eserde "خ ve ذ" harflerinin yazımıyla alakalı sıkıntılar bulunmaktadır. Örneğin; "Ḫudâ" kelimesi " " ve şeklinde yazılmıştır. Ayrıca "ẕevḳ" kelimesi eserde " " şeklindeki gibi "zevḳ" hâlinde kayıtlıdır.
2. Mecmuada "ẕât" ve "zât" olmak üzere iki farklı yazım şeklinin olduğu tespit edilmiştir.
3. Farsça tamlamaların farklı şekillerde yazıldığı görülmektedir. Örneğin "defter-i Raḥmân" tamlaması "defteri Raḥmân" " 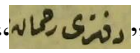 " biçiminde yazılmıştır.
4. Kimi zaman izâfet y'si ile bağlaç olan "vav" karışmıştır. Bu durum özellikle halk edebiyatı nazım şekillerinde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin: " 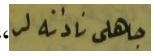 " Câḥil-i nâdâneler"
5. Eserde "ḫ^{v}âb" kelimesi ekseriyetle "ḫâb" şeklinde de yazılmıştır. Örneğin: " 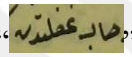 " "ḫâb-ı ġafletden"

2. 4. Mecmuada Bulunan Şairler ve Hayatları

Mecmuada toplamda 66 farklı şaire ait şiir bulunmaktadır. Hakkında bilgi bulamadığımız şairler şunlardır: Âkif Efendi, Cemâl-i Halvetî, Dehrî, Bosnevî, Fahrî, Hâfız, Hârî, Mümtâz, Osmân, Ömer, Süleymân, Şâkir, Sefil Bahşî.

Kaynaklarda hayatları ve eserleri hakkında bilgi bulabildiğimiz şairler aşağıda verilmiştir:

2. 4. 1. Askerî (?-?)

Asıl adı Muhammed olan Askerî'nin doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. 17. yy. şairlerindendir. Kütahya'nın Altıntaş ilçesine bağlı Zemme köyünde doğmuştur. Halvetî tarikatına bağlı olup Elmalılı Sinan Ümmî'ye intisap etmiştir (Karagöz, 1997).

Eserleri: *Dîvân, Câmi-i Esrâr, Sülûku's-Sâlikîn Fi Beyân-ı Esrârü'l-Ârifîn.*

2. 4. 2. Âşık Yûnus (?-1439)

Yûnus Emre'den etkilenen şairlerden birisidir. 14-15. yy.'da yaşamıştır. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Kaynaklarda ölüm tarihi 1439 olarak geçmektedir. Mezarı Bursa'da bulunmaktadır ve Niyâzî-i Mısrî tarafından keşfedilmiştir. Bu nedenle Bursalı olduğu düşünülmektedir (Tatçı, 2016).

2. 4. 3. Azîz Mahmûd Hüdâyî (1541-1628)

Asıl adı Mahmûd'dur. Hüdâyî mahlası şeyhi Üftâde tarafından verilmiştir. Babası Fadlullah b. Mahmûd'dur. Koçhisar'da doğmuş Sivrihisar'da büyümüştür. İlk tahsiline de Sivrihisar'da başlamış ve İstanbul'da devam etmiştir. Öğrencilik yıllarında Nâzır-zâde Ramazan Efendi'nin dikkatini çekmiş ve onun mu'îdi olmuştur. Sonrasında Nâzır-zâde'nin yanında Mısır-Şam kadılıklarında kadı vekili olarak görev yapmıştır. Mısır'da bulunduğu sıralarda Halvetiyye-Demirtâşiyye halifelerinden Kerîmüddin Halvetî'ye intisap etmiştir. Mısır-Şam'dan döndükten sonra Bursa'ya gelmiş ve Câmi-i Atik mahkemesine kadı nâibi olmuştur. 1576 yılında Üftâde Efendiye'ye intisâp etmiş ve 1628 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Arapça ve Türkçe otuza yakın eser kaleme almıştır (Yılmaz, 2016).
Eserleri: *Dîvân, Nefâisü'l-Mecâlis, Câmiu'l-Fazâil ve Kâmiu'r-Rezâil, Miftâhu's-Salât ve Mirkâtü'n-Necât, Vâkı'ât.*

2. 4. 4. Derviş Osman (?-1684)

Doğum tarihi belli olmamakla birlikte Kayseri'de dünyaya gelmiştir. Şiirlerinde Osman, Derviş Osman ve Şeyh Osman mahlaslarını kullanmıştır. Gülşenî Tarikatine mensuptur. Şeyh Abdulahad Nûrî Efendi'ye intisap etmiştir. Sonrasında ilim yolunu seçmiş Bostan-zâde Yahyâ Efendi'den mülâzım olmuştur. Önce Şeyh Şemsî Paşa Tekkesi şeyhi ve cuma vaizi, sonrasında Tercüman Yunus Tekkesi şeyhi olmuştur. Kayseri'de Sahibiye Medresesi'ne görevlendirilmiştir. Tekrar tasavvufa döndüğünde ise İstanbul'a gelmiş ve Üsküdar'da Şemseddin Paşa Camii'nde vaiz ve zaviyesinde seccade-nişîn-i meşîhat olmuştur. 1684'te vefat etmiştir (Köksal, 1998).
Eserleri: *İlâhiyât-ı Derviş Osmân, Dîvânçe.*

2. 4. 5. Derviş Ömer (1560-1636)

1560 yılında Kastamonu'nun Musafakih mahallesinde dünyaya gelmiştir. Ailesi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ömer Fu'âdî'nin iyi bir eğitim gördüğü eserlerinden anlaşılmaktadır. Halvetilik tarikatının Şa'baniyye kolunda şeyhlik yapmıştır. 1636'da Kastamonu'da vefat etmiştir (Yazar, 1999).

Eserleri: *Bülbüliyye, Aseliyye, Pend-nâme, Risâle-i Devrân.*

2. 4. 6. Dürrî (?-?)

Hakkında fazla bilgi bulunmayan Dürrî, Gümülcineli'dir. Batı Trakya civarında yaşamıştır. 17. yy şairidir. Dönemin ileri gelen devlet adamlarıyla hemhal olmuştur. İlmiye sınıfına mensup bir şairdir. *Divan*'ını kendi el yazısıyla yazmıştır (Kılıç, 2010).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 7. Ecrî (?-?)

Hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. 18. yy'da yaşadığı kabul edilmektedir. Halvetî'dir ve mutasavvıf bir şairdir. Şiirlerinde Caferî olduğunu dile getirmiştir. Şiirlerinden, Ehl-i Beyt'e ve Hz. Ali'ye gönülden bağlı olduğu anlaşılmaktadır (Aykanat, 2011).

2. 4. 8. Eşrefoğlu Rûmî (?-1469)

İznik'te doğan Eşrefoğlu Rûmî'nin asıl adı Abdullah'tır. Hacı Bayrâm-ı Velî'nin damadı ve halifesidir. Mısır'da Şeyh Hüseyin Hamevî'den eğitim almış ve onun kendisine hitap ettiği şekliyle "Rûmî" olarak şöhret bulmuştur. Doğum tarihi ve vefatı hakkında farklı bilgiler bulunmaktadır. Türbesinde yazan "Eşrefzâde azm-i cinân eyledi" mısraının verdiği 874/1469 tarihi doğru kabul edilmiştir.

Vahdet-i vücud görüşünü benimsemiş ve eserlerini sade bir Türkçe ile yazmıştır. Hz. Ali sevgisini eserlerinde sıklıkla dile getirmiştir. Eşrefiyye Tarikatı'nın kurucusudur (Güneş, 2014).

Eserleri: *Dîvân, Müzekki'n-nüfûs, Tarîkat-nâme.*

2. 4. 9. Fâzıl (1802-1803?-1882)

Asıl adı Mehmed olup Bosnalıdır. *Osmanlı Müellifleri*'nde doğum tarihi 1802-03 olarak yazmaktadır. Ebu'l-bekâ Kefevî ailesine mensuptur. Babası Mustafâ Nûreddin Efendi, annesi Kâmile Hanım'dır. Tahsilini tamamladıktan sonra Edirne müderrisliği rü'usu verilmiştir. Sonrasında kaymakamlık, Belgrad mollalığı görevlerinde bulunmuştur. 1844-45 yıllarında İstanbul'da Galata Mevlevî-hânesi şeyhi Kudretullâh Dede Efendi'ye intisap etmiştir. 12 Aralık 1882'de vefat etmiştir (Duman, 2005).

Eserleri: *Dîvân-ı Fâzıl Paşa, Şerh-i Hakâyık-ı Ezkâr-ı Mevlânâ, Reddiye ve Tekzibiyye.*

2. 4. 10. Hacı Bayrâm-ı Velî (1352-1429)

1352 yılında Ankara'nın Solfasol köyünde doğmuştur. Asıl adı Numan'dır. Babası Koyunluca Ahmed'dir. Şeyh Hamîdüddîn-i Aksarâyî'ye intisap etmiştir. Şeyhi onunla bir bayram günü karşılaştığı için Bayrâm mahlasını vermiştir. İyi bir öğrenim görmüştür. Müderrislik görevinde bulunduktan sonra Ankara'da kendi adıyla anılan Bayrâmî tarikatının şeyhi olmuştur. 1429 yılında vefat etmişir (Akkuş, 1986).

2. 4. 11. Hamdî (1499/1500-1503)

Asıl adı Muhammed Hamdullah'dır. 1499/1500 yılında Göynük'te doğmuştur. Babası Fatih Sultan Mehmed'in hocalarından biri olan Akşemseddin'dir. Bu nedenle ilk eğitimini de babasından almıştır. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. İbrahim Tennurî'ye intisap etmek için Kayseri'ye gitmiştir. Uzun yıllar inziva hayatı yaşamış ve 1503 yılında vefat etmiştir. Hamse sahibi bir şairdir. *Yûsuf u Züleyhâ* mesnevisi Türk edebiyatında önemli bir yere sahiptir (Özyıldırım, 1999).

Eserleri: *Dîvân, Yûsuf u Züleyhâ, Leylâ vü Mecnûn, Ahmediyye, Tuhfetü'l-Uşşâk, Kıyâfet-nâme.*

2. 4. 12. Hâşimî

Asıl adı Mehmet Çelebi'dir. Doğum ve ölüm tarihi hakkında net bir bilgi bulunmamakla beraber 16. yy. sonları ile 17. yy.'ın başlarında yaşamıştır. Bursa'da doğmuştur. Hz.

Muhammed'in soyundan geldiği için Hâşimî mahlasını kullanmıştır. Ailesi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Bayramiyye tarikatına mensup bir şairdir. Çoğunlukla İstanbul'da yaşamış ve orada vefat etmiştir (Karaca, 1995).

Hâşimî; müderrislik, kadılık gibi görevlerde bulunmuş ve saraçlıkla uğraşmıştır. Muamma söylemedeki hüneriyle şöhret sahibi olmuştur (Ece, 2003).
Eserleri: *Dîvân, Mihr ü Vefâ.*

2. 4. 13. Hatâyî (1487-1524)

Safevî Devleti'nin kurucusu olan Şah İsmail, 1487 yılında Erdebil'de doğmuştur. Babası Safevî soyundan gelen Şeyh Haydar olup annesi ise Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın kızı Âlemşâh ünvanıyla bilinen Halime Begüm'dür.

1501 yılında Tebriz'de taç giyip şahlığını ilan eden Şah İsmail, Çaldıran Savaşı dışındaki savaşları kazanmıştır. Fakat 1514'te Yavuz Sultan Selim'e yenildikten sonra devlet işlerini bırakmıştır. 1524'te 38 yaşında iken Erdebil'de ölmüş ve oraya gömülmüştür.

Şah İsmail'in hem Türkçe hem Farsça şiirler yazdığı söylense de şiirlerinin hemen hemen hepsi Türkçedir (Macit, 2017).
Eserleri: *Dîvân, Deh-nâme, Nasîhat-nâme.*

2. 4. 14. Enderûnlu Fâzıl (?-1810)

Asıl adı Hüseyin'dir. Doğum tarihi hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Yaşadığı dönemde Fâzıl-ı Enderûnî adıyla ünlenmiştir. Dedesi Tahir Ömer Bey ve babası Ali Tahir Bey Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmalarından dolayı idam edilmişlerdir. Kardeşi ile birlikte Enderun'da eğitim görmüştür. Aralık 1810'da İstanbul'da vefat etmiştir (Beyhan, 2021).
Eserleri: *Dîvân, Defter-i Aşk, Çengi-nâme, Hûbân-nâme.*

2. 4. 15. Erzurumlu İbrâhîm Hakkı (1703-1780)

18 Mayıs 1703'te Erzurum Hasankale'de dünyaya gelmiştir. Babası Derviş Osman Efendi, annesi Şerife Hanife Hatun'dur. Anne tarafı Hz. Peygamber soyundan gelmektedir. Tillo'da 22 Haziran 1780'de vefat etmiştir (Çelebioğlu, 1988).

İlk eğitimini babasından alan İbrahim Hakkı, iyi bir eğitim almıştır ve yine babası sayesinde tasavvufa girmiştir. Daha çocuk yaşlarda İsmail Fakirullah'a intisap etmiştir (Özgül, 2020). Eserlerinde ilmi, güzel ahlakı, ilahi aşkı öğütlemiştir.
Eserleri: *Dîvân, Marifet-nâme, İrfâniyye, İnsâniyye, Mecmûatü'l-Meânî.*

2. 4. 16. İsmâil Hakkı Bursevî (1653-1725)

İsmâil Hakkı 1653'te bugün Bulgaristan sınırları içinde bulunan Aydos'da doğmuştur. Anne ve baba tarafı Hz. Peygamber'in soyundan gelmektedir. İlk eğitimini Rumeli'de almış sonrasında Bursa'ya yerleşmiştir. 1725 yılında Bursa'da vefat etmiştir. İsmâil Hakkı'nın 100'den fazla manzum ve mensur eseri bulunmaktadır. Uzun yıllar Bursa'da yaşamış olması sebebiyle Bursevî diye anılmasına rağmen kendisi Hakkî mahlasını kullanmıştır. Celvetiyye şeyhliği görevinde bulunmuştur (Yurtsever, 1990).
Eserleri: *Dîvân, Mirâciye, Şerh-i Ebyât-ı Yûnus Emre, Kitâbü'n-Necât.*

2. 4. 17. İrşâdî (1819/1820-1881)

Asıl adı Ahmed'dir. Derebeyzâde Helvacıoğlu Ahmed olarak da bilinmektedir. 1819/1820 yılında İzmir'in Bayındır ilçesinde doğmuştur. Şaire İrşâdî mahlasını Ömer Hulûsî Efendi vermiştir. İkinci ismi ise Tâlib'dir. 1846 yılında Hüseyin Hakkî Efendi'ye intisap etmiştir. Uşşâkiyye'nin İrşâdiyye kolunu kurmuştur. 1881 yılında Çanakkale Kilitbahir tekkesinde vefat etmiştir (Pehlivan, 2020).
Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 18. İşretî (?-1566)

Asıl adı Mustafa'dır. Doğum tarihi belli olmamakla birlikte Yenihisar'da doğmuştur. Hasköy'de kadılık görevinde bulunmuştur. Şehzade Bayezid'in has meclisine girmiş ve onun sevgisini kazanmıştır. Şehzadenin vefatından sonra iftiralara uğramış, 1566 yılında vefat etmiştir. Mürettep bir divanı bulunmamaktadır (Donuk, 2020).

2. 4. 19. Kudsî (?-?)

Hayatı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Mutasavvıf bir şairdir. Övgü şiirleri Abdülkadir Geylânî'ye yöneliktir. 19. yy'da yaşadığı düşünülmektedir (Kılıç, 2010).
Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 20. Kul Ahmed (?-?)

Hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. İbrahim Aczî Kendi'nin *Türk Şairleri ve Aşıkları* eserinde Kul Ahmed mahlasıyla yazılmış türküleri bulunmaktadır. Bu türkülere göre Karamanoğulları ülkesinde yaşamaktadır (Aksoyak, 2020a).

2. 4. 21. Kul Hasan (?-?)

17. yy'da yaşadığı düşünülmektedir. Hasan Dede mahlasını da kullanan Kul Hasan, Bektaşi şairlerdendir. Yazma dergilerde şiirleri bulunmaktadır (Kocatürk, 1955).

2. 4. 22. Mevlânâ (1207-1273)

Asıl adı Muhammed Celâleddin'dir. Rûmî ve Mevlânâ lakaplarına sahiptir. 30 Eylül 1207 yılında Belh'de dünyaya gelmiştir. Annesi Mümine Hatun, babası Bahâ-i Veled adıyla meşhur olan Bahâeddin Muhammed'dir. Bahâ-i Veled, döneminin önde gelen müderris ve vaizlerinden biridir.

Bahâ-i Veled, Mevlânâ'nın eğitimiyle bizzat meşgul olmuştur. Babası vefat edince de Mevlânâ onun makamına geçmiştir. Sonrasında eğitimini üstlenen Seyyid Burhâneddin

sayesinde din ve edebiyat alanında kendini geliştirmek için Halep'e gitmiştir. Arapça, fıkıh, tefsir gibi ilimleri de öğrenmiştir. 1273 yılında vefat etmiştir (Örs ve Kırlangıç, 2015).
Eserleri: *Mesnevî, Dîvân-ı Kebîr, Fîhi Mâfîh, Mecâlis-i Seb'a, Mektûbât.*

2. 4. 23. Muhibbî (1494-1566)

Osmanlı İmparatorluğu'nun onuncu padişahıdır. Asıl adı Süleyman'dır. Kanûnî Sultan Süleyman ismiyle bilinmektedir. 1494 yılında Trabzon'da doğmuştur. Babası Yavuz Sultan Selim Han, annesi Hafsa Sultan'dır. İlk eğitimini Trabzon'da almıştır. On beş yaşında dedesi 2. Bayezid Han, onu Kefe Sancak beyliğine tayin etmiştir. 1520 yılında tahta geçer. Rodos ve Mohaç gibi zaferler kazanır. 1566 yılında Zigetvar seferinde hastalanır ve vefat eder.

Devlet adamlığının yanı sıra sanatla da ilgilenen Kanûnî Sultan Süleyman, Muhibbî mahlasını kullanmıştır. Arapça ve Farsça bilmektedir. Farsça kaleme aldığı bir divanı da bulunmaktadır. En çok şiir yazan padişahtır (Yavuz, 2014).
Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 24. Muhyiddin Abdal (?-?)

Muhiddin Abdal'ın hayatı hakkında pek fazla bilgi yoktur. 16. yy'da yaşamıştır. Hakkındaki menkıbelere göre Aydınlıdır. Bununla birlikte Edirne ve Balkanlar'da da yaşamıştır. Mezarı ise Edirne'nin Lalapaşa ilçesine bağlı Hacıdanişment ve Vaysal köyleri arasında bulunan Muhittin Baba tepesindedir. Yaşadığı dönemin en büyük Kalenderî-Bektaşî şairlerinden birisi kabul edilmiştir. Şiirleri ise sözlü kültür geleneğinde dilden dile aktarıldıktan sonra, Kalenderî- Bektaşî dervişler tarafından bir araya getirilmiştir (Durbilmez, 1998).

2. 4. 25. Muhyiddin Arabî (1165-1240)

Şeyhü'l-Ekber unvanına sahip olan Muhyiddin Arabî 28 Temmuz 1165'te Endülüs Mürsiye'de dünyaya gelmiştir. Benû Tayy kabilesinden gelen bir Arap olduğunu kendisi kaydetmiştir. Babası Ali b. Muhammed, annesi ise Nur'dur. Dört kez evlenmiştir.

Sekiz yaşına kadar ailesiyle Mürsiye'de kalmış sonra İşbiliyye'ye göç etmiştir. İlk tahsilini burada almış ve Ebû Abdullah el-Hayyât'tan Kur'an eğitimi görmüştür. Görüştüğü şeyhlerin sayısı 300'ü aşmıştır.

Tasavvufî ve ilmî yönden iyi bir eğitim almıştır. Hatta bu konularda zirve noktalara ulaştığı için Şeyhü'l-Ekber denilmektedir. Muhyiddin Arabî, Şam'da 1240 yılında vefat etmiştir (Cebecioğlu, 2008).

Eserleri: *Dîvân, Futûhât, Rûhu'l-Kuds ve ed-Dürretü'l-Fâhire, Kitâbü'l-Misbâh Fi'l-Cem'i Beyne's-Sıhah, Cilâ'u'l-Kulûb.*

2. 4. 26. Nakşî (1640-1702)

Asıl adı İbrahim'dir. 1640 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası Hüseyin Paşa'nın kethüdası Mehmed Ağa'dır. İlk tahsilini İstanbul'da görmüştür. Halvetiyye tarikatı şeyhlerinden Seyyid Alâeddin Efendi'ye intisap etmiştir. Şehzade Camii'nde vaiz olarak bulunduğu sırada 22 Temmuz 1702 yılında vefat etmiştir. Kabri ise Altı Mermer'de bulunan Hekimoğlu Ali Paşa Camii türbesindedir (Ayhan, 2000).

Eserleri: *Dîvân, İlâhiyyât, Tasavvufî Bir Risâle.*

2. 4. 27. Nasûhî (1648-1717)

1648 yılında İstanbul'da doğmuştur. Halvetiyye'nin Nasûhîye kolunun kurucusudur. Halvetî büyüklerinden Şeyh Alaaddin Ali'ye intisap etmiştir. Nasûhî Dergâhı'nda seccâdenişîn olmuştur. 1717 yılında vefat etmiştir (Baki, 2020).

Eserleri: *Tefsir-i Şerîf, Risâletü'r-Rüşdiye, Risâletü'l-Fahriye, Risâletü'l-Velediye, Şuabu'l-Îmân, Şerh-i Gazel-i Mısrî-i Niyâzî, Mecmûatü'l-Ehâdis, Dîvân-ı İlâhiyât.*

2. 4. 28. Nesîmî (?-1417)

Doğum tarihi ve yeri hakkında bilgi bulunmamaktadır. Seyyid ünvanıyla birlikte de anılmaktadır. İyi bir eğitim görmüş ve Hurûfîlik anlayışını benimsemiştir. Bu nedenle de idam edilerek öldürülmüştür (Ayan, 1971).

Eserleri: *Türkçe ve Farsça Dîvân, Mukaddimetü'l-Hakâyık.*

2. 4. 29. Neş'et (1735-1807)

1735 yılında doğmuştur. Asıl adı Süleyman'dır. Babası Ahmed Refia Efendi'dir ve aslen İstanbullu olmakla beraber şiir ve müzikle ilgilenmiştir. Dâye-zâde Cûdî ona Neş'et mahlasını vermiştir. Hoca Neş'et adıyla da bilinmektedir. Şairliğinden ziyade yetiştirdiği öğrencilerle şöhret kazanmıştır. 14-15 yaşlarında iken Mevlevî Şeyhi Çelebi Efendi'ye intisap etmiştir. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. 1807 yılında vefat etmiştir (Oğraş, 1991).
Eserleri: *Dîvân, Tûfân-ı Marifet, Tercüme-i Şerh-i Dü-Beyt.*

2. 4. 30. Niyâzî-i Mısrî (1618-1694)

Malatya'nın Aspozi kasabasında doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Eğitim için Mısır'a gitmesinden dolayı Mısrî mahlasını da kullanmıştır. Gençlik yıllarında sûfîlere katılmış fakat zamanla görüşü değişerek bir Halvetî şeyhine intisap etmiştir. Şeyhinin Malatya'dan ayrılmasının üzerine önce Diyarbakır'a sonra Mardin ve Kahire'ye gitmiştir. Limni'ye sürgün edildikten bir yıl sonra 1694'te vefat etmiştir.

Niyazî-i Mısrî vahdet-i vücûd görüşünü benimsemiş ve Ehl-i Beyt'e çok önem vermiştir (Erdoğan,1998; Eşref Doğan, 2015).
Eserleri: *Dîvân, Tuhfetü'l-ʿuşşâk, Mecmua, Risâle-i Es'ile ve Ecvibe-i Mutasavvıfâne, Risâle-i Devriyye, Ta'bîrâtü'l-vâkı'ât, Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre-i Hasaneyn, İâde, Nokta, Eşrâtü's-sâat, Hızrıyye, Nefîse.*

2. 4. 31. Nûrî (1565-1651)

Asıl adı Abdulahad olmakla birlikte lakabı Evhadüddin'dir. Şiirlerinde Nûrî mahlasını kullanmıştır. 1595 yılında Sivas'ta doğmuştur. Hem anne hem de baba tarafından meşâyih ve ulemânın bulunduğu köklü bir soydan gelmektedir.

İlk eğitimini Sivas'ta alan Nûrî daha sonra dayısıyla İstanbul'a gelmiş ve burada eğitimine devam etmiştir. Devrin büyük âlimlerinden dersler almış, batınî ilimleri ise dayısı olan Halvetî şeyhi Abdülmecid Sivasî'den öğrenmiştir. Mehmed Ağa Tekkesi'nde şeyhlik görevinde bulunmuş ve amcası Şemseddin Sivasî'nin Sivas'ta kurduğu Halvetî tarikatının

Şemsiyye kolunu dayısı Abdulmecid Sivasî ile birlikte İstanbul ve çevresine yaymıştır. 1651 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Akkaya, 2020).
Eserleri: *Dîvân, Risâletün fî-Deverâni's-Sûfiyye, Terceme-i Te'dîbü'l-Mütemerridîn, Er-Risâletü's-Semâ'iyyetü'l-Mülzimetü li'l-Münkirîn.*

2. 4. 32. Pir Sultan Abdal (?-?)

16 yy'da yaşadığı kabul edilen Pir Sultan'ın hayatı hakkında pek bilgi yoktur. Doğum ve ölüm tarihi net değildir. Hayatı ile ilgili bilgilerin çoğu ise halk rivayetleri ve bu mahlaslı şairlerden elde edilen çıkarımlardan ibarettir. Buna göre asıl adı Haydar'dır ve Yemenlidir. İyi bir eğitim almıştır. Şiirlerinde pirinin Hasan Efendi olduğunu söylemiştir. Kendisinin müridleri ise Kul Himmet ve Kul Hüseyin'dir. Müstakil bir eseri yoktur (Bekki, 2020).

2. 4. 33. Râgıb Paşa (1699-1763)

1699 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Defter-hâne kâtiplerinden Şevkî Mehmed Efendi'dir. İyi bir eğitim almıştır. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Sadrazamlık gibi çeşitli devlet adamlığı görevlerinde bulunmuştur. 8 Nisan 1763'te vefat etmiştir (Yorulmaz, 1998).
Eserleri: *Dîvân, Münşeât-ı Râgıb, Fethiyye-i Belgrad, Tahkîk ve Tevfîk, Mecmûa-i Râgıb Paşa, Aruz Risâlesi.*

2. 4. 34. Rûhî (?-1605/1606)

Doğum tarihi kesin olarak belli değildir. Asıl adı Osman'dır. Rûhî mahlaslı diğer şairlerle karıştırılmaması için kendisinden Rûhî-i Bağdâdî olarak bahsedilir. Aslen Anadoluludur. Bağdat'ta görev yapan devlet erkanına kasideler sunmuştur. Baba mesleği olan sipahilikle uğraşmıştır. İran seferinde görev almış ve sonrasında Nihâvend'in fethine katılmıştır.

Mutasavvıf bir şairdir. Vahdet-i vücûd anlayışını benimsemiştir. En çok Sinan Paşa'ya kaside sunmuştur. 1605-06 yılında Şam'da vefat etmiştir (Erten, 2018).
Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 35. Sefil Bahşî

Kaynaklarda hakkında bilgi bulamadığımız Bahşî hakkında, mecmuada bulunan şiirinden yola çıkarak Alevî- Bektâşî karakterli bir şair olduğu söylenebilir.

2. 4. 36. Senâî (?-1784/85)

Asıl adı Ali'dir. 18. yüzyılda yaşamış bir şairdir. Hayatı hakkındaki bilgiler çok azdır. Edirne'de doğmuştur. Celvetî Tarikatı Şeyhi Süleyman Zâtî'ye intisap etmiştir. Ümmî bir şairdir. 1784/85 yılında vefat etmiştir (Öte, 2000).
Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 37. Serîrî (?-?)

Doğum veya ölüm tarihi belli değildir. Sehî Bey, *Heşt Behişt*'e Serîrî Çelebi olarak kaydetmiştir. Manisa'da doğmuştur. Sultan Korkud'a hizmet etmiştir. Sultan Korkud'un vefatından sonra İstanbul'a gelmiş ve sipahi oğlanları bölüğüne katılmıştır. (Aksoyak, 2022b).

2. 4. 38. Seyyid Seyfullâh (?-1601)

Asıl adı Seyfullâh Kâsım'dır. Babası Nizâmüddîn Ahmet Efendi (Seyyid Nizâm)'dir. Hz. Peygamber soyundan gelmektedir. Doğum tarihi hakkında net bir bilgi yoktur. 1601 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Halvetiyye tarikatının Ahmediyye kolunun Sinâniyye şubesini kuran Ümmî Sinan'a intisap edip halife olmuştur. Emirler Tekkesi'nde uzun yıllar postnişîn olmuştur. Hem manzum hem mensur eserler kaleme almış olsa da manzum eserleri onun tanınmasını sağlamıştır. Hem şairlik hem de şeyhlik yönüyle önemli bir isimdir (Tosun, 1997).
Eserleri: *Dîvân, Mi'râcü'l-Mü'minîn, Câmi'u'l-Maârif, Şeref-i Siyâdet, Ma'denu'l-Ma'ârif Esrâru'l-Ârifîn, Seyr-i Sülûk, Risâle-i Tâcı Nizâmî, Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd, Âdâb-ı Menâzil.*

2. 4. 39. Seyyid Vehbî (1674?-1736)

Asıl adı Hüseyin olup İmam-zâde Mehmet Efendi'nin kethüdası Hacı Ahmet Efendi'nin oğludur. İstanbul'da doğmuştur. Vehbî mahlasını ise şair Neylî vermiştir. Ehl-i Beyt soyundan geldiği için Seyyid lakabı ile de anılmıştır. Medresede öğrenim görmüş, müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunmuştur. Halep'te kadılık yaptıktan sonra Hicaz'a gitmiş ve 1736'da İstanbul'da vefat etmiştir.

Lâle Devri şairlerinden olan Vehbî; Nâbî ve Nedîm tarzında şiirler yazmıştır. Kasidelerinde ise Nef'î edası hâkimdir (Dikmen, 2004).
Eserleri: *Dîvân, Surnâme, Hadîs-i Erba'în Tercümesi, Leylâ vü Mecnûn, Sulhiyye, Takrîz.*

2. 4. 40. Sezâyî (1699-1738)

Asıl adı Hasan'dır. 1699 yılında Mora yarımadasındaki Gördes'de dünyaya gelmiştir. Babası Ali Bey'dir. Sezâyî mahlasını Niyâzî-i Mısrî vermiştir. Sezâyî, Câbî Dede olarak da bilinmektedir. Gülşenî tarikatına mensuptur. Şeyh Fenâî'ye intisap etmiştir. Şeyhinin vefatından sonra Gülşenî Tekkesi şeyhi olmuştur. 29 Aralık 1738'de vefat etmiştir (Özuygun, 1999).
Eserleri: *Dîvân, Mektûbât.*

2. 4. 41. Sırrî (?-1729/1730)

Doğum tarihi kesin olarak belli değildir. Asıl adı Mehmed Sırrî'dir. Kubbe Tekkesi postnişîni Kâdirî tarikatı şeyhi Süleyman Efendi'nin talebesidir. Remlî lakabıyla da tanınmaktadır. Remlî Tekkesinin kurucusu ve ilk şeyhidir. Ömrünün sonuna kadar bu görevde bulunmuştur. 1729-30 yılında vefat etmiştir (Kurt, 2015).
Eserleri: *Dîvân, Dîvân-ı Mürşid-i Dervîşân, Tarîkat-nâme ve Nesâyih-i Mürşid-i Dervîşân, Tarîk-i Ta'bîr ve Terbiye-nâme-i Dervîşân, Risâle-i Tahkîk.*

2. 4. 42. Şemseddin Sivâsî (1520-1597)

1520'de Tokat'a bağlı Zile'de doğmuştur. Tam adı Ahmed Şemseddin Ebû's-Senâ b. Muhammed Ebi'l-Berekât b. Ârif Hasan ez-Zîlî es-Sivâsî'dir. Babası Ebû'l-Berekât Muhammed ez-Zîlî, Hacı Hızır'ın halifesidir. Amasya, Tokat ve İstanbul'da eğitim görmüştür. Hacı Hızır halifelerinden Muslihuddin Efendi'ye biat etmiştir. Ekim 1597'de vefat etmiştir (Aksoy, 2005).

Eserleri: *Süleymânîye, İbret-nümâ, Gülşen-âbâd, Mevlid.*

2. 4. 43. Şemsî Tebrîzî (1186-1247)

Asıl adı Muhammed'dir. Tebriz'de doğmuştur. Babası Ali b. Melikdâd'dır. Tebrizli Şeyh Ebû Bekr-i Selebâf'a intisap etmiştir. Mevlânâ ile tanışması hayatının dönüm noktası olmuştur. 1247 yılında vefat etmiştir (Ceyhan, 2010).

2. 4. 44. Şevkî (?-1852)

Asıl adı Ömer Şevkî Efendi'dir. Mardin'de doğmuştur fakat doğum tarihi kesin değildir. Ağa-zâde Seyyid Ömer Efendi, Müftü-zâde Ömer Şevkî ve Seyyid Ömer Şevkî diye de tanınmaktadır. Babası Müftü Seyyid Âbid Efendi'dir. İlk eğitimini Mardin'de Zeynî-zâde Mahmûd Efendi'den almış sonrasında Kayseri'de Hoca Kâsım Efendi'nin yanında tamamlamıştır. İslâmî ilimler konusunda dersler vermiş ve müftülük yapmıştır. 1852'de vefat etmiştir (Yekbaş, 2020).

Eserleri: *Dîvân-ı Se-zebân, Mecmû'a-i Fetâvâ, Münyetü'l-Musallî Tercümesi, Şerhu'l-Kâfiye fi'l-Arûz.*

2. 4. 45. Şeyh Cemâlî (1690-1751)

Asıl adı Mehmed Cemâleddin'dir. 1690 yılında Edirne'de doğmuştur. Seyyiddir. Anne ve babası hakkında bilgi bulunmamaktadır. Edirneli Uşşâkî şeyhlerinden Şeyh Muhammed Hamdi Efendi'ye intisap etmiş sonra Edirneli Şeyh Hasan Sezâî Efendi'den hilafet almıştır. 1751 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Üçüncü, 1998).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 46. Şîrî (?-?)

Hacı Bektâş-ı Velî ile karıştırılmış bir şairdir. Şirî mahlaslı şiirlerin Bektaş Çelebi'ye ait olduğu düşünülmektedir. Üç Bektaş Çelebi bulunmaktadır. İlki Balım Sultan'ın kardeşi Yusuf Çelebi'nin mahdumudur. Mezarı Hacı Bektaş Tekkesi'nde Kırklar Meydanı'ndadır. İkincisi Kalender Sultan'ın torunu Resul Bali'nin oğludur. 1642'de vefat etmiştir. Mezarı Kırklar Meydanı'ndadır. Üçüncüsü Hacı Feyzullah Çelebi'nin oğlu Bektaş Çelebi'dir. Şirî mahlaslı şairin hangi Bektaş Çelebi olduğu kesin olarak bilinmemektedir (Ergun, 2017).

2. 4. 47. Ümmî Sinân (1488-1568)

Asıl adı İbrahim'dir. 1488 yılında doğmuştur. Gördüğü bir rüya sebebiyle Ümmî mahlasını kullanır. Sinânî tarikatının kurucusudur. Doğum tarihi ve nereli olduğuyla alakalı kaynaklarda farklı bilgiler mevcuttur. Prizren'de doğduğu ya da Bursalı olduğu söylenmektedir. İstanbul'da eğitim görmüştür. 1568 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Demir, 2020).

Eserleri: *Risâle-i Şerîfe-i İstanbulî Ümmî Sinân, Dîvân.*

2. 4. 48. Vâsıf (?-1824/1825)

Asıl adı Osman'dır. İstanbul'da doğmuştur fakat doğum tarihi belli değildir. Enderun'da yetişmiştir. Bu yüzden Mir Vâsıf ve Enderunlu Vâsıf olarak da bilinmektedir. Hünkar baş lalası, Peşkir Ağası, Anahtar Ağası ve Kilar Kethüdası görevlerinde bulunmuştur. Sonrasında hâcelik unvanı verilmiştir. 1824/25'te vefat etmiştir (Aksoyak, 2020d).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 49. Virânî (?-?)

Doğum ve ölüm tarihi belli değildir. Hakkındaki en eski kaynak Demir Baba Velâyet-nâmesi'dir. 17. yy. şairlerindendir. Hurûfilik konusunda derin bilgiye sahiptir. Eserlerinde 12 İmam'ı, Hz. Ali sevgisini işlemiştir (Usluer, 2020).

Eserleri: *Dîvân, Risâle.*

2. 4. 50. Yahyâ (1644-1698)

1644 yılında İstanbul Eyüp'te doğmuştur. Kastamonulu Şaban Efendi'nin oğludur. Miftâhî-zâde Ahmed Efendi'den sülukunu tamamlamıştır. Babasının ölümünden sonra Hoca Sadeddin Efendi Zafiyesi'nde şeyhlik yapmıştır. 18 Haziran 1698'de İstanbul'da vefat etmiştir. Yazdığı ilahilerle tanınmıştır (Aslan, 2020).

2. 4. 51. Yûnus Emre (1240-1320)

1240 yılında doğan Yûnus Emre'nin hayatı hakkındaki bilgiler çok azdır. Orta Anadolu havzasında doğmuş ve orada yaşamıştır. Tabduk Emre'ye intisap etmiştir. Eğitimi ve ne işle meşgul olduğu hakkında bilgi bulunmamaktadır. Eserlerinde duru bir Türkçe kullanmış ve ilahî aşka yönelik şiirler kaleme almıştır. Şiirlerinde Âşık Yûnus, Bî-çâre Yûnus, Koca Yûnus ve Tabduk Yûnus gibi mahlasları da kullanmıştır (Tatçı, 2016).
Eserleri: *Dîvân, Risâletü'n-Nushiyye.*

2. 4. 52. Zarîfî (?-1795)

Kaynaklarda ismi; Zarîfî Baba, Zarîfî Ömer Efendi, Ömer Baba şeklinde de geçmektedir. Bulgaristan sınırları içindeki Rusçuk'ta doğmuştur. Sa'diye tarikatı şeyhlerindendir. Şiirlerinde sade ve anlaşılır bir dil kullanmıştır. Dinî-tasavvufî içerikli şiirler yazmış ve hikemî üslup kullanmıştır (Gönel, 2013).
Eserleri: *Dîvân.*

2.4. Mecmuada Bulunan Şairler, Yüzyılları ve Şiir Sayıları

Mecmuada tespit edebildiğimiz 66 farklı şair bulunmaktadır. 8 manzumenin ise kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Tablo 2.1: Mecmuada bulunan şairler, yüzyılları ve şiir sayıları

Sıra	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı
1	Yûnus Emre	13. yy.	4
2	Niyâzî-î Mısrî	17. yy.	19
3	Nesîmî	14. yy.	18
4	İbrâhim Hakkı	18. yy.	5
5	Hatâyî	16. yy.	9
6	Muhyiddin Arâbî	13. yy.	1
7	Pir Sultân Abdâl	16. yy.	9
8	Nakşî	17-18. yy.	3
9	Senâ'î	18. yy.	1
10	Muhyiddin Abdâl	16. yy.	38
11	Ecrî	18. yy.	1
12	Âşık Ömer	-	1
13	Askerî	17. yy.	1
14	Vîrânî	17. yy.	1
15	Ömer	-	2
16	İrşâdî	19. yy.	1
17	Süleymân	-	2
18	Dehrî	-	1
19	Hârî	-	2
20	Seyyid Vehbî	18. yy.	3
21	Eşrefoğlu Rûmî	15. yy.	6
22	Hamdî	15-16. yy.	1
23	Şems-i Tebrîzî	13. yy.	4
24	Sefil Bahşî	-	1
25	Mevlânâ	13. yy.	1
26	Hâşimî	17. yy.	2
27	Zarîfî	18. yy.	17
28	Sezâyî	18. yy.	7
29	Kul Ahmed	-	1
30	Nûrî	17. yy.	3
31	Hüdâyî	17. yy	2
32	Yahyâ	17. yy	1
33	Enderunlu Fâzıl	18. yy	1
34	Rûhî	16. yy.	1
35	Bosnevî	19. yy.	1
36	Hacı Bayrâm-ı Velî	15. yy.	2
37	Nasûhî	17. yy.	1
38	Cemâl-i Halvetî	-	1
39	Dervîş Ömer Fu'âdî	17. yy.	1
40	Dervîş Osmân	17. yy.	1
41	Sırrî	17. yy.	1

42	Kul Hasan	17. yy.	1
43	Ümmî Sinân	16. yy.	1
44	Muhibbî	16. yy.	1
45	Fahrî	-	1
46	Dürrî	17. yy.	2
47	Serîrî	-	1
48	Mümtâz	-	1
49	Râgıb Paşa	18. yy.	1
50	Vâsıf	18. yy.	1
51	Âşık Yûnus	15. yy.	15
52	Şeyh Cemâlî	18. yy.	1
53	Şemsî	16. yy.	4
54	İsmail Hakkı Bursevî	17. yy.	1
55	Himmet	-	1
56	Rızâ'î	-	1
57	Şirî	-	1
58	Seyyid Seyfullâh	16. yy.	5
59	Hâfız	-	2
60	Osmân	-	1
61	İşretî	16. yy.	1
62	Neş'et	18. yy.	1
63	Şâkir	-	1
64	Şevkî	19. yy.	1
65	Âkif Efendi	-	1
66	Kudsî	19. yy.	4
	Bilinmeyen		8
	Toplam		**238**

Tablo 2.1 (devam ediyor)

Tablo 2.1'de görüldüğü üzere en fazla şiiri olan şair Muhyiddin Abdâl'dır ve eserdeki toplam şiir sayısı 238'dir.

Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin yayımlanmış divanları incelenip taranmış ve bu divanlarda bulunan şiirler dipnot düşülerek belirtilmiştir. Mecmuaya Bâkî mahlası ile kaydedilen şiirin Nûrî'ye, Hacı Bektaş-ı Velî'ye ait olarak gösterilen şiirin Şirî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

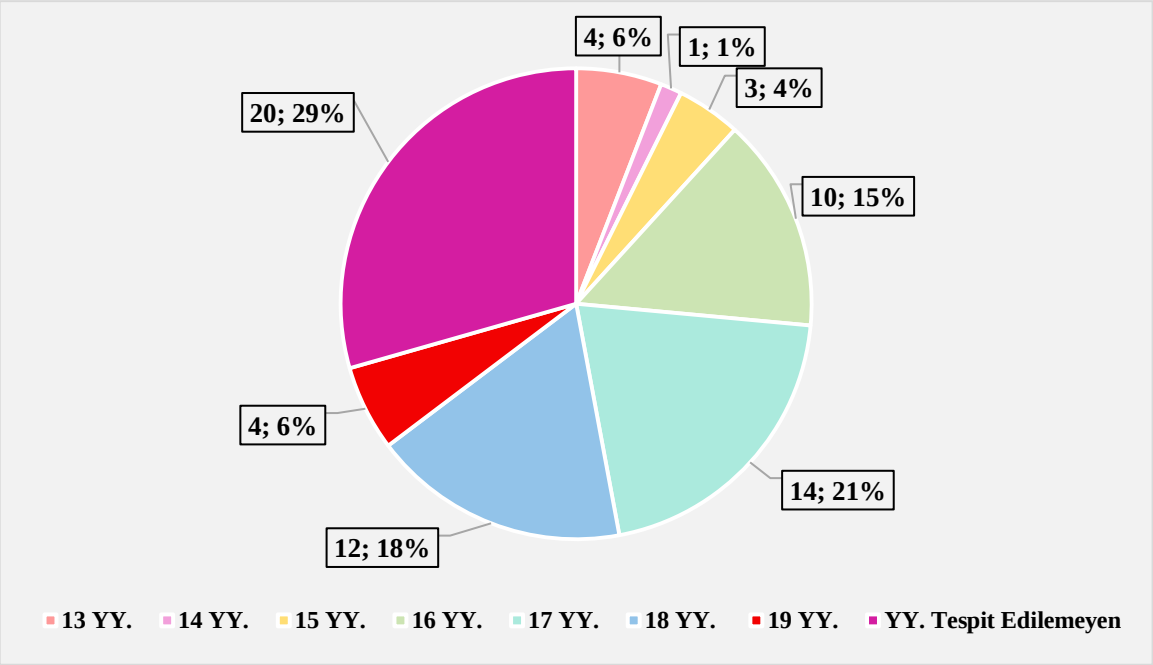

Şekil 2.1: Mecmuadaki şairlerin yüzyıllarına göre yüzdelik dağılımları

Mecmuada yer alan şairler yüzyıllara göre tasnif edilmiş ve bir grafik hâlinde gösterilmiştir. Şekil 2.1'e göre mecmua sahibinin 17. yy.'da yaşayan şairleri tercih ettiği tespit edilmiştir.

2.5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

Üzerinde çalışılan eserin İlahi Mecmuası olması sebebiyle bu mecmuada divan edebiyatı ve halk edebiyatı nazım şekillerine bir arada yer verilmiştir. MESTAP tablosunda nazım şekillerine yer verildiği için burada yeniden zikredilmemiştir. Kullanım yüzdeleri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

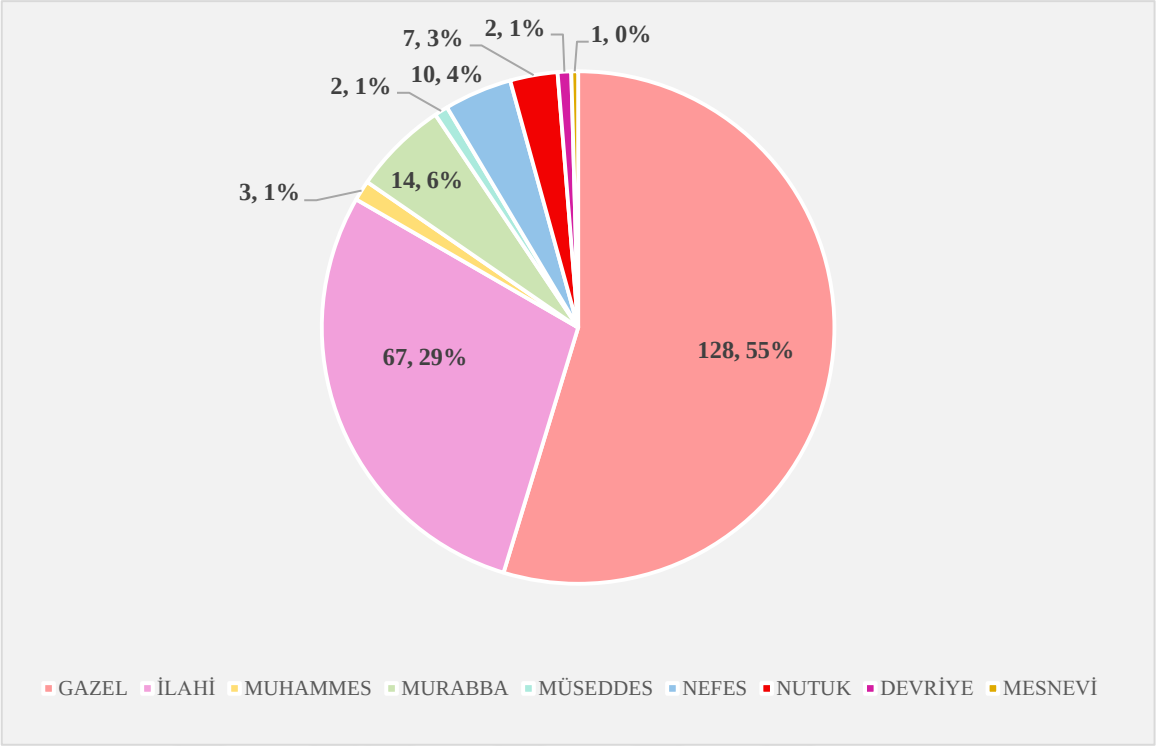

Şekil 2.2: Şiirlerde kullanılan nazım şekillerinin yüzdelik dağılımları

Şekil 2.2'ye göre mecmuada en fazla tercih edilen nazım şeklinin gazel olduğu görülmektedir.

2.6. Mecmuada Kullanılan Ölçüler

Mecmuada hem aruz hem hece vezni kullanılmıştır. Mecmuada yer alan manzumelerin vezin ve hece ölçüsü dağılımını gösteren tablo şu şekildedir:

Tablo 2.2: Mecmuada kullanılan ölçüler

Aruz Ölçüleri	Hece Ölçüleri
Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	7'li hece ölçüsü
Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	8'li hece ölçüsü
Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün	10'lü hece ölçüsü
Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün	11'li hece ölçüsü
Müstef'ilün / Müstef'ilün	13'lü hece ölçüsü

Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün	14'lü hece ölçüsü
Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün	15'li hece ölçüsü
Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	16'lı hece ölçüsü
Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün	21'li hece ölçüsü
Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mef'ûlü / Mefâ'îlü	Ölçüsü düzensiz
Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün	
Mefâ'îlün / Mefâ'îlün	
Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mef'ûlü / Fe'ûlün	

Tablo 2.2 (devam ediyor)

Tablo 2.2'ye göre on üç tane aruz, dokuz tane hece vezni bulunmaktadır. Ölçüsü düzensiz dört adet şiir vardır.

Mecmuada kullanılan tüm ölçülerin grafiği şu şekildedir:

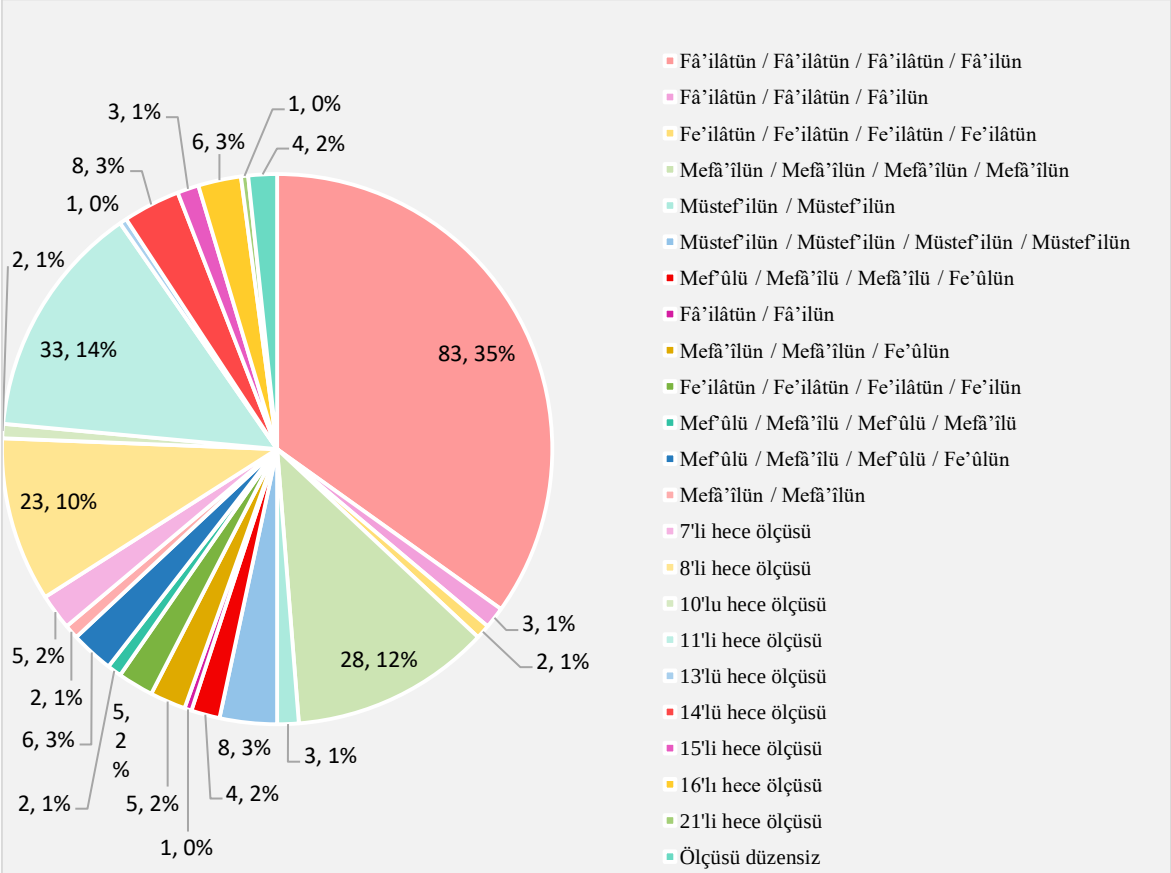

Şekil 2.3: Şiirlerde kullanılan ölçülerin yüzdelik dağılımları

Şekil 2.3'e göre şiirlerde en fazla Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün aruz ölçüsünün kullanıldığı görülmüştür. Hece ölçüsünde ise en çok 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

2.7. Mecmuanın İçeriği

Eser bir ilahi mecmuasıdır. Mecmuadaki çoğu şiirde başlık bulunmaktadır. Başlıklarda şiirin; "Der-Maḳām-ı Segāh" gibi makamına, "Ġazelliyāt-ı Niyāzī " gibi şairin mahlasına ve şiirin türüne ya da nazım şekline yer verilmiştir. Ayrıca mecmuaya üç tane Farsça şiir eklenmiş olup bunlardan ikisinin Şems-i Tebrîzî'ye birinin ise Mevlânâ'ya ait olduğu görülmüştür. Bazı şiirlerde asıl metinde olmayıp icra anında söylenen "hû", "Allâh" ifadelerinin olduğu tespit edilmiştir. Mecmuada tercih edilen manzumelerde ayet ve hadis iktibasları da sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Üzerinde çalışılan eserde yer alan tasavvufî şiirleri dört kısımda tasnif etmek mümkündür:

1. Yûnus Emre, Niyâzî-i Mısrî, Eşrefoğlu Rûmî gibi şairlerin halk arasında bilinen şiirleri.
2. Muhyiddîn Abdâl, Hatâyî gibi Alevî-Bektaşî şairlere ait Hz. Ali ve Ehl-i Beyt sevgisini işleyen şiirler.
3. Nesîmî'ye ait Hurûfîliği işleyen şiirler.
4. Diğer tasavvufî şiirler.

Mecmua ilahi mecmuası olarak isimlendirilse de mürettibin âşıkane şiirlere de yer verdiği görülmektedir. Özellikle mecmuanın son varaklarında yer alan bu şiirler Râgıb Paşa, Hârî, Vehbî gibi şairlere aittir. Bu açıdan mecmua, dinî/tasavvufî karakterli şiirlerin ağırlıklı olduğu bir toplama mecmua mahiyetindedir demek doğru bir çıkarım olacaktır.

I.8. Derleyicinin Kimliği

Mecmuanın mürettibi ve tertip tarihi tarihi hakkında bilgi yoktur. Mecmuada 19. yy şairlerine yer verilmesi nedeniyle bu asırda veya sonrasında yaşadığı düşünülmektedir. Mecmuada yer verilen şiirlere göre mürettibin döneminde yaşayan ünlü şairler dışında daha az bilinen şairlerin şiirlerine de yer verdiği görülmektedir. Ayrıca başlıklarda ilahilerin makamlarının yazılması mecmua sahibinin tasavvuf musikîsine ilgi duyduğu çıkarımını da desteklemektedir.

3. BÖLÜM: METİN

Bu bölümde metin oluşturulurken izlenen yöntem açıklanmış ve eser transkripsiyonlu bir şekilde yazılmıştır.

3. 1. Metni Oluşturmada İzlenen Yöntem

1. Vezinden dolayı yapılması gereken eklemeler köşeli parantez içinde "[ ]" gösterilmiştir.
2. Metinden çıkarılması gerektiği düşünülen kısımlar ise normal parantez "( )" içinde verilmiştir.
3. Metin içerisinde okunamayan ve doğruluğundan şüphe duyulan kelimeler üç nokta "…" konularak ifade edilmiş ve aslî şekilleri dipnotta belirtilmiştir.
4. Nüsha varak numaraları köşeli parantez "[ ]" içerisinde yazılmıştır.
5. Şiirler mecmuada takip eden sıraya göre numaralandırılmıştır.
6. Şiirlerde tespit edilen vezin kusurları veya farklılıklar dipnotta gösterilmiştir.
7. Manzumelerin vezin ve ölçü bilgileri manzumenin baş kısmında verilmiştir.
8. Mecmuada yer alan şiirlerden ulaşılabilenler basılı divanlar ve lisansüstü tezlerle karşılaştırılmış, farklar dipnotta gösterilmiştir.
9. Manzumelerde geçen ayet ve hadis iktibasları italik yazılmış ve meallerine/anlamlarına dipnotta yer verilmiştir. Bazı ayet ve hadisler birden fazla şiirde geçtiği için bir kez gösterilip açıklanmıştır.
10. Şairlerin mahlasları italik punto ile yazılmıştır.
11. Manzumelerin başlıkları koyu punto ile yazılmıştır.
12. Farsça metinler okunmamış aslî şekilleri çalışmaya eklenmiştir.
13. Şiirlerdeki özel isimlere getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmıştır.
14. Zarf fiil eki daima sert haliyle "-ip, -up" şeklinde yazılmıştır. Ör. gelüp, idüp.
15. Farsça ikilemeler tire işareti (-) ile gösterilmiştir. Ör. dem-â-dem.
16. Mecmuadaki "kapalı e"ler her zaman "i" ile yazılmıştır. Ör. dir, vir.
17. Farsça vâv-ı ma'dûle " ^{v} " ile gösterilmiştir. Ör. ẖ^{v}âce, ẖ^{v}âb.
18. Elif-i maksureler "â" ile yazılmıştır. Ör. Muṣṭafâ, ^{c}Īsâ.
19. Farsça birleşik isimler tire ile yazılmıştır. Ör. meh-tâb.

20. Arapça ve Farsça kelimelerin köklerindeki ünlüler korunarak yazılmıştır. Ör. maḥabbet.
21. Aslı "ʿışk" şeklinde olan kelime, günümüzdeki şekliyle "ʿaşk" yazılmıştır.
22. Farsça ön ekler tire ile ayrılarak gösterilmiştir. Ör. bî-murâd.
23. Vâv-ı meçhuleler ise kısa ünlü ile gösterilmiştir. Ör. ḫoş.
24. Sert ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmayarak manzumelerdeki aslî şekilleri ile yazılmıştır. Ör. itdüm.
25. Sert ünsüz ile başlayan kelimeler aynı şekilde yazılmıştır. Ör. ṭonuna.
26. Eserde kelimeye birleşik olarak yazılan "çün, içün" kelimeleri tire (-) işaretiyle kelimeden ayrı olarak yazılmıştır. Ör. anuŋ-çün.

Tablo 3.1: Çeviri yazı alfabesi

ا,أ	Ā, ā; a, e	ض	Ż, ż
ء	ʾ	ط	Ṭ, ṭ
ب	b	ظ	Ẓ, ẓ, Ḍ, ḍ
ت	t	ع	ʿ
ث	S̲, s̲	غ	Ġ, ġ
ج	c	ف	f
ح	Ḥ, ḥ	ق	Ḳ, ḳ
خ	Ḫ, ḫ	ك ,ک	k, g, ŋ
د	d	ل	l
ذ	Z̲, z̲	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	Ū, ū; v, u, ü, o, ö
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	ى	Ī, ī; i, y
ص	Ṣ, ṣ	vâv-ı ma'dûle	ᵛ

[1b]

1

İlāhī[1]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ol cihānuŋ faḫrinüŋ sırrına ḳurbān olayım
   Ḫutbe-i levlākınuŋ şānına ḳurbān olayım
   Ḳābe ḳavseyni ev ednāsına ḳurbān olayım
   Ben anuŋ ᶜilmine ᶜirfānına ḳurbān olayım
   Ben anuŋ esrār-ı miᶜrācına ḳurbān olayım

2. Ol Ebūbekr ü ᶜÖmer ᶜOsmān ᶜAlī dört yārıdur
   Ol risālet bāġınuŋ anlar gül-i gülizārıdur
   Cümle aṣḥāb-ı hidāyet rāhınuŋ envārıdur
   Ben anuŋ evlād u ensābına ḳurbān olayım
   Ben anuŋ aṣḥāb u aḥbābına ḳurbān olayım

3. Ol Ḥasan Ḥażretleri'ne zehr içürdi eşḳıyā
   Hem Ḥüseyn oldı ṣusuzluḳdan şehīd-i Kerbelā
   İkisinüŋ aṣlı nesli cümle ᶜāl-i Muṣṭafā
   Ben anuŋ āline aṣḥābına ḳurbān olayım
   Ben anuŋ evlād u ensābına ḳurbān olayım

4. Her ne deŋlü enbiyā vü mürselīn hep geldiler
   Ümmeti olmaḳlıġın Ḥaḳ'dan temennā ḳıldılar
   Evliyā aŋa Niyāzī ḳul [u] ḳurbān oldılar
   Ben anuŋ ayaġınuŋ tozına ḳurbān olayım

[2a]

[1] Manzûme *Niyâzî Dîvânı*'nda 5 benddir. Burada sadece 4 bendine yer verilmiş olup son bendin 5. mısraı eksiktir (Erdoğan, 1998: 119).

2

İlāhī[2]

8'li hece ölçüsü

1. Ḳara ṭonlu Kaᶜbe'm saŋa
   Varsam aġlayu aġlayu

2. ᶜAceb göre [mi] bu gözüm
   Ḳabūl ola mı bu sözüm
   Ḥacerü'l-esvede yüzüm
   Sürem aġlayu aġlayu

3. Gelür ḥüccāc yana yana
   Cigerleri dönük ḳana
   Zemzem ṣuyın ḳana ḳana
   İçsem aġlayu aġlayu

4. Çevre yanı kesme ḳaya
   El ḳaldırup āmīn diye
   ᶜArfāt Ṭaġ(ı)'na vaḳfeye
   Ṭursam aġlayu aġlayu

5. Aḳıdurlar ḥayvān ḳanın
   Esirgemez kimse cānın
   Medyen'de(ki) Ḥac ḳurbānın
   Kesem aġlayu aġlayu

6. Aḳar gözümüŋ yaşları
   Artdı baġrımuŋ başları
   Şeyṭān ardına ṭaşları
   Atsam aġlayu aġlayu

[2] Bu manzume internet ortamlarında farklı şekillerde ve Âşık Yunus'a ait olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat Âşık Yunus'a ait divanda böyle bir şiire rastlanılamamıştır.

7. Dervīş murādına irdi
   Artdı yüregimüŋ derdi
   Kaᶜbetu'llāh'a yüz sürüp
   Döndi aġlayu aġlayu

3

Ġazeliyāt Niyāzī[3]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Zāhidā ṣūret gözetme içerü gel cāna baḳ
   Vechüŋ üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān'a baḳ

2. Muṣḥafuŋ[4] ḥüsnine yazmış *ḳul huva'llāh*[5] āyeti
   Gel inanmazsaŋ gir oḳu mekteb-i ᶜirfāna baḳ

3. Çeşmini gösterdigince ᶜāşıḳuŋ cānın alur
   Leblerin açdıḳça cān nefḫ eyleyen cānāna baḳ

4. Zülfünüŋ her bir telinde baġlı biŋ Mecnūn'ı gör
   Ḫaṭṭınuŋ leylindeki yüz biŋ meh-i tābāna baḳ

[2b]

5. Āteş-i ruḥsār ile yanmış ḳararmış çehresi
   Ḥarf libāsından ṣoyunan[6] noḳṭa-i ᶜüryāna baḳ

6. Hep mülāzım ḳulluġında bu cihānuŋ şehleri
   Ḳapusında pādişehler ḳul olan ṣulṭāna baḳ[7]

[3] Manzûme *Niyâzî Divanı*'nda 7 beyittir. Mahlas beyti mecmuaya kaydedilmemiştir (Erdoğan, 1998: 111).
[4] Muṣḥafuŋ: Muṣḥaf-ı ND.
[5] İhlas Suresi 1. ayetten iktibastır. "قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ" (De ki: "O, Allah'tır, tektir.) URL-2 (2023).
[6] ṣoyunan: muᶜarrā ND.
[7] Bu beyit 2a'da da kaydedilmiş olup üzeri çizilmiştir.

4

Ġazeliyāt Eşref-zāde[8]

_ ⏑ _ _ / _ ⏑ _ _ / _ ⏑ _ _ / _ ⏑ _

1. Kim ki bu yolda cān virmez[9] pes niçün cānān diler[10]
   Müddeᶜīdür ḳo anuŋ[11] kim dost içün[12] yalan diler

2. Kibr ü kīn olduġı yirde[13] ᶜaşḳ gelüp ḳılmaz ḳarār
   ᶜAşḳ ḫarāblıḳlar ḳılar[14] maᶜmūrları vīrān ider

3. Dost yolunda ᶜāşıḳa elbetde cān vir[mek] gerek
   Zīrā ol dost ᶜāşıḳı [bī-]dil ü bī-cānān[15] diler

4. *Eşrefoġlu Rūmī* bu ᶜaşḳa vireli[16] varını
   Bī-murād olmış yürür kim vaṣl ne hicrān diler[17]

[3a]

5[18]

_ ⏑ _ _ / _ ⏑ _ _ / _ ⏑ _ _ / _ ⏑ _

1. ᶜĀṣiyüm yüzüm ḳarasın sil Muḥammed Muṣṭafā
   ᶜĀṣiler derdine dermān ḳıl Muḥammed Muṣṭafā

2. Bir günāhı işlemişem anı kimse itmemiş
   Yazılı defter içinde sil Muḥammed Muṣṭafā

---

[8] Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda 7 beyittir (Güneş, 2014: 85).
[9] Kim ki bu yolda cān virmez: O ki cān vermez bu yolda ERD.
[10] Vezin aksamaktadır.
[11] anuŋ: onu ERD.
[12] kim dost içün: ki dostu o ERD.
[13] yirde: cānda ERD.
[14] ḳılar: sever ERD.
[15] bī-cānān: bī-cān ERD.
[16] bu ᶜaşḳa vireli: ᶜaşḳa vireli hep ERD.
[17] olmuş yürür kim vaṣl ne hicrān diler: olup yürür kim ne vaṣlı ne hicrān diler ERD.
[18] Bu şiir Hatâyî'ye atfedilmektedir. Yazma nüshalarda bulunmayan bu şiir diğer neşirlerde karşımıza çıkmaktadır. Bk. Macit, 2017: 126.

3. Meyl-i ġaflet mil çeküpdür gözlerimüŋ nūrına
   Neyleyem görmez cemālüŋ yā Muḥammed Muṣṭafā

4. Ümmetüŋ ᶜüryān [u] giryān zār [u] sergerdān olup
   Çaġruşup feryād iderler yā Muḥammed Muṣṭafā

6

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. ᶜĀşıḳuŋ ervāḥı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā
   Ḥaḳḳ'uŋ vārı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā[19]

2. Dertliyüm dermāna sensin yalvaruban ḳapuna
   Luṭfuŋ ile ḳıl şefāᶜat yā Muḥammed Muṣṭafā

3. ᶜĀṣiyim çoḳdur günāhum bildügim budur benüm
   Nūruŋ ile ḳıl şefāᶜat yā Muḥammed Muṣṭafā

4. Çāresiz[üm] ṭāḳatüm yoḳ aġlayup yalvarmaġa
   Varlıġuŋla ḳıl şefāᶜat yā Muḥammed Muṣṭafā

5. *Vehbī* lāyıḳ degüldir vaṣfını ẕikr itmege
   Sen nebīler serverisin yā Muḥammed Muṣṭafā

[3b]

7

Naᶜt-ı Şerīf-i Ḥamdī Bā İbtidā-i Ḥurūf Heycā-i Ūlāhā

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey elif ḳadd istivā ḥaṭṭuŋ senüŋ ṣunᶜ-ı Ḥudā
   Bā berāt-ı vaṣlına irsem idem cānum fedā

[19] Vezin aksamaktadır.

Tā tamām oldı vücūdum sūz-ı ᶜaşḳıŋla senüŋ
Sā senā-yı naᶜt-ı paküŋ eylerem her dā’imā

2. Cā cemāl-i ẕāt-ı pākin görmege ᶜāşıḳ gerek
Ḥā ḥayāt-ile memātıŋ maḥv ider ṣ[ā]dıḳ gerek
Ḫā Ḫudā emriyle cān u ḳalbi uyanıḳ gerek
Da delīl-i ᶜaşḳ olur od ᶜāşıḳa bil reh-nümā

3. Ẕal ẕelīlem ḫāk-pāy-i kūy-ı yāre ben ġarīb
Ra revādur zār iderse hicrine bu ᶜandelīb
Ze zülāl-i laᶜl-i nābuŋ bendine ḳıl sen naṣīb
Se saᶜādet burcına pervāz ider göŋlüm şehā

4. Şe şifādur ḫaste diller derdine gīsūlarıŋ
Ṣa ṣalādur kim ḳoḳarsa kākül-i şebbūlarıŋ
Ża żayıf olmaz görenler dīde-i āhūlarıŋ
Ṭı ṭabībüm çāre sensün çeşm-i cāna tūtiyā

5. Ẓı ẓafer bu yolda çekmeyen derd ü elem[20]
ᶜAyn ᶜayān oldı yüzinde sırr-ı *nūn ve’l-ḳalem*[21]-[22]
Ġayn ġā’ib oldı teşrīfüŋle senün şirk ü ẓulm
Fe fenā bi’llāh elinde ṭutdı ᶜāşıḳlar beḳā

6. Ḳaf ḳadem başduŋ saᶜādet [i]le miᶜrāca hemīn
Kef kemāl üzre felekler seyriŋ itdin āferīn
Lam *leᶜamrük*[23] tācuŋ urdıŋ bāşıŋa ey sen güzīn
Mim muḥaṣṣıl her murāda irdiŋ ey baḫtı güşā

7. Nün nübüvvet mühri ẓahrında idi devlet-me’āb

[20] Vezin aksamaktadır.
[21] Kalem Suresi 1. ayetten iktibastır. “نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَۙ” (Nûn. Kaleme ve (yazanların) onunla yazdıklarına andolsun ki sen -rabbinin lutfu sayesinde- asla deli değilsin.) URL-3 (2023).
[22] Vezin aksamaktadır.
[23] Hicr Suresi 72. ayetten iktibastır. “لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ” ((Ey resulüm!) Hayatına yemin olsun ki onlar, sarhoş (sersem) halleriyle saçmalayıp duruyorlardı.) URL-4 (2023).

Vav viṣālüŋ ile bulur ḫaste diller behre-yāb
He hidāyet Ḥaḳ iderse lā levlā[24] ıżtırāb
Ye yüzüŋ görmek diler *Ḥamdī* ḳapuŋda berre-yāb

[4a]

8

Der-maḳām-ı Segāh

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Ḳande bir şemᶜ belürse cemᶜ olur pervāneler[25]
   Dolaşır eṭrāfını ister ki cümle yanalar
   Nice bilsün sırr-ı ᶜaşḳı cāhil ü[26] nādāneler
   Tā [e]zelden sırra olmaz āşinā bīgāneler

2. Neyleyem ol dilberi kim bezm-i ᶜişret aŋlamaz
   Eylesün ᶜarż-ı maḥabbet maḫfī ṣoḥbet aŋlamaz
   Uġruna cānum giderse ḳadr [ü] ḳıymet aŋlamaz
   Ṣādıḳ ᶜāşıḳ istemezler şimdiki cānāneler

3. Düşeli bu ᶜaşḳa derdüm gün-be-gün oldu beter
   Āteş-i hicrāna yandum tütünüm dā'im tüter
   Olalı dīvāne göŋlüm kūy [u] ṣaḥrālar yeter
   ᶜĀlem içre yurd [u] mesken neylesün dīvāneler

4. Bu *Ẓarīfī* derd-mendi nāle vü şeydā idüp
   Ġurbet elde ḥasret-i hicrān-ile ifnā idüp
   ᶜAḳlumı fikri alup hem ᶜāleme rüsvā idüp
   Ey perī meskenüm itdüŋ ᶜāḳıbet-i vīraneler/āḳıbet demḫāneler[27]

[24] Bu kelime "lā ve illā" şeklinde okununca vezin düzelmektedir.
[25] Vezin aksamaktadır.
[26] Bu kelime "cāhili-i" şeklinde yazılmış olup tarafımızdan düzeltilmiştir.
[27] Bu durum ilahi olarak okunurken değişiklik arz ettiğini düşündürmektedir.

[4b]

9

İlāhī[28]

14'lü hece ölçüsü

1. Benem ol ᶜaşḳ baḥresi[29] cānum[30] deŋizler ḥayrān baŋa[31]
   Deryā benüm ḳaṭremdür ᶜarş oldı seyrān[32] baŋa

2. Yoġ iken bu bār-gāh var idin ey[33] pādişāh[34]
   Āh bu ᶜaşḳıŋ elinden derd oldı[35] dermān baŋa

3. Çün dosta gider yolum mülke irişdi elüm[36]
   ᶜAşḳdan[37] söyler bu dilüm ne ḳul ne sulṭān baŋa

4. Şerīᶜat ehli ıraḳ irmez bu menzile[38]-[39]
   Ben ḳuş dili bilürem söyler Süleymān baŋa

5. Ḳāf Ṭaġı ẕerrem degül ay [u] güneş ḥayrān baŋa[40]
   Ḥaḳ'dur aṣlum[41] şek degül mürşīddür Ḳur'ān baŋa

6. *Yūnus* bu ḫalk içinde eksüklügüŋ Ḥaḳ bilür[42]
   Dīvāne olmuş[43] çaġırur dervīşlik bühtān baŋa[44]

---

[28] Bu manzume *Yûnus Emre Divanı'*nda 10 beyit olarak kayıtlıdır (Tatçı, 2005: 96).
[29] Bu kelimenin aslı "bahrī" olup halk ağzındaki şekli ile buraya kaydedilmiştir.
[30]Bu kelime *Yûnus Emre Divanı'*ındaki metinde olmayıp icrā sırasında eklendiği düşünülmektedir.
[31] Vezin aksamaktadır.
[32] ᶜarş oldı seyrān: zerreler ᶜummān YED.
[33] Yoġ iken bu bār-gāh var idin ey: Yoġıdı bu bārigāh varıdı ol YED.
[34] Vezin aksamaktadır.
[35] ᶜaşḳıŋ elinden derd oldı: ᶜışḳ elinden āh derd oldı YED.
[36] mülke irişdi elüm: mülk-i ezeldür ilüm YED.
[37] ᶜAşḳdan: Ḥaḳdan YED.
[38] Hece eksiktir. Şerīᶜat ehli ıraḳ irmez bu menzile: ᶜAşḳın dilin bilmeyen yā delüdür yā dehrī YED.
[39] Vezin aksamaktadır.
[40] ḥayrān baŋa: baŋa ḳul YED.
[41] Ḥaḳdur aṣlum: Aṣlum Ḥaḳdur YED.
[42] *Yūnus* bu ḫalk içinde eksüklügüŋ Ḥaḳ bilür: Yūnus Emrem bu yolda eksükligin bildürür YED.
[43] Dīvāne olmuş: Mest oluban YED.
[44] Vezin aksamaktadır.

10

İlāhī-i ᶜUşşāk[45]

11li hece ölçüsü

1. Bu gönlüm şehrini seyrān iderken
   Didi gönlüm[46] baŋa seyrān içinde

2. Derde[47] düşdüŋ niçün dermān ararsın
   ᶜĀşıḳlar derd arar dermān içinde

3. Miḥnet[i] rāhat bil rāhat arama
   Rāhat mı bulunur zindān içinde

4. ᶜĀşıḳlara ḳarış ᶜāşıḳ olagör
   Başını ṭop (ṭop) eyle meydān içinde

5. Bu ᶜaşḳ meydānıdur bunda ᶜār olmaz
   Ne gevherler bulunur[48] ol kān içinde[49]

6. Aç gözüni *Eşrefoġlu*[50] Ḥaḳḳ'ı ẕikr eyle[51]
   Fezkurūnī[52] didi Ḳur'ān içinde

[5a]

[45] Bu ilahi *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Güneş, 2014: 220).
[46] Gönlüm: sırrım ERD.
[47] Derde: ᶜAşḳa ERD.
[48] bulunur: vardır ERD.
[49] Vezin aksamaktadır.
[50] Aç gözüni *Eşrefoġlu:* Eşrefoğlu Rūmī ERD.
[51] Vezin aksamaktadır.
[52] Bakara Suresi 152. ayetten iktibastır. "فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ" (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-5 (2023).

11

İlāhī[53]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey ki yoḳdan kā'inātı[54] var iden Perverdigār
   ᶜArşa ḳā'im[55] gökleri var iden[56] Perverdigār[57]

2. Anasından atasız ᶜĪsā'yı rūḥu'llāh iden[58]
   Göklerine çıḳarup muḫtār iden Perverdigār

3. Mışr içinde Yūsuf'ı ḳul idüp sulṭān iden[59]-[60]
   Atası Yaᶜḳūb'ını nālān iden Perverdigār[61]

4. Yūnus'ı deryā içinde yutduran bir balıġa
   Āteşi İbrāhim'e gülzār iden Perverdigār

5. Eyyub'uŋ vücūdını ḳurtlara ġıdā iden[62]
   Zekkeriyyā iki pāre eyleyen Perverdigār

6. İbrāhīm İsmāil'ini ḳoydı ḳurbān itmege[63]-[64]
   Şemsī'ye vaṣlını iḥsān eyleyen Perverdigār

[53] Bu ilahi *Hatâyî Divanı*'nda 13 beyit olarak kayıtlıdır (Ergun, 1956:162,163).
[54] Bu cihānı: kā'inātı HTD.
[55] ᶜArşa ḳā'im: Yeri ṣābit HTD.
[56] Var iden: devvār iden HTD.
[57] Vezin aksamaktadır.
[58] Bu beyit divanda bulunmamaktadır.
[59] Vezin aksamaktadır.
[60] ḳul idüp sulṭān iden: ḳul iken sulṭān idüp HTD.
[61] Atası Yaᶜḳūb'ını nālān iden Perverdigār: Derd ile Yaᶜḳūb'ını bīdār iden Perverdigār HTD.
[62] Vezin aksamaktadır.
[63] Bu beyit divanda bulunmamaktadır.
[64] Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

12

İlāhī-i Māhūr[65]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Her nefesde bir tecellī ey Ḫudā ister gönül
   Kendi bu ġurbet iç[in]de āşinā ister gönül

2. Görmege āyinesinden pertevi yüzi Ḥaḳ'ı
   Ḫāk-pāy-i Muṣṭafā'dur tūtiyā ister gönül

3. Devlet-i dünyā vü ᶜuḳbā cümle taḥrīr üzredür
   Ne ᶜabāya meyl iderler ne ḳabā ister gönül

4. *Ḥaḳḳı*'yā maḥrem bulunmaz rāz-ı ᶜaşḳa bu zamān
   Ḫalḳ-ı ᶜālemde anuŋçün iḫtifā ister gönül

13

İlāhī[66]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Doġdı ol ṣadr-ı risālet başdı ᶜarş üzre ḳadem
   Ṣaldı ol nūr-ı nübüvvet pertev-i fevḳa'l-ümem

2. Çalınup ṭabl-ı beşāret geldi şāh-ı enbiyā
   Ġulġule düşdi[67] cihāna geldi[68] ol ṣāḥib-ᶜalem

3. Gelmeseydiŋ[69] ᶜāleme sen ḫalḳ olunmazdı cihān
   Dostluġuna yaradıldı ey nebiyy-i muḥterem

   [5b]

[65] Bu şiir İsmail Hakkı Bursevî'nin *Fevâid Mecmûası*'nda 6 beyit olarak kayıtlıdır (Kaya, 2019: 229-230).
[66] Bu ilahi *Niyazî-i Mısrî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Erdoğan, 1998: 143).
[67] düşdi: toldı ND.
[68] geldi: ḳondı ND.
[69] gelmeseydin: gelmeyeydüŋ ND.

4. Merḥabā yā Muṣṭafā ey nūr-ı ᶜayn-ı aṣfiyā
   Merḥabā yā ṣāḥibü'l-miᶜrācı fī dāci'ẕ- ẓulem

5. Vech-i nūrından[70] alındı encüm [ü] şems [ü] ḳamer
   Baḥr-ı ᶜilminden bilindi ḥikmet-i levḥ ü ḳalem

6. Yā Resūla'llāh şefāᶜat ḳıl *Niyāzī* bendeŋe[71]
   Şol zamān kim baş açıḳ yalın ayaḳ ḳan aġlaram[72]

14

İlāhī-i Evic[73]

8'li hece ölçüsü

1. ᶜĀlemler nūra ġarḳ oldı
   Muḥammed doġdı[ġı] gice
   Mü'min münāfıḳ farḳ oldı
   Muḥammed doġdı[ġı] gice

2. Muḥammed anadan düşdi[74]
   Kāfirlerüŋ[75] ᶜaḳlı şaşdı
   Kilisālar yire geçdi
   Muḥammed doġdı[ġı] gice

3. Yirden göge nūr atıldı
   Yediler ḳırḳa ḳatıldı
   Keşişler dili ṭutıldı[76]
   Muḥammed doġdı[ġı] gice

[70] Vech-i nūrundan: Nūr-ı veçhinden ND.
[71] bendeŋe: mücrime ND.
[72] aġlaram: aġlayam ND.
[73] İnternet sayfalarında da karşılaşabildiğimiz bu şiir Âşık Yûnus'a aittir. Kaynak kitapta şiir 7 kıtadır. (Tatçı, 1991: 163)
[74] Muḥammed anadan düşdi: Ananun raḥmine düşdi AYD.
[75] Kāfirlerüŋ: Küffārlaruŋ AYD.
[76] Keşişler dili ṭutıldı: Biŋ kilise yire geçdi AYD.

4. ᶜArşuŋ nūrı yire indi
   Ṣuyıŋ rengi nūra döndi
   Hep ṣuṣuzlar ṣuya ḳandı
   Muḥammed doġdı[ġı] gice

5. *Yūnus* eydür hey ḳardaşlar
   Aḳıdalum[77] ḳanlı yaşlar
   Secde ḳıldı[78] ṭaġlar ṭaşlar
   Muḥammed doġdı[ġı] gice

[6a]

15

İlāhī der Maḳām-ı Ṭāhir[79]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Cemīᶜ-i enbiyālardan Muḥammed cümlenüŋ şāhı
   Yüzi nūrından almışlar felekler şems ile māhı
   Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı[80]

2. Yedi ḳat gökleri geçdi ḳadem ᶜarş üstine başdı
   İrişdi *Ḳābe Ḳavseyne* tavāf eyledi dergāhı
   Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı

3. Anuŋ seyr [ü] sülūkından melekler ᶜāciz olmuşlar[81]
   Ki biŋ yılda varamazlar[82] o bir demde varır[83] rāhı
   Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı

[77] Aḳıdalum: Aḳar gözden AYD.
[78] ḳıldı: itdi AYD.
[79] Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı*'nda 6 beyittir (Güneş, 2014: 247). Tekrar eden mısra kitapta bulunmamaktadır. İcra esnasında söylenen ifadeler olduğu düşünülmektedir.
[80] Vezin aksamaktadır.
[81] ᶜāciz olmuşlar: oldular ḥayrān ERD.
[82] yılda varamazlar: yıl varabilmezler ERD.
[83] varır: alır ERD.

4. İderim[84] cānımı ḳurbān senüŋ yoluna ey sulṭān[85]
   Nola bir kez yüzüŋ görsem seḥer vaḳti seḥer-gāhı
   Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı

5. Bu *Eşrefoġlu Rūmī*'nün günāhı çoḳ durur ġāyet
   Şefāᶜat ḳıl yā Muḥammed yüzüŋ şems ü ḳamer māhı[86]
   Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı

16

İlāhī-i ᶜAşīrān[87]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ḥażret-i Ḥaḳḳ'uŋ ḥabībi sevgili bir dānesi
   Sevdügiçün[88] oldı ᶜālem ḥüsnünüŋ dīvānesi

2. Ẕāt-ı pāküŋdür sebeb bu ᶜālemüŋ īcādına
   Olmasa teşrīfüŋ olmaz ey göŋül cānānesi[89]

   [6b]

3. Ehl-i cürmüŋ melce'i çün ey Resūl-i kibriyā
   Ẕāt-ı paküŋle şeref buldı cemīᶜ-i enbiyā[90]

4. Umarız senden şefāᶜat rūz-ı maḥşerde şehā
   Nūr-ı pākinüŋ şemᶜinüŋ kim olur pervānesi[91]

5. Yā Resūlallāh viṣālün bezmine şāyeste ḳıl
   Tā göŋül olsun şarāb-ı ᶜaşḳımuŋ mestānesi

[84] Ederim: Ederdim ERD.
[85] sulṭān: Aḥmed ERD.
[86] Vezin aksamaktadır.
[87] Bu ilahi *Sezâyî Divanı*'nda 5 beyittir (Özuygun, 1999: 493).
[88] Sevdügiçün: Olduġıyçün SD.
[89] olmaz ey göŋül cānānesi: olmazdı cihān kāşanesi SD.
[90] Bu beyit manzumeye dâhil olmadığı gibi icra sırasında okunan bir beyit olarak düşünülmektedir.
[91] Vezin aksamaktadır.

6. Kenz-i[92] ᶜaşḳıŋ maḫzeni oldı[93] *Sezāyī* ġālibā
   Hiç ᶜimāret istemez bu göŋlümüŋ vīrānesi

17

İlāhī-i Māhūr[94]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Vāṣıl olmaz kişi Ḥaḳḳ'a cümleden dūr olmadan
   Kenz açılmaz şol göŋülden[95] tā kim pür-nūr olmadan[96]
   Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh[97]

2. Sür çıḳar ġayrı göŋülden tā tecellī ide[98] Ḥaḳ
   Pādişāh ḳonmaz sarāya cānı[99] maᶜmūr olmadan
   Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

3. Mest olan mestāne geldi tā ezelden tā ebed
   İçdiler ᶜaşḳıŋ şarābıŋ āb-ı engūr olmadan
   Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

4. *Mūtū ḳable ente mūtū*[100] sırrına maẓhar olan[101]
   Ḥaşrı neşri bunda gördi nefḥa-i ṣūr olmadan
   Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

5. Maḥv[102] olanlaruŋ kelāmı cümleden gelmez(den)[103] velī
   Pes *ene'l-Ḥaḳ* nice disün[104] kişi Manṣūr olmadan

---

[92] Kenz-i: Genc-i SD.
[93] oldı: olmış SD.
[94] Bu şiir *Şemseddîn Sivâsî Divanı*'nda 8 beyit olarak kayıtlıdır (Süer, 2015: 250-251).
[95] göŋülden: göŋülde ŞSD.
[96] Vezin aksamaktadır.
[97] İcra esnasında söylenen nakarattır. Metnin aslında yoktur.
[98] ide: ḳıla ŞSD.
[99] Cānı: ḫāne ŞSD.
[100] "Ölmeden önce ölünüz." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 550).
[101] olan: düşen ŞSD.
[102] Maḥv: Mest ŞSD.
[103] cümleden gelmez(den): kendüden gelmez ŞSD.
[104] disün: söyler ŞSD.

Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

[7a]

6. Ḥaḳ[105] cemālüŋ Ḳa^{c}be'sini ḳıldı ^{c}āşıḳlar ṭavāf
   Yirde Ḳa^{c}be gökyüzinde beyt-i ma^{c}mūr olmadan
   Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

7. Bir ^{c}aceb sevdāya düşmiş dürüşür[106] *Şemsī* müdām
   Ḥaḳḳ'a maḳbūl olmaḳ ister kişi Manṣūr[107] olmadan
   Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

18

İlāhī-i Şerīf[108]

11'li hece ölçüsü

1. Yörük[109] degirmenler gibi dönerler
   Ḳol ḳola virmişler Ḥaḳḳ'a giderler
   Göŋül Ḳa^{c}be'sini ṭavāf iderler
   Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda

2. Dün gice seyrümde ^{c}ibretler gördüm
   Uyudum uyandum pek ^{c}ayān gördüm
   Nūr ile ḳalbimi boyanır gördüm
   Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda

3. Melekler semāda[110] ḳanad açarlar
   Mü'minler üstine raḥmet saçarlar
   Pīrleri[111] ḳılaġuz Ḥaḳḳ'a uçarlar

[105] Ḥaḳ: Dost ŞSD.
[106] ^{c}aceb sevdāya düşmiş dürüşür: devāsız derde düşdi bu dil-i ŞSD.
[107] kişi Manṣūr: ḫalḳa menfūr ŞSD.
[108] Bu şiir kaynakta da 3 kıtadır (Tatçı, 1991: 177).
[109] Yörük: Coşkun AYD.
[110] Melekler semāda: Semāda melekler AYD.
[111] Pīrleri: Perisi AYD.

Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda

4. Gelüŋ hey ḳardaşlar tevḥīde gelüŋ
   Ḥaḳḳ'uŋ ḳulluġında cümleŋiz buluŋ
   Allāh yā hū Allāh ṣıdḳıyla bulun
   Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda

5. *Dervīş Yūnus* eydür ne oldı[112] baŋa
   ᶜAşḳıŋ āteşi de ṭoḳunur cāna
   ᶜAḳlını başına devşir[113] dīvāne
   Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda

19

İlāhī-i Ṣabā[114]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Tā ezelden sen benümle ᶜahd ü peymān eyledüŋ
   Gösterüp[115] ol ḫūb cemālüŋ yā ne pinhān eyledüŋ

2. Dimediŋ mi sev beni derdine dermān olayım
   Sevdigimçün artdı derdüm yā ne pinhān[116] eyledüŋ

[7b]

3. Bir ḳuluŋa virmedüŋ dünyāda bir gömlek giye
   Bir ḳuluŋa mülk virdüŋ anı Süleymān eyledüŋ[117]

4. Bir ḳuluŋı Kerbelā'da eyledüŋ ṣoŋra[118] şehīd
   Bir ḳuluŋı ḳul iken Mıṣır'a sulṭān eyledüŋ

[112] ne oldı: gör n'oldı AYD.
[113] devşir: getür AYD.
[114] Bu şiir *Cemâleddin Uşşâkî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Üçüncü, 1998: 234).
[115] Gösterüp: Gizleyüp CUD.
[116] yā ne pinhān: bana dermān CUD.
[117] Vezin aksamaktadır.
[118] ṣoŋra: ṣusuz CUD.

5. Hem ḳuluŋdur hem Resūl'üŋ şāh-ı kevneyn Muṣṭafā
   On sekiz biŋ ᶜālem içre anı sulṭān eyledüŋ

6. *[Şeyḫ Cemālī]* aġlamakdan gözlerine ḳan dolar[119]
   Yiri gögi ᶜarş u kürsi dosta seyrān eyledüŋ

20

İlāhī-i Işfaḥān[120]

7'li hece ölçüsü

1. Allāh Allāh[121] uludur
   Emrüŋ ṭutar ḳuludur
   Mü'minlerüŋ yoludur
   Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū[122]

2. Allāh emrin ṭutalum
   Raḥmetine batalum
   Bülbül gibi ötelüm
   Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū

3. Allāh adı dillerde
   Oḳunur göŋüllerde
   Şol ḳaraŋluḳ sinlerde[123]
   Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū

4. Ölüp ḳabre girince[124]
   Melek su'āl ṣorunca[125]
   Rabb'üŋ kimdür diyince[126]

---

[119] ḳan dolar; yaş çakar CUD.
[120] Bu şiir Âşık Yûnus'a ait olup kaynakta da 5 beyittir (Tatçı, 1991: 94).
[121] Allāh: adı AYD.
[122] İcrâ esnasında söylenen bir nakarattır. Aslî metinde "Allah Allah Kerîm Allah/ Raḥīm Allah diyelüm" şeklindedir.
[123] ḳaraŋluḳ sinlerde: korhulu yirlerde AYD.
[124] girince: varıcak AYD.
[125] Melek su'āl ṣorunca: Münker Nekīr gelicek AYD.
[126] diyince: deyicek AYD.

Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū

5. *Yūnus* seyr ider[127] gezer
   Ölüm tedbīrler[i] bozar[128]
   Görmek isterseŋ dīzār[129]
   Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū

[8a]

21

İlāhī Maḳām-ı Eviç[130]

8'li hece ölçüsü

1. Her ḳaçan anarsam seni
   Ḳarārum ḳalmaz Allāh'ım
   Senden ġayrı[131] gözüm yaşın
   Kimseler silmez Allāh'ım

2. Olur bāġ ile bostānum[132]
   Oḳunur dilde destānum[133]
   Senüŋ baḳdıġun gülsitān[134]
   [Gülleri] ṣolmaz Allāh'ım

3. Sensüŋ bāḳī ḳalan sensüŋ[135]
   Dillerde oḳunan sensüŋ[136]
   Senüŋ ismine doḳunan[137]

---

[127] seyr ider: aġlayup AYD.
[128] Vezin aksamaktadır.
[129] dīzār: dīdār AYD.
[130] Şiir kaynakta 7 kıtadır. (Tatçı, 1991: 86)
[131] ġayrı: ayruk AYD.
[132] Olur bāġ ile bostānum: Açıldı bāġ u bostānun AYD.
[133] destānum: destānun AYD.
[134] Senüŋ baḳduġun gülsitān: Sen baḳduġun gülsitānun AYD.
[135] Sensüŋ bāḳī ḳalan sensüŋ: Sensin ismi bāḳī olan sensin AYD.
[136] Dillerde oḳunan sensüŋ: Sensin dillerde okunan AYD.
[137] ismine doḳunan: ʿaşḳına tutulan AYD.

Kendüzin[138] bilmez Allāh'ım

4. *Dervīş Yūnus* seni özler[139]
   Luṭfunla[140] cemālüŋ göster
   Cemālüŋ gören ᶜāşıḳlar
   Ebedī ölmez Allāh'ım

22

İlāhī-i Ṣabā

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Seḥerlerde eser bād-ı tecellī
   Uyan hey gözler[üm] vaḳt-i seḥerde
   Seḥerde açılur iḥsān gülleri[141]
   Uyan hey gözlerüm vaḳt-i seḥerde

2. Ṭarīḳat bāġına girmek dilerseŋ
   Ḥaḳīḳat güllериŋ dermek dilerseŋ
   Cenāb-ı Ḥażret'i görmek dilerseŋ
   Uyan hey gözlerüm vaḳt-i seḥerde

3. Seḥerdür aṣl-ı ᶜaşḳıŋ cilve-gāhı
   Seḥerdür aṣl-ı derdüŋ vaḳt-i gāhı
   Seḥerdür cümle vaḳtüŋ pādişāhı
   Uyan hey gözlerüm vaḳt-i seḥerde

4. Yuyanlar çeşm-i nergisden bu ḫᵛābı
   Seḥer[ler]de görirler māh-tābı
   İşit bī-çāre ḥaḳīḳatden *Ḫaṭāyī*[142]

[138] Kendüzin: Kendini AYD.
[139] özler: ister AYD.
[140] Luṭfunla: Luṭf eyle AYD.
[141] Metinde "gülleri iḥsān" şeklinde geçmektedir. Kafiye birliği sağlanması açısından tarafımızca düzeltilmiştir.
[142] Vezin aksamaktadır.

[Uyan hey gözlerüm vaḳt-i seḥerde]

[8b]

23

İlāhī-i Ḥüseynī

8'li hece ölçüsü

1. Seyrān itdüm şol sinleri
   Cümle cānlar ölmüş yatır
   Çürümüş nāzik tenleri
   Toprağa ḳarışmış yatır

2. Ṣarılmış kefen ṭonuna
   Ṭopraḳ ḳarışmış tenine
   Böcekler üşmüş yanına
   Çevre yanın almış yatır

3. Bu dünyāya ḳanmayanlar
   Ḥaḳ kelāmuŋ aŋmayanlar
   Degme libās giymeyenler
   Ṭozlara bulanmış yatır

4. Şol laṭīf dilli bülbüller
   Budaḳlarda biter güller
   Şol Ḳur'ān oḳuyan diller
   Nūrlara ġark olmuş yatır

5. *Ḳul Aḥmed* aḳıdur ḳanlar
   Tāḳatsiz ḳalmış yatanlar
   Ḥaḳḳ'a teslīm olan cānlar
   Murādına irmiş yatır

24

İlāhī[143]

14'lü hece ölçüsü

1. ᶜAşḳın ile ᶜāşıḳlar yansun yā Resūla'llāh
   İçüp ᶜaşḳıŋ şarābın ḳansun yā Resūla'llāh
   Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ᶜarşı seyrān eyledi[144]

2. ᶜĀşıḳam ol dildāra bülbül[em] şol gülzāra
   Seni sevmeyen nāra yansun yā Resūla'llāh
   Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ᶜarşı seyrān eyledi

   [9a]

3. Ol[145] seni seven kişi virir[146] yoluna başı
   İki cihān güneşi sensin yā Resūla'llāh
   Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ᶜarşı seyrān eyledi

4. Ol[147] seni sevenlere ḳıl şefāᶜat anlara
   Müᶜmin olan tenlere cānsun yā Resūla'llāh
   Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ᶜarşı seyrān eyledi

5. *ᶜĀşıḳ Yūnus*'uŋ cānı ᶜilm ü[148] şefāᶜat kānı
   ᶜĀlemlerüŋ sulṭānı sensin yā Resūla'llāh
   Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ᶜarşı seyrān eyledi

[143] Bu şiir *Yûnus Emre Divanı*'nda 6 beyit olarak kaydedilmiştir (Tatçı, 2005: 296).
[144] Tekrar eden bu ifade aslî metinde olmayıp ilahinin icrası sırasında söylendiği düşünülmektedir.
[145] Ol: Şol YED.
[146] virir: komış YED.
[147] Ol: Şol YED.
[148] ᶜilm ü: ᶜālem YED.

25

İlāhī-i Rāst

_ _ . / . _ _ . / _ _ . / . _ _ .

1. ᶜAşḳınla cihān-beste luṭf eyle ᶜināyet ḳıl
   Derdiŋle bu dil ḫaste luṭf eyle ᶜināyet ḳıl[149]

2. Raḥmān u Raḥīm'ümsin ġufrān-ı ᶜaẕīmümsin
   Sulṭān-ı kerīmümsin luṭf eyle ᶜināyet ḳıl

3. Ey raḥmeti çoḳ Rahmān ᶜālem başuma[150] zindān
   Uçarsa[151] ḳafesden cān luṭf eyle ᶜināyet ḳıl

4. Bülbül gibi ben[152] zārum dā'im durmaz[153] aġlarum[154]
   Yā ben[155] kime yalvaram luṭf eyle ᶜināyet ḳıl

5. Bī-çāreleri yād it vīrāneyi ābād it
   Nūrī ḳulunı şād it luṭf eyle ᶜināyet ḳıl

26

İlāhī-i Şerīf[156]

8'li hece ölçüsü

1. Sensin bize bizden yaḳīn
   Görünmezsin ḥicāb nedür
   Çün ᶜaybın yoḳ gökçek özin[157]
   Yüzindeki[158] niḳāb nedür

[149] Bu şiir *Abdulahad Nûrî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Çelik, 1999: 121-122).
[150] başıma: gözüme AND.
[151] Uçarsa: Kaçarsa AND.
[152] ben: pür AND.
[153] durmaz: ṭurup AND.
[154] Vezin aksamaktadır.
[155] Yā ben: Daḫi AND.
[156] Bu şiir *Yûnus Emre Divanı*'nda 9 beyit olarak kaydedilmiştir (Tatçı, 2005: 140-141).
[157] ᶜaybın yoḳ gökçek özin: ᶜaybı yoḳ görklü yüzün YED.
[158] Yüzindeki: Yüzün üzerindeki YED.

[9b]

2. Sen eyitdüŋ ey pādişāh
   Yehdi'llāhü limen yeşā[159]
   Şerīküŋ yoḳ senüŋ ḥāşā[160]
   Şuçlu kimdür ʿaẕāb nedür

3. Raḥmān[161] durur senüŋ aduŋ
   Raḥīmligin bize dedüŋ
   Müẕniblere muştuladın[162]
   Lā taḳnetū[163] ḥicāb[164] nedür

4. *Dervīş Yūnus* bu göz görmez[165]
   Görene ṣor[166] ḫaber virmez
   Bu menzile ʿaḳıl irmez
   Bu ḳurduġuŋ sarāy[167] nedür

27

İlāhī[168]

11'li hece ölçüsü

1. Arayı arayı bulsam izini

[159] Nur Suresi 35. ayettten kısmi iktibastır. "اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ۜ مَثَلُ نُورِهٖ كَمِشْكٰوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۖ اَلْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۖ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبٰارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ ۙ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيٓءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ۜ نُورٌ عَلٰى نُورٍ ۗ يَهْدِي اللّٰهُ لِنُورِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ ۚ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ ۗ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ" (Allah göklerin ve yerin nûrudur. Onun nûrunun misali, içinde kandil bulunan bir kandilliktir. Kandil bir cam içindedir, cam inciyi andıran bir yıldızdır; (bu kandil) doğuya da batıya da ait olmayan, yağı neredeyse ateş dokunmasa bile ışık veren mübarek bir zeytin ağacından yakılır. Nûr üstüne nûr. Allah nûruna dilediğini kavuşturur. Allah insanlar için misaller veriyor, Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir.) URL-6 (2023).

[160] ḥāşā: i şāh YED.

[161] Raḥmān: Raḥīm YED.

[162] Müẕniblere muştuladın: Mürşidlerin muştuladı YED.

[163] Zümer Suresi 53. ayetten iktibastır. "قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ" (De ki (Allah şöyle buyuruyor): "Ey kendi aleyhlerine olarak günahta haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah (dilerse) bütün günahları bağışlar; doğrusu O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir." URL-7 (2023).

[164] ḥicāb: ḥitāb YED.

[165] *Dervīş Yūnus* bu göz görmez: *Yūnus* bu göz anı görmez YED.

[166] Görene ṣor: Görenler hod YED.

[167] Bu ḳurduġuŋ sarāy: Bu ḳoduġuŋ serāb YED.

[168] Bu şiir kaynakta da 6 kıta halindedir (Tatçı, 1991: 206).

İzinüŋ ṭozuna [sürsem] yüzümi
Ḥaḳ naṣīb eylese görsem yüzüŋi
Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni

2. Bir mübārek sefer olsa da gitsem
Kaᶜbe yollarında ḳumlara baṭsam
Ḫūb cemālün bir kez düşümde görsem[169]
Yā Muḥammed cānum ārẓūlar seni

3. Ẕerrece ḳalmadı ḳalbümde[170] ḥīle
Ṣıdḳ ile girişem ben bu Ḥaḳ yola
Ebū Bekir ᶜÖmer ᶜOs̱mān da bile
Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni

4. ᶜAlī ile Ḥasan Ḥüseyin anda
Sevdāsı[171] göŋülde maḥabbet cānda
Yarın maḥşer güni ulu dīvānda[172]
Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni

5. Anuŋ ismi(n) ᶜālemlerüŋ dilinde
Ḳul olayım ṣatılayım yolında
Neyleyem sermāyem yoḳdur elimde
Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni

6. *Yūnus* medḥ eylesün seni dillerde
Dillerde dillerde hem göŋüllerde
Aġlaya aġlaya ġurbet illerde
Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni

[10a]

[169] düşümde görsem: düşde seyr itsem AYD.
[170] ḳalbümde: göŋlümde AYD.
[171] Sevdāsı: Sevgüsi AYD.
[172] ulu dīvānda: Ḥaḳ divānında AYD.

28

İlāhī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Şemᶜ-i rūyuna cismümi pervāne düşürdüm[173]
   Evrāḳ-ı dilüm[i] āteş-i sūzāna düşürdüm
   Bir ḳatre iken kendümi ᶜummāna düşürdüm
   Semāᶜ ṣafā cāna şifā[174] rūha ġıdādur

2. ᶜAşḳ[ı]la gelüŋ eyleyelüm ẕevḳ ü ṣafāyı
   Şevḳ[i]le gelüŋ aḳıdalum hū ile hāyı
   Çalalum ḳudūm ᶜaşḳ idelüm def ile nāyı[175]
   Semāᶜ ṣafā cāna şifā rūha ġıdādur

3. Ey sūfi bizüm ṣoḥbetimüz cāna ṣafā[dur]
   Ḥaḳ ile ezel itdügimüz ᶜahde vefādur
   Bir ḳaṭremizi nūş idegör derde devādur
   Semāᶜ ṣafā cāna şifā rūha ġıdādur

4. Diŋle sözimi saŋa dirüm özge edādur
   ᶜĀşıḳ olana lāzım olan ᶜaşḳ-ı Ḫudā'dur
   ᶜĀşıḳuŋ nesi var ise maᶜşūḳa fedā[du]r[176]
   Semāᶜ ṣafā cāna şifā rūha ġıdādur

5. ᶜAşḳ ile gelüŋ ṭālib-i cūyende olalım
   Ẕevḳ ile ṣafālar sürelim zinde olalım
   Ḥaẕret-i Mevlānā'ya daḫı bende olalım[177]
   Semāᶜ ṣafā cāna şifā rūha ġıdādur

[173] Vezin aksamaktadır.
[174] Metinde "ṣafā" şeklindedir.
[175] Vezin aksamaktadır.
[176] Vezin aksamaktadır.
[177] Vezin aksamaktadır.

29

İlāhī-i Şerīf[178]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Gine urdı şol sīneme dürlü dürlü yāreler[179]-[180]
   Hiç ṭabībler ḳılmaz aŋa ne [de]vālar[181] çāreler

2. Allāh dost vişāli oldur[182] aŋa dermān u ṭabīb[183]
   Andan özge her ne varsam bu sīnemi[184] pāreler

[10b]

3. El ṭuṭuşup gidelüm Ḥaḳ'dan yaŋa şimden girü[185]
   Aldamasun bizi bunda[186] işbu aġ u ḳaralar

4. ᶜİlmine maġrūr olanlar ḳaldı ᶜaşḳdan bī-nasīb
   ᶜĀşıḳuŋ bir lemᶜasına irmez ol bīgāneler[187]

5. Anı bunda gözleri görmez illā ḳalp gözi görür[188]-[189]
   Ḳalp gözin açmaḳ içün[190] mürşīd ḳatına varalar

6. ᶜĀlīdür bu ᶜaşḳ meclisi bī-derd[191] olan iremez[192]
   Göŋli bī-derdüŋ ḳatıdur ṣanki seng-i ḫāreler

---

[178] Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda 10 beyit olarak kaydedilmiştir (Güneş, 2004: 112).
[179] Gine urdu şol sīneme dürlü dürlü yāreler: Yüreğime dost derdi vurdu türlü yāreler ERD.
[180] Vezin aksamaktadır.
[181] Hiç ṭabībler ḳılmaz aŋa ne [de]vālar: Kim tabībler onabilmez ne devā ne ERD.
[182] Allāh dost vişāli oldur: İllā olur dost vaslı ERD.
[183] Vezin aksamaktadır.
[184] varsam bu sīnemi: kılsam yüreğimi ERD.
[185] Ḥaḳdan yaŋa şimden girü: dosttan yana ive ive ERD.
[186] Aldamasun bizi bunda: Bunda bizi aldamasun ERD.
[187] ol bīgāneler: o bī-çāreler ERD.
[188] Anı bunda gözleri görmez illā ḳalp gözi görür: İllā görmez onu bu ten gözü cān gözü gerek ERD.
[189] Vezin aksamaktadır.
[190] Ḳalp gözin açmaḳ içün: Can gözin açmaya ERD.
[191] Metinde "bī-dār" şeklinde geçmektedir.
[192] Vezin aksamaktadır.

7. Kim ezelden bunda şāh-ı maḥrem-i esrār iseŋ[193]
   Ḳardaşımdur yoldaşımdur gelsün ol bī-çāreler

8. *Eşrefoġlu Rūmī'*ye sorar iseŋ Ḥaḳ ḳandedür[194]
   Diye yir gök ᶜarş u kürsī ṭopṭolu hep areler

30

İlāhī-i Şerīf

8'li hece ölçüsü

1. Bir ġarībim şol dünyāda
   Gülme gülme aġla göŋül
   Derdüŋ çoḳdur daḫı senüŋ
   Gülme gülme aġla göŋül[195]

2. Ebū Bekir oldur velī
   Oldur peyġamberüŋ yāri
   ᶜÖmer ᶜOs̲mān ḳanı ᶜAlī
   Gülme gülme aġla göŋül

3. Anlar cihāna geldiler
   Hep gitdiler ḳalmadılar
   Aġladılar gülmediler
   Sende gülme aġla göŋül

4. Dünyā kime ḳıldı[196] vefā
   Dā'im işi cevr ü cefā
   Ḳanı Muḥammed Muṣṭafā
   Gülme gülme aġla göŋül

[193] ezelden bunda şāh-ı maḥrem-i esrār iseŋ: ezel gününde şāha mahrem-i esrār ise ERD.
[194] Ḥaḳ ḳandedür: dost ḳandadır diye ERD.
[195] Bu şiir internet kaynaklarında fazlasıyla bulunmakla birlikte Yûnus Emre ve Âşık Yûnus ile alakalı kaynaklarda yer almamaktadır.
[196] Metinde "ḳaldı" şeklinde geçmektedir.

5. *ᶜĀşıḳ Yūnus* söyler sözüŋ
   Hemān türāb bilir özüŋ
   Eger yazın eger güzin
   Gülme gülme aġla göŋül

[11a]

31

Hüdāyī Ḥażretleri[197]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Benüm maḳṣūdum ᶜālemler(e) degildür lākin illā Hū[198]
   Benüm bu derdüme dermān degildür lākin illā Hū

2. Degildür ḥūr ile ġılmān ne cennetdür ne[199] ḥūr u rıḍvān[200]
   Benüm bu göŋlümi alan degildür lākin illā Hū

3. Anuŋ naḳş-ı ḫayālinden cihān bir ẕerre olmuşdur
   Naẓar itsem o zerreye degildür[201] lākin illā Hū

4. *Hüdāyī* idrāk eylerseŋ eger fānī cihānı sen[202]
   Bu benüm sırrıma[203] kimse irişmez lākin illā Hū

32

Hüdāyī Ḥażretleri

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Cümle ᶜālem āşinā ben ādede bīgāneyem

[197] Aziz Mahmut Hüdâyî adına kaydedilen bu şiir Hacı Bayrâm-ı Velî'ye aittir (Bayramoğlu, 1989: II-233).
[198] Vezin aksamaktadır.
[199] cennetdür ne: cennet köşkü HBD.
[200] Vezin aksamaktadır.
[201] itsem o zerreye degildür: itsen o zerreden görünmez HBD.
[202] *Hüdāyī* idrāk eylersen eger fānī cihānı sen: A *Bayrāmī* eġer idrāk edersen sen bu ālemde HBD.
[203] Bu benüm sırrıma: Bu sırrın sırrına HBD.

Her işim aġyār ile gör kim ᶜaceb dīvāneyem[204]

2. Teşneye ẓulmete ḳaldum āb-ı ḥayvān isterem
   Girmeden deryā-yı ᶜaşḳa ṭālib-i dürdāneyem

3. Bilmeyüp taᶜmīr-i cism itdüŋ velī ḳalbüm ḥarāb
   Hey meded miᶜmār-ı ᶜālem ḳıl nażar vīrāneyem

4. Ẕāt-ı muṭlaḳ çünki yüz gösterdi ḳıldı neyleyem
   Ḳayd degildür ḳayd idem ben ḥükm-ile dīvāneyem

5. Mey-fürūş oldum ṣalādur ehl-i ᶜaşḳa bir zamān
   Bendedür ḫamr-ı ezel gelsün gelen meyḫāneyem

33

Sezāyī Ḥażretleri[205]

_ _ . / . _ _ . / _ _ . / . _ _ .

1. Ey ᶜāşıḳ-ı dildāde gel nūş idelüm bāde
   Bir bāde gerek ammā içile o[206] meᶜvāde

2. Sāḳīsi ola Mevlā aḳdāḥı ola[207] esmā
   Bir kerre içen ḳaṭᶜā ġam görmeye dünyāda

[11b]

3. Ol cāma olan ṭālib ᶜaşḳıyla olan raġbet[208]
   Nefsine olan rāḳib bel[209] bağlaya üstāza

[204] Bu şiir *Hüdâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Yılmaz, 2015).
[205] Bu şiir *Sezâyî Divanı*'nda 6 beyittir (Özuygun, 1999: 475-476).
[206] içile o: ki içile SD.
[207] ola: anuŋ SD.
[208] ᶜaşḳıyla olan raġbet: cān ile ola rāġıb SD.
[209] olan raḳib bel: ola ġālib dil SD.

4. Anı[210] içeŋ ᶜāşıḳdur hem ᶜāşḳında ṣādıḳdur
   ᶜAşḳ ol yire[211] lāyıḳdur Şīrīn ile[212] Ferhād'a

5. İşit bu *Sezāyī'*den ne gördi Fenāyīden
   Dost vechini gösterdi mir'āt-ı mücellāda(n)

34

Hāşimī Ḥażretleri[213]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ṣāfîyem ṣūfī ezelden Ḥaḳḳ'a mir'āt olmuşam
   İbtidāsız gevherem hem bī-nihāye olmuşam

2. Cümle eşyānuŋ dilinde nāṭıḳıyam nuṭḳuyam
   Hem Zebūr İncīl Furḳān u Tevrāt olmuşam[214]

3. Seni saŋa perde ḳılma sensün ol setr-i İlāh
   Varlığum maḥv eyleyelden maẓhar-ı ẕāt olmuşam

4. *Künt ü kenz*[215] esrārına vāḳıf olaldan zāhidā
   Lā-şerīküŋ birligine muṭlaḳ āyāt olmuşam

5. Bu dil-i vīrānemi maᶜmūr idelden *Hāşimī*
   Hem Kelīm'em hem aŋa Ṭūr-ı münācāt olmuşam

[12a]

[210] Anı: Bir kez SD.
[211] ol yire: ögrede SD.
[212] Şīrīn ile: Mecnūnıla SD.
[213] Bu ilahi *Hâşimî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Karaca, 1995).
[214] Vezin aksamaktadır.
[215] "Küntü kenzen mahfiyyen", "Ben gizli bir hazine idim." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 396).

35

Yaḥyā Efendi Hażretleri

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Āb-ı tevḥīd ile dilden māsivā naḳşını yu
   Mā hüve'l-maḳṣūd olan Hūdur iki ᶜālemde Hū

2. *İnnema'llāhü İlāhün vāḥidün lā-raybefih*
   Veẕkuru'llāhü keṯīrā veşkürū vestaġfirū

3. Yā ilāhī bu ne sırdur kim ḳarīn-i ᶜaşḳ olur
   Fażl ile baḥr u muḥīṭ-i ᶜilm olur bir ḳaṭre ṣu

4. Dār-ı vaḥdetde imām-ı ᶜāşḳ ile ḳılmaz namāz
   Eyleyen Manṣūr-veş āb-ı ḥayātında vużū

5. Ṣūret ü taᶜbīre sıġmaz maᶜni-i ᶜaşḳ-ı ḫavāṣ
   Söyleme bu rāzı ey *Yaḥyā* ᶜavāma rū-be-rū

36

İlāhī-i Şerīf[216]

10'lu hece ölçüsü

1. Bilmem nideyüm ᶜaşḳıŋ elinden
   Ḳande gideyüm ᶜaşḳıŋ elinden

2. Diŋle zārumı ḳodum ᶜārumı
   Virdüm serümi[217] ᶜaşḳıŋ elinden

3. Vārum vireyüm ḳadre ireyüm
   Mecnūn[218] olayum ᶜaşḳıŋ elinden

[216] Bu şiir kaynakta 6 kıtadır (Tatçı, 1991: 119).
[217] serümi: zārumı AYD.
[218] Mecnūn, ᶜuryān AYD.

4. Meskenüm dağlar gözyaşı çağlar
   Durmaz ḳan ağlar ʿaşḳıŋ elinden

5. Ḳaddüm yāy oldı bağrum nāy oldı
   İşim vāy[219] oldı ʿaşḳıŋ elinden

6. *Yūnus*'un sözi göynümüş[220] özi
   Ḳan ağlar gözi ʿaşḳıŋ elinden

[12b]

37

Taḥmīs[221]-i Fāżıl-ı Merḥūm[222]

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. Raḥm ider yoḳ baŋa hiç nālelerümden ġayrı
   Hiçbir ağlar bulamam çeşm-i terimden ġayrı
   Hem-demüm yoḳ daḫı āh u[223] şererümden ġayrı
   Beni yoḳlar bulunur mı kederümden ġayrı
   Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı
   Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı

2. Beni şād eylemedi kimlere feryād ideyüm
   Kime taḳrīr-i ġumum dil-i nāşād ideyüm
   Daḫı ki[m]den ṭāleb-i himmet ü imdād ideyüm
   Dil nā-şādı bu ḥāletle nice şād ideyüm
   Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı
   Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı

3. Āh u zār itmedigüm ḥāṣılı bir dem yoḳdur

[219] vāy: zār AYD.
[220] göynümüş: dogrıdur AYD.
[221] Bu şiirin nazım şekli müseddestir.
[222] Bu şiir *Enderûnlu Fâzıl Divanı*'nda da 5 bend olarak kayıtlıdır (Beyhan, 2021: 970-971).
[223] āh u: āh-ı EFD.

Yine bir şefḳat ider ḥālime ādem yoḳdur
Yā meger ehl-i elem miḥnete maḥrem yoḳdur
Gū[yi]yā şimdi cihān içre [ki] ādem[224] yoḳdur
Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı
Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı

4. Meded ey feyż-i Ḫudā'(dur) derdüme bir çāre meded
Āteş-i miḥnete yandı dil-i bī-çāre meded
Sen eger itmez iseŋ luṭf-ile bir bāde[225] meded
Yā kim itsün dil-i miḥnet-keş-i ġam-ḫ[v]ara meded
Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı
Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı

5. Ne arar var ne ṣorar ḥāl-i dil-i nā-şādı
Herkesüŋ şimdi vefāsızlık olur[226] mu[c]tādı
Kimseye *Fāżıl* işitdiremedüm feryādı
Ḳaldı dünyāda hemān merḥametüŋ bir adı
[Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı]
Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı

[13a]

38

Rūḥī Ḥażretleri[227]

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. Ḫalḳa kīn eyleme var ise belāġat sende
Seni ẕemm[228] eyleyeni luṭf ile ḳıl şermende

2. Kimseye aġlama ḥālüŋ baŋa raḥm eyle diyü

[224] ādem: [c]ālem EFD.
[225] bāde: pāre EFD.
[226] olur: olup EFD.
[227] Bu şiir *Bağdatlı Rûhî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erten, 2018: 399).
[228] ẕemm: ḳadḥ BRD.

Cehd ḳıl eylemesün üstüne ᶜālem ḫande

3. Ehl-i ᶜirfān ile külḫanda geçinmek yegdür
   Cühelā ile ṣoḥbet[229] eylemeden gülşende[230]

4. Pest ider ḳadrini āḫir kişinüŋ serkeşlik
   Ser-firāz olur ol ᶜārif ki ola efgende

5. Sākin-i künc-i tevekkül olagör ey *Rūḥī*
   Nefs içün ᶜāḳil[231] olan cāhile olmaz bende

39

8'li hece ölçüsü

1. Evvelinde ṭam ṭam olur
   Döne ṣoŋra ġam ġam olur
   Kitābsız …[232] neyledi baŋa
   Ṭamṭam[a] bu iᶜlām olur

2. Ẓuhūr idince o pīrler
   Şāh Aḥmed imām olur
   Ḫaber yollarlar kāfire
   Mosḳov …[233] misāfire

3. İbrāhim ᶜAbbās ḥālde Mūsā[234]
   ᶜAbdu'llāh ᶜAlī ile hem ᶜĪsā
   Ḥāżır olurlar vāfire
   Firengistāna ᶜām ᶜām olur

---

[229] ṣoḥbet: ṣafā BRD.
[230] Vezin aksamaktadır.
[231] ᶜāḳil: ᶜārif BRD.
[232] Bu kısım okunamamıştır.
[233] Bu kısım okunamamıştır.
[234] Vezin aksamaktadır.

4. Gücenür cümle[si] Ṭamṭama
   Baḳ şu başa gelen ġama
   Bir ġayret düşer ᶜAcem'e
   Eyyām maḥalli Şām olur

5. Ṭamṭam çıḳa yolından
   İḳrār da gider dilinden
   Cihān oynar yerinden
   Dürlü dürlü itmām olur

6. Hem Mekke'den Aḥmed gelür
   Muḥammed Medīne'den bellidür
   Bir de düvmin ḳutbu olur
   Ṭūfān-ı Nūḥ'dan tām olur

7. Mosḳov'a yār olur Ṭamṭam
   Kimseler çekmesün hiç ġam
   Elinden devleti bu dem
   Temām olur temām olur

8. Altı devlet baġdaş olur
   Eski sırlar hep fāş olur
   Bir ᶜacāyib savaş olur
   İslām'a bu kelām olur

9. Yeŋiden düzelür devlet
   Ḥaḳ'dan olur beşāret
   Ḳalḳar yedi yıllık bidᶜat
   Aḥmed'e çok ibrām [olur]

10. Ṭamṭam oġlu çıḳar taẖta
    Baḳa anda olan baẖta
    Ġāyet ḳoyduraŋ ᶜahde
    Altı ḳral ġulām olur

11. Altı devlet bir olur
    ᶜAcem cümlesine pīr olur
    Kāfir Mosḳov tekdīr olur
    Pādişāhlıḳ ḥarām olur

12. Ey *Bosnevī* sır fāş itme
    Ḥaḳḳ'ı fikr it telāş itme
    Özüŋ esirge fāş itme
    Baḳ çok güzel eyyām olur

[13b]

40

İlāhī[235]

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Şāh-ı istiġnā-yı mülk oldum ricā bilmem nedür
   İlticā-yı Ḥaḳ'dan özge mültecā bilmem nedür

2. Fāriġem dünyā vü ᶜukbāya taᶜalluḳ itmedüm[236]
   Terk [ü] tecrīdem bugün ḥubb-ı sivā bilmem nedür

3. Ben ol[237] Mecnūn'am ki Leylā bend-i zencīrümdedür[238]
   Aġlarum derdünle[239] ammā cān fedā bilmem nedür

4. Her ne eylerse devā cānān ben-i dil-ḫasteye
   Ben *Sezāyī*'yem anuŋçün nā-sezā bilmem nedür

[235] Bu şiir *Sezâyî Divanı*'nda 5 beyit olarak kayıtlıdır (Özuygun, 1999: 358-359).
[236] itmedüm: itmeden SD.
[237] Ben ol: Öyle SD.
[238] Vezin aksamaktadır.
[239] Aġlarum derdinle: Eylerem ᶜaşḳında SD.

41

Segāh

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Hamdüli'llāh bir maḳām-ı ᶜālide ḳıldum ḳarār
   Açılup mir'āt-ı ḳalbüm oldu çok ᶜaşḳ āşikār

2. Baş açup zār eyledüm ben bir seḥerde nāgehān
   Eyledi Hādī hidāyet gitdi elden iḫtiyār

3. Yüzümi yire sürüp zārī ḳılup āh eyledüm
   El açup dergāh-ı Ḥaḳḳ'a didüm ey Perverdigār

4. Refᶜ idüp göŋlüm ḥicābın eylegil ᶜarż-ı cemāl
   Dām-ı ᶜaşḳıŋa ṭutulup olmuşam çün(kim) āşikār

5. Semᶜ-i cāna irişüp hātifden ol dem bir nidā
   Ey ḳulum benden yaŋa gel nice idersin ḳarār

6. *Himmet*'e himmet irişsün evliyādan yā İlāh
   Bāġ-ı ᶜaşḳıŋ bülbüli olup ḳılayum āh u zār

42

Ḥüseynī

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Meclis-i ᶜirfāna gel ey ᶜāşıḳ-ı güftār-ı Hū
   Merd olup meydāna gel ey ṣādık-ı esrār-ı Hū

2. Geç bu varlıḳ ᶜāleminden <u>s</u>*emme vechu'llāha*[240] baḳ
   Ḳande baḳsan ol durur hem maṭlaᶜ-ı enver-i Hū

[240] Bakara Suresi 115. ayetten kısmi iktibastır. "وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ" (Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. Şüphesiz Allah (zât ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.) URL-8 (2023).

3. Dīdesi ḥaḳ-bīn olanuŋ sīnesi pür-nūr olur
   Gönŋline her ne ṭoġarsa cümlesi ezhār-ı Hū

4. Ey *Naṣūhī* ᶜandelīb-i bāġ-ı vaḥdet dir yirüm
   Kāşif-i esrār-ı ḥikmet mürşidā envār-ı Hū

[14a]

43

İlāhī[241]

8'li hece ölçüsü

1. Vaḳit geldi ḥāżır olun
   Ecel vardur gelür bir gün

2. Nice nice yaşar[242] iseŋ
   Yedi deryā aşar iseŋ
   Ḳanad[243] urup uçar iseŋ
   Ölüm bizi[244] bulur bir gün

3. Ḳanı şol oḳuyan diller
   Terāzūyı ṭutan eller
   Dertle ḳazandıġıŋ māllar
   Hep ellere ḳalur bir gün

4. ᶜ*Āşıḳ Yūnus* bunı söyler
   ᶜAşḳıŋ deryāsını[245] boylar
   Ol yüce köşkler sarāylar
   Vīrān olup ḳalur bir gün

[241] Bu şiir kaynak kitapta 5 kıtadır (Tatçı, 1991: 112).
[242] yaşar: ḳaçar AYD.
[243] Ḳanad: Pervāz AYD.
[244] Ölüm bizi: Ecel seni AYD.
[245] ᶜAşḳıŋ deryāsını: Talmış ᶜaşḳ deryasın AYD.

44

Kürdī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat cānıdur Ümmī Sinān
   Bezm-i ᶜaşḳıŋ ḥāṣılı cānānıdur Ümmī Sinān

2. Ehl-i ᶜiṣyānı ḍalāletden ḫalāṣ itmek içün
   Ḥażret-i Rabbü'l-ibād iḥsānıdur Ümmī Sinān

3. Zāhidā nādānlıġı ḳo inḳiyād eyle aŋa (ḥażret)
   Bu ṭarīḳat sırrınuŋ burhānıdur Ümmī Sinān

4. ᶜAndelīb-i mā'il-i devrān olanlar bildüler
   Bāġ-ı dehrüŋ bir gül-i ḥandānıdur Ümmī Sinān

5. Bu dür-i yektādur ol ṣarrāf olan aŋlar anı
   Çārsū-yı ᶜilm-i bāṭın kānıdur Ümmī Sinān

6. ᶜAḳıbet münkir olanlar būs-ı dāmen itdiler
   Zümre-i mürşidlerüŋ sulṭānıdur Ümmī Sinān

45

Rehāvī[246]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Dertliyem dermāna geldüm derd olan iŋiler[247]
   Yanmışam ᶜaşḳıŋ odına oda yanan iŋiler

2. Vāh baŋa ᶜömrüm[248] geçirdüm yoḳ yire ḳıldum günāh
   Ḥaḳ ḳatında ṣuçlu oldum ṣuçu olan iŋiler

[246] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 88).
[247] Vezin aksamaktadır.
[248] ᶜömrüm: ᶜömr ND.

3. Yaz gelüp[249] ḳuşlar çaġrışur ne[250] diyü Allāh diyü[251]
   Nālesinden bāġ u bāġçe bile baġbān iŋiler

4. Ey *Niyāzī* ne yaṭursuŋ aç gözini uyḫudan
   Şol ḳıyāmet günlerinde çoḳ günāhkār[252] iŋiler

[14b]

46

İlāhī[253]

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. Kūy-ı ᶜaşḳıŋ baŋa bir kūh-ı tecellī görinür
   Ḳalbüme ᶜıyd-ı visālüŋle tesellī görinür

2. Cevher-i ẕikr-i Ḫudā ile ser-ā-ser ᶜālem
   Baŋa firdevs ü cinān pür müteḥallī görinür

3. Doludur ᶜaşḳ u maḥabbetle bu kevn ile mekān
   Ḳande baḳsam baŋa her kūşede leylī görinür

4. Rūz u şeb sāḥa-i vaḥdete[254] ḳıyām eylediler
   Cümle eşcār-ı çemen ṣanki muṣallī görinür

5. Sālik-i Ḥaḳ olanuŋ vażᶜ ile eṭvārınuŋ[255]
   Cānib-i Ḥażret-i Allāh'a tevellā görinür

6. *Naḳşī'yā* ᶜālem-i bāḳīde *ulu'l-ebṣāra*[256]

---

[249] gelüp: olup ND.
[250] çaġrışur ne: çaġırur Hū ND.
[251] Vezin aksamaktadır.
[252] çoḳ günahkār: cüml'ālemyān ND.
[253] Bu şiir *Nakşî Divanı*'nda 7 beyittir (Ayhan, 2000: 90).
[254] vaḥdete: vaḥdetde NKD.
[255] etvārınuŋ: etvārından NKD.
[256] Haşr Suresi 2. ayetten kısmi iktibastır. "هُوَ الَّذِي اَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِاَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا اَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللهِ فَاَتَيهُمُ اللهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِاَيْدِيهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا

Herkesüŋ ḥāl[i] maḳāmıyla muhallī görinür

47

İlāhī[257]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Senüŋ ᶜaşḳınla[258] ey cānā cihān oldı bana zindān
   Gezersem gülsitān içre görinür gözime külḫān

2. Bir özge derde düş oldum kimesne bilmez aḥvālüm
   Gezerem[259] ṣūretā ḫürrem göŋüldür dem-be-dem giryān

3. Yaḳup dāġ eyledi baġrum maḥabbet āteşi ammā
   Benüm[260] her dāġ-ı ḫūnīnüm görinür bir gül-i ḫandān

4. *Sezāyī* nār-ı ᶜaşḳınla[261] yanup yaḳılmadır kārum
   Ciger biryān göŋül sūzān gözümden ḳan aḳar her ān

[15a]

48

İlāhī[262]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Ṭarīḳat ḳurb-ı Raḥmān'dur bu meydān özge meydāndur
   Ḥaḳīḳat sırr-ı Sübḥān'dur bu meydān özge meydāndur

أُوْلِي الْأَبْصَار" (Ehl-i kitap'tan inkâr edenleri ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Siz onların çıkacaklarına ihtimal vermemiştiniz. Onlar da kalelerinin kendilerini Allah'a karşı koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın azabı hiç beklemedikleri bir yerden geliverdi; Allah yüreklerine korku düşürdü; öyle ki evlerini hem kendi elleriyle hem de müminlerin elleriyle yıkıyorlardı. O halde ibret alın, ey akıl sahipleri!) URL-9 (2023).

[257] Bu şiir *Sezâyî Divanı*'nda 5 beyit olarak kayıtlıdır (Özuygun, 1999: 445).

[258] ᶜaşḳınla: derdüŋle SD.

[259] Gezerem: Yürürem SD.

[260] Benüm: Baŋa SD.

[261] ᶜaşḳınla: ḥasretle SD.

[262] Bu ilahi *Abdulahad Nûrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Çelik, 1999: 90-91).

2. Gelür meydāna ᶜāşıḳlar vücūdı ᶜaşḳa yanıḳlar
   ᶜAceb münkir ne ṣayıḳlar bu meydān özge meydāndur

3. Bu yol cāndan ferāġ ister cigerde nice dāġ ister
   Buna bir ḳalbi saġ ister bu meydān özge meydāndur

4. Bu meydānda ṣatılur cān bu meydānda ṣorulmaz ḳan
   Olur bir demde biŋ ḳurbān bu meydān özge meydāndur

5. Bu yolda *Nūrī* serden geç bu erkān içre sırlar aç
   Bu meydān içre ḳanlar ṣaç bu meydān özge meydāndur

49

Sezāyī Ḥażretleri[263]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey şehīd-i Kerbelā'ya aġlayan
   Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün
   Āteş-i ḥasretle ciger[264] daġlayan
   Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

2. Sīne serde gerekdür dāġ ola[265]
   Ḳanlı yaşuŋ dīdeye ırmaġ ola
   Ger dilerseŋ menzīlüŋ uçmaġ ola
   Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

3. Gice gündüz ey Muḥammed ümmeti
   İdelüm cān-ı Yezīd'e laᶜneti
   Dirseŋ ire saŋa Ḥaḳḳ'uŋ raḥmeti
   Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

[263] Bu şiir *Sezâyî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Özuygun, 1999: 301-302).
[264] ciger: sīne SD.
[265] Vezin aksamaktadır.

4. Kimdür ol şāh-ı şehīd-i Kerbelā
   Nūr-ı çeşm-i Muṣṭafā[266] āl-i ᶜabā
   Eb ü ceddidür ᶜAlī hem Murtażā[267]-[268]
   Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

5. Ey *Sezāyī* bilmiş ol şāḥ-ı Ḥüseyn
   Cümleye sevmekdür anı farż-ı ᶜayn
   Şeksiz ehlu'llāha oldı nūr-ı ᶜayn
   Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

[15b]

50

İlāhī[269]

11'li hece ölçüsü

1. Be hey ḳardaş Ḥaḳḳ'ı bulam mı dirsin
   Ḥaḳḳ'a yarar ᶜamel işlemeyince[270]
   Bu sırrıŋ özin duyam mı[271] dirsin
   Mürşid-i kāmil[üŋ] söylemeyince

2. Gel hey ḳardaş gel hey[272] tevḥīde özen
   Tevḥīddür nefsiŋ ḳalᶜasın bozan
   Hīç kendi kendine ḳaynar mı ḳazan
   Çevre yanın[273] āteş eylemeyince

3. ᶜAşḳıŋ ġālib oldı yüregim ḫarlar
   ᶜAşḳı olan ᶜārı nāmūsı neyler
   Be hey *Yūnus* saŋa söyleme dirler

---

[266] Muṣṭafā: Murtażā SD.
[267] Murtażā: Muṣṭafā SD.
[268] Vezin aksamaktadır.
[269] Kaynak kitapta şiir 3 kıtadır (Tatçı, 1991: 176).
[270] işlemeyince: eylemeyince AYD.
[271] özin duyam mı: evvelin bilem mi AYD.
[272] ḳardaş gel hey: ḳarındaş gel AYD.
[273] Çevre yanın: Çevresine AYD.

Yā ben öleyim[274] mi söylemeyince

51

İlāhī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ṣuffe-i ṣadrında dā'im ᶜāşıḳuŋ efkār-ı Hū
   Ẕākirüŋ ẕikri huva'llāh şākirüŋ eşkār-ı Hū

2. Nāleden ney deldi baġrı Hū diyü nālān ider
   Mevlevīler *Mes̲nevī*'den başladı eşᶜār-ı Hū

3. Ṣūfi mest olup ṣafādan devr ider yā Hū diyü
   Münkir inkārın bıraḳdı eyledi iḳrār-ı Hū

4. Sidre seyrine muḥaḳḳaḳ irmeyen Cibrīl[275] emīn
   Olmasa anuŋ dilinde dem-be-dem tekrār-ı Hū

5. Hū ṣadāsından yürekler cūş idüp eyler semāᶜ
   Hū ṣadāsından melekler diŋledi aḫbār-ı Hū

6. Ravża-i Ḫūda maḳām it ey *Cemāl-i Ḥalvetī*
   Tā vücūduŋ mülkine keşf ola bu esrār-ı Hū

[16a]

52

Ġazel

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Şāh Ḥüseyn'üŋ firḳatine aġlayan gelsün beri
   Āh u vāh idüp dem-ā-dem iŋleyen gelsün beri

[274] öleyim: ölem AYD.
[275] "Cebrā'il" kelimesi aruz gereği "Cibril" okunmuştur.

2. Kerbelā'da çaġrışurlar yā Muḥammed yā ᶜAlī
   Sīnesin çāk eyleyüp ḳanlar saçan gelsün [beri]

3. Ḳutb-ı ᶜālem Şeyḫ Şaᶜbā'nuŋ ᶜazīz erkānını
   Leyle-i ᶜāşūrda ihyā iden gelsün beri

4. Hem Muḥammed meclisinde çār-yār ile gelüp
   Ḥāl-ile *Dervīş ᶜÖmer* irşād olan gelsün beri

53

Ġazel[276]

_ _ . / . _ _ . / _ _ . / . _ _ .

1. Yā Rab[277] bu benüm cānum āzād ola mı yā Rab
   Yoḫsa yedi ṭamuda yana ḳala mı yā Rab

2. ᶜAceb bu benüm ḥālüm yer altında aḥvālüm
   Varup yatacak yerüm ᶜaḳreb ṭola mı yā Rab

3. Cān ḥulḳuma geldükde ᶜAzrā'il[i] gördükde
   Yā cānımı alduḳda āsān ola mı yā Rab

4. Mevlā[278] olacak ḳāḍī bizden ola mı rāżī
   Görüp Muḥammed'i bizi şefīᶜ ola mı yā Rab[279]

5. *Yūnus* ḳabre vardıḳda Münker Nekir geldükde
   Su'ālini itdükde[280] dilim döne mi yā Rab

[16b]

[276] Bu şiir *Yûnus Emre Divanı*'nda da 5 beyittir (Tatçı, 2005: 97-98).
[277] Yā Rab: ᶜAceb YED.
[278] Mevlā: Allāh YED.
[279] Vezin aksamaktadır.
[280] Su'ālini itdükde: Bana su'āl ṣorduḳda YED.

54

İlāhī[281]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Żiyālar virdi nūrıyla dil ü cāna seḥer ẕikri
   Ṣafālar baḫş idüp vaṣl itdi Sübḥān'a seḥer ẕikri

2. Seḥerde bülbül-i şūrīde-veş efġāna başladı
   Göŋül mülkini döndürdi gülistāna seḥer ẕikri

3. İrişdi semᶜ-i cāna bir ḫaber ilhām-ı Mevlā'dan[282]
   Ki vāḳıf eyledi esrār-ı sulṭāna seḥer ẕikri

4. Giceler ṣubḥa dek zār it gözüŋ yaşın revān eyle
   Dilerseŋ döndüre derdüŋi dermāna seḥer ẕikri

5. Bizi defᶜ idüp esfelden ᶜurūc itdürdi aᶜlāya
   Ulaşdurdı mekān-ı ᶜarş-ı Raḥmān'a seḥer ẕikri

6. Bi-ḥamdi'llāh ᶜanāṣır bend ü bāġından ḫalāṣ idüp[283]
   Müyesser ḳıldı vuṣlat *Derviş ᶜOs̱mān'a* seḥer ẕikri

55

İlāhī-i Nevā

10'lu hece ölçüsü[284]

1. Noldu bu göŋlüm noldu bu göŋlüm
   Derd ü ġamuŋla ṭoldu bu göŋlüm
   Yandı bu göŋlüm yandı bu göŋlüm
   Yanmada dermān buldı bu göŋlüm

[281] Bu şiir *Kayserili Divan Şairleri* adlı kaynakta da 6 beyittir (Köksal, 1998: 81).
[282] semᶜ-i cāna bir ḫaber ilhām-ı Mevlā'dan: bir ḫaber ilhām-ı Mevlā'dan dil [ü] cāna KDŞ.
[283] ᶜanāṣır bend ü bağından ḫalāṣ idüp: ḫalāṣ idüp ᶜanāṣır bend ü bağından KDŞ.
[284] Kaynak eserde şiir 5 kıtadır. Metinler arası farklar fazla olduğu için gösterilmemiştir (Bayramoğlu, 1989: 227-228).

2. Gerçi ki yandı gerçi ki yandı
   Rengine ᶜaşḳıŋ cümle boyandı
   Kendide buldı kendide buldı
   Maṭlabını ḥoş buldı bu göŋlüm

3. Sevād-ı aᶜẓam sevād-ı aᶜẓam
   Belki uludur ᶜarş-ı muᶜaẓẓam
   Mesken-i cānān mesken-i cānān
   Olsa ᶜaceb mi şimdi bu göŋlüm

4. *El-faḳrū faḫrī el-faḳrū faḫrī*[285]
   Dimedi(n) mi ᶜālemüŋ faḫri
   Faḫrinüŋ ẕikri faḫrinüŋ ẕikri
   Maḥv u fenāda buldu bu göŋlüm

5. *Bayrām*'ım [im]di *Bayrām*'ım [im]di
   Bayrām idersin yār ile[286]
   Ḥamd u senāda Ḥamd u senāda
   Dost ile bayrām itdi bu göŋlüm

[17a]

56

Ġazel

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Nām u ᶜāruŋ terk idüp meydāna gel
   Cān u başından geçüp merdāna gel

2. Nūş idüp ᶜaşḳıŋ maḥabbet cürᶜasın
   Bāġ-ı ᶜaşḳ içre bugün efġāna gel

[285] "Yoksulluk övüncümdür." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 153).
[286] Vezin aksamaktadır.

3. Levḥ-i ḳalbe ṣayḳal eyle dā’imā
   Dīde-i dili açup dildāra gel

4. Nūr-ı ẕātuŋ pertevidür görinen
   Dīde-i *Sırrī* silüp seyrāna gel

5. Sırr-ı vaḥdetden ḫaberdār oluban
   Naᶜre-i tevḥīd ile bir d[ā]ra gel

57

Ġazel Tebrīzī

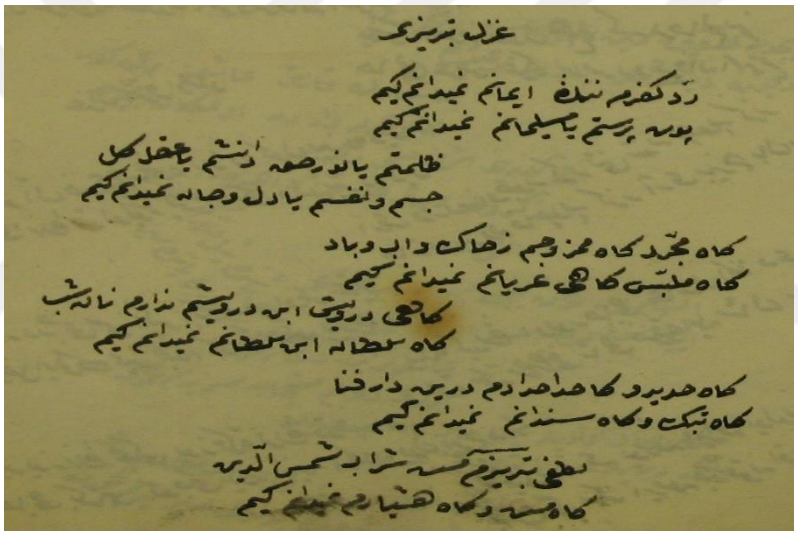

Şekil 3.1: Şems-i Tebrîzî’nin Farsça manzumesi

[17b]

58

Ġazel[287]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Eyyüb’em [dil] mübtelāyam derde dermān isterem
   ᶜĀṣıḳam dil-ḫasteyem cānıma[288] cānān isterem

[287] Bu şiir *Yûnus Emre Divanı*’nda da 6 beyittir (Tatçı, 2005: 227).
[288] cānıma: cāna YED.

2. Yaᶜḳub'am ağlaram[289] Yūsuf içün ḳıldım[290] firāḳ[291]
   Yūsuf'am zindān içinde fażl-ı Raḥmān isterem

3. Mūsā'nuŋ Ṭūr'ına vardum dost cemāliŋ görmege
   Gitdi ᶜaḳlum nā-geh ol dem sırr-ı Sübḥān isterem

4. Bir mekāna gelmişem[292] ki ol benüm yurdum degil
   Ḫıżr ile ẓulmete ḳıldum[293] āb-ı ḥayvān isterem

5. Defter-i aᶜmālümi yüklendüm itdüm ᶜazm-i rāh
   Menzil-i maḳṣūda Ḥaḳ'dan emr ü fermān isterem

6. *Yūnus Emre*'m bilmedi hīç kimseler ḥālüm benüm
   Ḥālümi ᶜarż itmeġe bir merd-i ᶜirfān isterem

59

Ġazel Eşrefoġlu[294]

8'li hece ölçüsü

1. Eşrefoġlu al ḫaberi
   Bāġçe bizde gül bizdedür
   Biz o Mevlā'nuŋ ḳuluyuz
   Yetmiş iki dil bizdedür

2. Arı vardur uçup gezer
   Teni tenden seçüp gezer
   Cānān bizden ḳaçup gezer
   Arı bizde bal bizdedür

[289] ağlaram: ağladum YED.
[290] ḳıldım: çekdüm YED.
[291] Vezin aksamaktadır.
[292] gelmişem: varmışam YED.
[293] ḳıldum: irdüm YED.
[294] Bu şiir Eşrefoğlu Rûmî'ye değil Kul Hasan isimli bir Bektaşî şaire aittir (Kocatürk, 1955: 337-338).

3. Adam vardır cismi semīz
   Alır āb-dest olmaz temiz
   Eli daḫl eylemek nemiz
   Cümle küstāḫlıḳ bizdedür

4. Beyte gideŋ olur ḥācı
   ᶜĀlemler aŋa duᶜācı
   Muḥammed (Muḥammed) Muṣṭafā tācı
   Ḫırḳa ile şāl bizdedür

5. Yeryüzinüŋ çiçegiyüz
   Tekkelerüŋ ḳodıġıyuz
   Ḥācı Bektāş köçegiyüz
   ᶜĀyīn erkān yol bizdedür

6. Erlik midür eri yormaḳ
   Iraḳ yoldan ḫaber ṣormaḳ
   Cennetdeki sekiz ırmaḳ
   Coşḳun aḳan göl bizdedür

[18a]

7. *Ḳuldur Ḥasan* Dede ḳuldur
   Maᶜnāyı söyleyen dildür
   Elif Ḥaḳḳ'a doġrı yoldur
   Cīm arar[san] dāl bizdedür

60[295]

11'li hece ölçüsü

1. Bu göŋlüm ᶜālemüŋ[296] seyrāŋ iderken
   Didi sırrım baŋa seyrān içinde

[295] Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda da 7 beyittir (Güneş, 2014: 220).
[296] ᶜālemüŋ: şehrini ERD.

2. Derde[297] düştüŋ niçün dermān istersiŋ[298]
   ᶜĀşıḳlar derd arar dermān içinde

3. Miḥneti rāḥat bil rāḥat arama
   Rāḥat [mı] bulunur zindān içinde

4. Bu ᶜaşḳ meydānıdur bunda ᶜār olmaz
   Başını ṭop eyle meydān içinde

5. İçüp ᶜaşḳın meyin şöyle mest ol kim
   Dīvāne disünler yārān[299] içinde

6. ᶜĀşıḳlarla[300] ḳarış ᶜāşıḳ olagör
   Ne gevherler vardır ol kān içinde

7. Aç gözini *Eşref*[301] Ḥaḳḳ'ı ẕikr eyle
   Fezkurūnī[302] didi Ḥaḳ Ḳur'ān içinde

61

İlāhī[303]

14'lü hece ölçüsü

1. İlhām ile dün gice seyr itdüm Muḥammed'i
   Āyīne-i ḳalbümde seyr itdüm Muḥammed'i

2. ᶜİmāmesi başında yeşil ḥulle egninde
   Dört yāri de yanında seyr itdüm Muḥammed'i

---

[297] Derde: ᶜAşḳa ERD.
[298] istersiŋ: ararsın ERD.
[299] yārān: akrān ERD.
[300] ᶜĀşıḳlarla: ᶜĀşıḳlara ERD.
[301] Aç gözini *Eşref: Eşrefoġlu Rūmī* ERD.
[302] Bakara Suresi 152. ayetten kısmi iktibastır. "فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ" (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-10 (2023).
[303] Bu şiir kaynakta 7 kıtadır (Tatçı, 1991: 198).

3. ᶜĀşıḳlar ider duᶜā Resūl'e idem Ḥū
   Oldı duᶜām müstecāb seyr itdüm Muḥammed'i

4. Melekler ṣāf oldılar yeşil sāye-bān[304] ḳurdılar
   Yā Muḥammed didiler seyr itdüm Muḥammed'i

5. *Yūnus* murāda irdi ẕevḳ ile ṣafā sürdi
   ᶜĀşıḳ maᶜşūḳuŋ[ı] buldı seyr itdüm Muḥammed'i

[18b]

62

İlāhī[305]

14'lü hece ölçüsü

1. Ben bu ᶜaşḳa düşeli Ḥaḳḳ-ile[306] bilişeli
   Eli yeşil ᶜaṣālı bize dervīşler geldi

2. Dervīşler sürer ṣafā ḥükm ider ḳāfdan ḳāfa
   Bile idi[307] Muṣṭafā bize dervīşler geldi

3. Bölük bölük dervīşler Ḥaḳḳ'uŋ buyurduġıŋ işler
   Yūnus eydür ḳardaşlar bize dervīşler geldi

4. Yedilerle ḳırḳlarla aḳ saḳallı pīrlerle
   Yüzi balḳır nūrlarla bize dervīşler geldi

[304] sāye-bān: hayme AYD.
[305] Bu şiir kaynakta da 4 kıtadır (Tatçı, 1991: 201).
[306] Ḥaḳḳ-ile: Allāh'la AYD.
[307] idi: geldi AYD.

63

İlāhī

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Gelmişem vaḥdet ilinden ᶜaşḳ ile cihāna ben[308]
   İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestāne ben

2. Tā ezelden dest-i ḳudret bunı yazdı başuma
   Anuŋ içün yoḳ ḳarārum düşmüşem dīvāne ben

3. Çünki *kerremnā benī ādem*[309] didi Ḳur'ān'da Ḥaḳ
   Āyīne-veş ṣūret oldum cism ile ol cāna ben

4. Ey *Sinānī* ᶜaşḳ maḳāmı pes rıżā-yı [Ḥaḳ] durur
   Pādişāhuŋ ḫıdmetinde durmuşam dīvāne ben

64

İlāhī[310]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Sarāy-ı *lī maᶜallāh*[311] göŋüldür[312]
   Tecellī-ḫāne va'llāhi göŋüldür

2. Yüri gezme yabanda zār u giryān
   Ḫudā'nuŋ ulu dergāhı göŋüldür

3. Zemīn-i tende farżı oldı cārī
   Semā-i ṣadrınuŋ māhı göŋüldür

---

[308] Vezin aksamaktadır.

[309] İsra Suresi 70. ayetten kısmi iktibastır. "وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي اٰدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰى كَثِيْرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيْلاً" (Andolsun biz Âdemoğluna şan, şeref ve nimetler verdik; onları karada ve denizde taşıdık, kendilerine güzel güzel rızıklar verdik ve onları yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık.) URL-11 (2023).

[310] Bu ilahi *Sezâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Özuygun, 1999).

[311] *"*Lî ma'allâhi vaktün*",* "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki" anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 469).

[312] Vezin aksamaktadır.

4. Ne isterseŋ yüri var andan iste
   Muḥaḳḳaḳ sırruŋ āgāhı göŋüldür

5. Raᶜiyyet gibidür aᶜżā *Sezāyī*
   Vücūd iḳlīminüŋ şāhı göŋüldür

[19a]

65

İlāhī

16'lı hece ölçüsü

1. Ġazā içün yaraḳ eyler Ḥabību'llāh'[ın] sancaġı
   Görenlerüŋ ᶜaḳlı gider görmeyenler ḥayrān ḳalur
   Gör ne sākin sākin gelür Ḥabību'llāh'ın sancaġı[313]

2. Başında altun ᶜalemi[314] üstünde Taŋrı kelāmı
   Görmek müyesser ola mı Ḥabību'llāh'ıŋ sancaġı

3. Ol benüm cānum yāresi dertli yüregüm pāresi
   Maḥşer gününüŋ gölgesi Ḥabību'llāh'ıŋ sancaġı

4. Hep emīrler önce gider dervīşleri tevḥīd ider
   Emīr Ḥācı bile gider Ḥabību'llāh'ıŋ sancaġı

5. Bir ḳanadı maġribdedür bir ḳanadı maşruḳdadur
   Başı ᶜarşuŋ altındadur Ḥabību'llāh'ıŋ sancaġı

[313] Bu beyit üç mısra halindedir.
[314] Burada kelime "ᶜālem" şeklinde uzun yazılmıştır.

66

İlāhī[315]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Rāżıyam derdine yāriŋ bir şikāyet itmezem
   Kendi ḥālüm söylerem ġayrı ḥikāyet itmezem[316]

2. Varını vir dosta[317] derdüŋden ala gör ẕerrece
   Tā ki saŋa da diyeler derdi var dermān diler

3. Her kimüŋ göŋlünde [ki] dost derdi yoḳ ādem degül
   Düşmüş ol ḥayvāna ᶜıyşa[318] dün ü gün ḥüsrān diler

4. ᶜĀşıḳuŋ ᶜaşḳdan nişānı var durur bellü beyān
   Fāriġ-i kevneyn olur ne iḥtimāl[319] ve ne ziyān diler[320]

5. Kibr ü kīn olduġı yirde ᶜaşḳ gelüp ḳılmaz ḳarār
   ᶜAşḳ ḥarāblıḳlar ḳılar[321] maᶜmūrları viran diler

6. *Eşrefoġlu Rūmī* bu ᶜaşḳa vireli varını
   Bī-murād olmuş yürür ol vaṣl ne hicrān diler

[19b]

[315] Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda 7 beyittir (Güneş, 2014, 85).
[316] Şiirin birinci beyti farklı bir metne aittir. Mürettip iki şiir metnini karıştırmıştır.
[317] dosta: dostuna ERD.
[318] ḥayvāna ᶜıyşa: ḥayvān ᶜaşḳa ERD.
[319] iḥtimāl: assı ERD.
[320] Vezin aksamaktadır.
[321] ḳılar: sever ERD.

67

İlāhi Fāżıl[322]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Vire mi derd-i ṣanem derdüme dermān vire mi
   Vaḳtidür yüregimüŋ dem-be-dem artar veremi[323]

2. Yüzini görmek dilerseŋ müddeᶜīler(dür) ṣanema[324]
   Ey ḳızıl gül saŋa kim çekdi dikenden ḥaremi[325]

3. Yüzümi yirlere sürüp giceler yalvararam
   Kāfire virür murādın yā baŋa virmeye mi

4. Ḥayli demdür men anuŋ gözlerinüŋ ḫastesiyem
   Süregelse yüzümü üstüne baṣa ḳademi

5. *Fażlī* sen māhı severseŋ yüzüŋi dergāha ṭut
   Böyle maḥzūn ḳoya mı çoḳdur Allāh'uŋ keremi[326]

68

Ḫaṭāyī Ḥażretleri'niŋdür

16'lı hece ölçüsü

1. İbtidādan yol ṣorarsaŋ ṣūfim[327] yol Muḥammed ᶜAlī'niŋdür hū[328]
   Dört kitābdan sır ṣorarsaŋ ṣūfim sır Muḥammed ᶜAlī'niŋdür[329]

2. Gice olur gündüz olur ṣūfim cümle ᶜālem dümdüz olur
   Gökde kaç biŋ yıldız olur ay Muḥammed ᶜAlī'niŋdür

[322] *Vefeyāt-ı Ayvansarāyī*'de bu şiirin ilk ve son beyitleri kayıtlıdır (Ayvansarayi, 2012: 56).
[323] Vezin aksamaktadır.
[324] Vezin aksamaktadır.
[325] Vezin aksamaktadır.
[326] Vezin aksamaktadır.
[327] Bu icrā esnasında söylenen bir kelimedir.
[328] Bu icrā esnasında söylenen bir kelimedir.
[329] Vezin aksamaktadır.

3. Yetmiş iki dil ṣorarsaŋ ṣūfim dil Muḥammed ᶜAlī’niŋdür
…[330]

4. Varın Yezīd’üŋ yanına ṣūfim çarḫı doḳunur tenine
Laᶜnet Yezīd’üŋ cānına ṣūfim cān Muḥammed ᶜAlī’niŋdür

5. ᶜİlmi Yezīd’üŋ seçilir ṣūfim Mü’mine raḥmet(ine) ṣaçılur
İlkbahārda gül açılur ṣūfim gül Muḥammed ᶜAlī’niŋdür

6. ᶜAṣāsıŋ almış eline sūfim gider dergāhıŋ yoluna[331]
Döner tevḥīdüŋ nūrına ṣūfim nūr Muḥammed ᶜAlī’niŋdür

7. *Ḫaṭāyī* ḫaste olmuş iŋiler ṣūfim cümle ᶜālem diŋler
Nūr olmuş ᶜāleme doġar ṣūfim nūr Muḥammed Ḥayder’iŋdür

[20a]

69

Ġazel[332]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bi-ḥamdi’llāh din[333] İslām’a delīlüm Muṣṭafā geldi
Emīrüm rehberüm şāhum ᶜAlīyyü’l-Murtażā geldi

2. İmāmum ol keremkānı nice ben sevmeyem anı
Resūl’üŋ ḳurretü’l-ᶜaynı Ḥasan ḫulḳ-ı rıżā geldi

3. Fedā olsun aŋa cānum ki olur dīnüm īmānum
İki ᶜālemde sulṭānum Ḥüseyn-i Kerbelā geldi

[330] Eserde bu mısra yazılmamıştır.
[331] Vezin aksamaktadır.
[332] Bu ilahi *Seyyid Nizâmoğlu Divanı*’nda 11 beyittir (Özdemir, 1996: 280-281).
[333] din: ki SND.

4. Aŋa ins [ü] melek bende en ednā bendesi bende
   Cihānuŋ ḳuṭb-ı ᶜālemde ᶜAlī Zeynel ᶜAbā geldi

5. Muḥammed Bāḳır ol şāhum İmām Caᶜfer durur māhım
   Bunlarda[334] Mūsā-i Kāzım ki nūr-ı Ḫudā geldi[335]

6. Yüzüŋdür *ḳāf ve'l-Ḳur'ān*[336] dīdārın[337] Kaᶜbe-i ᶜirfān
   Cihānuŋ[338] raḥmet-i Raḥmān ᶜAlī Mūsā Rıżā geldi

7. Taḳī Şāhum[339] velāyetdür Naḳī nūr-ı hidāyetdür
   Bunlar maḳbūl-i ḥażretdür ki anlar[340] rehnümā geldi[341]

8. İmām-ı ᶜAskerī[342] ḳıblem eşigi ṭaşıdur Kaᶜbe'm
   Yoluna cān u dil vir[m]em baŋa ġāyet ṣafā geldi

9. Muḥammed Mehdī'ye āḫir gele bir gün ola ẓāhir
   Ki o vaḳt Ḫāricī kāfir bu dergāhdan cüdā geldi

10. Sözüŋ *Seyfī* ilāhīdür cevābı nuṭḳ-ı şāhīdür
    Ḥaḳīḳat bezm-i māhīdür bu yola bī-rīyā geldi

[20b]

70

İlāhī

16'lı hece ölçüsü

1. Zāhid(ā) bize ṭaᶜn eyleme Ḥaḳḳ'(uŋ) ismin oḳur dilimüz

[334] Bunlarda: Bularda SND.
[335] Vezin aksamaktadır.
[336] Kaf Suresi 1. ayetten iktibastır. "قٓ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيْدِۚ" (Kâf. Şanı yüce Kur'an'a yemin olsun!) URL-12 (2023).
[337] didārın: mezarı SND.
[338] Cihānuŋ: Cihāna SND.
[339] Şāhum: Şāh-ı SND.
[340] anlar: bize SND.
[341] Vezin aksamaktadır.
[342] İmām-ı ᶜAskerī: Ḥasan el-ᶜAskerī SND.

Ṣaḳın efsāne söyleme Ḥażret'e çıḳar yolumuz

2. Erenlerüŋ çoḳdur yolı cümlesine dedik belī
   Görenler ṣanurlar deli uṣludan yegdür delimüz

3. Kim ki bu ṭarīḳe girdi Ḥasan-ı Baṣrī'yi buldı
   Her seḥer oḳunur virdi Seyyid Yaḥyā'dur ulumuz

4. Ṣayılmayuz parmaġıla dükenmeyüz ḳırmaġıla
   Ṭaşramızdan ṣormaġıla kimse bilmez aḥvālimüz

5. Tevḥīd iden deli olmaz Allāh adın maḥrūm ḳalmaz
   Her seḥer açılur ṣolmaz bahāra irer gülümüz

6. *Seyyid* saŋa olan himmet ādem iseŋ cāna minnet
   Elīf Allāh mim Muḥammed kisvemizdedür dālımuz

71

Ġazel

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Rāz-ı ᶜaşḳa maḥrem olmaḳ bir göŋül ister göŋül
   Kendüyi kendüde bulmaḳ bir göŋül ister göŋül

2. Nāz idüp bāl-i hümāya sāye-i ᶜanḳāyı bul
   Terk-i İbn-i Edhem itmiş bir göŋül ister göŋül

3. ᶜĀlem içre bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ hem-çü cān
   Ol yed-i beyżāyı öpmüş bir göŋül ister göŋül

4. *Ḥāfıẓ*'ā düşdi diyār-ı ġurbete āh el-firāḳ
   Cemᶜ ü farḳa vāṣıl olmaḳ bir göŋül ister göŋül

[21a]

72

Ġazel

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Gerekmez ᶜālemüŋ naḳşı göŋül ḳurb-ı viṣāl ister
   Arada olmasun taş[ı] göŋül ḳurb-ı viṣāl ister

2. Tecellī-i cemāl olsa tesellī-i viṣāl olsa
   Göŋül maḳṣūdını bulsa ġöŋül ḳurb-ı viṣāl ister

3. Kim oldur ᶜālemüŋ şāhı baŋa maḥremdi dergāhı
   Derūnī iderüm āhı ġöŋül ḳurb-ı viṣāl ister

4. Gel ᶜ*Os̲mān* ḳıl ṭaleb anı kim olur cümlenüŋ cānı
   Bu varlıḳdan idüp fānī göŋül ḳurb-ı viṣāl ister

73

Ġazel[343]

_ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _

1. Ey dil bize vir bir ḫaber ᶜaşḳ illerine kim gider
   Ḥasret ile yandı ciger Ḥaḳ yollarına[344] kim gider

2. ᶜĀşıḳlara vaḳt-i seḥer anda nesīm-i farż[345] es̲er
   Ol ġoncadan[346] alup ḫaber ᶜaşḳ illerine kim gider

3. Yatup ġafletde ḳalan fırṣatına her dem uyan[347]-[348]
   Bāḳī degil bize[349] cihān ᶜaşḳ illerine kim gider

[343] Bu şiir *Abdulahad Nûrî Divanı*'nda 5 beyittir (Çelik, 1999: 87-88).
[344] Ḥaḳ yollarına: ᶜaşḳ illerine AND.
[345] farż: ᶜaşḳ AND.
[346] ġoncadan: nefḫadan AND.
[347] Yatup ġafletde ḳalan fırṣatına her dem uyan: Ey ḫᵛāb-ı ġafletde ḳalan fırṣat geçer bir dem uyan AND.
[348] Vezin aksamaktadır.
[349] bize: bezm-i AND.

4. Bāḳīye[350] ol ilin yolu *Nūrī*'ye cāndan sevgili
   Bağlandı ᶜaşḳın maḥmili ᶜaşḳ illerine kim gider

74[351]

_ _ · _ / _ _ · _

1. Ḳuldan saŋa lāyıḳ nola
   ᶜĀşıḳ seni ḳande bula
   Meger senden iḥsān ola[352]
   Ya Rabbenā yā Rabbenā

2. Ey lā yezāl ü lem yezel
   Ḳanı sana lāyıḳ ᶜamel
   ᶜAbdüŋ işi sehv ü ẕelel
   Ya Rabbenā yā Rabbenā

3. Ṣuġrā senüŋ kübrā senüŋ
   Dünyā senüŋ ᶜuḳbā senüŋ
   Dost nefse bizi ışmarla[353]
   İr saŋa yollara[354]
   Ya Rabbenā yā Rabbenā

4. Ḳoma *Hüdāyī*'yi ġarīb
   Vaṣl-ile[355] aŋa eyle naṣīb[356]
   Yessir merāmī[357] yā Mücīb
   Ya Rabbenā yā Rabbenā

[21b]

[350] Bāḳīye: Bi'llāhi AND..
[351] Bu şiir *Hüdâyî Divanı*'nda bulunmaktadır. 5 beyittir ve "Senden kerem senden 'atā" mısra'ı mecmuaya kaydedilmemiştir (Yılmaz, 2015: 50-51).
[352] Vezin aksamaktadır.
[353] Vezin aksamaktadır.
[354] Vezin aksamaktadır.
[355] Vaṣl-ile: Vaṣlın HD.
[356] Vezin aksamaktadır.
[357] "İsteklerimi kolaylaştır." anlamına gelen Arapça ifadedir.

75

İlāhī[358]

_ _ . _ / _ _ . _

1. Şurīde vü şeydā ḳılan
   Yārin[359] cemālidür beni
   ᶜĀlemlere rüsvā ḳılan
   Dostuŋ viṣālidür beni[360]

2. Ḳaddüm büküp yay eyleyen
   Sīnem delüp nāy eyleyen
   İşüm gücüm zār[361] eyleyen
   Dostuŋ viṣālidür beni

3. Gözlerimi giryān iden
   Cigercigim[362] büryān iden
   Ḥayrān u ser-gerdān iden
   Dostuŋ viṣālidür beni

4. ᶜAḳlumı başumdan alan
   Beni bu sevdāya[363] ṣalan
   Bir mürşīde bende ḳılan
   Dostuŋ viṣālidür beni

5. Dertlerine düş eyleyen
   (Bī-) ᶜaḳlumı bī-ḥūş eyleyen[364]
   Dā'im ᶜabā-pūş eyleyen
   Dostuŋ viṣālidür beni

[358] Bu şiir Bursalı Âşık Yûnus'un şiirleri arasında bulunmakta olup 10 beyittir (Tatçı, 1991: 226-227).
[359] Yārin: ᶜAşḳın AYD.
[360] Tüm şiir boyunca tekrar eden "Dostuŋ viṣālidür beni" mısra'ı eserde "Hakk'un cemālidür beni" şeklindedir.
[361] zār: vāy AYD.
[362] Cigercigim: Cigerümi AYD.
[363] sevdāya: sevdālara AYD.
[364] Vezin aksamaktadır.

6. Dīdārına meftūn iden
   Dü-çeşmümi Ceyhūn iden
   Ṣabrī gibi Mecnūn iden
   Dostuŋ viṣālidür beni

76

Ġazel ᶜİşretī

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

1. Ṣanma ᶜaşḳ ehlini mevt ile güẕār eylediler
   Hicre ṣabr idemeyüp terk-i diyār eylediler

2. Ṣūretā görmeyelüm diyü raḳībüŋ yüzüni
   Bindiler maḥmil-i tābūta firār eylediler

3. Terk idüp tāc u ḳabāyı ṣarılup bir kefene
   Ḫilᶜat-i ᶜārīsini giymege ᶜār eylediler

4. Götürüp ayaġı bu memleket-i fānīden
   Vardılar ᶜālem-i bāḳīde ḳarār eylediler

5. Arḳası üzre yatup ehl-i ḳubūr itdi ḥużūr
   Ġam u miḥnet beni ey *ᶜİşretī* pīr eylediler

[22a]

77

Ġazel Neşᶜet[365]

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. Bezm-i vuṣlatda ᶜaceb hicr (ile) keş-i yār oldum[366]
   Nūş-ı dārū-yı şifā-baḫş ile bīmār oldum

[365] Bu şiir muhammes olup *Hoca Neş'et Divanı*'nda 5 benddir (Oğraş, 1991: 160).
[366] Vezin aksamaktadır.

Düşüp ol şāh-ı gülüŋ dāmenine ḫār oldum
Ġonca-veş[367] jāle gibi neyleyeyim bār oldum
Ṣabrı güç çāresi [güç] derde giriftār oldum

2. Kim arar ḳanuma girsen de begüm ben de senüŋ
Dil-i dīvānecigim yavrucugum ben de senüŋ
Külli[368] vārum ile cānum da senüŋ ben de senüŋ
Şānına her ne düşerse anı ḳıl ben de senüŋ
Merḥamet eyle efendim hele nā-çār oldum

3. İltifātuŋ ile aḳrānına fā'iḳ degilem
Bilürem ben de ḥünkārıma[369] lāyıḳ degilem[370]
Gerçi ṭabᶜ-ı şerīfine muvāfıḳ degilem[371]
Ḳulunam billāh efendüm saŋa ᶜāşıḳ degilem
Tövbe tövbe seni sevdümse güneh-kār oldum

4. Ġālibā mā'il o şeh nāle vü efġānımuza
Yoḫsa bilmem ᶜacabā ḳaṣdı mı var cānımuza
Teşnedür ġamze-i ḫun-ḫᵛārı hemān ḳanımuza
Nice ᶜārif[372] dimeyem ḥażret-i sulṭānımuza
Neşᶜet'ā cān u cihāndan hele bīzār oldum

[22b]

78

İlāhī[373]

_ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _

1. Göster cemālüŋ şemᶜini yansın oda pervāneler

[367] Ġonca-veş: Ġoncama HND.
[368] Külli: Cümle HND.
[369] ben de ḥünkārıma: bendene sulṭānıma HND.
[370] Vezin aksamaktadır.
[371] Vezin aksamaktadır.
[372] ᶜārif: ẓālim HND.
[373] Bu şiir *Şemseddîn-i Sivâsî Divanı*'nda 6 beyittir (Süer, 2015: 215).

Devlet degül mi ᶜāşıḳa şemᶜine[374] ḳarşu yanalar

2. Olalı çün aᶜlā[375] güzel yaġmaladı göŋlüm evin
   Pek baġla ᶜaşḳıŋ zencīriŋ boşanmasun dīvāneler

3. Men meye tevbe itmişem[376] aġyār elinden içmege
   Kendi elinden[377] şun bize dürlü dürlü[378] peymāneler[379]

4. Mescid ile medreseyi ışmarladuk zāhidlere
   Ḥaḳḳ'a ᶜibādet itmege yeter bize vīrāneler[380]

5. Cevr ü cefādan uşanup *Şemsī* seni terk eylemez
   Şanma seni seven kişi ḥāşā senden[381] uşanalar[382]

79

Samokovda Medfūn Ḳāsımpaşalı Ṭarīḳ-i Ḥalvetiye'den Şeyḫ Şākir Efendi Rahmetu'llāhi ᶜAleyh Ḥażretleri'niŋdür

_ _ . _ / _ _ . _

1. Devrāne gel devr idelüm
   Devre girmiş merdāne[ler][383]
   Seyrāne gel seyr idelüm
   Seyre çıḳmış cānāneler[384]

2. Sen (bir) mürşidden bir māye al[385]
   Öz cānına sermāye al

[374] şemᶜine: maᶜşūḳa ŞSD.
[375] Olalı çün aᶜlā: Şol dilber-i raʻnā ŞSD.
[376] itmişem: itmezem ŞSD.
[377] elinden: yedüŋle ŞSD.
[378] dürlü dürlü: ṭolu ṭolu ŞSD.
[379] Vezin aksamaktadır.
[380] virāneler: meyḫāneler ŞSD.
[381] Şanma seni seven kişi ḥāşā senden: Sen sanma kim seni seven senden şehā ŞSD.
[382] Vezin aksamaktadır.
[383] Vezin aksamaktadır.
[384] Vezin aksamaktadır.
[385] Vezin aksamaktadır.

Bülbül gibi hem sāye al
Gülşen ola kāşāneler

[23a]

3. Tevḥīd ile ocaġı düz
ᶜAşḳıŋ ile dil daġı düz
O daġı boz bu bāġı düz
Maᶜmūr ola vīrāneler

4. *Şākir* göŋül yıḳma redīf
Ṣabr u saġa baḳma redīf
Meyḫāneden çıḳma redīf
Devr eylesün peymāneler

80

İlāhī Yūnus[386]

16'lı hece ölçüsü

1. Bu ᶜömrümüz ġaflet ile gelür geçer neyleyelim
Dünyā kervān-sarāy imiş ḳonar göçer neyleyelim

2. Bu ecele yoḳdur dilek ne insān ḳalur ne melek
Cümlesinüŋ çarḫ-ı felek başın biçer neyleyeyim

3. Oldı işlerüm düş gibi naḳdüm elden vermiş gibi
Bu ᶜömrümüz bir ḳuş gibi uçar gider neyleyeyim

4. *Yūnus* eydür ey yārimüz temām oldı pāremüz[387]
Ḳıyāmetde defterimüz ol dost açar neyleyeyim

[23b]

[386] Bu şiir *Yûnus Emre Divanı*'nda bulunmamaktadır (Tatçı, 2004).
[387] Vezin aksamaktadır.

81

İlāhī Muḥyiddīn ᶜArābī

. _ _ _ / . _ _ _

1. Dilerüm dert ile senden
   Tecellī eyle yā Allāh
   Geçerüm şevḳ ile cāndan
   Tecellī eyle yā Allāh

2. Nedür ᶜāşıḳ ḫayālātı
   Nedür maᶜşūḳ maḳālātı
   Cemālüŋdür münācātı
   Tecellī eyle yā Allāh

3. Çü ᶜāşıḳdur saŋa Yaᶜḳūb
   Yolun göster ayā maḥbūb
   Gine sensin saŋa maṭlūb
   Tecellī eyle yā Allāh

4. Dil-ḫānesin pür-nūr eyle
   Göŋül mülkin maᶜmūr eyle
   Yūsuf gibi mürūr eyle
   Tecellī eyle yā Allāh

5. ᶜĀşıḳ-ı bī-çāre kemter
   Eyā maḥbūb seni ister
   Cemālüŋ *Muhyī*'ye göster
   Tecellī eyle yā Allāh

82

İlāhī[388]

_ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _

1. Mevlām vir ᶜaşḳını baŋa ḥayrānuŋ olayım senüŋ
   Bülbül gibi ṣubḥ u mesā[389] nālānuŋ olayım senüŋ

2. Al bende beŋlik olmasun görenler aṣlā[390] bilmesün
   Nām u nişānuŋ ḳalmasun ḥayrānuŋ[391] olayım senüŋ

3. Yandır beni yandır beni ᶜaşḳ meyine ḳandır beni
   Serḫoş idüp döndür beni mestānuŋ olayım senüŋ

4. *Seyyid Niẓāmo[ġ]lu* ḫoca ayırma kendünden yüce
   Eger gündüz eger gice mihmānuŋ olayım senüŋ

[24a]

83

İlāhī[392]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bu ᶜaşḳ bir baḥr-i ᶜummāndur buna ḥadd ü kenār olmaz
   Delīlüm sırr-ı Ḳur'ān'dur onu bilende ᶜār olmaz

2. Ḳıyamazsın başa cāna ıraḳ ol[393] girme meydāna
   Bu meydānda nice başlar kesilür hiç ṣoran[394] olmaz

3. Eger ᶜāşıḳ iseŋ yāre ṣakın aldanma aġyāre

[388] Bu şiir *Seyyid Nizâmoğlu Divanı*'nda 7 beyittir (Yaman, 1976: 274).
[389] ṣubḥ u mesā: cemālüne SND.
[390] olmasun görenler aṣlā: kalmasın kimseler hālim SND.
[391] ḥayrānuŋ: pinhānın SND.
[392] Bu şiir *Seyyid Seyfullâh Divanı*'nda 7 beyittir (Özdemir, 1996: 114).
[393] ol: tur SSD.
[394] ṣoran: ṣorar SSD.

Düş İbrāhīm gibi nāre bu gülşende yanar olmaz

4. Ḥaḳ ile Ḥaḳ olanlaruŋ kendi nefsüŋ bellilerüŋ[395]
   ᶜAşḳ yolunda ölenlerüŋ ḳan bahāsı dinār olmaz[396]

5. Baḳ şu Manṣūr'uŋ işine ḫalḳı üşürmüş başına[397]
   *Ene'l-ḥaḳḳ*uŋ firāşına düşenlere ṭımār olmaz

6. Ḥaḳ ile Ḥaḳ olanlara kendüzini bilenlere[398]
   Ḥaḳ yolunda ölenlere ḳan bahāsı dinār olmaz

7. Süregeldük ezelīden Pīr[üm] Muḥammed ᶜAlī'den[399]
   Şarāb-ı lā-yezālīden içenlere ḳanar olmaz

8. *Seyfullāh* sözünde mestdür şeyḫinden almışdur destūr[400]-[401]
   Dīvāne-rā-ḳalem-nistdür ne kim derse[402] ḳınar olmaz[403]

[24b]

84

İlāhī[404]

8'li hece ölçüsü

1. ᶜArşu'llāh'dan bir cān vardı[405]
   Uçtu şehr-i Mıṣr'a düşdi
   Ġavsiyyet taḫtına geçdi

[395] Vezin aksamaktadır.
[396] Vezin aksamaktadır.
[397] Vezin aksamaktadır.
[398] Vezin aksamaktadır.
[399] Vezin aksamaktadır.
[400] almışdur destūr: aldığı dersdir SSD.
[401] Vezin aksamaktadır.
[402] ne kim derse: ne söylerse SSD.
[403] Vezin aksamaktadır.
[404] Bu şiir *Sezâyî Divanı*'nda 5 kıtadır (Özuygun, 1999: 545).
[405] vardı: uçdı SD.

Gülşenüŋ[406] sulṭān hū benim pīrim hū yā hū

2. Meydānuŋ devrān ider[407]
   Āh u zārı ᶜarşa çıḳar
   Fānī dünyāyı ḳo(yu)p gider
   Gülşenüŋ sulṭān hū benim pīrim hū yā hū

3. Meydānında her bir velī
   Ḥaḳīḳat gülşenüŋ[408] güli
   Dā'im öter ᶜaşḳ[409] bülbüli
   Gülşenüŋ sulṭān hū benim pīrim hū yā hū

4. Ḳullarınuŋ en ednāsı
   Odur cihānuŋ aᶜlāsı[410]
   Sezāyī'nüŋ temennāsı
   Gülşenüŋ sulṭān hū benim şeyḫim hū yā hū

85

İlāhī

·_ _ _/·_ _ _

1. Bihamdi'llāḥ dirüm Allāh
   Alır ᶜaḳlumı fikru'llāḥ
   Dilümde ẕātuŋ esmāsı
   Bana üns oldı ẕikru'llāh
   Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

2. Ben ol pervāneyem geldüm
   Cemālüŋ şemᶜine yandum
   Yanup ben küllī maḥv oldum

[406] Gülşenüŋ: Gülşenī SD.
[407] Vezin aksamaktadır.
[408] gülşenüŋ: Gülşenī SD.
[409] ᶜaşḳ: her SD.
[410] Odur cihānuŋ aᶜlāsı: Cihānuŋ oldı dārāsı SD.

Beni maḥv eden ᶜaşḳu'llāh
Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

3. Gönül āyīnesin ṣūfī
İde gör ḳalbüni ṣāfī
Açılur saŋa bir ḳapu
ᶜAyān olur cemālu'llāh
Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

4. Bu tevḥīdden murād olan
Kemāl-i ẕāta irmekdür
Görinen kendü ẕātıdur
Degildür ṣanma ġayru'llāh
Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

5. *Şemsī Tebrīz* bunı bilür
Eḥad ḳalmaz fenā bulur
Yanup cümle ᶜālem maḥv olur[411]
Hemān bāḳī ḳalur Allāh
Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

[25a]

86[412]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. ᶜAşḳ elinden[413] yandı cānum[414] yā ᶜAlī senden meded
Ben ġarīb-i bī-nevāyım[415] yā ᶜAlī senden meded

2. Sen baŋa luṭf-ı kerem(ün)den derdüme bir çāre ḳıl

[411] Vezin aksamaktadır.
[412] Bazı değişikliklerle bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda bulunmaktadır ve 14 beyittir (Ayan, 1990: 99-100).
[413] elinden: ile NSD.
[414] cānum: vücūdum NSD.
[415] ġarīb-i bī-nevāyım: fakīr-i derd mendim NSD.

Gehi[416] şāhsın[417] ben gedāyım yā ᶜAlī senden meded

3. Kim Muḥammed'den[418] ᶜAlī'yi[419] ayıra[420] laᶜnet aŋa
   Laḥmike laḥmī[421] degil mi yā ᶜAlī senden meded

4. Hem[422] Ḥadīce Fāṭıma faẖr-i nisā[423] binti Resūl[424]
   Maᶜden-i dürri ḥaḳīḳat yā ᶜAlī senden meded

5. Bende-i ẖulḳ-ı Ḥasan oldum ezelden tā ebed
   Nūr-ı ᶜayn-ı Muṣṭafā'sın yā ᶜAlī senden meded

6. Her Receb ayı[425] ne[426] gördüm[427] nice mūcīz gösterür
   Şāh Ḥüseyni[428] sevdügimden[429] yā ᶜAlī senden meded

7. Cümle evlādın[430] ẓuhūrı senden oldı ey[431] İmām
   Biri[432] Zeyn'el-ᶜĀbidīn'dür yā ᶜAlī senden meded

8. Bāḳır u Ṣādıḳ yolunda oynadıram baş u cān[433]
   Mūsā-yı Kāẓım ᶜināyet yā ᶜAlī senden meded

9. Şāh Taḳī bā-Nāḳī[434] ol[435] vāriş-i dīn-i nebī

---

[416] Gehi: Şāh NSD.
[417] şāhsın: sensin NSD.
[418] Muhammed'den: Muḥammed'i NSD.
[419] ᶜAlī'yi: ᶜAlī'den NSD.
[420] ayıra: ayırır NSD.
[421] "Etin etimdir, cismin cismimdir, kanın kanımdır, ruhun ruhumdur." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 407)
[422] Hem: Çün NSD.
[423] faḥr-i nisā: ẖayru'n-nisā NSD.
[424] binti Resūl: bintü'n-Nebī NSD.
[425] ayı: ayında NSD.
[426] ne: her NSD.
[427] gördüm: yıl NSD.
[428] Ḥüseyni: Ḥüseynin NSD.
[429] Sevdügimden: şandıġından NSD.
[430] evlādın: evlād-ı nebī NSD.
[431] ẓuhūrı senden oldı ey: senden ẓuhūr oldu NSD.
[432] Biri: Adı NSD.
[433] oynadıram baş u cān:cānımı ben oynarım NSD.
[434] Şāh Taḳī bā-Nāḳī: Ol Taḳī vü bā-Nāḳī NSD.
[435] ol: ān NSD.

Devlet-i Āl-i ᶜAbādur[436] yā ᶜAlī senden meded

10. ᶜAskerī'dür ol imāmlar ser-firāzı serveri[437]
Gönlüm anda şād olu[updu]r yā ᶜAlī senden meded

11. Bir ṭavāf-ı meşhed-i Şāh-ı Ḥorasān eylerem[438]
Yetmiş iki ḥacc-ı ekber yā[439] ᶜAlī senden meded

12. Yā[440] Muḥammed Mehdi-i ṣāḥib-zamān eyler[441] ẓuhūr
ᶜĀlemi küffār ṭutdı yā ᶜAlī senden meded

13. Ḫāricī'nüŋ Rāfiżī'nüŋ baġrını bu sözlerim
Ẕülfiḳār'uŋ gibi delsün yā ᶜAlī senden meded[442]

14. Ṣad-hezārān Yezīd'e laᶜnet vardur her zamān[443]
Bir Yezīd'ī ṭoḫmı Mervān yā ᶜAlī senden meded[444]

15. Ey *Nesīmī* dil-şikeste[445] Ḥaḳ'dan istersen necāt[446]
Cürᶜa-i tevḥīd-i meydān[447] yā ᶜAlī senden meded

[25b]

[436] Devlet-i Āl-i ᶜAbādur: Ādem ü nesl-i Abāsın NSD.
[437] ᶜAskerīdür ol imāmlar ser-firāzı serveri: Ol Ḥasan'dır Askerī İbnü ᶜAlī şāhım imām NSD.
[438] Bir ṭavāf-ı meşhed-i Şāh-ı Ḥorasān eylerem: Bir ṭavāf-ı Kaᶜbe-i Şāh Ḥorasan eyle bil NSD.
[439] Yetmiş iki ḥacc-ı ekber yā: Ḥacc-ı Ekber ḥac yazıldı NSD.
[440] Yā: Ey NSD.
[441] eyler: etgil NSD.
[442] Divanda bu beyit bulunmamaktadır.
[443] Vezin aksamaktadır.
[444] Divanda bu beyit bulunmamaktadır.
[445] dil-şikeste: sen şikeste NSD.
[446] necāt: murād NSD.
[447] Cürᶜa-i tevḥīd-i meydān: Cür'a-i tevḥīdi NSD.

87

İlāhī Şevḳī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Tecellī-i cemāl ile liḳādur Ḥażret-i Mıṣrī
   Fenā ender fenā[dur] hem beḳādur Ḥażret-i Mıṣrī

2. Ḥaḳāyıḳ ᶜilmine maẓhar olup maḥv-ı vücūd itmiş
   Zihī āyīne-yi pertev-nümādur Ḥażret-i Mıṣrī

3. İrüp keṯretde vaḥdeti vaḥdetde keṯreti[448]
   Bulup ẕātunda ol ẕātı Ḫudā'dur Ḥażret-i Mıṣrī

4. Vücūd-ı Mıṣr'ıŋda şāhı celīs-i taḫt-ı ġavṯiyyet[449]
   Füyūżāt-ı İlāhīye sezādur Ḥażret-i Mıṣrī

5. Maḳāmı seyr-i lāhūtdur nażar-gāhı anuŋ her dem
   Viṣāli ᶜarş-ı Raḥmān'da ḫafādur Ḥażret-i Mıṣrī

6. Ṭabīb-i ḥāẕıḳ olur dīl-i mecrūḥ bulur dermān[450]
   Nice biŋ dürlü derde devādur Ḥażret-i Mıṣrī[451]

7. Bürünmüş şerᶜ-i Aḥmed'ī libāsı eylemiş taṭhīr[452]
   Ki *faḳru faḫrī*yle dā'im ġınādur Ḥażret-i Mıṣrī[453]

8. Saᶜādet burcı māhına müşerref eyleyüp Mevlā
   Zemīn ü āsumāna [hep] żiyādur Ḥażret-i Mıṣrī

9. Meded diyenlere imdād irişsün nāgehān içre

---

[448] Vezin aksamaktadır.
[449] Vezin aksamaktadır.
[450] Vezin aksamaktadır.
[451] Vezin aksamaktadır.
[452] Vezin aksamaktadır.
[453] Vezin aksamaktadır.

Seḫāvet bābınuŋ ḳufli güşādur Ḥażret-i Mıṣrī

10. Uyarur ḫᵛāb-ı ġafletden giderür perde-i gözden
Nice dīde-i ġam-nāke cilādur Ḥażret-i Mıṣrī

11. Dil-i ᶜuşşāḳını vākıf ider sırrına ol mücrim
İledirler maḳsūd[a] ṣāḥib-vefādur Ḥażret-i Mıṣrī[454]

12. Ḥaṭāsıŋ ᶜavfını senden diler *Şevḳī* niyāz eyler
Esīr-i nefse bendem çün recādur Ḥażret-i Mıṣrī

[26a]

88

Ḳasīde[455] ᶜĀkif Efendi

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Gül gibi gāh açılup gāhi ṣolan Saᶜdīleriz
Yine bu dām-ı hevādan ḳurtulan Saᶜdīleriz
Gevher-i feyż ü maḥabbetle ṭolan Saᶜdīleriz
Zāhidā biz *kenzi lā-yefnā*[456] bulan Saᶜdīleriz
Ṭaḫt-gāhı mülk-i ᶜaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz

2. Ḳabża-ı tesḫīre alduḳ biz mülk-i vaḥdeti[457]
Cümle sertābā ḳapatduḳ çārsū-yı keşreti
Bulmuşuz āl-i ᶜabāya bendelikde şevketi
Ḳılduḳ evlād-ı Resūl'e tā ezelden bīᶜati
Ṭaḫt-gāhı mülk-i ᶜaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz

3. Mülk-i ᶜaşḳ içre bulduḳ mürşīd-i ṣāḥib kemāl[458]

[454] Vezin aksamaktadır.
[455] Nazım şekli muhammestir.
[456] "(Kanaat), tükenmez bir hazinedir." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013).
[457] Vezin aksamaktadır.
[458] Vezin aksamaktadır.

Pūte-i mihr ü maḥabbetde bizi fāl itdi ḳāl
Münkire bu rāzı tefhīm eylemek emr-i muḥāl
Bilür erbābı bu esrārı ne lāzım ḳīl ü ḳāl
Ṭaḫt-gāhı mülk-i ᶜaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz

4. Nola daᶜvā-yı maḥabbet eyler isek ekserī
Bir bölük ehl-i vefā ᶜaşıḳlaruz hem Ḥayderī
Eyledük yāre fedā biz cān u seri[459]
Zāhidā taḫḳīre şāyān görme(ge) ẕīrā bizleri
Ṭaḫt-gāhı mülk-i ᶜaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz

5. *ᶜĀkifā* devlet bize Şāh-ı Velāyet'den gelür
Feyż-i rifᶜat mürşīd-i erbāb-ı şevketden gelür
Būy-ı vuṣlat ol gül-i bāġ-ı ḥaḳīḳatden gelür
Bu nuṭuḳ hep ḥażret-i pīre maḥabbetden gelür
Taḫt-gāh-ı mülk-i ᶜaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz

[26b]

89[460]

…[461]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey gönül gel ġayrıdan geç ᶜaşḳa eyle iḳtidā
Zümre-i ehl-i ḥaḳīḳat anı ḳılmış müḳtedā

2. Cümle mevcūdāt u maᶜlūmāta ᶜaşḳ aḳdem dürür
Ẕīra ᶜaşḳın evveline bulmadılar ibtidā

3. Hem daḫı cümle fenā bulduḳda ᶜaşḳ bāḳī ḳalur
Bu sebebden dediler kim ᶜaşḳa yoḳdur intihā

[459] Vezin aksamaktadır.
[460] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 3).
[461] Metin okunamamaktadır.

4. Dilerüm senden Ḫudā'ya eyle tevfīḳuŋ refīḳ
   Bir nefes göŋlüm senüŋ ᶜaşḳıŋdan etmegil cüdā

5. Māsivā-yı ᶜaşḳınuŋ sevdāsını göŋlümden al
   ᶜAşḳıŋı eyle iki ᶜālemde baŋa āşinā

6. ᶜAşḳ ile ṭamuda olmaḳ cennetidir ᶜāşıḳuŋ
   Līk cennetde olursa ṭamudur ᶜaşḳıŋ[462] aŋa

7. Ey *Niyāzī* mürşīd istersen bu yolda ᶜaşḳa uy
   Enbiyā vü evliyāya ᶜaşḳ olupdur rehnümā

90

Diger Defᶜa Ġazelliyāt Niyāzī Ḥażretleri[463]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. İki ḳaşuŋ arasında çekdi ḫaṭṭ-ı istivā
   ᶜAlleme'l-esmāyı taᶜlīm itdi ol ḫaṭdan Ḫudā

2. Ẕāt-ı ᶜilme Muṣṭafā esmāya Ādem'dür emīn
   İkisinden ẓāhir olmuşdur ᶜulūm-ı enbiyā

3. Ẕāt u esmā vü ṣıfāt efᶜāl ü āṯār cümleten
   Her zamānda bir velīnüŋ vechine bunlar żiyā

4. Secde eyle Ādem'e tā kim Ḥaḳ'a ḳul olasın
   İden Ādem'den ibā Ḥaḳ'dan daḫı oldı cüdā

5. Ṣūretā gördiler Allāh diyeni olmuş faḳīr
   Ṣandılar Allāh faḳīrdür kendilerdür aġniyā

6. Kenz-i lā yefnāyı bilmez ḳandedür illā faḳīr

---

[462] ᶜaşḳıŋ: ᶜaşḳsuz ND.
[463] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 9 beyittir (Erdoğan, 1998: 8-9).

Baḥr-i bī-pāyānı bulmaz itmeyen terk-i sivā

7. Ravża-yı ḫaḍrāyı bilmez Ḫızır'a yoldaş olmayan
   Āb-ı ḥayvānı bu ẓulmi görmeyenler[464] ṣandı mā

8. Bil ki seddeyn iki ḳaş İskender ortasındadur
   Cemᶜ-i cemᶜ'ül-cemᶜ ile fetḥ oldı ebvāb-ı Ḫudā

9. Ḳande bulur Ḥaḳḳ'ı inkār eyleyen bu *Mışrī*'yi
   Ẓāhir olmuşken yüzünde nūr-ı ẕāt-ı ḳibriyā

[27a]

91
Niyāzī Ḫażretleri'nüŋ
14'lü hece ölçüsü[465]

1. Ey ṭarīḳat erleri ey ḥaḳīḳat pīrleri
   Bir ḫaber virüŋ baŋa ol bī-nişān ḳandedür

2. Ḳandedür dostuŋ ili ḳande açılur güli
   Dost bāġçesi bülbüli gül-i ḫandān ḳandedür

3. Aradum baḥr ü berri bulmadum ben bu sırrı
   Cism ü cāndan içeri gizli sulṭān ḳandedür

4. Mādemki cān tendedür ten cān ile zindedür
   Ammā nidem bilmedüm cāna cānān ḳandedür

5. *Niyāzī*'ye cān olan sırrında sulṭān olan
   Dīn ü hem īmān olan ol bī-mekān ḳandedür

[464] görmeyenler: bilmeyenler ND.
[465] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 50).

92

Ġazel Niyāzī

14'lü hece ölçüsü[466]

1. Ey gönül gel aġlama zārī zārī inleme
   Pīrden aldum ḫaberi ol bī-nişān sendedür

2. Sendedür dostuŋ ili sende açılur güli
   Söyler bu cān bülbüli gül-i ḫandān sendedür

3. Gezme gel baḥr ü berri kendüŋden iste sırrı
   Cism ü cāna ḥükm iden gizli sulṭān sendedür

4. Aŋladınsa sen seni bildinse cān u teni
   Ġayrı ne var ey göŋül cān u cānān sendedür

5. Ten taḫtıdur bu cānuŋ cān taḫtıdur cānānuŋ
   Ey *Niyāzī* şüphesiz ol bī-mekān sendedür

[27b]

93

Ġazel Niyāzī[467]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Zāhidā ṣūret gözetme içerü gel cāna baḳ
   Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān'a baḳ

2. Muṣḥaf-ı ḥüsninde yazmış *ḳul hüve'llāh* āyeti
   Gel inanmazsaŋ girü var[468] mekteb-i ᶜirfāna baḳ

[466] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 52).
[467] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 111).
[468] girü var: gir okı ND.

3. Çeşmini gösterdigince ᶜāşıḳuŋ cānın alur
   Leblerin açdıḳca cān nefḫ eyleyen cānāna baḳ

4. Zülfünüŋ her bir telinde baġlı biŋ Mecnūn'ı gör
   Ḥaṭṭının leylindeki yüz biŋ meh-i tābāna baḳ

5. Āteş-i ruḫsār ile yanmış ḳararmış çehresi
   Ḥarf libāsından ṣoyunan[469] noḳṭa-i ᶜüryāna baḳ

6. Hep mülāzım ḳulluġında bu cihānuŋ şehleri
   Ḳapusında pādişehler ḳul olan sulṭāna baḳ

7. ᶜĀlem anuŋ hüsnünüŋ şerḥinde olmuş bir kitāb
   Metnin istersen *Niyāzī* ṣūret-i insāna baḳ

94

Niyāzī[470]

14'lü hece ölçüsü

1. Dime kim[471] Ḥaḳḳ'ı sende mevcūd ola yā bende
   Ne sendedür ne bende ṣıġmaz ol bir mekānda

2. Mekānı bī-mekāndur nişānı bī-nişāndur
   Ẓuhūr iden yine ol mekānda ol[472] zamānda

3. Hem cān u hem ten oldur hem sen ü hem ben oldur
   Cümle görinen oldur uzaḳda vü yaḳında

4. Ṣanur mısın kim oldur istediġiŋ yā budur
   O bu ḳamu bir Hū'dur gidende vü ṭuranda

[469] ṣoyunan: muᶜarrā ND.
[470] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 194).
[471] kim: ki ND.
[472] ol: vü ND.

Niyāzī gözüŋ aç baḳ her şey olup durur Ḥaḳ
Ṣanma anı kim ola nihānda vü ᶜayānda

[28a]

95

Niyāzī Ḥażretleri[473]

_ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _

1. Dermān arardum derdüme derdüm baŋa dermān imiş
   Bürhān arardum aṣluma aṣlum baŋa bürhān imiş

2. Ṣaġ u ṣolum gözler idüm dost yüzüni görsem diyü
   Ben ṭaşrada arar idüm ol cān içinde cān imiş

3. Öyle ṣanurdum ayrıyam dost ġayrıdur ben ġayrıyam
   Benden görüp işideni bildüm ki ol cānān imiş

4. Ṣavm u ṣālāt u ḥac ile ṣanma biter zāhid işüŋ
   İnsān-ı kāmil olmaġa lāzım olan ᶜirfān imiş

5. Ḳande gelür yoluŋ senüŋ yā ḳande varur menzilüŋ
   Nerden gelüp gitdigini aŋlamayan ḥayvān imiş

6. Mürşīd gerekdür bildire Ḥaḳḳ'ı saŋa ḥaḳḳa'l-yaḳīn
   Mürşīdi olmayanlaruŋ bildükleri gümān imiş[474]

7. Her mürşīde dil virme kim yolını ṣarpa uġradır
   Mürşīdi kāmil olanlaruŋ[475] ġāyet yolu āsān imiş[476]

[473] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 9 beyittir (Erdoğan, 1998: 98).
[474] Vezin aksamaktadır.
[475] olanlaruŋ: olanuŋ ND.
[476] Vezin aksamaktadır.

8. Aŋla hemān bir söz dürür yoḳuş degildür düz dürür
   ᶜĀlem ḳamu bir yüz dürür gören anı ḥayrān imiş

9. İşit *Niyāzī*'nüŋ sözüŋ bir nesne örtmez Ḥaḳ yüzüŋ
   Ḥaḳ'dan ᶜayān bir nesne yoḳ gözsüzlere pinhān imiş

[28b]

96

Ġazel Niyāzī[477]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ṣırf içürdi bize vaḥdet cāmını cānānımuz
   Anuŋ içün bir nefes ayılmadı mestānımuz

2. Küfr ü īmān ġuṣṣasından ḳurtulup yarın bugün
   Şol ruḫ u zülfinde bulduḳ küfr-ile īmānımuz

3. Luṭf ile dün gice geldi bize teşrīf itdi yār
   Adın işidirken il oldı şükür mihmānımuz

4. Nice geldi cānı teslīm eyledük ḳurbānlıġa
   Ḥamdü'lillāh kim ḳabūl oldı bugün ḳurbānımuz

5. Ḫalḳ-ı ᶜālem her dem oḳur *küllü şey'in hālikün*[478]
   Kendi oḳur dā'im *illā vechehu*[479] Sübḥānımuz

6. Bir ᶜaceb ḫaṭlar ṭurur geh yazılur geh silinür
   Vech-i bāḳī levḥi üzre dā'imā aᶜyānımuz

[477] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 91).
[478] Kasas Suresi 88. ayetten kısmi iktibastır. "وَلَا تَدْعُ مَعَ اللهِ اِلٰهاً اٰخَرَ ۘ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۘ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهٗ ۘ لَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ" (Allah ile birlikte başka bir tanrıya yalvarma! O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz.) URL-13 (2023).
[479] "Onun zatından başka." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 243-244).

7. Āşināluḳ artduġınca ey *Niyāzī* dost ile
   Artdı bezm-i vaḥdet içre gün-be-gün seyrānımuz

97

Ġazel Niyāzī[480]

14'lü hece ölçüsü

1. Şerīʿatüŋ sözleri ḥaḳīḳatsüz bilinmez
   Ḥaḳīḳatüŋ sözleri ṭarīḳatsüz bulunmaz

2. Ṣavm u ṣalāt u[481] zekāt günāh kirin maḥv ider
   Ḍarb-ı ẕikir olmasa göŋül pası silinmez

3. Sil gözini dön andan baḳ göresin kendüzüŋ[482]
   Ḥakīḳatüŋ güneşi ṭoġmuş durur ṭolunmaz

4. Ḳavseyne irişince varır gelür gemiler
   *Ev-ednā*nuŋ baḥrine hergiz gemi ṣalınmaz

5. O deryāya ṭalmaġa cān terkin urmaḳ gerek
   Cānuŋa ḳıymayınca o deryāya ṭalınmaz

6. Bu ṣūretüŋ libāsın vir ġayrıya *Niyāzī*
   O baḥre ṭalar isen ṣāyed girü gelinmez

[29a]

[480] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 6 beyittir (Erdoğan, 1998: 92).
[481] u: ḥac ND.
[482] kendüzüŋ: gündüzi ND.

98

Ḥażret-i Naḳşī'nüŋ Buyurdığı Divānundan Çıḳarılmış Bu Da Ẕikr Olunur[483]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Dilā ol münkir-i bed-ḫū ne bilsün yār u aġyārı
   Ki bulmaz kendi ẕātında ḥaḳīḳat ṣūret ol yāri

2. O kes kim açmadı cānā muḳaddem bunda dil levḥin
   Mu'aḫḫir ey perī-peyker görinmez anda dildārı

3. Egerçi dem urur münkir dilā bu şerᶜ-i Aḥmed'den
   Velī bilmez ḥaḳīḳatde belinde baġlu zünnārı

4. O kim fehm itmedi cānā bu naẓmum pür durur yādum
   Ḫudā ḥaḳḳı anuŋ diŋmez dilinde dīne iḳrārı

5. Gerek ᶜālim gerek ṣāliḥ gerek müftī gerek monlā
   Eger bilmezse dersümden olamaz naẓmuma ḳārī

6. Vefā virmez anuŋ ᶜilmüŋe āḫir yevm-i …[484]
   Ḳazırlar anı defterden iki müşkil olur ḥāli

7. Gider bu salṭanat elden özin tebdīl ider Mevlā
   Bu dem bir ġayrı dil söyler ki der anlara yārı[485]

8. O kim bilmez ledün ᶜilmin degil kim işbu münkirler
   Ne alsun naẓm-ı pākiŋden ki fehm itmez bu güftārı

9. Bilür lākin ḳaçan ol dem irişe ḥālet-i zemh
   Gidüp fi'l-cümle varlıḳlar anuŋ ḳalmaya āsārı

---

[483] Bu şiir *Nakşî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Ayhan, 2000).

[484] Bu kısım okunamamıştır.

[485] Vezin aksamaktadır.

10. Ne kim kesb eylemişdür ol ḥaḳīḳat dār-ı dünyāda
Görine nice yüz biŋ yüz anı ḫalḳ eyliyor tārī

11. Boyanup rengine anuŋ ẓuhūr itdikde her ṣūret
Yüzünde ḥikmeti bir bir biline Ḥaḳḳ'a inkārı

12. Biḥamdi'llāh ki ᶜāṣıḳlar geçüp bu miḥnet-ābādı
İrişmiş ḳurb-ı sulṭāna Ḫudā olmuş ḳażādārı

13. Çeküp destin bu ġulāmdan maḳāmı tāze Mevlā'da[486]
Ḳarār itmiş ḥaḳīḳat ol maḳāmı terkiyye ġāzī

14. Ne kim var cümle ṭālibler döşenmiş başına bir bir
Oḳur[lar] ᶜilm-i Mevlā'dan bilürler gizli esrārı

15. Muḥaṣṣal *Naḳşi*'yā pendim ṭutarsan ger bu arada
Getürme yanına luṭf it sen ol münkir-i bed-kārı

[29b]

99

İlāhī[487]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Tende cānum cānda cānānumdur Allāh Hū diyen
Dilde sırrum sırda Sübḥānumdur Allāh Hū diyen

2. Dest-i ḳudretle yazılmış yüzine āyāt-ı Ḥaḳ
Göŋlümüŋ taḫtında sulṭānumdur Allāh Hū diyen

3. Cümle aᶜżādan gelür ẕikr-i *ene'l-Ḥaḳ* naᶜresi
Cism içinde zār u efġānumdur Allāh Hū diyen

[486] Vezin aksamaktadır.
[487] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 160).

4. Giceler tā ṣubḥ olunca iŋledür bu derd beni
   Derdimüŋ içinde dermānumdur Allāh Hū diyen

5. Yire göge ṣıġmayan bir mü'minüŋ ḳalbindedür
   Ḳaṭremüŋ içinde dermānumdur Allāh Hū diyen

6. Kisve-i tenden mu^{c}arrā seyr ider bu gökleri
   Çarḫ[488] uran abdāl-ı ^{c}üryānımdur Allāh Hū diyen

7. Her kişiye kendüden aḳreb olan dost ẕātıdur
   Ey *Niyāzī* dilde mihmānumdur Allāh Hū diyen

100[489]

_ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _

1. Ḳaṣṣāb elinde ḳoyunum yā o beni yā ben onı
   Cellāt öŋünde boyunum yā o beni yā ben onı

2. ^{c}Irż u vaḳār māl u menāl yaġma olundı[490] cümlesi
   Ṣoyunmuşam bu yolda ben yā o beni yā ben onı

3. Cisme[491] bugün ḳırḳ erba^{c}īn oldı tamām Deccāl la^{c}īn
   Ḳıldı beni Rabb'üm emīn yā sen beni yā ben seni

4. Vallāhi senden ḳorḳmazam da^{c}vā-yı bāṭıl ḳılmazam
   Ḥaḳ'dur sözüm yorulmazam[492] yā sen beni yā ben seni

5. Vardı çıḳalı göklere biŋ altı yüz ṭoḳsan bire
   İndüm senüŋçün ben yire yā sen beni yā ben seni

[488] Çarḫ: Raḳṣ ND.
[489] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 216).
[490] olundı: olupdur ND.
[491] Cisme: Habsüm ND.
[492] sözüm yorulmazam: yolum yanılmazam ND.

6. Mehdī benüm ᶜadlüm durur ᶜĪsā benüm faẕlum durur
   Āḫir ᶜamel ḳatlüm durur yā sen beni yā ben seni

7. Meydāna çıḳ gel ey ḳaba ᶜavrat gibi giyme ḳabā
   Ben *Mıṣrī*'yem giydüm ᶜabā ya sen beni yā ben seni

[30a]

101[493]

14'lü hece ölçüsü

1. Baḥr içinde ḳaṭreyüm baḥr oldı ḥayrān baŋa
   Ferş içinde zerreyüm ᶜarş oldı seyrān baŋa

2. Dost görindi çün ᶜayān ḳalmadı bir şey nihān
   Ṭūfān olursa cihān bir ḳaṭre ṭūfān baŋa

3. Ṣūretde nem var benüm sīretdedür maᶜdenüm
   Ḳopsa ḳıyāmet bugün gelmez perīşān baŋa

4. Ḳāf-ı dil ᶜanḳāsıyum sırruŋ āşināsıyum
   Endīşeler ḫāṣıyum ad oldı insān baŋā

5. *Niyāzī*'nüŋ dilünden Yūnus durur söyleyen
   Herkese çün cān gerek Yūnus durur cān baŋa

102[494]

_ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _ / _ _ · _

1. Dervīş olan ᶜāşıḳ [gerek] yolunda hem ṣādıḳ gerek
   Baġrı anuŋ yanıḳ gerek cān gözleri açıḳ gerek

[493] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 15).
[494] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 120).

2. Alçaḳdan alçaḳ yürüye ṭopraḳ içinde çürüye
   ᶜAşḳ āteşinde eriye altun gibi ṣızmaḳ gerek

3. Zikr-i Ḥaḳḳ'a meşġūl ola yana yana tā ḳül ola[495]
   Her kim diler[496] maḳbūl ola tevḥīde boyanmaḳ gerek

4. İven kişi yol alamaz maḳṣūdını tiz bulamaz
   Yoḳ olmayan var olamaz varını ṭaġıtmaḳ [497]gerek

5. Dervīşlerüŋ eŋ alçaġı buġday içinde burçaġı
   Bu *Mıṣrī* gibi balçıġı her bir ayaḳ başmaḳ gerek

[30b]

103[498]

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / _ . _

1. Sālik[üŋ] mürşidine ḥiẕmeti şāhāne gerek
   İşigine ḳoya başın diye şāhā ne gerek

2. Geçe dünyā ile ᶜuḳbāyı daḫı itmeye ᶜār
   Bu yoluŋ miḥnetine ol ḳatı merdāne gerek

3. Nā-murād olmaġa ṭālib ola kim menzil ala
   Daḫı ḫalḳ içre adı ᶜāḳil ü dīvāne gerek

4. Daḫı Musā gibi Ḫıżr'a gemisin deldire ol
   Eski dīvārı yıkup hem ḳatl-i oġlāna gerek[499]

5. Gemi ṣaġ olsa anı ġaṣb ider emmāre-i nefs

[495] Vezin aksamaktadır.
[496] Her kim diler: Dilerse kim ND.
[497] ṭaġıtmaḳ: ṭalatmaḳ ND.
[498] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 125).
[499] Vezin aksamaktadır.

Yeŋi dīvār begüm eskiye vīrāne gerek

6. Eger öldürmese oġlānı ṣoŋı fāsid olur
   Bu bāġuŋ bülbüli ᶜaşḳ odına pervāne gerek

7. Ey *Niyāzī* bu yola kim[500] gire ḳurbān ide cān
   ᶜIyd-ı ekberdür aŋa vuṣlat-ı cānāne gerek

[31a]

104

Ḥażret-i Pīr Şāẕeli Efendimizüŋ Ṭarīḳ-i ᶜAlīyyeden Evlād-ı ᶜArab Olup Ḳudsī Efendi Ḥażretleri Der-i ᶜAliyyede Yeşil Ṭulunba Yanında Bulunan Dergāhında Post-nişīn İken Buyurdıġı Nuṭuḳları Beyān Olunur[501]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Zār-ı Mecnūn olmayan Leylā'yı bilmez ḳandedür
   Birlige yol bulmayan ifnāyı bilmez ḳandedür

2. ᶜAyn-ı ẕāt[a] mużmaḥil eyle vücūduŋ ḳaṭresiŋ
   Baḥr-ı vaḥdet olmayan deryāyı bilmez ḳandedür

3. Ol fenā-ender-fenā fi'llāhda küllī[502] fāni ol
   Bunda fānī olmayan ibḳāyı bilmez ḳandedür

4. *Men ᶜaref*[503] sırruŋ bugün nefsine bilmekdür ġaraż
   Bunda yārin görmeyen ferdāyı bilmez ḳandedür

5. Gel ölümüŋ iḫtiyār it ölümden ön *Kudsī*'yā[504]
   Bunda *mūtū* olmayan mevtāyı bilmez ḳandedü

[500] Ey *Niyāzī* bu yola kim: Bu yola kim ki *Niyāzī* ND.
[501] Bu şiir *Kudsî Divanı*'nda 4 beyittir (Kılıç, 2010: 198-199).
[502] küllī: gel KD.
[503] "Kendini bilen" anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 492).
[504] Vezin aksamaktadır.

105

Diger Ḳudsī Efendimizüŋ[505]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey Ḫudā'yā ᶜaşḳ u şevḳüŋ leẕẕeti cānımdadur
   Fikr ü ᶜaḳl u niyyetüm hep vaṣl-ı cānānımdadur

2. Deyr-i dilde naḳş-ı taṣvīr-i ḫayāli olalı
   Ol ṣanem olmaz baᶜīd her bir nefes yanımdadur

3. Cennet ü ḥūr istemez vaṣluŋ diler ᶜāşıḳlaruŋ
   Seyr-i cennet rūy-ı [pāk-i][506] çeşm-i ġılmānımdadur

4. Kimse bilmez ḥālini ᶜāşıḳ-ı zī-ᶜāşıḳlaruŋ[507]
   Şeş cihetden vech-i cānān[508] sırr-ı ᶜirfānımdadur

5. Her naẓarda gördügüm oldur cemāl-i ẕāt-ı Hū
   ᶜArş u kürs(i) levḥ ü ḳalem ol[509] cümle seyrānımdadur[510]

6. *Ḳudsī*-i vaḥdet güli ᶜaşḳıŋ diler ancaḳ senüŋ
   Nā-ümīd-i ġayrıdur ümmīdi Sübḥān'ımdadur

106

Diger Ġazel Ḳudsī Ḫażretleri'nüŋ[511]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey göŋül çün buldı[512] anı kenz-i aᶜẓam sendedür
   Hem ḥaḳīḳat üzre bildüŋ sırr-ı mübhem sendedür

[505] Bu şiir *Kudsî Divanı*'nda da 6 beyittir (Kılıç, 2010: 199-200).
[506] - : pāk-i KD.
[507] Kimse bilmez ḥālini ᶜāşıḳ-ı zī-ᶜāşıḳlaruŋ: Bì-cihet hüsni temāşāsın idelden cān gözi KD.
[508] cānān: cānı KD.
[509] ol: hep KD.
[510] Vezin aksamaktadır.
[511] Bu şiir *Kudsî Divanı*'nda da 5 beyittir (Kılıç, 2010: 198).
[512] buldı: buldun KD.

2. Cānına cānān olup sırr-ı nihānıŋdur senüŋ
   Ruḥ-ı sulṭānuŋ çün oldur sırr-ı Ādem sendedür

3. Pes[513] felekler devri sensin şems ü māhuŋ nūrısın
   Ṭūr-ı Mūsā daḫı sensin sırr-ı ekrem sendedür

4. Nefḥa sırrın fehm idüp deryāyı sende bulagör
   Şol ᶜurūc-ı āsumāna ᶜĪsā bin[514] Meryem sendedür[515]

5. Māye-i nūr-ı Muḥammed ẕāt-ı esrār-ı Ṣamed
   Ḳudsī'yā oldı hüveydā ism-i aᶜẓam sendedür

[31b]

107

Diger Ḳudsī Efendi Ḥażretleri'nüŋ[516]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ṭalib-i Ḥaḳḳ'am bugün şerᶜ ile erkān bendedür
   Vāṣıl-ı yārim bugün[517] sırr ile ᶜirfān bendedür

2. *Semme vechu'llāh*a mirᶜāt eyledi dostum beni
   Ol cemāl-i şemᶜine pervāneyem kān bendedür

3. Gerçi yandı bu vücūdum nār-ı ᶜaşḳa lā-cerem
   Yārimüŋ ḥammāmıyam ki gerçi külḫān bendedür

4. Pertev-i ᶜaşḳım żiyā ṣaldı cihāna ser-te-ser
   Nūr-baḫş-ı ᶜālemüm şems-i dıraḫşān bendedür

[513] Pes: Bu KD.
[514] āsumāna ᶜĪsā bin: āsumān ᶜĪsā ibn-i KD.
[515] Vezin aksamaktadır.
[516] Bu şiir *Kudsî Divanı*'nda da 6 beyittir (Kılıç, 2010: 197).
[517] yārim bugün: yāri menem KD.

5. Geldi her ne derd ki var ᶜālemde cümle başuma
   Gelsün ehl-i derd olan derdine dermān bendedür

6. Ḳuluyam *Ḳudsī* o şehler şāhınuŋ āẕādesi
   Yārimin ben yāriyem va'llāhi Sübḥān[518] bendedür

108

Defᶜa Ġazel Nesīmī Ḥażretleri'niŋdür[519]

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Yā Rab ol yüzüŋ çerāġı şemᶜ-i ḥāverden midür
   Yā Rab ol servüŋ yaŋaġı verd-i aḥmerden midür

2. Yā Rab ol müşgin selāsil kim nikāb olmuş güle
   Misk-i Tātārī diye(yü)m yā ᶜanber-i[520] terden midür

3. Şol ṭudaġuŋ cürᶜasından esrimiş Rūḥu'l-ḳuds[521]
   Yā R[âb] ol cāmuŋ şarābı āb-ı kevserden midür

4. Ey şekerdendür diyen ol cān-ı şīrīnüŋ lebüŋ[522]
   Bi'llāh anı yaḫşıdan ṣor gör ki sükkerden[523] midür

5. Ey ṣabā ᶜĪsā-nefsdür cān fedā[524] büyuŋ meger[525]
   Uġradı ervāḥa yā şol zülf-i ᶜanberden midür

6. Berg-i şīrīn[526] üzre yā Rab şol dizilmiş incüler
   Ṣubḥ-dem vaḳtinde düşmüş çiy mi yā dürden midür

---

[518] Sübḥān: sulṭān KD.
[519] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 11 beyittir (Ayan, 1990: 157-158).
[520] ᶜanber-i: sünbül-i NSD.
[521] Vezin aksamaktadır.
[522] lebüŋ: lebi NSD.
[523] sükkerden: şekkerden NSD.
[524] fedā: - fezā NSD.
[525] Vezin aksamaktadır.
[526] şīrīn: nesrīn NSD.

7. Zāhid eydür sevme ḥūbı baḳma anuŋ yüzine
   Şol ḥancer[527] yüreklü āhen yoḫsa mermerden midür[528]

8. La[li]ᶜni kim yād iderse nūş olur aġu aŋa
   Şol lebüŋ ẕikri ᶜaceb tiryāḳ-ı ekberden midür

9. Şol saᶜādetlü kemer kim ḳocar anuŋ belini
   Ṭāliᶜi mesᶜūd imiş ya ḳuvvet-i zerden midür

10. Dilberüŋ cevri tükenmez ᶜāşıḳuŋ baḫtı uyar[529]
    Baḫtu mı ider yā cevri yoḫsa dilberden midür

11. Adı maḥv oldı *Nesimī*'nüŋ ḳalem çek ḥarfine
    Ey bu defterden ḫabersiz ol bu defterden midür

[32a]

109[530]

…[531]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ey cemālüŋ sırr-ı *sübḥāne'lleẕi i esrā*[532] imiş
   Abduhū leylen ṭapuŋdur Mescid-i Aḳsā imiş

2. Sözlerüŋ her birisidür[533] nefhā-yı Rūḥu'l-Ḳudüs
   Leblerüŋ maᶜnī ile hem[534] yuḥyi'l-mevtā imiş[535]

---

[527] ḥancer: ḥacer NSD.
[528] Vezin aksamaktadır.
[529] uyar: uyur NSD.
[530] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 7 beyittir (Ayan, 1990: 202).
[531] Başlık kısmı eserde kesik çıktığı için okunamamıştır.
[532] İsra Suresi 1. ayetten kısmi iktibastır. "سُبْحَانَ الَّذِي اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلاً مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَآ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ" (Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.) URL-14 (2023).
[533] Sözlerüŋ her birisidür: Sözlerinüŋ her birisi NSD.
[534] Leblerüŋ maᶜnī ile hem: Lebleründe maᶜnī-i NSD.
[535] Vezin aksamaktadır.

3. Ṭalᶜatüŋ nür-ı tecellī *veḍ'ḍuḥā*[536]nıŋ maẓharı
   Ḳābe ḳavseyn oldı ḳaşuŋ fitne-i isrā[537] imiş

4. Alnına yazmuş İlāh[538] *innā feteḥnā*[539] sūresiŋ
   Ḳāf ve'l-Ḳurān yüzündür Sidre-i aᶜlā imiş

5. ᶜĀrıżuŋla iki zülfüŋ[540] lā-yeẕālī görinür
   Maᶜnī-i Sebᶜa'l meṯānī ᶜ*alleme'l-esmā*[541] imiş

6. Eşigüŋ Beytü'l-ḥarām ehl-i ṣafānuŋ[542] Merve'si
   Kaᶜbe yüzüŋ daḫı zülfüŋ ᶜ*urvetü'l-vüsḳā*[543] imiş

7. Ey *Nesīmī* çün bu göŋlüŋ vaḥdetüŋ deryāsıdur
   Yedi deŋiz ḳubbesine mevc uran deryā imiş

110

Defᶜa Ġazel Nesīmī Ḥażretleri'niŋdür

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Çünki bildüŋ mü'minüŋ ḳalbinde beyt'ullāh var
   Niçün ᶜizzet itmedüŋ ol eve ki Allāh var

2. Her ne var ādemde var Ādem'den iste sen Ḥaḳ'ı
   Olma iblīs-i şaḳī Ādem'de sırru'llāh var

---

[536] Duha Suresi 1. ayetten iktibastır. وَالضُّحٰىۙ (Yemin olsun, kuşluk vaktine) URL-15 (2023).
[537] fitne-i esrā: zülfüŋ *ev-ednā* NSD.
[538] İlāh: Ḫudā NSD.
[539] Fetih Suresi 1. ayetten kısmi iktibastır. "اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحاً مُبِيناًۙ" (Allah'ın sana güçlü bir şekilde yardım etmesi için sana apaçık bir fetih ihsan ettik.) URL-16 (2023).
[540] zülfüŋ: ḳaşuŋ NSD.
[541] Bakara 31. ayetten kısmi iktibastır. "وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْۢبِـُٔوْنِي بِاَسْمَاۤءِ هٰٓؤُلَاۤءِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ" (Ve Âdem'e bütün isimleri öğretti. Sonra bunları meleklere gösterip "Sözünüzde doğru iseniz şunların isimlerini bana söyleyin" dedi.) URL-17 (2023).
[542] Beytü'l-ḥarām ehl-i ṣafānuŋ: ᶜāşıḳlara Beytü'l-ḥarāmın NSD.
[543] Lokman Suresi 22. ayetten kısmi iktibastır. "وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهٗٓ اِلَى اللهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰىۗ وَاِلَى اللهِ عَاقِبَةُ الْاُمُورِ" (Her kim kendini iyiliğe adamış olarak özünü Allah'a teslim ederse sağlam kulpa yapışmış demektir. İşlerin sonu Allah'a varır.) URL-18 (2023).

3. Gel *ene'l- ḥaḳ* defterinden al sebaḳ ey rāh-ı Ḥaḳ
   Dem-be-dem bāṭıl taṣavvur itme ḥaḳḳul'llāh var

4. Pehlivāndur ol kişi kim nefsini ḳatl eyleye
   Hem erenler meclisinde aŋa eyva'llāh var

5. Zāhidüŋ ger var dilinde zikr-i lā ilāhe[544]
   ᶜĀşıḳ-ı ṣādıḳlaruŋ ḳalbinde illā'llāh var

6. Genc-i maḥfīdür ḥaḳīḳat ey *Nesīmī* söyleme
   Ġāfil olma fāş eyleme yolda çoḳ güm-rāhı var[545]

[32b]

111

Ġazel Nesīmī Ḥażretleri'niŋdür

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Asumāna döndi aṭlās giydi zībālar gibi
   Yiryüzi şāhı bezendi ᶜaşḳa kemḥālar gibi

2. Muṣṭafā'yı Murtażā'yı nūr-ı vaḥdet bilmeyen
   Göŋli gözi kördür anuŋ ḳalbi aᶜmālar gibi

3. Kim ki evlād-ı Resūl'i cān u dilden sevmeye
   Zerrece īmānı yoḳdur dīn-i tersālar gibi

4. Ḥaydar-ı Kerrār'ınuŋ mihrüŋ göŋülde mihr ider
   Ḳalbi ṭolu nūr ile mevc urdı deryālar gibi

5. Ey *Nesīmī* bir göŋülde ḥubb-ı Ḥaydār olmasa
   Anda çanlar çalınur bī-şek kilisālar gibi

[544] Vezin aksamaktadır.
[545] Vezin aksamaktadır.

112

Defᶜa Ġazel Nesīmī Ḥażretleriʾniŋdür

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Yüzüŋ ḥaṭṭuŋda ey dilber açıldı cümle bābu'llāh
   Oḳur anı müderrisler kelam-ı *küntü kenzu'llāh*

2. Ḳaşunla kirpigiŋ zülfüŋ beyānuŋ eyleyen ᶜārif
   Bilüpdür ebcedüŋ sırrın anuŋ adıdur ismu'llāh

3. Yüzüŋ *elḥamdü li'llāh*dur anuŋçündür yedi āyet
   Yazılmuş naḳş ile gör kim begüm ṣūr-ı kelāmu'llāh

4. Bu dildār-ı dilārāyı temāşā eylemek ey dil
   ᶜAceb ṣūret ᶜaceb hey'et ᶜaceb Ṭūr-ı Kelīmu'llāh

5. Hüve'l Evvel hüve'l- Āḫir hüve'l-Hādī hüve'l-Mehdī
   ᶜAlī ferzendi bism-i cānā ki sensün bi-ismi'llāh

6. ᶜAlī sensin velī sensin ve daḫı Ḥaḳ nebī sensin
   Velī gerçeklerüŋ şāhı ki sensün cümle Fażlu'llāh

7. Melā'ik ādem ü ḥūrī senüŋ nuṭḳuŋla gūyādur
   Nesīmī ḥasbeten'lillāh naṣiḥi ẕāt-ı Rūḥ'ullāḥ

[33a]

113

Ġazel Nesīmī Ḥażretleriʾniŋdür[546]

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ehl-i īmān işlerüŋ şol demde inkār itdiler

[546] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 7 beyittir (Ayan, 1990: 173).

Çün Nesīmī'yi[547] Ḥaleb şehrinde ber-dār itdiler

2. Seyyide ẓulm[548] itdiler ẓulm ile Ḥaḳḳ'ı başdılar
   *Aḥseni taḳvīm*i[549] gör kim nice inkār itdiler

3. Ḳāḍılar fetvā virüp çün ḥaḳḳı bāṭıl ḳıldılar
   Küfr idüp īmāna gelmez gelmege ᶜār itdiler

4. Ḥaḳ emr eyledi söyle diyü ben söyledim[550]-[551]
   Sözlerüm[552] destān idüp ᶜālemde destān itdiler

5. Bileyüp bıçaḳları çün cānuma ḳaṣd itdiler[553]
   Ṣaġ iken ben ḥasteyi[554] gör nice bīmār itdiler

6. Ṣoyuban ḥancer ile bu tenümden [çün] derimi[555]
   Yaṣ idüp cümle melekler işidüp zār itdiler

7. Ey *Nesīmī* vāṣıl olduŋ Ḫālıḳ'uŋ dergāhına[556]
   Cennetü'l-me'vāda yirüŋ yine[557] gül-zār itdiler

114

Defᶜa Nesīmī Ḥażretleri'niŋdür[558]

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Ṣūretüŋ naḳşını yazdı didi Rabbü'l-ᶜālemīn

[547] Nesīmī'i: Hüseynīni NSD.
[548] ẓulm: cevr NSD.
[549] Tin Suresi 4. ayetten kısmi iktibastır. " لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ" (Şüphesiz biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır.) URL-19 (2023).
[550] Ḥaḳ emr eyledi söyle diyü ben söyledim: Ḥaḳ bana söyle diyü emr itdi ben de söyledim NSD.
[551] Vezin aksamaktadır.
[552] Sözlerüm: Sözümü NSD.
[553] cānuma ḳaṣd itdiler: ḳıydılar bu tenime NSD.
[554] ḫasteyi: miskini NSD.
[555] Vezin aksamaktadır.
[556] Ḫālıḳ'uŋ dergāhına: Ḫālıḳ-ı Rahmān'a sen NSD.
[557] Cennetü'l-me'vāda yirüŋ yine: Cennetü'l-me'vā bulup yerini NSD.
[558] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda 7 beyittir (Ayan, 1990: 292).

Ḥazihī cennātü adnin fedhulūhā hālidīn[559]

2. Gözine *ve'n-necm* yazdı ḳaşına *ve'n-nāziᶜāt*
   Alnına *naṣrun mina'llāh*[560] görinür ᶜayne'l-yaḳīn

3. Āyet-i ṭūbā gelüpdür serv-ḳaddüŋ ḥaḳḳına
   Leblerüŋ yādına münzel oldı *min mā'in maᶜīn*[561]

4. Lā-şek oldı çün cemālüŋ[562] ḳıblegāhı ᶜāşıḳa[563]
   …[564] emr oldı çünkim ḳılmayan oldı laᶜīn

5. Ey *Nesīmī* çün işitdüŋ bu fenānuŋ[565] naẓmını
   Nāmesiŋ çāk eyleyüp odlara[566] ṣaldı [defterin]

[33b]

115

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Her kişinüŋ ṣorma aṣluŋ ᶜizzetinden bellidür
   Ṣoḥbet-i ᶜirfān görenler hiẕmetinden bellidür

[559] Zümer Suresi 73. ayetten kısmi iktibastır. " وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَراً حَتَّى إِذَا جَاؤُهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ" (Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da gruplar halinde cennete sevkedilecek. Nihayet oraya vardıklarında cennetin kapıları açılmış olacak; bekçileri onlara, "Selâm size! Hoş geldiniz! Ebedî olarak kalmak üzere buyurun girin cennete!" diyecek.) URL-20 (2023).
[560] Saff Suresi 13. ayetten kısmi iktibastır. "وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ" (Hoşunuza gidecek bir şey daha var: Allah'ın yardımı ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele.) URL-21 (2023).
[561] Mürselat Suresi 20. ayetten kısmi iktibastır. " أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ" (Sizi önemsenmeyen bir sudan yaratmadık mı?) URL-22 (2023).
[562] cemālüŋ: sen oldun NSD.
[563] ᶜāşıḳa: ᶜāşıḳın NSD.
[564] Bu kısım okunamamıştır.
[565] fenānuŋ: Utārid NSD.
[566] eyleyüp odlara: etti ol dem oda NSD.

2. ᶜİlm içinde çünki *simāhüm*[567] didi Ḥażret-i Ḥaḳ[568]
   Yüzine baḳ her kişinüŋ ṣūretünden bellidür

3. Her zerrün ḳabı mihenginden bilinür gerçi kim[569]
   Nitekim bīmār-ı ᶜaşḳıŋ ᶜilletünden bellidür

4. Dervişüŋ şeyẖini ṣormaḳ didiler ᶜādet [de]gil
   ᶜĀrifāne bir naẓar ḳıl kisvesinden bellidür

5. Ey *Nesīmī* nuṭḳunı nādān eline virme kim
   Gevheri ṣarrāfa göster ḳıymetünden bellidür

116

Defᶜa Nesīmī Ḥażretleri'niŋdür[570]

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Uymazam zāhid sözine ᶜaşḳa uyaram kime ne[571]
   Aġlaram bülbül miṣāli semā-yı zāram kime ne[572]

2. Ben melāmet gömlegin deldüm geçirdüm boynuma
   ᶜĀr u nāmus şīşesini ṭaşa çaldum kime ne[573]

3. Gāh giderüm medreseye ders oḳurum Ḥaḳ içün
   Ġāh giderüm put-ḫāneye put ṭaparum kime ne[574]

---

[567] Fetih Sureşi 29. ayetten kısmi iktibastır . "مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ اَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرٰيهُمْ رُكَّعاً سُجَّداً يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنَ اللهِ وَرِضْوَاناً سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ اَثَرِ السُّجُودِ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰيةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْاِنْجِيلِ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْئَهُ فَاٰزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى عَلٰى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْراً عَظِيماً" (O, Allah'ın elçisi Muhammed'dir. Onunla beraber olanlar da kâfirlere karşı sert, kendi aralarında merhametlidirler. Onları, Allah'ın lutuf ve rızâsına talip olarak hep rükûda ve secdede görürsün. Secdenin tesiriyle yüzlerine simaları oturmuştur; Tevrat'ta onlar için yapılan benzetme budur. İncil'deki misalleri ise bir ekindir: Çiftçileri sevindirmek üzere filiz verir, onu güçlendirir, kalınlaşır ve kendi sapları üzerinde durur. Onlar (müminler) yüzünden kâfirler öfkeden kahrolsunlar diye (böyle olmuştur). Onlar arasından iman edip dünya ve âhirete yararlı işler yapanlara Allah bir bağışlama ve büyük bir ödül vaad etmektedir.) URL-23 (2023).

[568] Vezin aksamaktadır.

[569] Vezin aksamaktadır.

[570] Bu şiir farklı şekilleri ile *Bektâşî Şairleri ve Nefesleri* isimli kaynakta bulunmaktadır (Ergun, 2017).

[571] Vezin aksamaktadır.

[572] 16'lı hece ölçüsü ile yazılmıştır.

[573] _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

[574] _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

4. Gāh çıḳarum gökyüzine mevc ururum ᶜālemi
   Gāh inerüm yeryüzine ḥūb yürürüm kime ne[575]

5. Ṣoftalar buyurmuşlar dem ḥarām ᶜāşıḳlara[576]
   Ben doldururam ben içerem günāhkārum kime ne[577]

6. *Nesīmī'*ye ṣordular yār ile ḥoşnūd musun[578]
   Ḥoş olam olmayam yār ile yār benümdür kime ne[579]

[34a]

117

Niyāzī Ḥażretleri[580]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ẓulmet-i hicründe bī-dār olmuşam yā Rab meded
   İntiẓār-ı ṣubḥ-ı dīdār olmuşam yā Rab meded

2. Gülşen-i vaṣluŋ nesīmüŋ irgürüp bād-ı ṣabā
   ᶜAndelīb-i bāġ-ı gülzār olmuşam yā Rab meded

3. Kalmışam zindān-ı cism içre bugün tenḥā ġarīb
   Bu ḳafesde rūz u şeb zār olmuşam yā Rab meded

4. Şol şarābı kim anı ṣunduŋ baŋa rūz-ı elest
   Ol zamāndan mest-i hūş-yār olmuşam yā Rab meded

5. Her nere varsam yaḳar bu cānumı ᶜaşḳ āteşi
   Yana yana külli pür-nār olmuşam yā Rab meded

---

[575] _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _
[576] Vezin aksamaktadır.
[577] Vezin aksamaktadır.
[578] Vezin aksamaktadır.
[579] Vezin aksamaktadır.
[580] Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 29).

6. Vaḥdet ilinde senüŋle yār idüm noldı baŋa
   Keşret içre bend-i aġyār olmuşam yā Rab meded

7. Bu *Niyāzī* düşdi varlıḳ cāhına Yūsuf gibi
   Al elüm ḳurtar ki nā-çār olmuşam yā Rab meded

118

ᶜĀşıḳ ᶜÖmer'üŋ Ġazel Buyurduġı

_ ⏑ _ _ / _ ⏑ _ _ / _ ⏑ _ _ / _ ⏑ _

1. Ḫāme-i ḳudretle yazdı naḳş-bend-i kāf [u] nūn
   Ḥüsn-i ḥaṭṭ ile seni ser-defter-i *mā-yenẓurūn*[581]

2. ᶜĀḳil olayduŋ berü miḥnet raṣadlı nā-sezā
   Dü cihāŋı geşt idüp *yā leyte ḳavm-i yaᶜlemūn*[582]

3. *Len tenālü'l-birrā ḥaṭṭā tenfiḳū*[583] dirsen eger
   Cān u başı terk idüp *küllün le deynā muḥḍarūn*[584]

4. ᶜĀşıḳ-ı ṣādıḳ menem ᶜaşḳı yolunda rāstī
   Ṣıdḳ-ı daᶜvāya dāḫil *innā lehen leṣādıḳūn*[585]-[586]

5. Bu *ᶜÖmer*'üŋ çeşmini ḫūn-ı revān eyler iken
   Eyledi teslīm-i rūḥı *innā ileyh-i rāciᶜūn*[587]-[588]

---

[581] Yasin Suresi 49. ayetten kısmi iktibastır. "مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ" (Onlar, besbelli ki, birbirleriyle uğraşırken kendilerini ansızın yakalayacak korkunç bir sesi bekliyorlar!) URL-24 (2023).
[582] Yasin Suresi 26. ayetten kısmi iktibastır. " قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ" (Ona, "Cennete gir" denildi. "Rabbimin beni bağışladığını ve güzel biçimde ağırlananlardan eylediğini keşke kavmim bilseydi!" dedi.) URL-25 (2023).
[583] Ali İmran 92. ayettten kısmi iktibastır. " لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۬ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيمٌ" (Allah yolunda sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz. Ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir.) URL-26 (2023).
[584] Yasin Suresi 32. ayettten kısmi iktibastır. "وَاِنْ كُلٌّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ" (Elbette onların hepsi toplanıp huzurumuza getirilecek.) URL-27 (2023).
[585] Hicr Suresi 64. ayettten kısmi iktibastır. "وَاَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصَادِقُونَ" (Sana, gerçeği getirdik. Biz muhakkak doğru söylüyoruz.") URL-28 (2023).
[586] Vezin aksamaktadır.
[587] Bakara Suresi 156. ayetten kısmi iktibastır. "اَلَّذِينَ اِذَا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ ۙ قَالُوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝" (Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, "Doğrusu biz Allah'a aidiz ve kuşkusuz O'na döneceğiz" derler.) URL-29 (2023).
[588] Vezin aksamaktadır.

[34b]

119

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Evliyādan ey gönül almaḳ dilersen reng ü bū
   Yoḳluḳ ile meclise gel varlıġından ol aru

2. Varlıġıyla kimse girmez evliyānuŋ gönline
   Yoḳluḳ ile varlıġından şu gibi olgıl ṭuru

3. Varlıġından geçmeyince kimse irmez menzile
   Varlıġın perde olupdur uş bu yolda key ulu

4. Şol ki benlik şirkini yoḳluḳ ile gidermedi
   Ehl-i vaḥdet maḥfilinde aŋa dinmez gel berü

5. Benliginden zerre denlü ger ḳalursa ey aḫī
   Biŋ çalışsaŋ aṣlı ḳalmaz gidemezsüŋ ilerü

6. Varlıġından ṣāf oluban yuḳaru gel yoḳluġa
   Tā maḥabbet bādesinden ṣumaz mürşīd bir ṭolu[589]

7. Şol gönül kim yoḳluġuyla geldi mürşīd yanına
   Anı kendi varlıġıyla mürşīd eyler ṭopṭolu

8. Maẓhar olmaḳ ister iseŋ evliyānuŋ sırrına
   Ayaġına yüz sürüben yalvaruban yalvaru

9. Zühd ü taḳvā vü tekebbür bi'l-ḥicāb oldı ᶜaẓīm
   ᶜUcb u ᶜaḥdüŋ aṣlı ḳalmaz o ḳapuda ey ᶜamū[590]

[589] Vezin aksamaktadır.
[590] Vezin aksamaktadır.

10. Laf uruban keşf-i esrār eyleme ey müddeʿī
Yeg degil mi sırr-ı cānān(a) söylenürse ötelü[591]

11. Evliyā esrārını sen tātārişe itme fāş
Keşf-i esrār eyleyenler hergiz olmaz baḥtulu

12. ʿAşḳ-ı cānān āteşiyle şol gönül kim maḥv ola
Varlığını bile virdi gelmez anda hāy u hū(y)

13. Ey gönül biŋ maʿrifet degmez anda bir pula[592]
ʿAklını vir yoḳluġa gel uşlu ol ey delü[593]

14. Cevheri boncuġı bostāncıya ṭurşuna ṣatar
Pīr-i kāmil meclisinde aġzın açan zişt-ḥū

15. Ḳarġa gibi herkese gördügini ġamz eyleme
Ṭūṭī gibi …[594] ol söyleme ey māh-rū

16. İddiā-yı ḥaḳ idenler pür-ġarażdur ekşeri
Az bulunur …[595] ġaraż yüzi ṣulu

17. Kimi mahbūb kimi altun kimi dünyā ṭālibi
Kimi ḥūrī …[596] maṭlūbı oldı ḳamu

18. Kimi aġlar mālıma irgürmesün aṣlā żarār
Himmet ister [kimi] tā kim açıla rızḳdan ḳapu

19. Kimi keşf ile kerāmet ṭālibi ṣubḥ ile şām

[591] Vezin aksamaktadır.
[592] Vezin aksamaktadır.
[593] Vezin aksamaktadır.
[594] Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.
[595] Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.
[596] Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.

Pes girme …[597] yaᶜnī ola perdelü[598]

20. Kimi mürşīd olmaḳ ister işbu ᶜālem ḫalḳına
Tā ki cezbe yā kerāmet birle ola azıḳlu[599]

21. Ḥaḳḳ'a ṭālib bulmadum bunlarda aṣlā kimse[ye]
Her birinüŋ göŋli olmuş pür-hevā ile ṭolu

22. Ḳanı bir Ḥaḳ ṭālibi (kim) kendi vücūduŋ teng ide
Mürşide teslīm oluban yimeye aṣlā ḳayu

23. Başa cāna ḳılmayan ᶜāşıḳ-ı ṣādıḳ ḳanı[600]
Ḳalb-i ṣādıḳ birle dura pīr öŋinde rū-be-rū

24. Ẕātı ile pīr öŋünde fāni-i muṭlaḳ ola
Varlığından ḳalmaya hiç kir ararsaŋ mū-be-mū

[35a]

25. Şeyḫ-i kāmil varlığından ġayrı varlıḳ ḳalmaya
Ol işide ol göre hem [ol] ide Ḥaḳḳ'a ṭapu

26. Mürşidüŋ Ḥaḳ bilmeyince ol ne bilsün Ḥaḳ nedür
Ne bilür aᶜmā olan menẕil nedür ṣor ṣoru[601]

27. Böyle ṭālib yoluna cān ile baş olsun fedā
Ḳul olayum ḳapusında ger olursa ṣatmalu

28. Āsitāne perde-i ṭālib yüzi yirde gerek
Ḥāk-pāy-i pīrden hem ola gözi sürmelü

[597]Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.
[598]Vezin aksamaktadır.
[599] Vezin aksamaktadır.
[600] Vezin aksamaktadır.
[601] Vezin aksamaktadır.

29. Kām-kavāne ṣoḥbet[in]den ṣaḳla bizi ey ulu
Ḥāmlıġa sırr-ı Ḥaḳḳ'ı fāş idenler gū-be-gū

30. Bulmadum yoḳluḳ gibi kūşe-i emn ü emān[602]
Bulmadum yoḳluḳ gibi bir yār-ı ġār [u] sevgülü

31. Bulmadum yoḳluḳ gibi [hiç] ḥażrete bir ṭoġrı yol
Gel göŋül ḳalma yabanda ol yol ile gitmelü

120

Naḳşī Ḥażretleri'niŋdür[603]

_ · _ _ / _ · _

1. Maḳṣūdı[604] ᶜāşıḳlaruŋ
Menzil-i cānān olur
İsmini yād eylesem
Vālih ü ḥayrān olur

2. Ḥaḳ vire cünbüşlerin
ᶜAvf ide kim işlerin
Menzili dervīşlerüŋ
Gūşe-i vīrān olur

3. Kimde ki ᶜaşḳ buluna
ᶜAzm ide Ḥaḳ yoluna
Sırrı anuŋ biline
ᶜAşḳ [nice][605] pinḥān olur

4. Kim ide ḥaḳḳı edā
ᶜAşḳ-ıla ide[606] nidā

---

602 Vezin aksamaktadır.
603 Bu şiir *Nakşî Divanı*'nda 7 kıtadır (Ayhan, 2000: 207-208).
604 Maḳṣūdı: Maḳṣadı NKD.
605 - : nice NKD.
606 ide: ḳıla NKD.

Feyż-i Cenāb-ı Ḫudā[607]
Anda nümāyān olur[608]

5. ᶜAşḳ ile kim āh ide
Ḳalbini āgāh ide
ᶜAzmini dergāh ide
Ol ulu sulṭān olur

6. ᶜĀrife her ṣubḥ-dem
Yār[609] ola bāġ-ı İrem
Tevbede s̲ābit-ḳadem
Zāl ü Nerīmān olur

7. Fāni cihāndan kes al[610]-[611]
Āyine-i ḳalb[i] sil
ᶜArṣa-i maḥşerde bil
Bir ulu dīvān olur

8. *Naḳşī*-i ᶜāşıḳ saŋa
ᶜAşḳ ḫaberini[612] aŋa
Menḳabe-i evliyā
Reşk-i gülistān olur[613]

[35b]

[607] Vezin aksamaktadır.
[608] Vezin aksamaktadır.
[609] Yār: Nār NKD.
[610] kes al: kesil NKD.
[611] Vezin aksamaktadır.
[612] ḫaberini: ḫaberin vir NKD.
[613] Vezin aksamaktadır.

121

Ġazel Ḫaṭāyī Ḥażretleri[614]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Bendeyem ben cān u dilden pādişāhımdur ᶜAlī
   Gözlerüm nūr-ı cihānda[615] bedr-i māhumdur ᶜAlī
   Yoluna çāk[616] olduġum rūy-ı siyāhımdur ᶜAlī
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

2. Men Ḥasen Ḫulḳ-ı Rıżā'nuŋ bir muḥibb-i āliyem
   Ḥamdü'lillāh kim ḥasedden kibr ü kīnden ḫāliyem
   Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā'nuŋ baş açuḳ ᶜabdālıyam
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

3. Şāh Zeyne'l-ᶜĀbidīn'den Bāḳır ile Caᶜferi
   Biliŋür bunları sevmekdür īmān dīnüŋ eri[617]
   Dā'imā söyle bu nuṭḳı olmayasın serserī
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

4. Mūsā-i Kāẓım'ı her kim bildi oldı ehl-i Ḥaḳ[618]
   Gel şehen-şāhı ᶜAlī Mūsā Rıżā'dan al sebaḳ
   Ten gözini giderüp sen cān göziyle aŋla[619] baḳ
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

5. Şāh Takī bā Naḳī'ye ḳul ol ey baḫtiyār[620]
   Bunları sevene raḥmet eyledi Perverdigār[621]
   Mü'min olanlar bu nuṭḳı ẕikr iderler āşikār
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

---

[614] *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* isimli kaynakta da şiir 7 kıtadır (Ergun, 2017: 81-82).
[615] nūr-ı cihanda: nūru ziyası BŞN.
[616] çāk: hāk BŞN.
[617] dīnüŋ eri: ey dīn eri BŞN.
[618] Vezin aksamaktadır.
[619] sen cān göziyle aŋla: cān gözü ile ana BŞN.
[620] Vezin aksamaktadır.
[621] Perverdigār: Girdigār BŞN.

6. ᶜAskerī'ye ᶜasker olmaḳ diler iseŋ ey benām[622]
   Ḳıl tevellā ḫānedān-ı Aḥmed'i bulġıl hümām[623]
   Ḫatm olısardur imāmet Mehdī'dür beyn'el-enām
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

7. Ey *Ḫaṭāyī* ġāfil olma çünki[624] dünyā fānīdür
   Her ne kim geldi vücūda ᶜālemüŋ mihmānıdur
   Bu kelāmı vird idinmek ᶜārifüŋ erkānıdur
   Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī

[36a]

122

Ġazel Nesīmī Ḥażretleri [625]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. *Seḳāhüm rabbühüm*[626] ḫamrı ṭudaġıŋ kevserindendür
   Bu meyden içenüŋ naḳli ḥadīsüŋ sükkerindendür[627]

2. Ṣabā müşkīn deminden kim muᶜaṭṭar ḳılmış āfāḳı
   Muᶜanber zülf-i perçemüŋ[628] [ᶜabīr] ü ᶜanberindendür[629]

3. Egerçi ehl-i tevḥīde ṣaçuŋ ḥablü'l-metīn oldı
   Sevādü'l-vechi fi'd-dāreyn[630] anuŋ sevdālarındandur

4. Ḳıyāmet ḳopdı ḥüsnüŋden çalındı ṣūr u ḥaşr oldı

---

[622] benām: hümām BŞN.
[623] hümām: tamam BŞN.
[624] çünki: işbu BŞN.
[625] Bu şiir *Nesîmî Dîvânı*'nda 12 beyittir (Ayan, 1990: 160-161).
[626] İnsan Suresi 21. ayetten kısmi iktibastır. "عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَاِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوا اَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقٰيهُمْ رَبُّهُمْ شَرَاباً طَهُوراً" (Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir içecek verir.) URL-30 (2023).
[627] sükkerindendür: şekkerindendür NSD.
[628] perçemüŋ: pür-çīnin NSD.
[629] Vezin aksamaktadır.
[630] "(Yoksulluk) iki cihanda yüzkarasıdır." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 609).

Bu ġavġālar ki yayıldı ṣaçuŋ[631] şūr u şerrindendür[632]

5. Behiştüŋ esvedü'l-ᶜaynı ki ḥūrü'l-ᶜıyn imiş[633] adı
   Yazılmış ḫalḳa bu[634] āyet cemālüŋ defterindendür

6. Faḳīr[635] ey aḥsen-i ṣūret seni mescūd eger bilmez
   Bu ᶜāṣī [dīv-i][636] bu melᶜūnı[n] ḥaṭāsı rehberindendür[637]

7. Yüzidür[638] *ḳul hüve'r-raḥmān*[639] ṣaçıdur[640] *ᶜalleme'l-Ḳur'ān*
   ᶜAceb şol cānlaruŋ cānı ne kānuŋ gevherindendür

8. Gel ey cān ᶜıyda ḳurbān ol ki ᶜıyda olmayan ḳurbān
   Ne oldı fiṭre ᶜıydında ne anuŋ ekberindendür

9. Cihānuŋ miḥneti çoḳdur anun derd-i serindendür[641]
   Kim Ḥaḳ'dan olduġuŋ[642] maḥcūb anuŋ derd-i serindendür

10. *Nesīmī* māsivā'llāh'dan kesildi dilberi buldı
    Nesīmī neylesün nitsün ᶜināyet dilberindendür

123

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. İftiḫār-ı enbiyāsın şāḥ-ı merdānum ᶜAlī
   Ehl-i ᶜaşḳa reh-nümāsın şīr-i Yezdān'um ᶜAlī

---

631 yayıldı ṣaçuŋ: yayılmış anun NSD.
632 Vezin aksamaktadır.
633 imiş: durur NSD.
634 bu: bir NSD.
635 Faḳīr: Faḳīh NSD.
636 - : dīv-i NSD.
637 Vezin aksamaktadır.
638 Yüzidür: Yüzündür NSD.
639 Mülk Suresi 29. ayetten kısmi iktibastır. "قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ اٰمَنَّا بِهٖ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَاۚ فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ" (De ki: "O, Rahmân'dır; biz O'na iman etmiş ve O'na güvenip dayanmışızdır. Kimin düpedüz bir sapkınlık içinde olduğunu yakında anlayacaksınız!") URL-31 (2023).
640 ṣaçıdur: ṣaçındır NSD.
641 serindendür: serinden geç NSD.
642 Olduġuŋ: düşdüġüŋ NSD.

Dergāhına şā[h]-ı ᶜālem gelmişem bir ḫāk-rū
Ḳıl meded cūd u seḫāsın dīn ü īmānum ᶜAlī

2. Ḳaşlaruŋ miḥrābum oldı ḳıble-gāh-ı enbiyā
Laḥmüke laḥmi[643] buyurdı ol Resūl-i Kibriyā
Şānına nāzil olupdur āyeti çün *hel etā*[644]
Rehber-i rāh-ı Ḫudā'sın mīr ü sulṭānum ᶜAlī

3. Olmasaydı olmaz idi cümle ᶜālem ber-vücūd
Hem senüŋçün emr olundı ādeme ḳıluŋ sücūd
Lā fetā illā ᶜAlī[645]dür didi saŋa feyż-i cūd
Teşneye her dem ᶜaṭāsın āb-ı ḥayvānum ᶜAlī

4. Kim buyurdı ḥaḳḳına ol dü cihānuŋ serveri
Men ᶜulūmuŋ şehrime[646] ki ḳapusıdur Ḥaydarī
Çünki senden ẓāhir oldı noḳṭa-i bā enveri
Kāşif-i sırr-ı ḫafāsın nūr-ı *Ḳur'ān*'um ᶜAlī

5. Ġayra ḳıl ilticā'ı bu *Rıżā'ī* derd-mend[647]
Ey şehā gelmiş ḳapuŋa rūy-ı siyāh müstemend[648]
Vuṣlata efġān ider ol bülbül-i şeydā-menend
Derd-i meydāna şifāsın feyż-i Raḥmān'um ᶜAlī

[36b]

[643] "Lahmuke lahmî cismuke cismî demuke demî rûhuke rûhî", "Etin etimdir, cismin cismimdir, kanın kanımdır, ruhun ruhumdur." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 407).
[644] "Gerçekte geldi." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013, 219).
[645] "Lā fetā illā aliyyün lā-seyfe illā zü'lfikārı", "Ali'den başka genç (yiğit), Zülfikar'dan başka keskin kılıç yoktur." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 403-04).
[646] Bu kelime "şehriyem" şeklinde düzeltilebilir.
[647] Vezin aksamaktadır.
[648] Vezin aksamaktadır.

124

Ġazel Nesīmī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Dil naẓar-gāh-ı Ḫudā'dur yıḳma göŋlin kimsenüŋ
   Kaᶜbe [vü] Merve Ṣafādur yıḳma göŋlin kimsenüŋ[649]

2. Mü'minüŋ ḳalbi Ḫudā'nuŋ beytidür sen bilmedüŋ
   İnkisār alma ḫaṭādur yıḳma göŋlin kimsenüŋ

3. Mü'minüŋ ḳalbin ele al ġayret eyle ḥürmet it
   Ẕīra envār-ı Ḫudā'dur yıḳma göŋlin kimsenüŋ

4. Ḳalb-i mü'min beyt-i Raḥmān Ḥacc-ı ekber andadur
   Bil ki Sidre [M]üntehā'dur yıḳma göŋlin kimsenüŋ

5. Ḥaḳ Resūlu'llāh buyurmuş ᶜarş-ı Raḥmān andadur
   Ḳıblegāh-ı Muṣṭafā'dur yıḳma göŋlin kimsenüŋ

6. Dest-i ḳudretle yapılmış ṣunᶜ-ı Mevlā'dur göŋül
   Mülke-i dār-ı beḳādur yıḳma göŋlin kimsenüŋ

7. Ey *Nesīmī* bir göŋül yap kim bilür kimde ne var
   Ḥaḳḳ ile dil āşinādur yıḳma göŋlin kimsenüŋ

125

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Mü'minüŋ ḳalbinde rūḥı cism ile cāndur ᶜAlī
   Kaᶜbetu'llāh'dur cemāli vech-i Sübḥān'dur ᶜAlī[650]

2. Hem şerīᶜat hem ṭarīḳat hem ḥaḳīḳat maᶜrifet

[649] İnternet sayfalarında sıkça karşılaşılan bu şiir basılı kaynaklarda bulunamamıştır.
[650] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Ayan, 1990).

Āyet-i ᶜilme'l-yaḳīn hem ᶜilm-i *Kurān*'dur ᶜAlī

3. Seyyid-i sādāt-ı ᶜālem āl-i …[651] yaḳīn
   Kā'ināta muᶜcizātı sırr-ı pinhāndur ᶜAlī

4. Ṣāḥib-i āl-i ṭīġi Düldül'i Seydi Ḳanber ġulām[652]
   Şāh-ı Merdān şehr-i Yezdān mīr-i meydāndur ᶜAlī

5. Yeryüzünde oḳunur ismüŋ senüŋ ey velī[653]
   Gökde melekler oḳurlar nūr-ı Yezdān'dur ᶜAlī[654]

6. Kim ᶜAlī'yi bilmedi melᶜūndur Mervān-ı ḫar
   Cennet-i ᶜadn [ü] viṣāl-i ḥūr u rıḍvāndur ᶜAlī

7. Ey *Nesīmī* gel bu medḥi ṣubḥ u şām yād eylegil
   Kāşif-i sırr-ı velāyet şāh-ı merdāndur ᶜAlī

[37a]

126

Destūr Yā Şāh-ı Velāyet[655]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ᶜAlī'dür yār-ı peyġamber ᶜAlī'dür bā-i bismi'llāh
   ᶜAlī'dür ṣūret-i Raḥmān ᶜAlī'dür ẕāt-ı feyżu'llāh

2. ᶜAlī'nüŋ *hel-etā* şānı odur ḫalḳ ider[656] insānı
   ᶜAlī'dür ᶜilm ü ᶜayānı ᶜAlī'dür cümleye ser-şāh[657]

---

651 Bu kısım okunamamıştır.
652 Vezin aksamaktadır.
653 Vezin aksamaktadır.
654 Vezin aksamaktadır.
655 Bu manzume *Ecrî Divanı*'nda 8 beyittir (Aykanat, 2011: 146).
656 ider: eyler ED.
657 Vezin aksamaktadır.

3. ᶜAlī Yāsīn-i ve'l-Ḳur'ān kitāb-ı nāṭıḳ-ı ḥikmet
   ᶜAlī'dür ṣuḥf-ı İbrāhīm ᶜAlī'dür dört kelāmu'llāh

4. ᶜAlī'nüŋ ḳahrına ṭāḳat getürmez ᶜālem-i eşyā
   ᶜAlī'dür pür-ġażab ancaḳ ᶜAlī'dür ẕü'l-celālu'llāh

5. ᶜAlī'dür cümleye maḳṣūd ᶜAlī'dür ḳıble-i maᶜbūd
   ᶜAlī'dür cāmiᶜ-i Maḥmūd ᶜAlī'dür secde-i dergāh

6. ᶜAlī deryā-yı aᶜẓamdur[658] ki emvāc-ı maḥabbetden
   Erenler sāḥil-i ᶜaşḳda olupdur sırrına āgāh

7. ᶜAlī evvel āḫir ᶜAlī ẓāhir ᶜAlī bāṭın[659]
   ᶜAlī'dür her yere ḥāżır ᶜAlī'dür ol velīyu'llāh

8. ᶜAlī'den *Ecrī*'yā aᶜṭā neye ecrān ᶜaẕīm aldum
   ᶜAlī'dür ẕikr-i eẕkārum ᶜAlī'dür lafẓ-ı illa'llāh

[37b]

127

Medḥ-i Resūl-i Kibriyā-yı Nesīmī[660]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Yā Resūl-i faḫr-i ᶜālem seyyid ü ẕāt-ı ṣıfāt
   Baḥr-i ẕātuŋ gevherisün hem ṣıfātuŋ ᶜayn-ı ẕāt

2. Ḳuvvet-i ẕāt-ı ezel her dem[661] senüŋle müstaḳīm
   Ḥikmet-i dār-ı ebed dā'im[662] saŋadır muḥkemāt

[658] aᶜẓamdur: ᶜuẓmādur ED.
[659] Vezin aksamaktadır.
[660] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 13 beyittir (Ayan, 1990: 82).
[661] her dem: dā'im NSD.
[662] dā'im: kā'im NSD.

3. Aḥmed ü Maḥmūd u Ḳāsım şāh-ı sulṭān-ı risāl[663]
   *Küntü kenz*üŋ maᶜdeni hem keşf-i ḥall-i müşkilāt

4. Maẓhar-ı sırr-ı ḥaḳā'iḳ maṭlaᶜ-ı envār-ı Ḥaḳ[664]
   Maḫzen-i sırr-ı deḳā'iḳ menbaᶜ-ı her muᶜcizāt

5. Ṣūret-i envārınuŋ her ẕerresi şems ü ḳamer
   Ṭurra-i ᶜanber-feşānuŋ leyletü'l-Ḳadr ü Berāt

6. ᶜİzz ü iḳbālinde oldı hem devr-i terk-i cān[665]-[666]
   Yer ü gök ins ü melā'ik aṣl-ı ferᶜ u kā'ināt

7. Gevheri[667] deryā-yı ᶜaşḳıŋ ḳatresindendür yaḳīn
   İsm ü resm ü taḥt u fevḳ ü dört ṭabāyiᶜ şeş cihāt

8. Her kim īmānın yaḳīn itdi saŋa ey pāk-i dīn
   Lā-yeẕāl oldı hemīşe cāvidān ender ḥayāt

9. Ey muṭahhar geldigüŋ demde vücūda anadan
   Kāfirüŋ deyri yıḳıldı ditredi Lāt u Menāt

10. Vaṣfını *ve'n-Necm* ü *ve'ş-Şems* [ü] Tebārek söyledi
    Şānına *Ṭāhā* vü *Yāsīn* geldi Ḥaḳ'dan beyyināt

11. ᶜİlm ile ḥükm[668] ü ḥayā hem zühd ü taḳvā vü riyā[669]
    Ḫalḳa fażlından irişdi fidye[670] vü ḥacc u zekāt

12. Mü'min-i ṣādıḳ muvaḥḥid cān fedā ḳıldı[671] saŋa

---

[663] risāl: Rüsül NSD.
[664] envār-ı Ḥaḳ: nūr-ı ezel NSD.
[665] iḳbālinde oldı hem devr-i terk-i cān: ikbālinden ötrü oldu terkīb-i cihân NSD.
[666] Vezin aksamaktadır.
[667] Gevheri: Cevheri NSD.
[668] ḥükm: ḥilm NSD.
[669] zühd ü taḳvā vü riyā: tevbe vü zühd ü riya NSD.
[670] fidye: rūze NSD.
[671] fedā ḳıldı: -feşān oldı NSD.

Gerçi müşrik şüpheden ḳurtulmadı[672] ol bī-s̱ebāt

13. Yā şefīᶜü'l-müẕnibīn raḥm it *Nesīmī*'ye bugün
Ḥāṣılum iki cihāŋda sensün ey pākīze-ẕāt

[38a]

128

Naᶜt-ı Şerīf-i Nesīmī[673]

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Yā yüzüŋ māhiyetdür ḥālime[674] nūr-ı necāt[675]
Lām-elīf *lā-raybe illā vechehü* aŋa cihāt

2. He hilālüŋ *ḳābe ḳavseyn* ḳaşlaruŋ miᶜrācdur
Vāv-ı vaḥdetdür yüzüŋ hem[676] ṣaçlaruŋ *ve'l-mürselāt*[677]

3. Nūn ne muᶜcizdür ḳıyāmet kāmetüŋ kim[678] keşf olur
Mīm muvaḥḥidler didiler yüzüŋe *ve'n-nāziᶜāt*[679]

4. Lām laᶜlüŋ cürᶜasından ᶜālemi mest eyledi
Kāf gördüm Ḫıżr u ᶜĪsā'dan içen bulur ḥayāt

5. Ḳāf *Ḳur'ān*'dur cemālüŋ bu kelāmı Ḥaḳ didi[680]
Fā felek devrüŋde buldı Kaᶜbe'nüŋ içinde Lāt

6. Ġayn ġayrı *semme vechu'llāh* yoḳdur müddeᶜī

[672] ḳurtulmadı: pāk olmadı NSD.
[673] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda 15 beyittir (Ayan, 1990: 90).
[674] ḥālime: ᶜāleme NSD.
[675] Vezin aksamaktadır.
[676] vaḥdetdür yüziŋ hem: vaḥdet nūrı yüzüŋ NSD.
[677] Mürselat Suresi 1. ayetten iktibastır. "وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا" (Yemin olsun, birbiri ardından gönderilenlere) URL-32 (2023).
[678] kāmetüŋ kim: kāmetüŋden NSD.
[679] Naziat Suresi 1. ayetten iktibastır. "وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا"(Yemin olsun, batmak üzere yükselenlere!) URL-33 (2023).
[680] didi: dimez NSD.

ᶜAyn-ı ᶜilm-i faż̇l-ı Ḥaḳ’dur ḥall ider her müşkilāt

7. Ẓı ẓuhūr oldı çü ᶜĪsā ḳalmadı şekk ü gümān[681]
Ṭı ṭanıḳdur nuṭḳ-ı ḥātem ḳandedür gitdi memāt

8. Żā ḍalālet mülkini lutfuŋla[682] maᶜmūr eyledüŋ
Ṣa ṣafā kesb itdi andan ehl-i Ḥaḳ buldı necāt

9. Şın şems ü āfitāb[683] cāvidānī Lem-yezel[684]
Sin saᶜādet vācib oldı faż̇l-ı[685] Ḥaḳ’dan mümkināt

10. Zā zülālüŋ şerḥ iderken ᶜālemüŋ şīrīn lebüŋ
Rā revān oldı bu naẓmuŋ[686] maᶜnisi hemçü Fırāt

11. Ẕāl ẕikrümdür cemālüŋ muṣḥafı[687] her ṣubḥ u şām
Dāl daᶜvāsı yalancı ṣūfīlerüŋ ḳıldı māt

12. Ḫī ḫayālüm düşeliden zülfünüŋ sevdāsına
Ḥā ḥayātum ḳapdı şevḳüŋ ᶜaskeri[688] *ve’l-ᶜādiyāt*[689]

13. Cīm celāliyle cemālüŋ maᶜnisi bir nūrdur
S̲ā s̲üreyyā vü serāda gösterir envār-ı z̲āt

14. Tā teᶜāla’llāh ki mis̲lüŋ görmemişdür nüh felek[690]
Bā beḳā mülki senüŋdür ey *Nesīmī* şeş-cihāt

15. Elf Allāh’dur kim olmaz nuṭḳ-ı z̲ātından cüdā

---

[681] kalmadı şekk ü gümān: mazhar-ı sāhib-zamān NSD.
[682] Lütfuŋla: nūruyla NSD.
[683] āfitāb: āfitābum NSD.
[684] Vezin aksamaktadır.
[685] faż̇l-ı: nuṭḳ-ı NSD.
[686] naẓmuŋ: lutfuŋ NSD.
[687] muṣḥafı: āyeti NSD.
[688] ᶜaskeri: leşkeri NSD.
[689] Adiyat Suresi 1. ayetten iktibastır. “وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحاً” (Yemin olsun nefes nefese koşanlara) URL-34 (2023).
[690] görmemişdür nüh felek: görmedi devr-i felek NSD.

Uş kelāmı vaḥy-ı muṭlaḳ uş Mesīḥī mu^{c}cizāt

[38b]

129[691]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Biz Urum abdālıyuz sulṭānımuzdur Murtażā
   Terk ü tecrīdüz bugün Sübḥān'ımuzdur Murtażā

2. Biz anuŋ vechinde gördük ma^{c}ni-i ümmü'l-kitāb
   Ṣūret-i Ḥaḳ maẓhar-ı Raḥmān'ımuzdur Murtażā

3. Biz bugün āl-i ^{c}Alī'den ġayra mā'il olmayuz
   Cismimüzde cānımuz cānānımuzdur Murtażā

4. Bilmişüz bismi'llāhuŋ sırrını ḥaḳḳe'l-yaḳīn[692]
   ^{c}Ārif-i Rab olmuşuz ^{c}irfānımuzdur Murtażā

5. Tekyegāh-ı ^{c}aşḳ içinde biz mücāvir olmuşuz
   Ḥamdü'lillāh kim bugün mihmānımuzdur Murtażā

6. Bilmişüz başdan ayaġa min kelāmu'llāh ^{c}Alī
   ^{c}İlm-i ḳudret noḳṭa-i *Ḳur'ān*'ımuzdur Murtażā

7. Ḳatreyüz gerçi muḥītüz ẕerreyüz lākin güneş
   Āfitāb-ı ^{c}ālemüz ^{c}ummānımuzdur Murtażā

8. Ḥāżıruz ḥaşre ḥayāt-ı cāvidāne bizdedür
   İçmişüz biz çeşme-i ḥayvānımuzdur Murtażā

9. Şöyle iḳrār eyledük biz ^{c}ayn u lām u yāya kim

[691] *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* isimli kaynakta şiir 12 kıtadır (Ergun, 2017: 258-259).
[692] Vezin aksamaktadır.

Şüphemiz yoḳ dīnimüz īmānımuzdur Murtażā

10. Biz ᶜAlī'nüŋ āline cāndan şehādet eyledük
Tā ezel *ḳālū belā*[693] erkānımuzdur Murtażā

11. Cevher-i şol lā-mekānī bizdedür ey müddeᶜī
Bizüz ol dürr-i yetīmüz kānımuzdur Murtażā

12. Fażl-ı Ḥaḳḳ'uŋ sırrını biz ẕātımızda[694] fehm idüp
Fī [vü] ża ye lām[695] Ḥaḳ Yezdān'ımuzdur Murtażā

13. Sīnemüz çāk eyleyüp ṭutduḳ Yezīd'üŋ ṭaşına
Her belānuŋ tīrine ḳalḳanımuzdur Murtażā

14. Dört kitābuŋ maᶜnisi İncīl [ü] Tevrāt [u] Zebūr
Bā-yı bismi'llāh ile Furḳān'ımuzdur Murtażā

15. Ey *Virānī* cümle maᶜnā noḳṭadır ẕāt-ı ḳadīm
Ol durur[696] şām u seḥer seyrānımuzdur Murtażā

[39a]

130

Destūr[697]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Rehber-i rāh-ı Ḫudā'sın yā ᶜAliyye'l-Murtażā
Maẓhar-ı ẕāt-ı[698] Ḫudā' [sın] yā ᶜAliyye'l-Murtażā

[693] "Evet (Rabbimizsin) dediler." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 353).
[694] biz ẕātımızda: Yezdān'ımızda BŞN.
[695] Fī [vü] ża ye lām: Fā vü dāda Fazl-ı BŞN.
[696] Ol durur: öldürür BŞN.
[697] Bu şiir *Askerî Divanı*'nda 13 beyittir (Karagöz, 1997: 25-26).
[698] ẕāt-ı: sırr-ı AD.

2. Nūrına[699] nūrı didi şānuŋda faḫr-i kā'ināt
   Nūr-ı pāk-i Muṣṭafā'sın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

3. Şol keremkānı mürüvvet maᶜdeni ṣāḥib-ᶜaṭā
   Maḫzen-i genc-i vefāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

4. Merciᶜ-i keşf ü kerāmet menbaᶜ-ı ᶜilm-i ledün
   Serverān-ı evliyāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

5. Şīr-i Yezdān merd-i meydān fāris-i meydān içün[700]
   Dīn yolında cān fedāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

6. ᶜAşer iṯneyn[701] imāmuŋ aṣlısın ey pāk-ẕāt[702]
   Server-i[703] āl-i ᶜabāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

7. Şehr-i ᶜilmüŋ bābısın ᶜummān-ı ᶜaşḳıŋ gevheri
   Kenz-i ᶜummān-ı[704] ḫafāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

8. Görinür mir'āt-i hüsnüŋde cemāl-i nūr-ı ẕāt
   Ḥaḳ budur kim ḥaḳ-nümāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

9. Vaḥdetüŋden[705] hem ḫaber virür ṣıfātuŋ ser-te-ser
   Şüphesüz ᶜayn-ı liḳāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

10. Ḫāl-i ruḫsāruŋ miṯāl-i noḳṭa bismi'llāhda
    Sırrımız[sın] *hel-atā*sın[706] yā ᶜAliyye'l-Murtażā

11. Āsitān-ı devletüŋdür ᶜāşıḳānuŋ Kaᶜbe'si[707]

---

[699] Nūrına: Nūrınun AD.
[700] içün: -ı Ḥaḳ AD.
[701] ᶜAşer iṯneyn: Çünki on iki AD.
[702] Vezin aksamaktadır.
[703] Server-i: Mesned-i AD.
[704] ᶜummān-ı: ᶜirfān-ı AD.
[705] Vaḥdetünden: Zāt-ı vaḥdetden AD.
[706] Sırrımız[sın] *hel-atā*sın: Sırr-ı remz-i hilᶜatisün AD.
[707] ᶜāşıḳānuŋ Kaᶜbe'si: Kaᶜbe'si ᶜāşıḳlaruŋ AD.

Merve vü ᶜumre ṣafāsın yā ᶜAliyye'l-Murtażā

12. ᶜ*Askerī* der nice ṣayd ide seni meges hemān
Mürġ-ı lāhūta hümāsın[708] yā ᶜAliyye'l-Murtażā

131

Ġazel

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Bu vücūd iḳlīminüŋ sulṭānı sensin yā ᶜAlī
Hem dil-i vīrānımuŋ mihmānı sensin yā ᶜAlī[709]

2. Mücrimem ḳapıŋa geldüm isterem senden meded
Ḫaste göŋül derdimüŋ dermānı sensin yā ᶜAlī

3. Senden istimdād diler evliyā vü etḳiyā
Ḥāṣılı bu cānlaruŋ cānānı sensin yā ᶜAlī

4. Nice biŋ yüzden görindiŋ ey şeh-i ᶜālī-cihān
Bu cihānuŋ ᶜālemüŋ seyrānı sensin yā ᶜAlī

5. Senden aldılar füyūżātı ḳamu ehl-i vefā
Hem tarīḳaṭ ehlinüŋ īmānı sensin yā ᶜAlī

6. *Lā fetā* şānında nāzil oldı ey bāb-ı ᶜulūm
Muṣṭafā'nun hem-demi hem cānı sensin yā ᶜAlī

7. Genc-i esrār-ı ḥaḳīḳat menbaᶜ-ı cūd u kerem
ᶜĀlem içre …[710] ᶜirfānı sensin yā ᶜAlī

[708] lāhūta hümāsın: lāhūtun hümāsısun AD.
[709] Bu ilahi *Senâî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Öte, 2000).
[710] Bu kısım okunamamıştır.

8. Eyleme ilġā ḳapuŋdan bu *Senā'ī* bendeŋi
   Mevlevīnüŋ devrinüŋ devrānı sensin yā ᶜAlī

[39b]

132

Yā Dost[711]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Nūr-ı çeşm-i evliyāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī
   Dürr-i tāc-ı atḳiyāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

2. Maḫzen-i aḫlāḳ u luṭf [u] menbaᶜ-ı her muᶜcizāt
   Maᶜden-i cūd u seḫasın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

3. Sensin işrāḳ eyleyen ṣubḥ-ı e[ze]lde ᶜālem[i]
   Nūr-ı şems-i *ve'ḍ-ḍuḥāsın* yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

4. Hem şerīᶜat hem ṭarīḳat hem ḥaḳīḳat maᶜrifet
   Sendedür müşkil-güşāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

5. Meyve-i[712] bāġ-ı nübüvvet gülşen-i[713] bāġ-ı ḥabīb
   Nūr-ı ᶜayn-ı Muṣṭafā'sın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

6. Ṭayyīb ü ṭāhir ki ol ḫayrü'n-nisānuŋ faḫri durur[714]
   Gevher-i ḫayrü'n-nisāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

7. Bu[715] ṣadefden siz iki dürr-i yetīm-i bī-bahā
   Çün Ḥasen aḥsen-liḳāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

---

[711] *Nesîmî Mahlaslı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler* isimli çalışmada bu şiir 19 beyittir (Erdoğan, 2021: 220-223).
[712] Meyve-i: Ma'ni-i NM.
[713] gülşen-i: gülisin NM.
[714] Vezin aksamaktadır.
[715] Bu: Bir NM.

8. Çünki dünyā sicn-i mü’mindür didi faḫr-i cihān
ᶜĀrife ᶜibret-nümāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

9. Bunca fażluŋ[716] ᶜilm ü ḥüsn-i nesl ile zi Ḥaḳ[717] Allāh[718]
Ehl-i ẓulme mübtelāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

10. Sensin ol maẓlūm [u] hem maᶜṣūm [u] müdām[719] saᶜīd[720]
Kim şehīd-i Kerbelā’sın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

11. Saŋa ẓulm iden Yezīd Şibr ü ᶜÖmer-i naḥs[721] içün[722]
Dikdiler[723] laᶜnet libāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

12. Dīni dünyāya virüp ḳaṣdın ḳılan bī-dīnlere
Görürler [724]yārın cezāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī[725]

13. Ol Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī maḳbūl-i[726] Ḥaḳ Zeynü’l-ᶜibā[d]
Hem aŋa maᶜrūf ᶜatāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

14. Bāḳır u Ṣādıḳ u Kāẓım ᶜAlī Mūsā el-Rıżā[727]-[728]
Bunlar[a] cedd-i ᶜalāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

15. Hem Naḳī’sin hem Taḳī’sin hem İmām-ı ᶜAskerī
Mehdī-i ṣāḥib-livāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

16. Münkir [ü] mü’min ḳapuŋda bulmadı redd [ü] ḳabūl

---

[716] Fażluŋ: fażl u NM.
[717] Ḥaḳ: ḥayf NM.
[718] Vezin aksamaktadır.
[719] müdām: hem de NM.
[720] Vezin aksamaktadır.
[721] Şibr ü ᶜÖmer-i naḥs: Şimr ü ᶜÖmer naḥsı NM.
[722] Vezin aksamaktadır.
[723] Dikdiler: Geydiler NM.
[724] Görürler: Göreler NM.
[725] Vezin aksamaktadır.
[726] maḳbūl-i: maḳtūl-i NM.
[727] ᶜAlī Mūsā el-Rıżā: Şâh ᶜAlī Mūsā Rıżā NM.
[728] Vezin aksamaktadır.

Hem imām-ı pīşvāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

17. Ẕerre-i mihrüŋ hevāsına düşen ᶜāşıḳlaruŋ[729]
Ḥāşa kim maḥrūm ḳoyasın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

18. Cān u dilden dervīşüŋ göŋli senüŋ mihrüŋledür
Şuᶜleden ayırmayasın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

19. Çün *Nesīmī* medḥ idüp cürmin ümīd ider bugün
Yarın anı ḳurtarasın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī

[40a]

133

Dost[730]

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Ey ṣaçuŋ ẓıll-ı ilāhī vey ruḫuŋ *Allāhu nūr*
Ravżanuŋ sır boyuŋdur *ᶜindehā cennātu hūr*[731]

2. Ey ṣıfātuŋ ḳul *hüva'llāh*[732] vey cemālüŋ Fātiḥā
Uşda Tevrāt uşda İncīl uşda Furḳān[733] u Zebūr

3. İstivāsıdur ṣaçuŋ *innā hedeynāhü's-sebīl*[734]
Cennet anuŋdur ki ḳıldı bu[735] ṣırāt üze ᶜubūr

4. On sekiz biŋ ᶜālemüŋ āyīnesidür ṣūretüŋ
Kim ki ol mir'āti buldı[736] oldı min ehli's-sürūr

[729] ᶜāşıḳlaruŋ: ᶜāşıḳları NM.
[730] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 14 beyittir (Ayan, 1990: 100-101).
[731] Vezin aksamaktadır.
[732] İhlas Suresi 1. ayetten ikibasdır. "قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ" (De ki: "O, Allah'tır, tektir.) URL-35 (2023).
[733] Tevrāt uşda İncīl uşda Furḳān: Furḳān uşda Tevrāt uşda İncīl ü NSD.
[734] İnsan Suresi 3. ayetten kısmi iktibastır. "اِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ اِمَّا شَاكِراً وَاِمَّا كَفُوراً" (Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör.) URL-36 (2023).
[735] bu: şol NSD.
[736] buldı: gördi NSD.

5. Ādemüŋ vechidür Allāh'uŋ kitābı uş kitāb
   Ey kelāmu'llāha münkir *ḫıf mine'llāhi'l-ġayūr*

6. *Küntü kenz*üŋ perdesinden ġāfirü'z̲-z̲enb oldı fāş
   Zāhid istiġfāra geldi her dem eydür yā Ġafūr

7. ᶜĀlemü'l-ġaybıŋ vücūd-ı kā'inātuŋ ᶜaynıdur
   Ey şehādetden ḫabersiz *cā'enā yevmü'n-nüşūr*

8. Ḳahr u luṭfuŋ ᶜilleti maᶜnīde birdür[737] velī[738]
   Bilmedi şeyṭān bu tevḥīdi eḥaddan oldu[739] dūr

9. ᶜAyn u şīn ü ḳāfa baḳ yārüŋ cemālin anda gör
   Ḳıl tebārek *yā muṣavvir leyse fīḥā min fuṭūr*

10. Ḳopdı ḫüsnüŋden ḳıyāmet ey ḥisābın yaŋılan
    Uyḫudan dur kim irişdi vaᶜde-i *men fi'l-ḳubūr*[740]

11. Fāᶜil-i muṭlaḳdan özge[741] nesne yoḳdur arada
    Ger sen idrāk eylemezseŋ bil ki sendendür[742] ḳuṣūr

12. Mü'minüŋ ḳalbidür ey ṣāḥib-dil Allāh'uŋ evi
    Leyse maḳbūli'ṣ-ṣalāti'l-ḳalbi illā bi'l-ḫużūr

13. Her kim Eyyūb'üŋ belāsıŋ sevdiginden çekmedi
    Giymedi maḥbūb elinden ḫilᶜat-i ᶜabdüş'ş-şekūr

14. Rūḥ-ı ḳudsīdür[743] *Nesīmī*'nüŋ sözi ey zinde-dil

---

[737] birdür: vāhiddür NSD.
[738] Vezin aksamaktadır.
[739] oldu: düşdü NSD.
[740] Fatır Suresi 22. ayetten kısmi iktibastır. "وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۚ إِنَّ اللهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ ۖ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ" (Dirilerle ölüler de bir değildir. Allah dilediğine elbette işittirir; ama sen kabirlerdekilere de işittirecek değilsin!) URL-37 (2023).
[741] özge: ayrı NSD.
[742] sendendür: sendedür NSD.
[743] Rūḥ-ı ḳudsīdür: Rūḥ-ı ḳuds oldı NSD.

Ger Mesīḥā tek diriysen yatma kim çalındı sūr

[40b]

134

Ḥacı Bektāş-ı Velī[744]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Baş açıḳ yalın ayaḳ ᶜüryāna gelmişlerdenüz
   Ḫak-pāy abdāl olup vīrāne gelmişlerdenüz

2. *Lā-teḳabbel ᶜindenā* ey ḫ[ᵛa]ce *el-māl ve'l-benūn*[745]
   Pes bu ᶜālem içre biz seyrāne gelmişlerdenüz

3. ᶜĀşıḳ-ı dīdār olup nūr-ı tecellī gözleriz
   Ṣanma zāhidler gibi bīgāne gelmişlerdenüz

4. Biz mevālīyüz faḳīh ṣūfīleyin[746] bekrī degül
   Şāhlardur adımuz[747] merdāne gelmişlerdenüz

5. Pādişāh-ı dehr olursa ᶜāḳıbet ölse gerek[748]
   Bir iki gün dünyaya mihmāna gelmişlerdenüz

6. Ey muvaḥḥid[749] ol şehüŋ nūr-ı cemāli mihrine
   Yek cihet olup bugün īmāna gelmişlerdenüz

7. İmdi ᶜārif bu sözin[750] iç yüzi vardur[ur] yaḳīn

[744] Bu şiir *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* adlı kitapta Şirî isimli bir şair adına kayıtlı olup 24 beyittir (Ergun, 2017: 321-323).
[745] Kehf Suresi 46. ayetten kısmi iktibastır. "اَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَاباً وَخَيْرٌ اَمَلاً" (Servet ve oğullar, dünya hayatının süsüdür; kalıcı olan iyi davranışlar ise rabbinin nezdinde hem sevapça daha hayırlı hem de ümit bağlamaya daha lâyıktır.) URL-38 (2023).
[746] ṣūfīleyin: ü sofi vü BŞN.
[747] Şāhlardur adımuz: Şāh ile dīdārımız BŞN.
[748] olursa ᶜāḳıbet ölse gerek: olup hem "Külli nefsin zāika" BŞN.
[749] muvaḥḥid: Müselmān BŞN.
[750] bu sözin: nûrunun BŞN.

*Men ᶜaref*den tanıyup ᶜirfāna gelmişlerdenüz

8. Mü'minüŋ mir'ātı mü'mindür didi faḫr-i[751] cihān
   Küfriŋi pāk eyleyüp bürhāna gelmişlerdenüz

9. Yüri ey zerrāḳ-ı sālüs zāhid-i ḫod-bīn ki biz
   Baş u cān terk eyleyüp[752] meydāne gelmişlerdenüz

10. Ey muᶜaṭṭar maẕharı hem ṣūrete ḳılup naẕar
    Ḳatreyüz kim gūyiyā ᶜummāna gelmişlerdenüz

11. Pādişāh-ı lem-yezel dānā-yı bī-miṣl ü bedel
    Yaᶜni kim ol ġāfir ü ġufrāna gelmişlerdenüz

12. *Aḥsen-i taḳvīm*[753] bildüm Hād[ī]-i Raḥmān'(dur) yaḳīn
    Ey ṣıfātı *ḳul huvā'llāh* şāne gelmişlerdenüz

13. İḳtidārum var imiş kim tā ebed sulṭān ile[754]
    Ṣad hezārān şükr kim dermāna gelmişlerdenüz

14. Yā Muḥammed yā ᶜAlī derdüm olupdur tā ebed[755]
    Yā Muḥammed yā ᶜAlī iḥsāna gelmişlerdenüz

15. Enbiyā vü evliyānuŋ ḥürmetiçün cürmüne
    Ḥamdü'lillāh kim bugün dermāna[756] gelmişlerdenüz

16. Ey esed'ullāh-ı ġālib ṣāḥib-i Düldül-süvār
    Lā fetā illā ᶜAlī[757] şīrāne gelmişlerdenüz

---

[751] faḫr-i: şāh-ı BŞN.
[752] cān terk eyleyüp: cānı terk idüp BŞN.
[753] Tin Suresi 4. ayetten kısmi iktibastır. " لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ" (Şüphesiz biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır.) URL-39 (2023).
[754] sulṭān ile: sulṭānuma BŞN.
[755] derdüm olupdur tā ebed: virdüm olup leyl ü nehār BŞN.
[756] dermāna: derbāne BŞN.
[757] *illā ᶜAlī:* vird eyleyüp BŞN.

17. Ey yed Murtażā ḳamersün[758] ṣunᶜ-ı Ṣāniᶜ şevḳine[759]
Nār-ı ᶜaşḳın şemᶜine pervāne gelmişlerdenüz

18. Şāh Ḥasan Ḫulḳu'r-Rıżā'nın ᶜıyd-ı vaṣlı ḥaḳḳına
Çün Ḥüseyn-i Kerbelā ḳurbāna[760] gelmişlerdenüz

19. Şāh Zeyne'l-ᶜĀbidīn'dür Bāḳır u Caᶜfer imām[761]
Mūsa-i Kāẓım Rıżā çün yane gelmişlerdenüz

20. Ol Taḳī vü bā Naḳī ṣāḥib-livā-yı ᶜAskerī
Mehdī-i ṣāḥib-zamān sulṭāna gelmişlerdenüz

21. Bir muḥibb-i ḫānedān ile *seḳāhüm rabbühüm*
Lā-yezāl-i Ḥayy [i]çün mestāne gelmişlerdenüz

22. Ḫānedān-ı Aḥmed-i muḫtāra ḳaṣd idenlerüŋ[762]
Cānına laᶜnet idüp giryāna gelmişlerdenüz

23. Ol benem ki *Ḥācı Bektāş*'am bugün ey müttaḳī
Şöyle yektā vü cünūn ḥayrāne gelmişlerdenüz

24. Gerçi kim eksikliyüz nola o şāhuŋ ḥaḳḳiçün
Bir gedāyuz kim bugün şāhāne gelmişlerdenüz

[41a]

135[763]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ṣūretinüŋ ṣafḥasından gör ne yazmış ol ḳadīm

[758] Ey yed Murtażā ḳamersün: Ey kamer yed Murtażā sen BŞN.
[759] Vezin aksamaktadır.
[760] ḳurbāna: meydāna BŞN.
[761] Caᶜfer imām: hem Caᶜferī BŞN.
[762] İdenlerüŋ: idenlere BŞN.
[763] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 7 beyittir (Ayan, 1990: 247).

Oḳudum ol ḫaṭṭı *bismi'llāhi'(r)-rahmāni'r-rahīm*

2. Kirpigüŋ[764] *el-ḥamdü'lillāḥ*[765] yazdı rabbü'l-ᶜālemīn
   Didi[766] ᶜaşḳıŋ yolıçün *hāẕā ṣırātü'l-müstaḳīm*[767]

3. Ṣūretüŋ māhiyyetin tefsīr ider *innā fetaḥ*
   Ḥüsnünüŋ keyfiyyetidür istivā ᶜarş-ı ᶜaẕīm[768]

4. Ḳaşlaruŋdur *ḳābe ḳavseyn* ṣaçlaruŋ *leylen ṭavīl*[769]
   Resmi *ve'ş-şems* oldı yüzüŋ şol mübārek zülfi cīm[770]

5. Didiler ol mīme fī[771] *ᶜaynen tüsemmā selsebīl*[772]
   Şimdi Kevşer laᶜlüŋ oldı gel [ki][773] cennātü'n-naᶜīm

6. Zülfüŋi çün seyr ḳıldı ṣubḥ-dem bād-ı ṣabā
   Şol sebebden doldı ᶜālem misk-i reyḥāna şemīm[774]

7. Sen *Nesīmī*'ye raḥm ḳıl ey ruḫı[775] bedr-i münīr[776]
   Ger ḫatā ḳıldum ise *estaġfiru'llāhi'l-ᶜaẕīm*

[41b]

[764] Kirpigüŋ: Alnına NSD.
[765] Fatiha Suresi 2. ayetten kısmi iktibastır. " اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ" (Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.) URL-40 (2023).
[766] Didi: Koydu NSD.
[767] Fatiha Suresi 6. ayetten kısmi iktibastır. " اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَۙ" (Bizi dosdoğru yola ilet.) URL-41 (2023).
[768] istivā ᶜarş-ı ᶜaẕīm: bes alā ḫulkın azīm NSD.
[769] İnsan Suresi 26. ayetten kısmi iktibastır. " وَمِنَ الَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلاً طَوِيلاً" (Gecenin bir kısmında O'na secde et ve uzun gece boyunca O'nu tesbih et.) URL-42 (2023).
[770] Resmi *ve'ş-şems* oldı yüzüŋ şol mübārek zülfi cīm: İsmidir *ve'ş-şems* yüzüŋ şol mübārek hattı cīm NSD.
[771] Didiler ol mīme fī: Ol şol mīm-i femin NSD.
[772] İnsan Suresi 18. ayetten kısmi iktibastır. "عَيْناً فِيهَا تُسَمّٰى سَلْسَبِيلاً" (Oradaki selsebil denilen bir pınardan.) URL-43 (2023).
[773] - : ki NSD.
[774] Şol sebebden doldı ᶜālem misk-i reyḥāna şemīm: Ol sebebden oldı ᶜālem dā'imā ᶜanber-şemīm NSD.
[775] Sen *Nesīmī'*ye raḥm ḳıl ey ruḫı: Raḥm ḳıl sen *Nesīmī'*ye ayā NSD.
[776] Vezin aksamaktadır.

136[777]

7'li hece ölçüsü

1. Adım adım ileri
   Beş[778] ʿālemden içeri
   On sekiz biŋ ʿālemi
   Gördüm[779] bir daġ içinde

2. Yetmiş biŋ ḥicāb geçdüm
   Gizlü perde[ler] açdum
   Ol dost ile buluşdum
   Buldum[780] bir daġ içinde

3. Gözler ile[781] görmedüm
   Söz ile söyleşmedüm
   Mūsā gibi münācāt
   İtdüm bir daġ içinde

4. Gökler gibi gür(ü)ledüm
   Yirler[782] gibi iŋledüm
   Şular gibi çaġ[la]dum
   Aḳdum bir daġ içinde

5. Bir döşek döşemişler
   Nūr ile bezemişler
   Didüm bu kime[783] olsa
   So[r]dum bir daġ içinde

6. Ayrılmadum şeyḫümden

[777] Bu şiir *Âşık Yûnus ve Diğer Yûnusların Şiirleri* isimli kitapta 10 beyit halindedir (Tatçı, 1991: 150-151).
[778] Beş: Bu AYD.
[779] Gördüm: Geçdüm AYD.
[780] Buldum: Gördüm AYD.
[781] Gözler ile: Körler gibi AYD.
[782] Yirler: Yiller AYD.
[783] kime: kimün AYD.

Ayrılmadan pīrümden
ᶜAşḳdan bir ḳadeḥ içdüm[784]
İçdüm bir daġ içinde

7. Ḫaste olmuş hem iŋler
Tevḥīd ünini diŋler
Tevḥīd kendüsi olmuş
Gördüm bir daġ içinde

8. Ḳalbe yüce[785] daġ olmaz
Ol Allāh'a doyulmaz
Mevlā'm saŋa[786] ḳanılmaz
Sürdüm[787] bir daġ içinde

9. Gördüm ileri vardum
Levḥi ö[ŋüme] aldum
Āyetleri oḳudum
Yazdum bir daġ içinde

10. Ben *Yūnus*'[um] gezerüm
Taŋrı adın yazarum
Mevlā'm senüŋ dīdāruŋ
Gördüm bir daġ içinde

[44a]

[784] içdüm: aldum AYD.
[785] Ḳalbe yüce: Ḳalbden büyük AYD.
[786] Mevlām saŋa: Ṣoḥbetine AYD.
[787] Sürdüm: İrdüm AYD.

137

İbrāhīm

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Bu vücūduŋ mülki elden çıḳmadan
   Devr ü eyyām ol ḥiṣārı yıḳmadan

2. Ṣūret ü maᶜnā ikisi yār iken
   İki ᶜālem de eliŋde var iken

3. Ḥubb-ı dünyāyı żamīriŋden gider
   Tā alasın ᶜālem-i cāndan ḫaber

4. Nūr u ẓulmetden yoġurmuşlar seni
   Cānuŋı nūr anla ẓulmet bu teni

5. Ten murādı ekl ü şürb ü mülk ü māl
   Cān temennāsı cemāl-i ẕü'l-celāl

6. Lā-cerem ednā yeri ednā sever
   Yaᶜni ten dünyā vü cān Mevlā sever

7. ᶜĀriyet gömlekdür on günlük tenüŋ
   Besle cānı ᶜāriyet neŋdür senüŋ

8. ᶜĀlemüŋ sen cānı hem sulṭānısın
   Ḥayfdur kim olasın ma'lūb-ı ten

9. Mecmaᶜ'ül-baḥreyn sensin aç gözüŋ
   Cām-ı Cem'sin hīçe ṣayma kendüzüŋ

[44b]

138

İbrāhīm Ḥaḳḳı Ḥażretleri'nüŋ[788]

_ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _

1. Al ᶜaşḳdan ey dil [cān][789] ġamı *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*
   Tā bulasıŋ ol merhemi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*[790]

2. Çek derd ü ḥüzn ü ġam hemān tā bulasıŋ sen de ᶜayān
   Eflāk u ᶜarş-ı aᶜẕamı *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*

3. Ḳalbe inüp nūr-ı cihān mesrūr olursın nāgehān
   Görmezsin aṣlā mātemi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*

4. Ger sīne çün āyīnedür bī-kibr ü hem bī-kīnedür
   Seyr eyle anda hem-demi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*

5. Terk eyle sen mā vü meni görmezsin aṣlā düşmeni
   Her dem bulursun Erḥamı *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*

6. Aldanma ẓıll-ı zā'ile ṭalma ḫayāl-i bāṭıla
   Bul dilde ᶜaşḳ-ı aḳdemi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*

7. *Ḥaḳḳī* sükūt it bir zamān[791] ᶜaşḳıŋ ġamı ḳalsun nihān
   Ḥaḳ'dur bu sırruŋ maḥremi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*

[45a]

[788] Bu şiir *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı*'nda da 7 beyittir (Özgül, 2020: 142-143).
[789] -: cān İHD.
[790] "Sabır, zaferin anahtarıdır." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 593).
[791] bir zamān: el-amān İHD.

139

İbrāhīm Ḥaḳḳı Ḥażretleri'niŋdür[792]

_ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _

1. Cānān ilinden gelmişem fānī mekānı neylerem
   Ol mülke meylim ṣalmışam ben bu cihānı neylerem

2. Dünyāya geldüm gitmege ᶜilm ile ḥilme yetmege
   ᶜAşḳ ile cān seyretmege ben īn ü ānı neylerem

3. Devr [ü] zamāndan ṭoymuşam kevn ü fesādı ḳoymuşam
   Dārü'l-īmānı ṭuymuşam ben sicn-i cānı neylerem

4. Hep iᶜtibārı atmışam ᶜāşıḳlıġa el ḳatmışam
   Ben nefsi dosta ṣatmışam bu düşmenānı neylerem

5. ᶜAşḳıŋ ṣarābın içmişem dil gülşenine göçmüşem
   Ben varlığımdan geçmişem nām u nişānı neylerem

6. ᶜAşḳı ṭabībim ḳılmışam derdinde dermān bulmuşam
   Ben lübb-i ḥikmet bilmişem bu nāniyānı neylerem

7. Enfās-ı ᶜaşḳı dārikem māl ü menāli tārikem
   Genc-i nihānı mālikem naḳd-i revānı neylerem

8. Taḫt-ı tevekkül bulmuşam mülk-i ḳanāᶜat almışam
   Maḫfīce sulṭān olmuşam cāh-ı ᶜayānı neylerem

9. Her ne gelürse yaḫşıdur zīrā o dostuŋ baḫşıdur
   Çün cümle anuŋ işidür ben bed-gümānı neylerem

10. Olmuş anuŋla ḳalmışam ᶜaynı ḥayāta ṭalmışam

[792] Bu şiir *Erzurumlu İbrâhim Hakkı Divanı*'nda (Özgül, 2020) ve *Bursalı İsmail Hakkı Divanı*'nda (Yurtsever, 1990) bulunmamaktadır.

Kendüm bilüp kām almışam vehm ü yalanı neylerem

11. Gerçi zamān devrān ile pīr itdi cismüm şān ile
Gönlüm civāndur cān ile pīr ü civānı neylerem

12. Ben beslemekden şapmışam gönlüm sarāyın yapmışam
Ḫurşīdim andan tapmışam ben aḫterānı neylerem

13. Yāri baña bes görmüşem aġyārı dilden sürmüşem
Üns ile tenhā ṭurmuşam ben ins ü cānı neylerem

14. Dilden dile biñ tercemān varken ne söyler bu lisān
Çün cān u dildür hem-zebān nuṭḳ-ı payānı neylerem

15. *Ḥaḳḳī* cemīᶜ-i ḫalḳdan müstaġniyem bi'llāhi ben
Ḫallāḳ-ı ᶜālem var iken ḫalḳ-ı zamānı neylerem

[45b]

140

İbrāhīm Ḥaḳḳı Ḥażretleri'niñ Buyurduġı[793]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ᶜAceb kim gördi bir ᶜāşıḳ ki vazgeçmiş bu sevdādan
ᶜAceb kim gördi bir balıḳ ki uşanmış bu deryādan

2. Yed-i naḳḳāşdan bīrūn bulunmaz naḳş-ı gün-ā-gün
ᶜAceb kim gördi bir Mecnūn ki iᶜrāż itdi Leylā'dan

3. O Mecnūn olsa bī-Leylā ḳalur bir ismi bī-maᶜnā
Olur maᶜşūḳ-ı müstaġnī ki fāriġdür hep esmādan

[793] Bu şiir *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı*'nda da 7 beyittir (Özgül, 2020: 297-298).

4. Elā ey cāna cān sensiz ḳarārum yoḳ bir ān sensiz
   Ki zindāndur[794] cihān sensiz murādum sensin eşyādan

5. Ḫayālüŋ cāna sulṭāndur gönülde ḫoş-ḫırāmāndur
   Gelür gūyā Süleymāŋ'dur derūn-ı beyt-i Aḳṣā'dan

6. Bu cāmiᶜ beyt-i ekberdür içi ḳandīl-i[795] enverdür
   Behişt ü ᶜayn-ı kevs̲erdür ṭolı vildān u ḥūrādan

7. Gönülde[796] *Ḥaḳḳı* bul[797] her ān ki oldur[798] manẓar-ı Raḥmān
   Gönüldür[799] cennet-i ᶜirfān yücedür ᶜarş-ı aᶜlādan

141

Defᶜa İbrāhīm Ḥaḳḳı[800]

14'lü hece ölçüsü

1. ᶜAşḳ ile maᶜmūr olur ḫāne-i vīrānımuz
   Ḥüzn ile mesrūr olur ṭālib-i cānānımuz

2. Her ne ki ᶜālemde var ᶜaşḳ imiş ey yār-ı ġār
   Olmuş o leyl ü nehār ᶜilm ile ᶜirfānımuz

3. ᶜAşḳ ile ḫoş ṭolmuşuz mest-i müdām olmuşuz
   Faḳr u fenā bulmuşuz oldı beḳā şānımuz

4. Gerçi faḳīrüz çü ḫāk oldı velī ᶜaşḳ-ı pāk
   Dilde çü meh-i tāb-nāk oldı çü zerkānımuz

[794] Ki zindāndur: Bana gamdur İHD.
[795] içi ḳandīl-i: derūnı şems-i İHD.
[796] Gönülde: Gönülden İHD.
[797] bul:bil İHD.
[798] oldur: dildür İHD.
[799] Gönüldür: Hem oldur İHD.
[800] Bu şiir *Erzurumlu İbrâhim Hakkı Divanı*'nda (Özgül, 2020) ve *Bursalı İsmail Hakkı Divanı*'nda (Yurtsever, 1990) bulunmamaktadır.

5. Çevremize nüh felek devr ider ol çün kelek
   Kim şeh-i mülk ü melek taḫtıdur eyvānımuz

6. ᶜAşḳ gedāsı olan salṭanat eyler nihān[801]
   Lā-cerem olmuş cihān bende-i fermānımuz

7. *Ḥaḳḳī* çü dīvānedür ᶜāşıḳ-ı cānānedür
   ᶜAşḳ ile meyḫānedür şevḳ ile ḥayranımuz

[46a]

142

_ • _ _ / _ • _ _ / _ • _ _ / _ • _

1. Faḫr-i ᶜālemdür Muḥammed Muṣṭafā kenzü'l-ḥikem
   Hāmil-i mühr-i nübüvvet ṣāḥib-i tācü'l-ᶜalem
   Maṭlaᶜ-ı şems-i ḥaḳīḳat nūr-ı yāḳūt-ı ḳalem
   Rū-siyāhem ḳıl şefāᶜat ey Nebiyy-i muḥterem
   Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem
   Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem

2. Şāh-ı merdān-ı ᶜAlī'dür Muṣṭafā nūr-ı hümem
   Hem Ḥüseyn ile Ḥasan'dur ġonca-ı bāġ-ı İrem
   Cān fedā eyler bu ᶜāşıḳ kemteriŋ ey ẕü'l-kerem
   Levḥ-i dilde naḳş olunmuşdur bu beyti söylerem
   Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem
   Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem

3. Silk-i envār-ı ṭarīḳat Ḥażret-i Zehrā durur
   Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat Ḥażret-i Zehrā durur
   ᶜĀşıḳlara tāc-ı ᶜizzet Ḥażret-i Zehrā durur[802]
   Ġonca-i gülzāra ḳudret Ḥażret-i Zehrā durur

[801] Vezin aksamaktadır.
[802] Vezin aksamaktadır.

Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem
Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem

4. Şāh-ı Zeyne'l-ᶜĀbidīn'dür menbaᶜ-ı kān-ı vefā
Ḥażret-i Bāḳır'dan itme bendeni yā Rab cüdā
Caᶜfer Mūsā-ı Kāẓım hem ᶜAlī Mūsā (er-)Rıżā
Olmayan bu meslek içre oldı merdūd-ı Ḫudā
Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem
Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem

5. Şāh-ı ᶜālemdür Taḳī hem maẕhar-ı nūr-ı İlāh
Şems-i ḳudretden Naḳī bu mülk-i dīne pādişāh
Ol İmām-ı ᶜAskerī'ye uymayan rūy-ı siyāh
Ḳaṣr-ı dūzaḫ içre dā'im işi hep feryād u āh
Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem
Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem

6. Gele bir gün ᶜāleme bu Meḥdi-i Ṣāḥib-zamān
Ẕülfiḳār-ı Ḥayder ile Ḫāricī bulmaz amān
Muḥibbīyā āl-i ᶜabādur ᶜāşıḳa dārü'l-amān[803]
Ḳıl şefāᶜat dīnüm īmānum efendim el-amān
Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem
Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem

[47a]

143

Destūr Yā Erenler Hū[804]

16'lı hece ölçüsü

1. Tevḥīd-i ḥaḳīḳat imiş dervīşligiŋ muᶜammāsı
Yaḳīn ism ile ẕāt imiş bu esmānuŋ müsemmāsı

[803] Vezin aksamaktadır.
[804] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 6 kıta halinde kayıtlıdır (Durbilmez, 1998: 380-81).

2. Dervīş bellüdür sözinden yek[805] nefs gelür özinden
   Laᶜl-i ᶜirfānuŋ yüzinden açıldı Ḥaḳ Fātiḥa'sı

3. Esmā vü gül ṭāhāsından fitnenüŋ el-ḳıyāsından
   Belli Ṭāhā vü Yāsīn'den ᶜayān oldı ḳāf ü ḥāsı

4. ᶜĀrifüŋ żamīrinde[806] muḥkem ḥayy-ı dil ḫamrında muḥkem
   Kāf u nūn emrinde muḥkem *kün-fekān*[807]uŋ istivāsı

5. Her kim [ki][808] bu baḥre ṭaldı ol mā-i ṭahūrı buldı
   Bir elifde tamām oldı *Muḥyiddīn*'üŋ temennāsı

6. Enfās-ı dil-i murādınuŋ ḥarāreti ᶜaşḳ odınuŋ
   Bu dervīş *Muḥyiddīn*'üŋ tesellāsı tecellāsı

144

Defᶜa Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[809]

-

1. Seyyāre bulduk genc-i devlet sitāresi
   İnbisāt yetmiş yedi ḥurūf bir elīfde yüz on dört sūresi

2. Fehm eyledük ṭoḳsan biŋ sırr-ı kelāmı
   On sekiz biŋ ᶜālemi dört pāresi

3. Ḳırḳ maḳāmı üç yüz altmış menzili
   Bir gördük hemān aġ ḳarayı seyr itdük maḳālātı

4. Semāvāt u ᶜarş u kürs-i āfāḳı

[805] yek: biŋ MAD.
[806] Żamīrinde: hamurunda MAD.
[807] "Ol, hemen oldu." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 395).
[808] - : ki MAD.
[809] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda bulunmamaktadır (Durbilmez, 1998).

Şarābı …[810] fażl-ı Ḥaḳ’dan nūş ḳıldı biŋ cürᶜayı

5. Fātiḥā içün yigirmi bir ḥarf geldi
   ᶜĀrif gel bize taḳrīr it bu arayı

6. Bānuŋ on yedi ḳāmet on birindendür
   Kim itdi kim ḳıldı bu ibtidāyı

7. Dil bir āvāredür ṭutup ḳapılmaz
   Anı benlik ḳapdı bu āvāreyi

8. *Muḥyiddīn*’üŋ Ḥaḳ’dan naṣībi
   Ḥaḳḳ’ı söyler bilmez müdārāyı

[47b]

145

Defᶜa Muḥyiddīn Ḥażretleri’nüŋ[811]

-

1. ᶜĀrif iseŋ ḥālat oŋarma ḳaradan ᶜāşıḳlar meydānı
   Girdi sende baḳma kenārumdan gül yüzünden iste yārini

2. Gel bunda gör bāzārını ṣarrāfa ṭapşur dürrini
   Ḳıymet isteme ḫāreden gel beri terk it cihānı

3. Ne şeysin aŋla sen seni bil bu taḥḳīḳ[i] üstāddan
   Hem derdlü hem dermāndasuŋ ne vücūd u ne cāndasın

4. Bilür misin sen ḳandesin ḳandedür seni yaradan

---

810 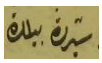 Bu kısım okunamamıştır.

811 Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*’nda 9 kıtadır. Metinler arası farklar fazla olduğu için gösterilmemiştir (Durbilmez, 1998: 406).

Oḳudum bildüm dime sen ben Ḥaḳḳ'ı buldum dime sen

5. ᶜĀrifüm dirseŋ diŋle sen ḳurtulmadan emmāreden
   Kim ki ġamdam ḳurtulmadı mülkine mālik olmadı

6. Her kim bu remzi bilmedi sürerler anı
   Aradan kim gerek elbet dīdār iki cihānı

7. Nedür cehl ile der-be-der kim geçmedi bu ṣıradan
   Uş birikdi cism ile cān mekānumdan çün lā-mekān ᶜayān

8. Oldı genc-i nihān altı cihet dört pāreden
   Sözümde yoḳdur ḳīl ü ḳāl Ḥaḳḳ'a maᶜlūmdur işbu ḥāl

9. *Muḥyiddīn Abdāl* bilmez çün[812] …
   … çoḳ medārdan

[48a]

146

Muḥyiddīn Ḥażretleri[813]

21'li hece ölçüsü

1. ….[814] ṣorarsaŋ ḥālümi diyüvereyüm aḥvālümi
   …. neden giderüm bil imdi ne yere vardı yolumı

2. …[815] deryādan ḳatreyem geldi āḫir yere eyledüm menzilümi
   Ben ḳabāyı abāya degişmiş erenlerden giymişem ṣalumı[816]

3. Cümle varumı yaġmaya vermişem terk itmişem ḳamu mülk [ü] mālumı

[812] Bu beyit eksiktir.
[813] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda bulunmamaktadır (Durbilmez, 1998).
[814] Bu kısım yırtık olduğu için okunamamıştır.
[815] Bu kısım yırtık olduğu için okunamamıştır.
[816] Vezin aksamaktadır.

Tevekkülden ḳuşanmışam ḳuşaġı kemer-best bağlamışam belümi

4. Dün ü gün Ḥaḳ'ladur pazarum Allāh Allāh diyüp ṣundum elümi
   Cāhile nādān ile yazarum yoḳ o dilden pehrīz itmişem dilimi

5. Belimi bir bilüre ṣormazdum beli ṣanur idim bende belimi
   Bāṭınumı ẓāhirden seçmez idüm bu ḥālde ḳomuşam müşkilümi

6. Ere yitdüm erde bitdi maḳṣūdum ol eriŋ bıraḳdı kemālümi[817]

7. Ḳazancum …[818] ᶜilmüm ᶜalemüm uş getürdüm bu yedi ᶜalemi
   Elümden ayaġumdan hem yüzümden sözümden aŋladum cīm dālumı

8. Kāf u nūndan keşf oldı ḫaṭṭ-ı istivā bāṭıldan seçmişem kīl ü ḳālimi[819]
   Ben *Muḥyiddīn ᶜAbdāl*'am ṣaḳata kitāb açdum edā ḳıldum ḳālemi

147

İlāhī[820]

8'li hece ölçüsü

1. Ben vücūdum şehrinde[821]
   Yedi_iḳlīm dört köşe buldum
   Dilberüŋ zülf-i küfründe
   Īmānı ḫoş pīşe buldum

2. Bedir hilālüŋ çaġında
   Kāf *Ḳur'ān* yaŋaġında
   Açılmış ḥüsn ü bāġında
   Gül nergis benefşe buldum

[817] Bu beytin bir dizesi eksiktir.
[818] Bu kısım okunamamıştır.
[819] Vezin aksamaktadır.
[820] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 7 kıtadır (Durbilmez, 1998: 401-402).
[821] Vezin aksamaktadır.

3. İncileyin ġonca bitmez
   Tūṭīde bülbül[822] ötmez
   Ḫayāli göynümden[823] gitmez
   Ḫoş laṭīf endīşe buldum

4. Elīf lām dāl[824] yolını
   Aŋladum cīm ü dālını
   Ben anuŋ ḫaṭṭ u ḫālini
   Vemen yehdī yeşā[825] buldum

5. Ṣādır olmuş yedi ḳalem
   Lām u yāda kelām sırrum[826]
   Sırrum on sekiz biŋ ᶜālem
   Bir özge temāşā buldum

6. Dilberüŋ ḥüsn-i vechinde
   Dil Manṣūr olmuş saçında
   Zāhidüŋ göŋli içinde
   Küfr ü ẓulmet şīşe buldum

7. *Muḥyiddīn ᶜAbdāl* gedādan[827]
   Diŋle bu sözi Ḫudā'dan
   Mektūb geldi Muṣṭafā'dan
   Oḳudum Ḥaḳ inşā buldum

[822] Tūṭīde bülbül: Tūṭīler bülbüller MAD.
[823] göynümden: göŋülden MAD.
[824] dāl: rānın MAD.
[825] Fatır Suresi 8. ayetten kısmi iktibastır. " اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهٖ فَرَاٰهُ حَسَنًاۗ فَاِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَاۤءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَاۤءُ ۖفَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرٰتٍۗ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ" (Kötü işleri hoşuna gidip de onları güzel bulan kimse (ile böyle olmayan bir) mi? Allah dilediğini sapkınlık içinde bırakır, dilediğini de doğruya iletir. O halde onlar için üzülerek kendini helâk etme. Allah onların yaptıklarını elbette biliyor.) URL-44 (2023).
[826] Lām u yāda kelam sırrum: Lām, bā, sī vü dü kelam MAD.
[827] gedādan: ser-gerdān MAD.

148

Defᶜa Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[828]

8'li hece ölçüsü

1. Gelsün bizden cān isteyen
   İstedigi cān bulundı
   Merd olup meydān isteyen
   Merdāne meydān bulundı

2. Ḥaḳḳ'uŋ luṭf u kereminde
   Biŋ cān bize bir deminde
   Vücūdum Mıṣr cāmiᶜinde
   Yūsuf-ı Kenᶜān bulundı

3. Kim görmedi ben ṭaŋa geldüm[829]
   Sözi yerinde baŋladum
   Yemiş iki dil aŋladum
   Mühr-i Süleymān bulundı

   [48b]

4. Uyan ey ġāfil yatma ṭur
   Ḥāżır ol çalındı ṣūr[830]
   Aŋlayubaḳ gözüŋ aç gör
   Ol genc-i nihān bulundı

5. Ḥaḳ ᶜayān oldı ḫalḳa fāş
   (Dört) çār ᶜanāṣır [ceht-i] şeş[831]
   Ẕerrede gizlendi güneş
   Ḳaṭrede ᶜummān bulundı

[828] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 11 kıtadır (Durbilmez, 1998: 372-374).
[829] ṭana geldüm: ṭanladum MAD.
[830] Vezin aksamaktadır.
[831] Vezin aksamaktadır.

6. Kim ki Muḥammed ümmeti
   Ḫalīl İbrāhīm milleti
   Ẕerrece yoḳdur ᶜilleti
   Kim anda īmān bulundı

7. Gör Muḥammed'üŋ faḫri[ni][832]
   Ṣayġıl her işüŋ āḫri[ni]
   Göŋül taḫtında sulṭān bulundı[833]

8. Ḳul olan ḳulluġuŋ bilsün
   Dirligine ḳā'im olsun
   Āb-ı ḥayāt içre[834] gelsün
   Çeşme-i ḥayvān bulundı

9. Mürşīdi iblis(dür) baḫīlüŋ
   Menzili yoḳdur ġāfilüŋ
   Özini bilmez cāhilüŋ
   İşine noḳṣān bulundı

10. Ten vardı aṣlını buldı
    Cān [yine][835] yirine geldi
    Söz burada[836] tamām oldı
    Delīl ü bürhān bulundı

11. Merhemi yārdur yārenüŋ
    Ṭabībi yārdur yārenüŋ
    Bu *Muḥyiddīn*[837] bī-çārenüŋ
    Derdine dermān bulundı

[832] Gör Muḥammed'üŋ faḫri[ni]: Gözet Muḥammed faḫrini MAD.
[833] Bir dize eksiktir.
[834] içre: içen MAD.
[835] - yine MAD.
[836] burada: bu yirde MAD.
[837] Bu *Muḥyiddīn:* Muḥyiddīn'üm MAD.

149

8'li hece ölçüsü[838]

1. İnsān insān derler idi
   İnsān nedür şimdi [bildüm]
   Cān diyü söylerler idi
   Bu cān nedür şimdi [bildüm]

2. Kendüŋüzde buldı[839] bulan
   Bulmadı[840] ṭaşrada ḳalan[841]

3. Taḳvā ehlinüŋ ṣaf ṭutduġı
   Münkirlerüŋ şek itdügi
   Gümān nedür şimdi bildüm[842]

4. Ṣoḥbetde sözini bilmez
   Söz[in]de[843] yüzin[i] bilmez
   Ne gümān[844] özini [bilmez]
   Ḥayvān nedür bilmedüm[845]

5. Bir ḳılı ḳırk yardıḳl[ar]ı
   Birin köpri ḳurduḳ[la]rı
   Erenler gösterdikleri
   Erkān nedür şimdi bildüm

6. Muḥammed dīnüm diregi
   ᶜAlīdür göŋlüm çerāġı
   Cümle şey Ḥaḳḳ'uŋ ṭuraġı

[838] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 8 kıtadır (Durbilmez, 1998: 402-403).
[839] Kendüŋüzde buldı: Kendüzüŋde bulmuş MAD.
[840] Bulmadı: Bulmamış MAD.
[841] İki dize eksiktir.
[842] Bir dize eksiktir.
[843] Söz[ün]de: Sözinün MAD.
[844] Gümān: gafil MAD.
[845] bilmedüm: şimdi bildüm MAD.

Mekāŋ nedür şimdi bildüm

7. Ṣıfāt ile ẕāt olmuşam
   Ḳadr ile berāt olmuşam
   Ḥaḳḳ ile vuṣlat bulmuşam[846]
   Mihmān nedür şimdi bildüm

8. Özimi ḳılmışam delīl
   ᶜİnāyet eyledi Celīl
   Dil içinde yanan dil[847]
   Burhān nedür şimdi bildüm

9. *Muḥyiddīn* Ḥaḳ Ḳādir
   Gör ne her şeyde ḥażır
   ᶜAyān u nihān nedür şimdi bildüm[848]-[849]

[49a]

150[850]

8'li hece ölçüsü

1. İnsānuŋ vechinde buldum
   Besmelenüŋ māhiyyetin
   Ol yedi ḫaṭ imiş bildüm
   Ṣalātuŋ ḳadr ü berātın

2. Geldüm bismi'llāh didüm
   Ṣıfātın *elḥam*da ḳodum
   Yedi ḥarf ile oḳudum
   Yedi muṣḥafuŋ āyātın

[846] bulmuşam: olmuşam MAD.
[847] yanan dil: bana delīl MAD.
[848] Bir dize eksiktir.
[849] Vezin aksamaktadır.
[850] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 13 kıtadır (Durbilmez, 1998: 409-411).

3. Besmele bābını açdum
   Ẕikr ile ṣırātı geçdüm
   Ḫıżr[851] elinden içdüm[852]
   Kevs̱erüŋ āb-ı ḥayātın

4. Niçün [ki][853] bismi'llāh di[r]ler
   İḫlāṣ ile el yüz yurlar
   Besmeleyle ṭaᶜām yerler
   Bilmez nedür işāretin

5. Besmele yedi ḫaṭ imiş
   Ṣıfāt içinde ẕāt imiş
   ᶜAzrā'il aŋa ṣad[854] imiş[855]

6. [ᶜAzāzil bunı][856] bilmedi
   Mü'mine mü'min olmadı
   Ādem'e secde ḳılmadı
   Hebā itdi ᶜibādetin

7. Ey ben gördüm diyen[857] ṣūfī
   Gerek içi ṭışı ṣāfī
   Bu mihri bilmeyen ṣūfī
   Temiz ḳılmadı ṭāᶜatin

8. Ben ᶜārifüm diyen gelsün
   Besmele[den] delīl alsun
   Bu ādem sırrın ne bilsün
   Degme bir dervīş salātın

[851] Ḫıżr: Ḫıżır'un MAD.
[852] Vezin aksamaktadır.
[853] -: ki MAD.
[854] ṣad: fend MAD.
[855] Bir dize eksiktir.
[856] -: ᶜAzāzil bunı MAD.
[857] Ey ben gördüm diyen: Bu mihri bilmeyen MAD.

9. ᶜĀrif olan özin bilür
   Ṣoḥbet[in]de sözin bilür
   Hem sözinüŋ yüzin bilür
   Söylemez sözin ġalatın

10. Sevildük ḳılduḳ kelāmı
    Şiᶜr ile çalduḳ ḳalemi
    Budur [hem][858] elifüŋ lāmı
    [Aŋla][859] sözin ᶜibādetiŋ

11. Degme şey remzin[860] gör[e]mez
    Mürşīdsiz yola girilmez[861]
    Dil ü ḳalem şerḥ idemez
    Besmelenüŋ nihāyetin

12. Muḫtaṣar baġlandı nāme
    İrişdük ṣubḥ ile ṣāma
    Muḥyiddīn nādāna dime(sün)
    Bu sözin ḥaḳīḳatin[862]

13. *Muḥyiddīn*' [em] ben neyledüm
    Bismi'llāh bābın söyledüm
    Maᶜrifetden fehm eyledüm
    Şerīᶜatüŋ ṭarīḳatin

151[863]

11'li hece ölçüsü

1. İsteyüp pıŋar başın bulmaḳ gerek

[858] -: hem MAD.
[859] -: Anla MAD.
[860] şey remzin: kişi remz MAD.
[861] girilmez: giremez MAD.
[862] Vezin aksamaktadır.
[863] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 7 kıtadır (Durbilmez, 1998: 297).

Ṣuyı pınar başından almaḳ gerek

2. Ṣuṣayan çün pıŋara ṣuya gelür
   Kişi ṣuya yol ile gelmek gerek

3. Gel baḥrinüŋ[864] ᶜummāna ṭal[865]
   Baḥr-ı muḥīṭe ᶜummāna ṭalmaḳ gerek

4. İḳrār-ı īmānuŋ baḥr[i] kilīdi
   Er olan belī sende ḳalmaḳ gerek

5. [Begüm][866] ᶜāşıḳlıġuŋ nişānı budur
   ᶜĀşıḳ maᶜşūḳ yolında ölmek gerek

6. ᶜĀşıḳ olan maᶜşūḳını bulunca
   Ḫazān olup beŋzi ṣolmaḳ[867] gerek[868]

7. Elden çıḳan yār ele girmez[869]
   Elde iken ḳadrini bilmek gerek

8. *Muḥyiddīn [Abdāl]*[870] yāriŋ maḥabbeti
   Eksilmeyüp [göŋüle][871] ṭolmaḳ gerek

152[872]

11'li hece ölçüsü

1. Dilber yüziŋ göricek gül utanur
   Diliŋ söyleyincek bülbül utanur

[864] baḥrinüŋ: berü sen de baḥr-i MAD.
[865] Vezin aksamaktadır.
[866] -: Begüm MAD.
[867] ṣolmaḳ: ṣararmaḳ MAD.
[868] Vezin aksamaktadır.
[869] Vezin aksamaktadır.
[870] -: Abdāl MAD.
[871] -: göŋüle
[872] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 6 kıtadır (Durbilmez, 1998: 334).

2. Aġzuŋ ṣedef dişüŋ [dür danesi][873]
   [Dudaġın][874] şerbet[in]den bal utanur

3. Ḳaşuŋ kirpigiŋ gözüŋ zülfüŋ görüp
   Çemen nergis ṣuṣam[875] utanur

4. Dilberüm sen ḳaçan çıksaŋ ṣalınsan
   Şol sidre boyundan [da] dal utanur

5. Her naẓarda ṭaġ erir āba döner
   Ḳademinde başdıġuŋ yir[876] utanur

6. *Muḥyiddīn* diler ki sulṭāna vara
   Varmaġa bu eksiklü ḳul utanur

[49b]

153[877]

11'li hece ölçüsü

1. Gele gel ey benüm cāŋum pāresi
   Eyā gözüm nūrı gönlüm çırāsı

2. Gözlerüŋ fitnesinden dil ḫastedür
   Oŋulmaz cānda kirpigüŋ yāresi

3. Ṭabībüm senden raḥm olsa nola[878]
   Bu derdün kimseden olmaz çāresi

[873] -: dür dānesi MAD.
[874] -: Dudaġın mad.
[875] ṣuṣam: süsen sünbül MAD.
[876] Ḳademinde başdıġuŋ yir: Ḳademün başıcak yirler MAD.
[877] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 6 kıtadır (Durbilmez, 1998: 285-286).
[878] olsa nola: olmaz ne ola MAD.

4. Ṣabr[ı] yoḳ ḳarār[ı] yoḳ sensüz müdām
   Dīvāne gönül ᶜaşḳun āvāresi

5. Nedendür ᶜāḳil[i] lā-yaᶜḳıl eyler
   İçmeden mest eyler lebüŋ cürᶜası

6. Yüzüŋ muṣḥafdur ḫatuŋ kelāmu'llāh
   Ḳaşlaruŋ yazılmış elḥamdü'lillāh[879]

7. Sen ḫᵛāce misin ḫᵛāceden mi geldüŋ
   Dostum elinden ġam[880] ṣüppāresi

8. Ne mürekkebdür aṣluŋ nite bilmem
   Ḳaşuŋ gözüŋ boyuŋ[881] zülfüŋ karesi

9. *Muḥyiddīn ᶜAbdāl*'a bir naẓar eyle
   Naẓardan ıraġ ol[ma]sun arası
   Ṣoḥbeti yoḳ daḫı işler yāresi[882]

154[883]

7'li hece ölçüsü

1. Ḫıżr'uŋ ṣuyı benem [bilüŋ][884]-[885]
   Āb-ı ḥayāt bendedür
   Kevs̲erden içen gelsün
   Ḳadr ü berāt bendedür

2. Uş ten ile cān benem
   Delīl ü burhān benem

[879] elḥamdü'lillāh: elḥamd sūresi MAD.
[880] ġam: ᶜümm-i MAD.
[881] boyun: yüzün MAD.
[882] Bu mısra kaynakta bulunmamaktadır.
[883] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 13 kıtadır (Durbilmez, 1998: 434-437).
[884] -: bilüŋ MAD.
[885] Vezin aksamaktadır.

Bu cümle[886] *Ḳur'ān* benem
Ṣavm u ṣalāt bendedür

3. Geldi īmān ḫaṣṣası
Gitti küfr[887] ġuṣṣası
ᶜAlī Ḥamza ḳıṣṣası
Ol ḥikāyet bendedür

4. On dört mafṣal[888] on parmaḳ
Cān ile Ḥaḳḳ'ı görmek
Yedi deŋiz dört ırmaḳ
Şaṭṭ-ı Fırat bendedür

5. Mūsā ile Ṭūr benem
Cennet ile ḥūr benem
İki benem bir benem
Biŋ kā'ināt bendedür

6. Ey cān sözümi işit
Benem māh ile ḫurşīd
Hem ṭālibem hem mürşīd
Hem hidāyet bendedür

7. ᶜAnḳā ile Ḳāf benem
ᶜĀrif ü ᶜarrāf benem
Ol yedi muṣḥaf benem
Hefte āyet[889] bendedür

8. Aŋladum kāf u nūnı
Ṭanıdum cism ü cānı

[886] Bu cümle: Levh ile MAD.
[887] Küfr: göŋül MAD.
[888] Vezin gereği bu şekilde okunmuştur. Eserde "mufaṣṣal" şeklinde geçmektedir.
[889] āyet: āyāt MAD.

Hem bilmişem ben beni
Ẕāt u ṣıfāt bendedür

9. Özini bilen ᶜārif
Bildi nedür tevārīḫ
Beş vaḳt ṣalāt[890] beş ḥurūf
ᶜAhd u emānet bendedür

10. Oḳuyup yazan daḫı
Terāzī mīzān daḫı
On yedi eẕān daḫı
On bir ḳāmet bendedür

11. Oḳumuşam[891] ᶜilme'l-yaḳīn
Bilmişem[892] ᶜayne'l-yaḳīn
Didigüm Ḥaḳḳe'l-yaḳīn
Maẓhar u ẕāt bendedür

12. Maᶜrifet farḳ[ı] olan
[Ṭarīḳat terki olan][893]
Şerīᶜat şarṭ[ı] olan
Ehl-i zekāt bendedür

13. *Muḥyiddīn*'em aŋlayınca[894]-[895]
Ṭuş oldum gizli gence
[Hem][896] yetmiş iki rence
Özge necāt bendedür

[50a]

[890] ṣalāt: namāz MAD.
[891] Oḳumuşam: Bilmişem MAD.
[892] Bilmişem: Görmüşem MAD.
[893] -: Ṭarīḳat terki olan MAD.
[894] Aŋlayınca: eglence MAD.
[895] Vezin aksamaktadır.
[896] -: Hem MAD.

155[897]

7'li hece ölçüsü

1. Dört muḳarreb ferişte
   Her biri[si] bir işte
   Müvekkeldür ādeme
   Ādem nedür gör işte

2. Ḥaḳ der *Ḳur'ān* içinde
   Kerāmetüm ādemde
   Bil ki öyle olıcaḳ
   Ḥaḳḳ'a çıḳar bir işte

3. Ümmet-i Muḥammed'denüm dirsin[898]-[899]
   Delīl ile gerçi sen[900]
   Getür neŋ var ortaya
   Dirligine gir işte

4. Terk-i dünyā ᶜibādet
   Didi peyġamber Aḥmed
   Bu sözüŋ maᶜnāsına
   Gel bir ḫaber işte[901]

5. Diŋle Aḥmed sözini
   Aŋla sözin yüzüni
   Bilmez iseŋ remzini
   *Muḥyiddī*n'e ṣor işte

6. Bu maᶜnāyı sormaġa
   Ḥaḳīḳate irmege

[897] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 5 kıtadır (Durbilmez, 1998: 371-372).
[898] Ümmet-i Muḥammed'denüm dirsin: Ümmetindenüm dirsin MAD.
[899] Vezin aksamaktadır.
[900] gerçi sen: gerçeksin MAD.
[901] Vezin aksamaktadır.

ᶜĀrif gerek görmege
Söz pinhān sır işte

7. ᶜĀrif yola gitmege
Evin şikār itmege
Nişān gözler atmaġa
Oḳu gir işte[902]

8. Erenler meydānında
Baş yürekler saçıldı
Cānı öŋdül ḳodılar
ᶜĀşıḳlar yarışta[903]

9. ᶜĀşıḳlar yola girdi
Her cān uġrın gördi
Kimi menzile irdi
Kimi ḳaldı gör işte

10. Ḥaḳ saŋa senden yaḳīn
Ġāfil yürime ṣaḳın
*Muḥyiddī*n'e ṣorarsaŋ
Kendi bile her işte

[50b]

156

Ḫaṭāyī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Çevirdüŋ burunı benden didi bi'llāh neden küsdüŋ
Umar mıydum bunı senden didi bi'llāh neden küsdüŋ[904]

[902] Vezin aksamaktadır.
[903] Vezin aksamaktadır.
[904] Bu şiir *Hatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

2. Murāduŋ ne ise söyle baŋa andan cefā eyle
   Ḳavil yoġ idi böyle didi bi'llāh neden küsdüŋ[905]

3. Saŋa yār itdüŋ aġyārı didi kerem eyle ḳo bu kārı[906]
   Baŋa bir söz ile yāri didi bi'llāh neden küsdüŋ

4. Ġaraż cevr ü cefā mıdur yazar ile belā mıdur
   Baŋa küsmek revā mıdur didi bi'llāh neden küsdüŋ

5. İrişdi göklere āhum benüm ᶜömrüm benüm māhum
   Ḫaṭāyī ḳuluŋa şāhum didi bi'llāh neden küsdüŋ

157

11'li hece ölçüsü

1. Bu dünyānuŋ evvelini ṣorarsaŋ
   Allāh bir Muḥammed ᶜAlī'dür ᶜAlī
   Sen bu yoluŋ ṣāḥibini ararsaŋ
   Pīrüm Ḥacı Bektāş Velī'dür velī

2. İmām Ḥüseyin'e yapıldı mātem
   Süleymān nebīye verildi ḫatem
   Her ḳuluŋ alnına yazılan sitem
   Kişinüŋ çekdigi yoludur yolu

3. Erenler gözledür yolda şaşanı
   İḫlāṣ ile ḳaldırurlar düşeni
   Ṭarīḳatdür her kişinüŋ nişānı
   Maḥabbet bābında delidür deli

4. Erenler elinden dolu içildi

[905] Vezin aksamaktadır.
[906] Vezin aksamaktadır.

Ol sāᶜatde ḳāl u ḳīlden geçildi
Firdevs-i aᶜlādan güller açıldı
Cennet bāġçesinüŋ gülidür güli

5. ᶜ*Abdāl Pīr Sulṭān*'am ᶜummāna ṭaldum
Yanarum kendümi engine ṣaldum
Ḫāk-pāylerine yüz süre geldüm[907]
Evliyānuŋ kemter ḳuludur ḳulu

[51a]

158

11'li hece ölçüsü

1. Tā *Ḳālū belādan*[908] seviştük sevdük
Ezelden bizimle yā[r]dır maḥabbet
Pīrler naẓarında iḳrār görüştük
Mü'mine kadīm iḳrārdur maḥabbet

2. Maḥabbet eyleyen naṣībin alur
Maḥabbet ehli olan ḳısmetin bulur
(Ser-)çeşme'i Muḥammed ᶜAlī'den bulur
Ṭalġası dükenmez göldür maḥabbet

3. Maḥabbetdür yerüŋ göküŋ diregi
ᶜAşḳdur hemān cānlar Ḥaḳḳ'uŋ burāġı
ᶜĀşıḳ Beytu'llāhdur maᶜşūḳ ṭopraġı
ᶜĀşıḳlaruŋ ẕikri dā'im maḥabbet

---

[907] Vezin aksamaktadır.

[908] Araf Suresi 172. ayetten kısmi iktibastır. " وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِيٓ اٰدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْۚ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْۜ قَالُوا بَلٰىۛ شَهِدْنَاۛ اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غَافِلِيْنَۙ" (Rabbin Âdemoğulları'ndan -onların sırtlarından- zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: Ben sizin rabbiniz değil miyim? "Elbette öyle! Tanıklık ederiz" dediler. Böyle yaptık ki kıyamet gününde, "Bizim bundan haberimiz yoktu" demeyesiniz.) URL-45 (2023).

4. Ḥaḳ Muḥammed ᶜAlī'nüŋ otasında
   Firdevs baḥçasında ᶜaşḳ ḥücresinde
   Ḥaḳḳ'uŋ ḳudret ḳandīlin zühresinde
   Cebrā'īl gördigi ŋūrdur maḥabbet

5. Bizüm illerimüz yaz ḳışı olmaz
   Öter bülbüllerüŋ dilleri durmaz
   Ḳoḫusu dükenüp gülleri ṣolmaz
   Şöyle bir bahārlı yazdur maḥabbet

6. *Pīr Sulṭān*'um maḳām özge maḳāmdur
   Ḳudret[in] mühri on iki imāmdur
   Güzel şāhuŋ naẓarında tamāmdur
   Cemāl[üŋ] miṣāli dīzārdur maḥabbet

159

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Elif anı bilmişem men *lā fetā illā ᶜAlī*
   Ye yalan söylememişem men *lā fetā illā ᶜAlī*[909]-[910]

2. Be beḳā mülkinde ḥākim Muṣṭafā vü Murtażā
   Lā Lā dimezdüm men *lā fetā illā ᶜAlī*[911]

3. Te temennā eylerem servüŋde iẓhār eyleyüp
   He hilāl levḥüŋde gördüm *lā fetā illā ᶜAlī*

4. Se sebānum od u ṣu ṭopraḳ yeldendür benüm
   Vav vücūdum şehrüŋ aldı *lā fetā illā ᶜAlī*

[909] *Hatâyî Divanı*'nda bu ilahinin *Erkân-nâme*'de bulunduğu belirtilmektedir. Bk. Kaplan, 2007: 210-214., Macit, a.g.e. 2017: 134.
[910] Vezin aksamaktadır.
[911] Vezin aksamaktadır.

5. Cim cemālüŋden celālüŋ istedüm ḳıldum ṭaleb
   Nün nihāye buldı cānum *lā fetā illā ᶜAlī*

6. Ḥa ḥayā eyler zebānum eger *lā fetā illā ᶜAlī*[912]
   Mim Muḥammed Muṣṭafā'dur *lā fetā illā ᶜAlī*

7. Ḫa ḫaber virdi Ḥasan Ḫulḳı Rıżā etbāᶜına
   Lam luṭf it mülk içre *lā fetā illā ᶜAlī*

8. Dal dilümde Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā'nuŋ medḥi var
   Kef kerem kānı ḥaḳīḳat *lā fetā illā ᶜAlī*

9. Ẕel ẕelīl it nefsüŋi Zeyn'el-ᶜAbā'nuŋ ᶜaşḳına
   Ḳaf ḳarībdür Ḥaḳ yolında *lā fetā illā ᶜAlī*

10. Ra riyā ḳıldılar Ḫāricī'ler Muḥammed Bāḳır'a[913]

    [51b]

    Fe firāḳ idüp didi kim *lā fetā illā ᶜAlī*

11. Ze ziyāde ḳıldı göŋlüm Caᶜfer Ṣādıḳ ḥubbunı[914]
    Ġayn ġayrı dimezem men *lā fetā illā ᶜAlī*

12. Sin serḫoş eyledi çün sāġarı Kāẓım bizi
    ᶜAyn ᶜaynımda ᶜayāndur *lā fetā illā ᶜAlī*

13. Şın şāhıdur Ḥorasan Şāh ᶜAlī Mūsā Rıżā
    Ẓı ẓuhūr oldı cihānda *lā fetā illā ᶜAlī*

14. Ṣad ṣafā ehline īmān ol Muḥammed'dür Naḳī

---

[912] Vezin aksamaktadır.
[913] Vezin aksamaktadır.
[914] Vezin aksamaktadır.

Ṭı ṭarīḳat gösterem hem *lā fetā illā ᶜAlī*

15. ᶜAskerī hem dilimüŋ hem ẕikridür *lā fetā illā ᶜAlī*[915]-[916]

16. Hem Mehdī-yi ṣāḥib-zamān sırr-ı Resūl[917]
Tesbīḥüm ẕikrüm dilümde *lā fetā illā ᶜAlī*

17. Bu Ḫaṭayī ger [ḥayāt-ı] cāvidān bulsa nola
Gönlüme mihmān olupdur *lā fetā illā ᶜAlī*

160[918]

8'li hece ölçüsü

1. (Men) özüm(i) ẓulmete ṣalmazam
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī
(Ben) dīvānem nesne bilmezem
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī

2. Bunlardur ḳulavuz şeyler
Dā'imā Ḥaḳ yola işler
Hey ḳırḳlar yediler üçler
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī

3. İki şāhin bir yuvada
ᶜArşda muᶜallaḳda havāda
Ṭaġda deŋizde ovada
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī

4. İki bülbül ṭurmuş öter
Bugün açmış gevher ṣatar

[915] İlk dize eksiktir.
[916] Vezin aksamaktadır.
[917] Vezin aksamaktadır.
[918] Bu şiir *Hatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

Biŋ göŋülde mekān ṭutar
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī

5. Anlar birdür bir olupdur
Ḫalḳ içinde sürūrdur
Tecellīde nūr olupdur
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī

6. *Şāh Ḫaṭāyī*'m [bunlar] sırdur
Sırrı sır iden sürūrdur
Ay da nūrdur gün de nūrdur
Allāh bir Muḥammed ᶜAlī

161

Ḥażret-i Ḫaṭāyī'nüŋ[919]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Cān benüm cānā[n] benüm cān ile baş elümdedür
Ḥikmetu'llāh işlerinüŋ duᶜāsı dilimdedür[920]

2. Gel ṣalavāt virelüm düvāzdeh īmām ᶜaşḳına
Lā fetā illā ᶜAlī [hep] mü'minüŋ ḳalbindedür

3. Başını ṭop eyle gel gir naᶜt-ᶜAlī meydānına
Ẕülfiḳār oynar ḳınında dönenüŋ boynındadur

4. Cümleden bildiler Ḥaḳḳ'ı kim İmām Caᶜfer ḳavlincedür[921]
Şimdi benüm şāhumuŋ icāzeti elimdedür[922]

5. Ey *Ḫaṭāyī* gel delīl ol yolu ṭoġrı varalum
Yalanuŋ yüzi ḳaradur Ẕülfiḳār boynındadur

[919] Bu şiir *Hatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).
[920] Vezin aksamaktadır.
[921] Vezin aksamaktadır.
[922] Vezin aksamaktadır.

[52a]

162[923]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ol zamān kim ᶜāleme ḳıldı naẓar Perverdigār
   Nūr-ı Aḥmed'den ᶜAlī nūrı olupdur āşikār
   Virdi Cebrā'il idi[924] oldı cihāna yādigār
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

2. Oldı çün nūr-ı Muḥammed maẓhar-ı nūr-ı Ḫudā
   Murtażā'dur ᶜāleme hem muḳtedā hem müntehā
   Ben ᶜilimüŋ[925] şehriyem didi *ᶜAliyyün bābıhā*
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

3. Ey münāfıḳ ummadıŋ mı nedür penc āl-i ᶜabā[926]-[927]
   Laḥmüke laḥmī degil midür ᶜAlīyyü'l-Murtażā
   Şānına nāzil degil mi āyeti çün[928] *hel etā*
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

4. Şīr-i Ḥaḳ'dur Murtażā sırr-ı velāyetdür Resūl[929]
   Murtażāyı bilmeyüp sen Ḫāricī olmaḳ neden
   Sen ᶜAlīyi bilmedüŋ ey Taŋrı'sını bilmeden
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

5. Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā ᶜaşḳında kim oldı şehīd
   Küşte-i ᶜaşḳ-ı ilāhīdür ebed oldı saᶜīd
   Laᶜnetu'llāh Yezīd oġlu [daḫi][930] ḳavm-i Yezīd[931]

---

[923] Bu şiir *Seyyid Nizamoğlu Divanı*'nda 15 kıtadır (Yaman, 1976: 161-163).
[924] idi: nidā SND.
[925] ᶜilimüŋ: ᶜulūmuŋ SND.
[926] ummadın mı nedür penc āl-i ᶜabā: okumadın mı nedir penc-i abā SND.
[927] Vezin aksamaktadır.
[928] āyeti çün: āyet āyet SND.
[929] Resūl: Ḥasen SND.
[930] -: daḫı SND.
[931] Vezin aksamaktadır.

Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

6. Gördiler kendi ᶜAlī'dür Şāh Zeyne'l-ᶜĀbidīn
   Ḫalḳ-ı ᶜālem didiler idi imāmü'l-mü'minīn
   Sırr-ı Ḥayder'den görindi nūr-ı Rabbü'l-ᶜālemīn
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

7. Bendesi oldıŋsa cān ile Muḥammed Bāḳır'ın
   Ẓāhir[iŋ] pür-nūr olupdur maᶜmūr olup bāṭınıŋ
   Ẓāhiriŋde bāṭınıŋda Murtażā'dur ḥāżırıŋ[932]
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

8. Caᶜfer-i Ṣādıḳ'dan aldı[933] ehl-i īmān meẕhebi
   Milleti oldı Ḫalīlu'llāh Muḥammed meşrebi
   Ḥayder-i Kerrār'dur ḫalḳ-ı cihānuŋ maṭlabı
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

9. Gör yine laᶜnetler olsun ol Yezīd'ün kāfirin
   Meẕheb-i īmānına ḳā'il degildür Caᶜfer'iŋ
   Mūsi-i Kāẓım degil mi nūr-ı sırrı Ḥayder'iŋ
   Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

10. Sırr-ı sulṭān-ı velāyetdür ᶜAlī Mūsā Rıżā
    Dīde-i īmānına[934] ḫāk-pāy-i tūtiyā[935]
    Şāh-ı sālār-ı ᶜAcem nūr-ı ᶜAliyyü'l-Murtażā
    Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

11. Sırr-ı nūrı pāk-i Aḥmed'dür Muḥammed'dür Taḳī
    Gel muḥib ol āl [ü] evlāda şaḳī olma[936] şaḳī
    Ḥubb-ı Ḥayder'dür ᶜibādāt-ı Ḫudā'nuŋ revnaḳı

---

[932] ḫāẓırın: zāhirīn SND.
[933] aldı: oldı SND.
[934] īmānına: īmāniyāna SND.
[935] Vezin aksamaktadır.
[936] olma: -ender- SND.

Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

12. Āl ü evlādı ᶜadūsudur şaḳī ender şaḳī
Ẕāt-ı aḥmerdür[937] maḥabbet eylemek ey mutteḳī
Murtażā'nuŋ neslidür ᶜAlī vü bā-Naḳī[938]
Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

13. ᶜAskerī ism-i Ḥasan ibn-i ᶜAlī'dür sevdigim
Āl-i (ibn-i) peyġamber velī ibn-i velīdür sevdigim
Mehdi-i ṣāḥib-zamān ol reh-nümādur sevdigim
Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

14. Gören *Seyyid Seyfu'llāḥ*'ı[939]
Ḫoş olmaḳ ister vallāhi
Her rūz u şeb ẕikru'llāhı
Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār

[52b]

163

Pīr Sulṭān'uŋ

11'li hece ölçüsü

1. Elīfdür ṭoksan biŋ kelāmuŋ başı
Var şükr Ḥaḳḳ'a eyle bāyı neylersin[940]

2. Vücūduŋ şehrini virme ġayrıya
Ḫāṭr yıḳup göç eyleme sā'ireye
Var bir ᶜamel ḳazan Ḥaḳḳ'a yaraya
Ḥaḳḳ'a yaramıyan ṣuyı neylersin

[937] aḥmerdür: uḥrādur
[938] Vezin aksamaktadır.
[939] Bu kıtada vezin aksamaktadır.
[940] Bu kıtada iki mısra eksiktir.

3. İblīs benlik ile dergāhdan azdı
   ᶜĀşıḳ maᶜşūkın[ı] aradı gezdi
   İki cihān faḫri bir engür ezdi
   Faḳr ile faḫr oldu balı neylersin

4. Ṣordılar ki Baġdād şehr[i] ḳandedür
   Bildiler ki āmed gevher andadur
   Gör[d]iler (kim) ᶜayne'l-yaḳīn Ḥaḳ cemᶜdedür
   Cemᶜiyyet olmayan kūyı neylersin

5. *Pīr Sulṭān*'um oḳuyuban yazarın
   Türāb oldum ayaḳlarda tozarın
   Er elinden içdüm ser-mest gezerin
   Er elinden içilmeyen meyi neylersin

164

11'li hece ölçüsü

1. Daḫı ins [ile] cins yaradılmadan
   Ādem ata dirler pīri gördiŋ mi
   Niyyet idüp namāzına ṭurmadan
   Üzerine inen nūrı gördiŋ mi

2. Çaġıralım ṣanḳi bunuŋ velīye
   Kimdür bunda ṣoru ṣoran uluya
   Ḥaḳḳuŋ emriyle Ḥażret-i ᶜAlī'ye
   İki melek dīvān ṭurur gördiŋ mi

3. Kitāb açdum elīf düşdi içine
   Dost yüzini görsem ḳalbüm açıla
   Altıncı ḳapudan girdüm içine
   Yedinci ḳapudan girdüm gördiŋ mi

4. Erenler ḳā'imdür birdür ḳuşaġı

Ortası türābdur birdür döşegi
Yedi ḳat göklerden birdür aşaġı
Maḳarı[n]da ḳırḳlar durur gördiŋ mi

5. *Pīr Sulṭān*'um oḳuyuban yazarsın
Yüz biŋ yıllıḳ yoldu(la)r Ḥaḳḳ'uŋ dīzārısın[941]
Tellālı ḳıġrışan şārı gördiŋ mi[942]

[53a]

165

Ḫaṭāyī[943]

11'li hece ölçüsü

1. Muḥammed bir gice evde oturdı
Dört melek aŋa āyet getürdi
Selmān cānibinden bir oġlan geldi
Ne ḫoşça ᶜizzetlü selām getürdi

2. Ol oġlanuŋ kim idügin bilseŋüz
Ol ᶜizzetlü selām[ını] alsaŋuz
Özüŋüz[de] benlik vardur görseŋüz
Muḥammed oġlana irādet getürdi

3. Muḥammed eydür gelen ol(an) ᶜAlī'dür
İnsde cinsde meleklerden uludur
Aŋa ᶜizzet itmek ᶜārif(ler) yoludur
İşitdi Cebrā'īl özün[i] yerdi

4. ᶜAlī aŋa doġdı dost didi[944]

[941] Vezin aksamaktadır.
[942] Bir dize kesiktir.
[943] Bu şiir *Hatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).
[944] Vezin aksamaktadır.

Muḥammed yüzini gördi dost didi
Melekler andan nişānı istedi
Zühre yıldızuŋ eline getürdi

5. Ol oġlanuŋ ᶜAlī_idügin bildiler
Ol ᶜizzetlü selām[ını] aldılar
Hep melekler aŋa dara ṭurdılar
Cebrā'īl cennetden (bir) elma getürdi

6. Elma(ı) getürdi tercemāna ṣundı
Şāh anı eliyle dört pāre ḳıldı
Birini Muḥammed nūş itti …[945]
Üçini melekler Ḥaḳḳ'a yetürdi

6. Ulu maḥşer oldı dīvān ḳurıldı
Şāh-ı velāyet[e] anda verildi
Biri Ḳamber biri Ẕülfiḳār oldı
Fāṭıma Düldül' [ü] anda getürdi

7. *Şāh Ḫaṭāyī* Ḥaḳḳ'ı ḥāżır görenler
Arayup ḳalbinde gevher bulanlar
ᶜİrfān ṣoḥbetine ṭālib olanlar
Anlar da özini Ḥaḳḳ'a yetürdi

166

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Yaḳın bilgil Ḫudā'īdür Ḫaṭāyī
Muḥammed Muṣṭafā'īdür Ḫaṭāyī
Ṣāfī nesli cedd-i Ḥaydār oġulı[946]
Aliyyü'l-Murtażā'īdür Ḫaṭāyī[947]

[945] Fotoğrafta çıkmadığı için okunamamıştır.
[946] Vezin aksamaktadır.
[947] Bu şiir *Hatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

2. Ḥasan ᶜaşḳına meydāna giri[p]dür
   Ḥüseyn-i Kerbelā'īdür Ḫaṭāyī
   İmām Zeyne'l-ᶜAbā Bāḳır u Caᶜfer
   Mūsā(-yı) Kāẓım Rıżā'īdür Ḫaṭāyī[948]

3. Muḥammed Taḳī'dür ᶜAlī Naḳī'dür Ḥasanü'l-ᶜAskerī'dür[949]
   Muḥammed Mehdī-i ṣāḥib-zamān öŋinde gedādur Ḫaṭāyī[950]
   Beni Şāh İsmāᶜīl oḳudırlar[951]
   Ḫaṭāyī'yem Ḫaṭāyī[952]

[53b]

167

Pīr Sulṭān'uŋ

11'li hece ölçüsü

1. Yine āteşlere düşdüm firāḳdan
   Ṣūret-i ḥālimüz yā neye ḳaldı
   Pārem pārem oldı ṭutdı yürekden
   Mevlā'm inṣāf vire yā neye ḳıldı

2. Mürşīdüme bildüreyüm özümi
   Ne imiş bileyüm ḳara yazumı
   Ölmeden öldürem yavrı ḳuzumı
   Sürümden ayrıldum iline meziyyet

3. Ben altunam virem hep ḫāṣ gümüşin
   Sünbülem reyḥānam ḳarġı ḳamışam
   Firdevs-i aᶜlāda uçmaḳ yemişem

[948] Vezin aksamaktadır.
[949] Vezin aksamaktadır.
[950] Vezin aksamaktadır.
[951] Vezin aksamaktadır.
[952] Vezin aksamaktadır.

Çıḳup dillerine eliŋe meziyyet[953]

4. Şu ḫalḳ-ı ᶜāleme olmışam seyrān
   Yüzdürdüŋ postumı eyledüŋ ᶜüryān
   Sen kebāb istersin ben oldum büryān
   Mecālim ḳalmadı iline meziyyet

5. *Pīr Sulṭān*'um eydür Muḥammed ᶜAlī gelecek[954]
   Ol elden içdigüm ṭolıdur ancaḳ
   Ol serḫoş güli aŋla bī-meziyyet
   Hū

168

Pīr Sulṭān'uŋ

16'li hece ölçüsü

1. Adımız ᶜāşıḳ yazıldı ezelī Ḳālū-belādan
   Maḥabbet ḳoḫusu geldi şāhum Muḥammed ᶜAlī'den

2. Ḳurbān cānımuz başımuz Ḥaḳḳ'a döndirdük yüzimüz
   Dilimüz erkānımuz pīrüm Ḥacı Bektāş Velī'den

3. Yoḳ yire emek çekmezüz ᶜummāna irdük aḳmazuz
   Kimseye eksük baḳmazuz ṣoḥbet alduḳ uludan

4. Evliyā etegini ṭutduk erenler yoluna gitdük
   Fānī dünyāyı terk itdük geçdük ezelki belīden

5. Ne demde sen ḥāline baḳ ṭoġrı gelenüŋ yüzi aḳ
   ᶜİzzeti maḥabbeti yoḳ yā ne farḳuŋ var ölüden

[953]Vezin aksamaktadır.
[954] Vezin aksamaktadır.

6. Çün bilürsin dünyā fānī ġāfil aldar seni[955]
   ᶜĀrifseŋ özün tanı deliden ṣabr aṣlīden[956]

7. Defterde yüz yuyulmazuz bahāyimden ṣayılmazuz
   Dedem eydür ayılmayuz dostuŋ ṣunduġı dolıdan
   Hū

[54a]

169

Pīr Sulṭān'uŋ

11'li hece ölçüsü

1. Gele zāhid gele ulaşma bize
   Ḥaḳḳ'uŋ yaratdığı ḳul saŋa neyler
   Arıdursaŋ var sen özüŋi arıd
   Sendeki küfr bendeki īmān neyler

2. Zāhid sen bu yola benüm mi dirsin
   Erenler sırrına erem mi dirsin
   Mescid ḥaḳ meyḫāne ḥarām mı dirsin
   Ḥaḳ olan mescide meyḫāne neyler

3. Zāhid sen bu yola diken ekersin
   Eküben ḥayli zaḥmet[ler] çekersin
   Yüküm vardur deyü ḳorḳu çekersin
   Yavuz baba çerçi yüksin kervān neyler[957]

4. Sekiz dirler şu uçmaġuŋ ḳapusı
   Ḥaḳḳ'uŋ dergāhın açılur hepisi
   Ḳorḳusın çekdigin ṣırāṭ köprisi

[955] Vezin aksamaktadır.
[956] Vezin aksamaktadır.
[957] Vezin aksamaktadır.

Ḥaḳḳa ṭoġrı varan ḳullara neyler

5. *Pīr Sulṭān*'um eydür er ḥaḳsın er ḥaḳ
   Münkir ḳullaruŋdan ıraḳsın ıraḳ
   Ḳurduŋ işi nā-merd(in) yapısın yemek
   Ḥaḳ içün adanan ḳurbāna neyler
   Hū

170

Pīr Sulṭān'uŋ

11'li hece ölçüsü

1. On sekiz biŋ ʿālem yaradılmadan
   Ol var idi vara uġradum geldüm
   On sekiz biŋ ʿālem hem virilmeden
   Ḳandīldeki nūra uġradum geldüm

2. Geçdüm geçenden gelenden geçmedüm
   Ḥaḳ bilür kim eri erden seçmedüm
   Gördügüm perdeyi örtdüm açmadum
   …[958] uġradum geldüm

3. Pīrüm himmet itdi ben de açıldum
   Ḥaḳ şükür bāṭıl işlerden seçildüm
   Zekeryā peyġamber ile (bile) biçildüm
   Ḳavaḳdaki zāra uġradum geldüm

4. Mūsā ile ḥācetde Ṭūr'da idim
   Manṣūr ile Baġdād'da dārda idim
   Bülbül ile gülşende zārda idim
   İbrāhīm'le nāra uġradum geldüm

5. *Pīr Sulṭān*'um (eydür) müderrisler ḳaḍılar

---

[958] Bu kısım okunamamıştır.

Kitāblaruŋ orta yire ḳodılar
Sen bu ᶜilmi ḳande bulduŋ didiler
Evvelā Seyyid'e uġradum geldüm
Hū

[54b]

171
Pīr Sulṭān Ḥażretleriʾnüŋ
11'li hece ölçüsü

1. Erenler yanında bu ne daᶜvādur
   Benden saŋa emānet degme göŋle
   Mü'minlerüŋ ḳalbi Ḥaḳḳ'uŋ evidür
   Benden saŋa emānet degme göŋle

2. Ḥaḳ ile ḥaḳ olup oturamazsın
   (Bir) göŋül ele alup getüremezsin
   Göŋül bir sırçadur bitüremezsin
   Benden saŋa emānet degme göŋle

3. Yönice gitmeyüp yoldan azarsın
   Ḥaḳḳ'uŋ yapdıġı_evi niçün bozarsın
   Kendüŋ düşmek içün ḳuyu ḳazarsın
   Benden saŋa emānet degme göŋle

4. Bu yalan dünyānuŋ ṣoŋu hiç imiş
   Aḥşam ḳonanlara ṣabāḥ güç imiş
   Ḥaḳḳ'uŋ naẓarında ulu ṣuç imiş
   Benden saŋa emānet degme göŋle

5. Ḳul olan ḳullar tīz olur āzād
   Eliŋ irişdigi yire dek uzad
   ᶜ*Abdāl Pīr Sulṭān*'uŋ nefesin gözed

Benden saŋa emānet degme göŋle

[55a]

172

Muḫyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[959]

8'li hece ölçüsü

1. Diŋleyüŋ imdi didüm[960]
   Delīl ü burhāndur ᶜAlī
   Gel eşigine yüzi süri[961]
   Ḳıble-i īmāndur ᶜAlī

2. Pervāne_olup yanar [i]seŋ
   Gel şuᶜleye çonar [i]seŋ
   Müşkilini ṭutar [i]seŋ
   Mürşīd ü rehberdür ᶜAlī

3. Farża olur ᶜahde vefā
   Bulasın ṣıdḳ ile vefā[962]
   Yetişe ḫasteye şifā
   Der[d]lere dermāndur ᶜAlī

4. ᶜAlī sırrı ᶜayān olmaz
   Vaṣfı dilde beyān olmaz
   Al gevherden ziyān olmaz
   Defter-i dīvāndur ᶜAlī

5. Elā gözler şemᶜi olmuş
   Gel sürelüm demi olmuş
   Duman kendi kimi olmuş

[959] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 13 kıtadır (Durbilmez, 1998: 391-393).
[960] Diŋleyüŋ imdi didüm: Diŋleŋ imdi ne diyeyim MAD.
[961] Vezin aksamaktadır.
[962] vefā: ṣafā MAD.

Kerāmet ᶜummāndur ᶜAlī

6. Vücūdum şehrinde bulam
   Birligine bilsem dimem[963]
   Temām on sekiz biŋ ᶜālem
   Bu şehre sulṭāndur ᶜAlī

7. Ḥaḳīḳatdür maᶜrifetdür
   Ṭarīḳatdür şerīᶜatdür
   Nübüvvetdür velāyetdür
   Külliyen yeḳsāndur ᶜAlī

8. Gel geçelüm ḳīl ü ḳāli[964]
   Gözedelüm ṭoġrı yolı
   Muḥammed Muṣṭafā ᶜAlī
   Ṭutar iseŋ dīndür ᶜAlī

9. Ḥasen ḫulḳı göŋlüm aldı
   Ḥüseyin cism ü[965] cān oldı
   Bize Ḥaḳ'dan nidā geldi
   Ḫālıḳu'r-Raḥmān'dur ᶜAlī

10. ᶜĀbidīn Bāḳır u Ṣādıḳ
    Öŋinde başı ḳoyduḳ
    Mūsā Rıżā'ya Ḥaḳ didük
    Göŋülde mihmāndur ᶜAlī

11. Taḳī Naḳī İmām ᶜAskerī[966]
    Muḥammed Mehdī dīn eri
    Yār Düldül Ḳanber'ī[967]

[963] bilsem dimem: varlıġın bilem MAD.
[964] ḳīl ü ḳāli: ḳāl ü ḳīli MAD.
[965] Ḥüseyin cism ü: Ḥüseyn cismimde cān MAD.
[966] Vezin aksamaktadır.
[967] Vezin aksamaktadır.

Tercemāndur ᶜAlī[968]

12. Şu ben ne diyeyüm size
Çün bu ḫaber degdi bize
Şāh-ı velāyetdür Ḫudā
Key sırrı pinhāndur ᶜAlī

13. *Muḥyiddīn*'üŋ cism ü cānı
Muḥammed'dür ᶜAlī kānı
Ṭoġar[969] seyr ider cihānı
Ol genc-i nihāndur ᶜAlī

173

Defᶜa Muḥyiddīn[970]

8'li hece ölçüsü

1. [Ey][971] ḫᵛāce diyeyüm saŋa
Dört kitābdan ne bilürsin
Şerīᶜatden ṭarīḳatden
Maᶜrifetden ne bilürsin

2. Şerīᶜatüŋ şarṭı nedür
Ṭarīḳatüŋ terki nedür
Maᶜrifetüŋ farḳı nedür
Ḥaḳīḳatden ne bilürsin

3. Ḥaḳīḳat *küntü turāb*dur[972]
Maᶜrifet mābiyet ābdur
Ṭarīḳat bir yanar otdur

---

968 Vezin aksamaktadır.
969 Ṭoġar: Ṭoġrı MAD.
970 Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 411).
971 -: Ey MAD.
972 Nebe Suresi 40. ayetten kısmi iktibastır. " إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَاباً قَرِيباً يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَاباً" (Kuşkusuz biz insanın önceden yapıp ettiklerini karşısında göreceği ve inkârcının, "Keşke toprak olsaydım!" diyerek dövüneceği gün gerçekleşecek olan yakın bir azaba karşı sizi uyardık.) URL-46 (2023).

Şerīᶜatden ne bilürsin

4. Şerīᶜat şarṭı *Ḳur'ān*'dur
   Anı bilen ehl-i ᶜirfāndur
   İstivā ᶜarş-ı Raḥmān'dur
   Ḫāl ü ḫaṭṭan ne bilürsin

5. Çün oḳuduŋ [yazduŋ][973] bildüŋ
   Dost varlıġın sende[974] bulduŋ
   Ḳaçan kendüzüŋe geldüŋ
   Sen ebcedden ne bilürsin

6. Ḥaḳ'dan nidā ṣadā gelür
   İrişdirelüm bilür[975]-[976]
   Ḥaşır neşir nice olur
   Ḳıyāmet[den] ne bilürsin

7. Ḥaḳ'dur bu işüŋ üstādı
   Varlıġın ādemde ḳodı
   Ṭamu niçün oldı yedi
   Sekiz yapdı[977] ne bilürsin

8. Diŋler iseŋ ḥikāyetden
   Aŋlar iseŋ beşāretden
   Maᶜlūm eyle işāretden
   Külliyātdan ne bilürsin

9. *Muḥyiddīn* şerḥin beyānı
   Farḳ idesin ziyānı[978]-[979]

---

[973] -: yazduŋ MAD.
[974] sende: ḳande MAD.
[975] İrişdirelüm bilür: Kim işidür kim bilür MAD.
[976] Vezin aksamaktadır.
[977] yapdı: bābdan MAD.
[978] idesin: ider sūd u MAD.
[979] Vezin aksamaktadır.

Var mıdur ᶜaşḳuŋ pāyānı
Nihāyetden ne bilürsin

[55b]

174

Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[980]

8'li hece ölçüsü

1. Şükür ḥāl oldı müşkilim[981]
   Dört ḳapudan elim vardur
   Şerīᶜatden ṭarīḳatden
   Maᶜrifetden bilim vardur

2. Şerīᶜat şarṭını bildüm
   Ṭarīḳat terkine geldüm
   Maᶜrifetden delīl aldum
   Ḥaḳīḳatden yolum vardur

3. Ḥaḳīḳat Ḥaḳḳ'ı bilendür
   Maᶜrifet ṭālib olandur
   Ṭarīḳat geçüp gelendür
   Şeriᶜatden ḥālim vardur

4. Aṣlımuz dört nesnedendür[982]
   Od yel ṭopraḳ [ve] ṣudan[983]
   Ḥaḳ'dur söyleyüp söyleden
   Dil içinde dilüm vardur

5. Yaz (u) ḳış bahāristān benem

[980] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 433-434).
[981] ḥāl oldı müşkilim: müşkilim ḥāl oldı MAD.
[982] dört nesnedendür: hem dört nesneden MAD.
[983] Vezin aksamaktadır.

[Hem][984] bāġ ile bostān benem
Ey ḫᵛāce gülistān benem
Hezār ṣolmaz gülüm vardur

6. Pes gülistānda gül biter
Ḳoḳusı ᶜālemi ṭutar
Çıḳar güle ḳarşu öter
Ḳafesde bülbülüm vardur

7. *Muḥyiddīn* dervīş yolınca
Ḳuş öter dillü dilince
Her ᶜāşıḳ(uŋ) kendü ḥālince
Benüm de menzi[lü]m vardur

175

İlāhī[985]

8'li hece ölçüsü

1. Elif Allāh[dur, lām ᶜAlī][986]
Mim Muḥammed'dür ey ḫᵛāce
Bunı böyle bilen [velī][987]
Gerçek ümmetdür ey ḫᵛāce

2. Ḫᵛācelik oldı saŋa eylemek[988]
Benlik menzilinde ḳalmaḳ
Her kişi aṣlını bilmek[989]
Hem farż hem sünnetdür (ey) ḫᵛāce

3. Biz yoḳdan var olduġımuz

[984] -: Hem MAD.
[985] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 362-363).
[986] -: -dur, lām ᶜAlī MAD.
[987] -: velī MAD.
[988] eylemek: almak MAD.
[989] bilmek: bulmak MAD.

Şekl-i insān geldigimüz
Allāh bir bildigimüz
Biŋ biŋ sünnetdür[990] ey ḫᵛāce

4. ᶜĀşıḳ olan yırṭar yaḳa
Ṣıdḳ ile ṣıġınur Ḥaḳḳ'a
Maᶜşūḳ dīzār-ı ᶜāşıḳa
Hemān cennetdür ey ḫᵛāce

5. Nola her kimi sevsek kimi
Ṭoġrı yürür kimi eksük [991]

6. Bu ḥaḳīḳāti kim göre
Bu maᶜrifete kim ere
Bu ṭarīḳate kim gire
Bir yanar oddur ey ḫᵛāce

7. Bir şāh[a] bende olmayan
Ölmezden öŋdin ölmiyen
Men ᶜaref sırrın bilmeyen
Bu yolda mātdur ey ḫᵛāce

8. Atar iken küfrin oḳın
Īmānuŋ ururşun ṣaḳın
Tevḥīde gelmezsin yaḳın
Sözüŋ ᶜināddur ey ḫᵛāce

9. *Muḥyiddīn* söylemez yalan
Gelsün beri ögüt alan
Göŋlünde bendeligi[992] bulan[993]

[990] sünnetdür: minnetdür MAD.
[991] İki dize eksiktir.
[992] bendeligi: bendigi MAD.
[993] Vezin aksamaktadır.

Maṭlūbdan …[994] ey ḫ^{v}āce

[56a]

176

Muḥyiddīn[995]

15'li hece ölçüsü

1. Ol Muḥammed Muṣṭafā *Men ᶜaref* dur ki ḳıblegāhum benüm[996]
   ᶜAlī göŋlüm çerāġı Ḥasan Ḫulḳı Rıżā *Men ᶜaref* dur ol pādişāhum benüm[997]

2. Kerbelāda[998] şehīd olan cānlar cānı[999]
   Ḥüseyin göŋlüm evinde gizlü penāhum benüm

3. İmām Zeyne'l-ᶜĀbidīn *Men ᶜaref* dür aḳıdan gözüm yaşın[1000]
   Mīm[1001] Muḥammed Bāḳır oldı derd ile āhum benüm

4. Caᶜfer-i Ṣādıḳ *Men ᶜaref* dan içdüm şarāb-ı mā-yı ṭahūr[1002]
   Mūsā-i Kāẓım ᶜAlīdür nigārum şāhum benüm

5. Hem Naḳī Taḳī *Men ᶜaref* nüŋ[1003] miskīnim
   Ḥasanü'l-ᶜAskerī *Men ᶜaref* den açıldı sebākum benüm[1004]

6. Yā Muḥammed (Muḥammed) Mehdī-yi ṣāḥib (*Ḳur'ān)* zamān senden necāt
   Gölgeŋi üstümden ayırma ẓıll-ı penāhum benüm[1005]

---

994 Bu kısım okunamamıştır.
995 Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 311).
996 Vezin aksamaktadır.
997 Vezin aksamaktadır.
998 Kerbelā'da: Kerbelā deştinde sen MAD.
999 Vezin aksamaktadır.
1000 Vezin aksamaktadır.
1001 Mīm: Kavlim MAD.
1002 Vezin aksamaktadır
1003 Hem Naḳī Taḳī'nüŋ: Muhammed Taḳī ᶜAlī Naḳī'nüŋ hem MAD.
1004 Vezin aksamaktadır.
1005 Vezin aksamaktadır.

7. Ḫadīce Fāṭma Düldül Ẕülfiḳār[1006]
   Ḳanber ᶜAlī bu ḥaḳīḳat maᶜdeninüŋ kānı kemter āhum benüm[1007]

8. *Muḥyiddīn*'em ben düvāzdeh imāma ṣundum elim
   Ol erenlere maᶜlūmdur ḳamu günāhum benüm

177

Diger[1008]

11'li hece ölçüsü

1. Aceb dostdan bize naẓar ola mı
   Dost ile aṣıllu pazar ola mı

2. Gönül evlerine ḥükmüŋ yüriden
   Gönülden gönüle gezer ola mı

3. Ne ḳılsaŋ günāh maᶜlūmdur [aŋa][1009]
   Görüp ᶜaybımuz[ı] yazar ola mı

4. Eksiklü ḳul olan bilür günāhın
   Gönülde ṣuçını sezer ola mı

5. Ḫayāle düşüp [nefse][1010] uymaḳ olmaz
   Nefs(in)e uyan yoldan azar ola mı

6. Erenler sözini pişüri söyler
   Erin nuṭḳın cāndan sezer ola mı

7. *Muḥyiddīn* fāriġ ol sözi uzatma
   Söyledikçe bu söz uzar ola mı

[1006] Vezin aksamaktadır.
[1007] Vezin aksamaktadır.
[1008] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 8 beyittir (Durbilmez, 1998: 278-279).
[1009] -: aŋa MAD.
[1010] -: nefse MAD.

Yoḫsa cāhil Ḥaḳ'dan bīzār ola mı

[56b]

178[1011]

11'li hece ölçüsü

1. Taŋrı birdür degildür zinḥār iki
   Peyġamber Ḥaḳ'dur Ḥaḳ bilürsin Ḥaḳḳ'ı

2. [Muḥammed][1012] Muṣṭafā'dur āb-ı kevs̱er
   ᶜAliyyü'l-Murtażā'dur ehl-i sāḳī

3. Şāhdan ẓuhūr oldı iki şeh-zāde
   Birine faḫr oldı zehir ᶜarāḳı

4. Şāh Ḥasan Şāh Ḥüseyn Zeyne'l-ᶜĀbidīn
   Muḥammed Bāḳır[ı] evlād-ı pāḳi

5. Caᶜfer-i Ṣādıḳ hem Mūsā-yı Kāẓım
   ᶜAlī Mūsā Rıżā[1013] Muḥammed Taḳī

6. Erenler serveri imām ᶜAlī Naḳī
   Ḥasanü'l-ᶜAskerī Muḥammed Mehdī

7. Düldül [ü] Ḳanber [ü] seyf-i Ẕülfiḳār
   Ḫadīce Fāṭıma Zehretü'l-pāki

8. Ger muḥib iseŋ on iki imāma
   Ḫavāric'e tīġ u teberi ṭoḳı

[1011] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 13 beyittir (Durbilmez, 1998: 277-278).
[1012] -: Muḥammed MAD.
[1013] Rıżā: er-Rıżā MAD.

9. Ẓālimüŋ ẓulm idüp ḥaḳḳı başdıġı
   Yandur[dı] baġrumı derd-i firāḳı

10. Bilmedi ᶜilmini nedür Aḥmed'üŋ
    Bu muᶜammāyı aŋlamadı fāḳı

11. ᶜİlm o durur ᶜālim-i bī-münevver
    Gözin aç baḳ ey Ḥaḳ müştāḳı

12. Gel berü insānsan dīve uyma
    İnsān dilince insān ᶜilmin[1014] oḳı

13. Yüri fażl-ı Ḥaḳ'san *Muḥyiddīn Abdāl*
    Ger bildüŋ ise heft ẕātı[1015]

179[1016]

11'li hece ölçüsü

1. Kim ki yetmiş ikiden aldı ḫaber
   Yetmiş iki ḥūrī[yi] anlar öper

2. Muṣṭafā şefḳat[1017] ḳılur hem anlara
   Budur ümmet deyü er ḳaydın yapar

3. Cennet-i ᶜAdn olur anların yeri
   Çalap anlar içün uçmaḳ yapar

4. Nice girer Ḥaḳḳ'uŋ uçmaġına [hem][1018]
   Ol kim nefsine uyup yoldan[1019] ṣapar

[1014] ᶜilmin: dilin MAD.
[1015] Vezin aksamaktadır.
[1016] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 324-325).
[1017] şefḳat: şefā'at MAD.
[1018] -: hem MAD.
[1019] nefsine uyup yoldan: nefse uyup yolından MAD.

5. Düşmüş dünyā ardına ha segirdür
   Zāhid Mevlā'sın ḳoyup māla ṭapar

6. Söyleseŋ Ḥaḳ sözini ṭutmaḳ[1020] ḳulaḳ
   Ḥaḳ'dan yüzin çevirür (bir) gözin ḳapar

7. Özin bilmez kendi ser-gerdān gezer
   Ḫalḳ[ı] irşād eyleyüp minber teper

8. İrşādında ḫoş münezzeh geçinür
   Tenhāsında gevher-bār gibi ḳopar

9. Mü'min münkirüŋ ṭa[c]nından egilmez[1021]
   Sīnesin tīġine ṭutupdur siper

10. *Muḥyiddīn* ben bugün münkiri gördüm[1022]
    Şīrīn açmış ḫayır ḳapusın yapar[1023]
    Mü'minlere ṭa[c]n oḳın seper

[57a]

180

Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[1024]

Düzensiz

1. Ben dilberüŋ yüzinde he[f]t[1025] āyet buldum uş
   Şerbet-i dehān sözinde āb-ı ḥayāt buldum uş

2. Elif Allāh be beḳāyı te te[c]ālī selsebīl[1026]

[1020] ṭutmaḳ: ṭutmaz MAD.
[1021] Mü'min münkirüŋ ṭa[c]nından eġilmez: Münkirüŋ ṭa[c]nından ü'min eġilmez MAD.
[1022] ben bugün münkiri gördüm: münkiri gördüm güler MAD.
[1023] ḫayır ḳapusın yapar: ḫaber ḳapusın ḳapar MAD.
[1024] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 340-341).
[1025] he[f]t: yedi MAD.
[1026] selsebīl: se senāyi MAD.

Cim celāl ile cemāl ha nihāyet buldum uş

3. Ḫı ḫayālinden göŋül dal dellāl olur gezer
   Ẕel ẕülālinden beri vaṣl-ı rāḥat buldum uş

4. Re raḥmetünden yarlıġadı[1027] Ḥaḳ beni
   Ze ziyān görmeden sin seyāḥat buldum uş

5. Ṣad saᶜādet emīndür
   Ḍad ṣıfāt ile bir nūr ṭı taḥiyyāt[1028] buldum uş

6. Ẓı zindān çekerüm ᶜayın ᶜaynum ġamından
   Ġayın ġayrı buldum fe fehm-i minnet buldum uş

7. Ḳāf Ḳur'ān'dur söylenür cümle dilde
   Geldüm ben de söyledüm kef kifāyet buldum uş

8. Lam laᶜlüŋ şarābı mim Muḥammed Muṣṭafā
   Nun nübüvvet gösterür vav vaḥdet buldum uş

9. He heyyūlām ḳalmadı lāmelif lā dimezem
   Ye yurdum elim yüzüm bunca sāᶜat buldum uş

10. *Muḥyiddīn* Ḥaḳ baŋa söyle didi söyledüm
    Sözden açıldı bāb-ı keşf beyān olur

181

Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[1029]

11'li hece ölçüsü

1. Yüzüŋ gördüm didüm elḥamdü'lillāḥ

[1027] yarlıgadı: yarlıġa MAD.
[1028] taḥiyyāt: tabī'at MAD.
[1029] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 306-307).

Ẓuhūr oldı yine zülf-i siyāhum

2. Cemālin göricek [ben][1030] secde ḳıldum
   Cemālin baŋa iẓhār ḳıldı şāhum

3. Baŋa yüz gösterür ol şems-i münīr
   Şükür senüŋ birligine Allāh'um

4. Sözi ḳuds-i rūḥumdur yüzi ḳıblem
   Ḳaşlaruŋ [miḥrābı][1031] secdegāhum[1032]

5. Şol ḳara zülüfd[ür] boynum kemendi
   Yūsuf benem zindāndur cāhum

6. Ḥaḳḳ'a [minnet][1033] firḳat vuṣlat[a] irdi
   Ṣıḥḥat buldı ġamdan derd ile āhum

7. Ḫalḳa fāş itmezem mihrini yāriŋ
   Ki göŋlüm anda[1034] mihr ü penāhum

8. Günāhum çok tevbe estāġfiru'llāh
   Belī eksükliyem[1035] çoḳdur günāhum

9. [Ne kim söz söylerem][1036] bunca ᶜöẕr ile
   Allāh'ı[1037] ḳabūl ḳıla cedd ü ervāḥum

10. *Muḥyiddīn ᶜAbdāl*'um ḥükmine bende
    Ben anuŋ ḳuluyam ol pādişāhum

[1030] :- ben MAD.
[1031] Ḳaşlaruŋ - : Ḳaşlarınuŋ miḥrābı MAD.
[1032] Vezin aksamaktadır
[1033] -: minnet MAD.
[1034] anda: evinde MAD.
[1035] eksükliyem: eksükligim MAD.
[1036] -: Ne kim söz söylerem MAD.
[1037] Allāh'ı: İlāhī MAD.

[57b]

182

Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[1038]

11'li hece ölçüsü

1. Yer ü gögi ḳapladum [tutdum][1039] düni
   Ṣabāḥ oldu ki ṭoġdu ᶜaynum güni

2. Öldürdim ol nefsüŋ şeyṭānını
   Vaḳit oldı ḳalmadı küfrüŋ kīni

3. Uyandum uyḫudan el yüze sildüm
   [Yüzümde oḳudum ᶜilm-i ledüni][1040]

4. Ḥaḳ'dan ḫiṭāb geldi [de][1041] lebbeyk didüm
   Çün ḳulaġuma ṭoḳundı dost[uŋ] üni

5. Kāf [u] nūndan ẓāhir oldı *küntü kenz*
   ᶜAyān oldı gördüm genc-i nihānı

6. *Kün* didi (didi) bir kerre ṭurdı muᶜallaḳ
   Kendi nūrından ḫalḳ itdi insānı

7. Ol kişi kim cānı[1042] buldı[1043]
   Neylesün cihānı kevn ü mekānı

8. Medrese ṣāḥib[1044] mütfī müderris[1045]
   Anlar oḳumadılar bu dīvānı

[1038] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 16 beyittir (Durbilmez, 1998: 293-295).
[1039] -: tutdum MAD.
[1040] -: Yüzümde oḳudum ᶜilm-i ledüni MAD.
[1041] -: de MAD.
[1042] cānı: cān u cānānı MAD.
[1043] Vezin aksamaktadır.
[1044] ṣāḥib: ḥācı MAD.
[1045] Vezin aksamaktadır.

9. Maᶜrifetsiz ādem ḥayvāna beŋzer
   Ne bilsün kim nedür bu söz yā maᶜnāyı

10. [Bu][1046] çarḫ degirmendür döner düni gün
    Ādem dānesidür ögütür unı

11. Yār ḥasretinden aḳar kā'inātuŋ
    Revān olur gözyaşı döker ḳanı

12. Gelen geçer ḳonan göçer ḳalur yoḳ
    Bāḳī degildür fānī dünyā fānī

13. Çoḳ mürseller geldi dīn(i) bünyād itdi
    Kimi ᶜĪsā'yīdür[1047] kimi Mūsā'yī[1048] hele

14. Cümlesinüŋ Ḥaḳḳ'adur yüzi[1049]-[1050]

15. Her biri bir ṭon giyer şöhret ile
    Pes bize naṣīb oldu faḫr ṭonı

16. [Bu][1051] yolda birlige yetilmez imiş
    Ara yirden çıḳmayınca senü beni

17. Naẓm ile söyledi *Muḥyiddīn ᶜAbdāl*
    Bu resme ẕikr itdi devr-i zamānı

[1046] -: Bu MAD.
[1047] ᶜĪsāyīdür: ᶜĪsā dīni MAD.
[1048] Mūsāyī: Mūsā dīni MAD.
[1049] Bu beytin birinci mısra'ı eserde yazılmamıştır.
[1050] Vezin aksamaktadır
[1051] -: Bu MAD.

183

11'li hece ölçüsü[1052]

1. Ḳatreden deryā-yı ᶜummānı buldum
   İrişdüm menzile pāyānı buldum

2. Zihī menzil zihī bu dem içinde
   Ne ḳutlu sāᶜat ol devrānı buldum

3. ᶜAşḳ ile cān pazarın seyr iderken
   Nāgāh[1053] düş oldum cānānı buldum

4. Cān irdi vuṣlata refᶜ oldı firḳat
   Yaᶜḳūb[um] Yūsuf-ı Kenᶜān'ı buldum

5. Vücūdum şehrine[1054] çıḳdum bī-gümān
   Ben anda Mūsā-yı ᶜİmrān'ı buldum

6. Zebūr Tevrāt u İncīl ḥaḳḳı
   Muḥammed'e inen Furḳān'ı buldum

7. Yüzi meger dilberin sī sī virdi nişān
   Āyet-i delīli burhānı buldum

8. Hele ben Mekke'yi ḳılmışam ṭavāf
   Yaḳīn bil Ḥannān'ı Mennān'ı buldum

9. *Muḥyiddīn* bugün dīvān-ı ᶜālīde
   Oḳurum defter-i dīvānı buldum

[58a]

[1052] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 10 beyitdir (Durbilmez, 1998: 304-305).
[1053] Nāgāh: Nāgehān MAD.
[1054] şehrine: ṭūrına MAD.

184

11'li hece ölçüsü[1055]

1. Her cānuŋ maḳṣūdı cānān degül mi
   Cānāna ḳurbān olan[1056] cān degül mi

2. Cānān[1057] özinden ayru bilür[1058]
   Her dem bilesince mihmān degül mi

3. Gönŋülde gözde vü pertevi dilde
   Kime ᶜayān kime nihān degül mi

4. Didüm kı şāh sensin ben gedāyum
   Didi kim her göŋül sulṭān degül mi

5. *Ḳābe ḳavseynın* beyānuŋ eyleyüm
   İstivādan ᶜarş-ı Raḥmān degül mi

6. Ṭaşdı ḳamu ırmaḳlar mevce geldi
   Yine ᶜarżumānı ᶜummān degül mi

7. Āhumdan bulut yayıldı göklere
   Gözümden yaş aḳar[1059] nīsān degül mi

8. Ḳamu ḳuşlar ṭaġ u ṣaḥrāya düşer[1060]
   Bülbülüŋ yeri gülistān degül mi

9. Ehl-i tevḥīd ola mü'min yazıldı
   Yaŋılan şeyṭān degül mi[1061]

[1055] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 11 beyittir (Durbilmez, 1998: 292-293).
[1056] Cānāna ḳurbān olan: Cānān ḳurbān olanda MAD.
[1057] Cānān: Cān ki cānānı MAD.
[1058] Vezin aksamaktadır.
[1059] yaş aḳar: aḳar yaş MAD.
[1060] düşer: düşdi MAD.
[1061] Vezin aksamaktadır.

10. ᶜĀrif[ler]üŋ ṣoḥbetinde cān biter
Cāhilüŋ her işi noḳsān degül mi

11. *Muḥyiddīn* sen dermān[ı] şundan iste
Çün derdüŋ ṭabībī Sübḥān degül mi

185[1062]

11'li hece ölçüsü

1. Çünki bildün dünyā bāḳī degildür
Bu meyden içmeyen sāḳī degildür

2. Peyġambere inan bir bil Allāh'ı
Taŋrı birdür zinhār iki degildür

3. Ey Ḥaḳḳ'a ṭālib olan dīẕār iste
Ehl-i Ḥaḳḳ'uŋ cennet ḥaḳḳı degildür

4. Faḳı[1063] oldur kendi ᶜilm oḳuya
ᶜİlmini bilmeyen faḳı degildür

5. Ey *Muḥyiddīn* ᶜilm-i ḫaberīden olan
Küllī nār her āfāḳı degildür[1064]

[58b]

[1062] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 5 beyittir (Durbilmez, 1998: 338-339).
[1063] Faḳı: Faḳih MAD.
[1064] Vezin aksamaktadır.

186

Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ[1065]

11'li hece ölçüsü

1. İḫlās ile yine başladum söze
   Şerḥ ideyim bir söz yüridi öze

2. Cān ḳulaġıyla işit cān ile diŋle
   Ḳanden gelür bil nedür bu āvāze

3. Çeşte ḳopuz çeng ü [ney][1066] ṭanbūr [nedür][1067]
   ᶜĀrif iseŋ naẓar eyle her sāza

4. Ehl-i naẓar iseŋ fehm it nihānı
   İrişesün göŋül içinde ize

5. Ṣūretden geç rūḥa ḳılġıl [bir] naẓar
   Baḳup [ḳalma][1068] ṣıfata ḳaşa göze

6. Ḳışın yaġar ḳarlar yaza ḳalmaz[1069]
   Yazıŋ gökçe çemeni ḳalmaz güze

7. ᶜUmmān(ı) görmek dilerseŋ alçaḳa aḳ
   Ṣuyı gör kim nice yüz sürür toza

8. [Eger yol][1070] bilmezseŋ bul bir yol eriŋ
   Etegin ṭut[uban] uy ḳulaġuza

9. Dünyānuŋ çoġı azı bir vāḥiddür

[1065] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 13 beyittir (Durbilmez, 1998: 273-274).
[1066] -: ney MAD.
[1067] -: nedür MAD.
[1068] -: ḳalma MAD.
[1069] ḳalmaz: ḳatlanmaz MAD.
[1070] -: Eger yol MAD.

Çoġına güvenüp talcanma aza

10. On sekiz biŋ ᶜālem bir ele ṣıġdı
    Ṭoḳsan biŋ bir ayaḳdan çıḳdı dize

11. Biŋini birinden teşbīh eyledüm
    Birin [daḫı][1071] ṭutup iletdüm yüze

12. İnsānuŋ yek pāresi dört ḳantardur
    Muḥyiddīn sen anda iseŋ ḳayırma

13. Her ḳuluŋ ḳaydını yapıcı Ḫudā
    [Böyle oldukça ġam yeme laᶜnet Yezīde] [1072]-[1073]

187

Muḥyiddīn[1074]

8'li hece ölçüsü

1. ᶜĀrif degildür[1075] o cān kim
   İbtidā sırrını bilmez
   Degil[dür] ehl-i ᶜirfān[1076]
   İntihā sırrını bilmez

2. ᶜAşḳıŋ bīmārı neylerem[1077]
   Neylerem özge tīmārı
   Bilmeyen şems ü ḳameri
   Ve'ḍ-ḍuḥā sırrını bilmez

3. Ṣad hezār bilmeyen yeki

[1071] -: daḫı MAD.
[1072]-: Böyle oldukça ġam yeme laᶜnet Yezīd'e MAD.
[1073] Vezin aksamaktadır.
[1074] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 11 kıtadır (Durbilmez, 1998: 443-445).
[1075] ᶜĀrif degildür: Degildür ᶜārif MAD.
[1076] Vezin aksamaktadır.
[1077] ᶜAşḳıŋ bīmārı neylerem: Çün benem ᶜaşḳıŋ bīmārı MAD.

Böyle ẕikr itmeyen Ḥaḳḳ'ı
Yüzinde görmeyen Ḥaḳḳ'ı[1078]
İstivā sırrını bilmez

4. Cāhilüŋ ᶜaynıŋda ḫᵛābdur
Bilmez kim müşkil ḥicābdur
Elif lām mīm nūn[1079] bābdur[1080]
Kāf u hā sırrını bilmez

5. Fehm eyle[1081] şems ile ayı
Bir bilen yoḫsulu bāyı
(Ol) sidreye irmeyen bunı[1082]
Müntehā sırrını bilmez

6. Ḥaḳ cevābı diŋlemeyen
Dertlü olup iŋlemeyen
Cīm ü dālı aŋlamayan
Lām u bā sırrını bilmez

7. ᶜĀlimümdür kendin görür
Cümle maḫlūḳa ders virür
Ḫᵛācem *Kur'ān*'dan dem urur
Fātiḥā sırrını bilmez

8. Şu deŋlü berr ü baḥr olmuş
O benlik[1083] aŋa faḫr olmuş
Ḫᵛācem diyü dehr olmuş
Bir gedā sırrını bilmez

[1078] Ḥaḳḳ'ı: ḥaṭṭı MAD.
[1079] nūn: ne MAD.
[1080] Vezin aksamaktadır.
[1081] eyle: iden MAD.
[1082] bunı: boyı MAD.
[1083] O benlik: övinlik MAD.

9. Hem ṣalāt farż u sünnet[1084]
   Bilmez anı degme ümmet
   Ne bilsün (anı) kimdür Muḥammed
   Muṣṭafā sırrını bilmez

10. Ḫıżrdan içmeyen laᶜli
    Ol māha irmeyen eli
    Ne bilsün kimdür yā[1085] ᶜAlī
    Murtażā sırrını bilmez

11. *Muḥyiddīn* ᶜārif olmayan
    Men ᶜaref yol[ın] bulmayan
    Kendü ᶜilmini bilmeyen
    Ol Ḫudā sırrını bilmez

[59a]

188

Muḥyiddīn Ḥażretleri[1086]

8'li hece ölçüsü

1. Degil(dür) ümmet-i [Muḥammed][1087]
   Muṣṭāfā sırrını bilmez
   Ne bilsün vaḥy-i Aḥmed' [i]
   Murtażā sırrını bilmez

2. Mu[ᶜ]allim[üm] der de gelür
   Żarūretden[1088] Ḥayder olur
   Mü'minüm dir daᶜvā ḳılur

[1084] Vezin aksamaktadır.
[1085] kimdür yā: kim kimdür MAD.
[1086] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 445-446).
[1087] -: Muḥammed MAD.
[1088] Żarūretden: ᶜAlī olur MAD.

Āl-i ᶜabā sırrını bilmez[1089]

3. [Sālüs mihrümi gör kim][1090]-[1091]
   [Evliyādan urur demi][1092]
   Ne şeydür Ḥasan Ḥüseyin
   Kerbelā sırrını bilmez

4. Zeyne'l-ᶜĀbidīn Ḥaḳ imām
   Bāḳır u Ṣādıḳ dīn īmān
   Bilmeyen anı bī-gümān
   Bu devā sırrını bilmez

5. Kāẓım ᶜAlī Mūsā Rıżā
   Taḳī Naḳī ḳavl-i Ḫudā
   Nefsine ḳılmayan ġazā
   Hel-atā sırrını bilmez

6. ᶜAskerī Mehdī sırr-ı şāh
   Ol ᶜAliyyün veliyyu'llāh
   Olmayan seyfine āgāh
   Lā fetā sırrını bilmez

[59b]

189[1093]

Düzensiz/11'li hece ölçüsü

1. Yetmiş üç dört yedi bildüm anı
   İstivāsı yigirmi sekiz bildüm anı

[1089] Vezin aksamaktadır.
[1090] -: Sālüs mihrümi gör kim MAD.
[1091] Vezin aksamaktadır.
[1092] -: Evliyādan urur demi MAD.
[1093] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 13 beyittir (Durbilmez, 1998: 280-282).

2. Sekiz ḫaṭṭunda otuz iki olur
   Yil ü ṣu ḫāk ü od[ı] bildüm anı

3. Ḳaşıŋ zülfüŋ kirpigiŋ remzine
   Ḥaḳ aŋa ümmetī[1094] didi bildüm anı

4. Yazılmış *elḥamdü lillāh*[1095] sūresi
   Fātiḥa imiş adı bildüm anı

5. Cennet kevs̱er didikleri ṣu
   Uş lebinden ṣuṣadı bildüm anı

6. Sen dünyā[1096] dildāruŋ yek ḫarf degül
   Biŋ şeker yese ṭūṭī bildüm anı

7. Bal yese dünyād[a] cān kim cānānsız
   Yoḳ şekerinüŋ dadı bildüm anı

8. Viṣālüŋ vaṣlına irsem diyen cān
   Dünyādan elin yudı bildüm anı

9. Fitnesi çoḳ şol gözin hem alı çoḳ
   Mekri çoḳ ᶜaynuŋ cāzū bildüm anı

10. Ġaflet itdi kim bu āle uġradı ol[1097]
    Nāmūsın elden ḳodı bildüm anı

11. Kim ki bu pāzārda[1098] ᶜaḳlın yitürdi
    Gitdi ziyān u sūdı bildüm anı

[1094] Ümmetī: ādem MAD.
[1095] Yazılmış *elḥamdüi lillāh*: Yüzinde yazılmış elḥamd MAD.
[1096] dünyā: zībā MAD.
[1097] Ġaflet itdi kim bu āle uġradı ol: Kim ki ġaflet itdi bu āle uġradı MAD.
[1098] pāzārda: pāzāra MAD.

12. Ḥı ḥaḳīḳatüŋ ḳa'im maḳāmıdur
Şın şerīᶜatüŋ odı bildüm anı

13. *Muḥyiddīn* senüŋle āşinā olaldan[1099]
Bilişe döndi yadı bildüm anı

190[1100]

11'li hece ölçüsü

1. Özün[i] bilen bilüŋ insān imiş
Bilmeyenler yā ḳulı yā bān imiş

2. Özin bilen yaḳīn ehl-i dil imiş
Her kelāmı çeşme-i ḥayvān imiş

3. Ṣoḥbet açsa besmele ile naẓma
Ṣoḥbetde cān biter īmān imiş

4. Gel[1101] besmelenüŋ ḳaṣdıŋ[ı] fehm iden[1102]
Raḥm idici Faẓl-ı Raḥmān imiş

5. Ben anuŋ ḥarflerini bāda buldum
Bānuŋ noḳṭası hemān *Ḳur'ān* imiş

6. Dilberüŋ yüzindeki heft āyet
Ne ᶜacāyib yazılmış *Ḳur'ān*[1103] imiş

7. ᶜĀşıḳuŋ ḳıblesi yāriŋ cemāli
Dili Ḥannān dudaġı Mennān imiş

[1099] olaldan: olalı.
[1100] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 11 beyittir (Durbilmez, 1998: 339-340).
[1101] Gel: - MAD.
[1102] iden: eyleyen MAD.
[1103] *Ḳur'ān*: Furḳān MAD.

8. Yāriŋ bir ṭavāfı biŋ ḥacc-ı ekber
   Aŋa secde ḳılmayan şeyṭān imiş

9. Kim ᶜaḳıllar bunda ser-gerdān imiş
   Bu ᶜilim bir deryā vü ᶜummāŋ imiş

10. Bu ᶜilmüŋ deryāsına ġarḳ olanlar
    Anlar fażl-ı maᶜnāsı ᶜirfān imiş

11. *Muḥyiddīn* gerçi özin ḳul eyledi
    Bildüm anı maᶜnīde sulṭān imiş

[60a]

191[1104]

14'lü hece ölçüsü

1. Bildüm ki muᶜcizātı nūr-ı tecelliyātı
   Ene'l-Ḥaḳ Ḥaḳ'dan özge nesne yoḳ [ġayrı][1105]-[1106]

2. Ḳameri ḳıldı iki şaḳḳ Muṣṭafā muᶜcizātı[1107]
   Ebū Ṭālib [Ḥayder-i][1108] seyf Düldül [ile][1109] Ḳanber[i][1110]

3. Ḳopardı [bāb-ı][1111] Ḥayber'i Murtażā'nuŋ heybeti
   Ḥasan Ḥüseyin mīri Zeyne'l-ᶜAbād'ı şīri[1112]

4. İmām Muḥammed Bāḳır Caᶜfer açdı bu berātı

[1104] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 7 beyittir (Durbilmez, 1998: 284-285).
[1105] -: ġayrı MAD.
[1106] Vezin aksamaktadır.
[1107] Vezin aksamaktadır.
[1108] -: Ḥayder-i MAD.
[1109] -: ile MAD.
[1110] Vezin aksamaktadır.
[1111] -: bāb-ı MAD.
[1112] şīri: dest-gīri MAD.

İmām Mūsā-yı Kāẓım Mūsā Rıżā'ya taᶜẓīm [eyledi][1113]

5. Taḳī Naḳī'dür gözüm ᶜAskerī ḫāl-i ḫaṭı
   Mehdī-yi ṣāḥib-zamān ẓuhūr oldı hemān

6. Şaḳī bulmaz emān[1114] ṭutayıdı dīn ḳuvveti
   On iki imāmdur imām duᶜāda ẕerre temām[1115]

7. Bu sözde olsun temām ᶜāl-i ᶜabānuŋ medḥi
   [*Muḥyiddīn*'üŋ cānlardan bu da'im ricāsı][1116]-[1117]

192[1118]

7'li hece ölçüsü

1. Baḳ [şol][1119] ḫabīṯ-i ḫare
   Yanar cismüm nāre[1120]
   Kesilür orta yire
   Yaban ṣanur[1121] ṣoḥbeti

2. Ṣoḥbetde sözin bilmez
   Sözinüŋ yüzin bilmez
   Lāş[i]dur özin bilmez
   Çabalar durur kesveti[1122]

3. Cāhil [çün][1123] cin perī-bā[z]
   Degül ġamdan iḥtirāz

[1113] -: eyledi MAD.
[1114] Şaḳī bulmaz emān: Şaḳḳı bölmezdi īmān MAD.
[1115] duᶜāda zerre temām: hem ṣalātü's-selāmı MAD.
[1116]-: *Muḥyiddīn*'üŋ cānlardan bu da'im ricāsı MAD.
[1117] Vezin aksamaktadır.
[1118] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 10 kıtadır (Durbilmez, 1998: 397-399).
[1119] -: şol MAD.
[1120] cismüm nāre: nāre ebedī MAD.
[1121] Yaban ṣanur: Yabana ṣor MAD.
[1122] Vezin aksamaktadır.
[1123] -: çün MAD.

İdrāk[i][1124] ḫumārdan az
Seçemez eşkden eti

4. Terk itmez ḳīl ü ḳāli
Ḫardan ölemez özi[1125]
[Özü][1126] ḥayvāndur belī
Şekli insān ṣıfatı

5. Zāhid eydür kim baŋa
Baḳma ḫūbuŋ yüzine
Meger şol ebkāruŋ[1127]
Yüregi ṭaşdan ḳatı

6. Çıḳdum göŋül köşküne
Cān [bo]yandı meşkine
Ḥaḳ şol dīz̲ār ᶜaşḳına
Yarattı kā'inātı

7. Diŋle ehlüŋ sözinde
ᶜİllet olmaz özinde
Ben şol ḫūbuŋ yüzinde
Gördüm heft āyātı[1128]

8. Cānum tenimde ḳonuḳ
Uyur degül uyanuḳ
Uşda Fātiḥa ṭanuḳ
Uş getürdüm i̲sbātı[1129]

9. Ḥaḳ emri ile geldüm

[1124] İdrāk[i]: Eydür ki MAD.
[1125] ölemez özi: olamaz ḫālī MAD.
[1126] -: Özü MAD.
[1127] ebkāruŋ: nā-bekāruŋ MAD.
[1128] āyātı: āyeti MAD.
[1129] Uş getürdüm i̲sbātı: İşde gördüm s̲ebātı MAD.

Bu ᶜilm ile ṭālib [oldum][1130]
Sebaḳum anda bildüm
Oḳudum ḫatṭ-ı hevātı

10. *Muḥyiddīn ᶜAbdāl* [ozan][1131]
Ḥaḳḳ'dur bu ḫatṭı yazan
Budur ḥayy u cāvid[ā]n
Ḫayrı[1132] ḳılan memātı

[60b]

193[1133]

11'li hece ölçüsü

1. Erenler görüben[1134] ne tuḥfe cānum
Defterüm elime aldum dīvānum

2. Oḳurum yazarum kimesne bilmez(em)
Oḳuyan kim yazan kim bī-gümānum

3. Ẓāhir ü bāṭınam bir gizlü gencem
Cāhil ü nādān gözinden nihānum

4. ᶜUmmāndan gelürem gerçi ḳatreyüm
Deŋizüm deryāyum baḥr-i ᶜummānum

5. Gelende gidende ṭuranda[1135] bile
Çarḥ ile dönerem devr-i zamānum

[1130] -: oldum MAD.
[1131] -: ozan MAD.
[1132] Ḫayrı: Diri MAD.
[1133] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 17 beyittir (Durbilmez, 1998: 307-309).
[1134] görüben: görün ben MAD.
[1135] Gelende gidende ṭuranda: Gölünde kendünde ṭunada MAD.

6. Kürsī benem ᶜarş benem hem muᶜallaḳ
   Bile semāᶜ oynarum ḫoş devrānum

7. On sekiz biŋ ᶜālemüŋ mevci benem
   Gāh yaḫşı oluram gāh yamanum

8. Bilmeyenlere bir pula degmezem
   Bilenlere gör ne ḫoş tercümānum

9. Gelsün cāna benden delīl isteyen[1136]
   Delīl benem ki delīl ü burhānum

10. Ay ile güneşi seyrān eyledüm
    Bī-şems ü ḍuḥāyum māh-ı tābānum

11. Ṣusızlara ābum açlara ġıdā(yum)
    [Cānsızlara cān dertlere dermānum][1137]

12. İns ü cin çün yeksān oldı baŋa
    Ben vücūdum şehrinde Süleymān'um

13. Hele ben fāriġem faḫr-i cihāndan
    Ḫālişem muḫlişem pīr ü civānum

14. ᶜĪsā'yum Mūsā'yum Muṣṭafā'yum
    Aḥmed'üm Maḥmūd'um ehl-i īmānum

15. Sāfilem sā'ilem ġarībem yetīm(em)
    Erenler yolında ḳulum ḳurbānum

16. Ben faḳīr[1138] dervīşem buyurdı şāhum

[1136] cāna benden delīl isteyen: delīl isteyen cāna benden MAD.
[1137] -: Cānsızlara cān dertlere dermānum MAD.
[1138] Ben faḳīr: Faḳīrem MAD.

Ben anuŋ emrine daḫı fermānum

17. *Muḥyiddīn ᶜAbdāl*’ [um] bir kemter ḳulum
Ḥaḳḳ’uŋ faẕlı ile ehl-i ᶜirfānum

194[1139]

8’li hece ölçüsü

1. Gör ne dilden iken niçün
Maᶜrifet bilmeyen ādem
Bir ḥayvāndur gelür geçer
Maᶜnādan almayan ādem

2. Cāhildür maᶜrifet neyler
Ol kör[dür][1140] küstāḫlıḳ eyler
Çıḳup ortaya söz söyler
Kendüni bilmeyen ādem

3. Bunda gelen ölse gerek
Cismi pinhān olsa gerek
Ḥaḳḳ’ı ḳande bulsa gerek
Ẕātında bulmayan ādem

4. Perre ṣarrāf[1141] olamaz[1142]
Ṣadef ḳıymetin bilemez
Kenārda gevher alamaz
ᶜUmmāna dalmayan ādem

5. *Muḥyiddīn* eydür bitemez
Bitüp birlige yetemez

[1139] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*’nda da 5 kıtadır (Durbilmez, 1998: 400-401).
[1140] kör[dür]: şūmdur MAD.
[1141] Perre ṣarrāf: Hem dürr ü ṣadef MAD.
[1142] Vezin aksamaktadır.

Bu sırdan çeşni dadamaz
Ṣıdḳ ile gelmeyen ādem

[61a]

195[1143]

11'li hece ölçüsü

1. Yine Ḥaḳḳ'uŋ luṭf [u] iḥsān[ı] geldi
   Gökden yire āb-ı revānı[1144] geldi

2. Bahār oldı bahār mu^{c}tedil hevā(ya)
   Baḥr[e] düşdi cümlenüŋ cānı geldi

3. Eser bād-ı seḥer vaḳtinde ballar[1145]
   Yaġar yaġmur ṣular revānı geldi

4. Ma^{c}den nebāt ḥayvān insān melek[1146]
   Götürdi ẓulmeti nūrānī geldi

5. Ḥaḳ'dan destūr oldı ṭaġlar donandı
   Nefīr çalındı ṣūruŋ [üni][1147] geldi

6. Ölüler dirildi ḳopdı ḳıyāmet
   Cümle ṣordı[1148] ḳıyāmuŋ güni geldi

7. Ḥaşr u neşir oldı mīzān ḳuruldı
   Muḥammed nevrūz[1149] sulṭānı geldi[1150]

[1143] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 19 beyittir (Durbilmez, 1998: 287-289).
[1144] revānı: nīsānı MAD.
[1145] ballar: yeller MAD.
[1146] Vezin aksamaktadır.
[1147] -: üni MAD.
[1148] ṣordı: ṭurdı MAD.
[1149] nevrūz: nūru zī MAD.
[1150] Vezin aksamaktadır.

8. ᶜAlī ḳoḳusı Fāṭıma āb-ı gül
İmām Ḥasan[1151] gül-i ḫandānı geldi

9. Ḥasan Ḫulḳi cennet gül-i ḫandān[1152]
Ḥüseyn açıldı[1153] şehīdānı geldi

10. ᶜĀbidīn nergis-i ḫᵛābdan uyandı
Bāḳır sünbül ü dīvānı geldi[1154]

11. Caᶜfer-i Ṣādıḳ eyyām benefşe
Mūsā-yı Kāẓım lāle ḳanı geldi

12. Ṣūṣen Mūsā-yı Rıżā Taḳī nesrīn
[İmām][1155] ᶜAlī Naḳī reyḥānı geldi

13. Ḥaḳāyıḳ sırr-ı Ḥasanü'l-ᶜAskerī
İrişdi vaᶜdesi [zamānı][1156] geldi

14. Muḥammed Mehdī [mevcūd][1157] cümle[sinde]
Münderic [cümlesi][1158] rūḥānī geldi

15. Çārdeh maᶜṣūm u pāk verd-i bahār[1159]
Öter ṭūṭī ḳumrı fiġānı geldi

16. Öter ṭūṭī [vü] ḳumrı [bülbül][1160] muṭlaḳ[1161]
Vaḳt-i eyyāmıdur tercemānı geldi[1162]

[1151] Ḥasan: Ḥüseyn MAD.
[1152] Vezin aksamaktadır.
[1153] açıldı: şehīd MAD.
[1154] Vezin aksamaktadır.
[1155] -: İmām MAD.
[1156] -: zamānı MAD.
[1157] -: mevcūd MAD.
[1158] -: cümlesi MAD.
[1159] Vezin aksamaktadır.
[1160] -: bülbül MAD.
[1161] Muṭlaḳ: muṭavvaḳ MAD.
[1162] Vezin aksamaktadır.

17. *Muḥyiddīn Abdāl*'[ıŋ] sevindi cānı
    Ṣıḥḥat buldı [cānı][1163] cānānı geldi

18. (Geldi) aṣlını bilmeyen kör (ehl-i) inkār oldı
    Vücūdı küfr ile ẓulmānı geldi

19. Cāhil farḳ itmedi sürdi[1164] ziyānı
    İşinde cehl ile noḳṣānı geldi

196[1165]

8'li hece ölçüsü

1. Biz şol zāhid ṣūfī gibi
   Ṣūretin düzer degilüz
   Tırāş olduk palās giydük
   Fenādan bīzār degilüz

2. Ḥaḳ eşkāra yaḳīn gibi
   Ḳudret nedür oyun gibi
   Biz şol dīv-i laᶜīn gibi
   Yolundan azar degilüz

3. Cāhil[ler]üŋ sözi tiken
   Bitmez yere toḥum eken
   Yirde ṭurup göge baḳan
   Serserī gezer degilüz

4. Çaġlar ṣu gibi aḳarız
   Çeşmümüz oda yaḳarız
   Cümleye ṭoġrı baḳarız
   Ol egri naẓar degilüz

[1163] -: cānı MAD.
[1164] sürdi: sūd u MAD.
[1165] Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda bulunmamaktadır (Durbilmez, 1998).

5. Yārenler ᶜaşḳıŋ derdinden
   Yanduḳ ṭutuşduḳ odından
   Ḳaṣd eyleyüp kimse_ardından
   Hem ḳuyu ḳazar degilüz

6. Biz bu işi bilüp dururuz[1166]
   ᶜİlm ile ᶜamel ḳılup dururuz[1167]
   Biz ᶜummāna ṭalup dururuz[1168]
   Kenārda yürür degilüz

7. Ḳaynayı ḳaynayı ṭaşdum[1169]
   Deŋizler bendini deşdük
   Āb ile deryāya düşdük
   Bād[uz] ṭozar degilüz[1170]

8. Ḥaḳīḳatde ḳınanlaruz
   Maᶜrifetde bulanlaruz
   Ṭarīḳatde yananlaruz
   Āteşden firār degilüz

9. Biz Ḥaḳḳ'a mü'min ḳullaruz
   Yoluŋ varanı ḳollaruz
   Ṣādıḳāne abdāllaruz
   Oḳuyup yazar degilüz

10. Ḥaḳīḳat yār olmayana
    Nūr ile nār olmayana
    Bize şikār olmayana
    Yālimüz çözer degilüz

[1166] Vezin aksamaktadır.
[1167] Vezin aksamaktadır.
[1168] Vezin aksamaktadır.
[1169] Bu kelime "ṭaşduḳ" olmalıdır.
[1170] Vezin aksamaktadır.

11. *Muḫyiddīn*'[dür] medārımuz
    Haḳḳa toġrı naẓarımuz
    Muḫyiddīn eydür cānımuz
    Gönülde cāndanımuz[1171]
    Biz ḳuldan ol sulṭānımuz
    Dīẕārdan ayru degilüz

[61b]

197

Düzensiz/11'li hece ölçüsü

1. Ey benüm meymezem seni seven neylesün
   Ey lübāb-ı zemzem seni seven neylesün

2. Ey benüm ḫāl [ü] ḫaṭṭum ey leb-i laᶜlüŋ ḳatdum yanarım
   Elüŋden yandum seni seven neylesün

3. Ey benüm sebze-zārum ey şekker-bārum
   Ey yüzi ḫūb nigārum seni seven neylesün

4. Ey benüm çeşm-i cānum ey benüm ḫānümānum
   Ey benüm çeşme-i ḥayvānum seni seven neylesün

5. Ey benüm māh-ı tābānum ey benüm ᶜayn-ı ābum
   Ey benüm dilde kitābum seni seven neylesün

6. Ey benüm şems ü māhum ey benüm ḳıblegāhum
   Ey benüm derd-ile āhum seni seven neylesün

7. Ey benüm cāndānum ey benüm genc-i nihānum
   Ey benüm dür kānum seni seven neylesün

[1171] Vezin aksamaktadır.

8. Ey benüm rāzdaşum ey benüm sebaḳdaşum
   Ey benüm ayaḳdaşum seni seven neylesün

9. Ey benüm eser bādum ey benüm yana[r] odum
   Ey benüm boyu ṭūbum seni seven neylesün

10. Ey benüm yavrubāzum ey benüm gizli rāzum
    Ey benüm iki gözüm seni seven neylesün

11. Ey benüm gülsitānum ey benüm ter bostānum
    Ey benüm gözi mestānum seni seven neylesün

12. Ey benüm ġonca gülüm ey benüm ṭatlu balum
    Aymadum cīm dālum seni seven neylesün

13. -[1172]
    Dost yoluŋ içün seni seven neylesün

198

Ġazel Ḥāşimī[1173]

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Besmele medd ile dilā ᶜunvān-ı ādem āşinā[1174]
   Aġzı bādur noḳṭası sırrı lisānı sāza[1175]

2. Dişleri dendān-ı sīne başıdur em̲sāl-i mīm
   Sırr-ı z̲ātı ḥikmet içre cümlesi bürhān aŋa

3. İstiḳāmetde elifdür yāre [oldur] hem ᶜinān
   Ḳolları lām-ı ḥaḳīḳat burn[ı] resm-i lafẓ-ı hā

[1172] Kesik olduğu için okunamamıştır.
[1173] Bu şiir *Hâşimî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Karaca, 1995).
[1174] Vezin aksamaktadır.
[1175] Vezin aksamaktadır.

4. Ḳaşları rā'īn-i raḥmet eger mīm oldı dāl[1176]
   Ḳulaġı cānān eline bāb-ı s̲āli s̲ ḥükm-i ḥā

5. Gözlerinde nūn-ı Raḥmān sırrını vaż[c] eylemiş
   Ger ḳu[c]ūd itse görinür cism-i ādem şekl-i yā

6. Dursa *bismi'llāh* olur otursa *raḥmānu'r-raḥīm*
   Bu revişle ḳadd-i ādem vaḥdete oldı sezā

7. Ādemüŋ z̲ātındadur z̲āt-ı nihānı āşikār
   Şekl-i *bismi'llāh* oḳutdı mekteb-i Ḥaḳ *Ḥāşimā*

[62a]

199

Nefes

11'li hece ölçüsü

1. Ḥaḳīḳat rāhına girdüm gireli
   Çaġırıram leyl [ü] nehār yā [c]Alī
   Erkān eşigine yüzüm süreli
   Açıldı [c]aynıma dīz̲ār yā [c]Alī (Hū)

2. [c]Aşḳıŋ gevdesine[1177] girdüm ṭuṭuşdum
   Erenlerüŋ ḳaṭārına ḳaṭışdum
   Pīrān ḥużūrına geldüm yatışdum
   Ḫaste göŋül meded umar yā [c]Alī (Hū)

3. Erenler [c]aşḳına ten-çāk olmuşam
   Başduḳları yire hem ḫāk olmuşam
   Göŋlüm evin silüp pür-pāk olmuşam
   Baŋa senden ola medār yā [c]Alī (Hū)

[1176] Vezin aksamaktadır.
[1177] Metinde "gör sīne" şeklinde yazılmıştır.

4. Er olanlar baḳmaz dünyā varına
   Bugünki ḫiẕmeti ḳoyma yarına
   Senüŋ ᶜāşıḳlaruŋ ᶜaşḳıŋ nārına
   Dostdur gice gündüz yanar yā ᶜAlī (Hū)

5. Arṭır iştiyāḳın bu ᶜāşıḳlaruŋ
   Dest-gīrisin [sen ki] çü ṣādıḳlaruŋ
   Senüŋle hem-demdir uyanıḳlaruŋ
   Baḥr-ı ġafletden uyar yā ᶜAlī (Hū)

6. Şāh(ın)dan ġayrı nesne yoḳdur ẕihinde
   Pīrim Ḳılıç Baba'[nın] dergāhında
   Sefīl Baḫşī erenlerüŋ rāhında
   Ḳılar āh u zārı hezār yā ᶜAlī (Hū)

200

11'li hece ölçüsü

1. Ḫudā emrinden olmuş dāneyim ben
   Ki ḥasret odına hem yanayım ben
   Cemālüŋ şemᶜine pervāneyim ben
   Cünūnum var bugün dīvāneyim ben

2. ᶜAceb eglenmezem mestāneyim ben
   Ḫudā emrinden olmuş dāneyim ben
   Ki ḥasret odına hem yanayım ben
   Ḫudā bir yāre urdı cān evime

3. Ki Loḳmān irmez anuŋ merhemine
   Meded düşdüm cemālinüŋ ġamına
   Cünūnum var bugün dīvāneyim ben
   ᶜAceb eylenmezem mestāneyim ben

4. Dirīġā …[1178] peymān oldum
   Cemālüŋ şemᶜine pervāne oldum
   Cünūnum var bugün dīvāneyim ben[1179]

5. Tecellī asfiyālaruŋ yoludur
   Tecellīden ḳamu ᶜālem doludur
   Ġafūr Ḥaḳ Teᶜālā'nuŋ ḳuludur[1180]
   Cünūnum var bugün dīvāneyim ben

6. Tecellīden dil oldı pāre pāre
   Düşürdi ᶜāşıḳı āh ile zāre
   Cemālüŋ görmege ᶜaceb ne çāre
   Cünūnum var bugün dīvāneyim ben

[62b]

201

Ḥażret-i Mevlānā ḳaddesa'llāhü sırrahü'l-ᶜazīz

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _[1181]

1. Dest-i nāyzendür ider nāliş ṣanma nāyı
   Yād idüp girye ider Ḥażret-i Mevlānā'yı

2. Ḥażret-i Mevlānā bir çelebi evliyādur
   Ney ile ḳudūm ile maḳbūl-i Ḫudā'dur

3. Bu āyīn-i semā kim gerek nāy u ḳudūmıdur[1182]
   Ṣaḳın ṭaᶜn itme ki ḫaṣmuŋ Celāle'ddīn Rūmī'dür0

1178 Bu kısım okunamamıştır.
1179 Bir mısra eksiktir.
1180 Vezin aksamaktadır.
1181 İlk iki beyitin vezni kusurlu ve düzensizdir.
1182 Vezin aksamaktadır.

4. Bu ᶜaşḳa olalı yoldaş ḳomışım nāmūs u ᶜārı
   Devāsız derde düş oldum iderüm āh ile zārı

5. Gezerken kendi ḥālimde ᶜaceb sevdāya düş oldum
   Gözüme ẕerrece gelmez fenā iḳliminüŋ varı

6. Ḥaḳīḳat ehlisüŋ dervīş müeccedlerden olı gör
   Oḳu ᶜilm-i ledünni kim kesilsin gizli zünnārı

7. Seḥerde bülbüli gördüm ᶜaceb efġāna başlamış
   Meger kim nev-bahār olmuş ki göge düşdi gülzārı

8. Ḥaḳīḳat bülbülin gör kim fenā gülzārı meyl itmez
   Bilür mevsimi tez geçer cigerler yāreler ḫārı

9. Gel imdi *Şems-i Tebrīzī* fedā ḳıl cānını Ḥaḳḳ'a
   Bu yolda baş u cān virmek budur ᶜaşıḳlaruŋ kārı

202[1183]

Meṯnevī

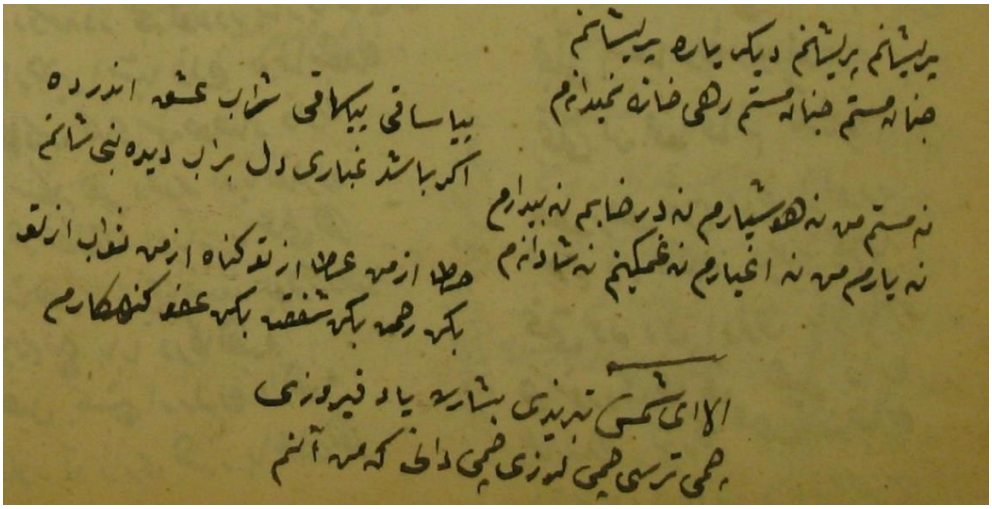

Şekil 3.2: Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi

[1183] Şiir Farsçadır.

[63a]

203[1184]

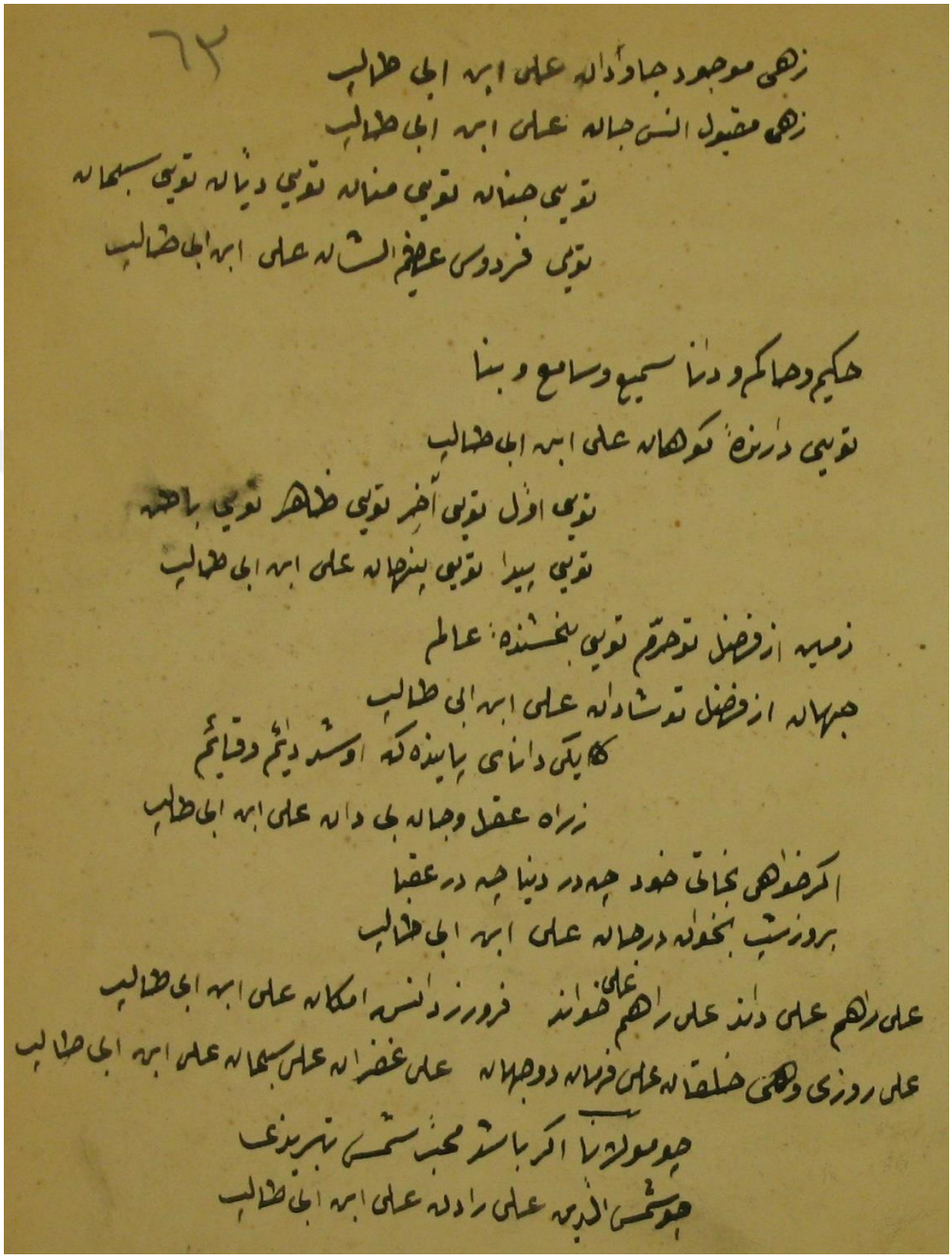

Şekil 3.3: Mevlânâ'nın Farsça manzumesi

[65b]

[1184] Şiir Farsçadır.

204

Semāʿī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Düşelden ʿaşḳ-ı cānāna gönül bir āh çeker bir Hū
   Nice ḥāl oldı bu cāna gönül bir āh çeker bir Hū

2. Cünūniyet ʿarż olup Leylā'ya fikr eyle[1185]
   Düşüp ṣaḥrā-yı yābāna gönül bir āh çeker bir Hū

3. Firāḳ-ı nār-ı hicrüŋle yaḳup cismüm kebāb itdi
   Taḥammül [güç] bu sūzāna gönül bir āh çeker bir Hū

4. Bütün ol nigeh-i ʿaşḳdan nice sālik-i şevḳi[1186]
   Ḳarışup ẕikr-i devrāna gönül bir āh çeker bir Hū

5. Nice ol ʿandelīb mānendi inmedi oldı[1187]
   Düşünce gül gülistāna gönül bir āh çeker bir Hū

6. Bu *Faḫrī* vārid-i dilde nuṭḳuŋ eyledi ikrār[1188]
   Baḳup bu naẓm-ı dīvāna gönül bir āh çeker bir Hū

205

Dīvān-ı Ẓarīfī[1189]

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ḥasretüŋle künc-i ġamda gözyaşım ḳıldım şarāb
   Nār-ı ʿaşḳıŋ döne döne cigerim itdi kebāb

2. Ẓulmete hicrüŋ şeminde ḳalmışam raḥm it baŋa

[1185] Vezin aksamaktadır.
[1186] Vezin aksamaktadır.
[1187] Vezin aksamaktadır.
[1188] Vezin aksamaktadır.
[1189] Bu şiir *Zarîfî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Gönel, 2013).

Gel ṭulūᶜ it ḳande gitdüŋ ey cemāli āfitāb

3. ᶜĀşıḳ oldum ḫūb cemālüŋ nāgehān bir kez görüp
   Ḳarşuŋa durdum melīl el bağlayup boynum burup

4. Ārzūlayup āsitānuŋ ḫākine yüzler sürüp
   Ḳulunam iḥsāna geldüm luṭf it ey devlet-me'āb

[66a]

5. Bu meydür şānına lāyıḳ maẓlūm-ı şermendeni[1190]
   Gülşenüŋden ayru ḳılduŋ bülbül-i güyendeŋi

6. Yolına cānlar virir bu ᶜāşıḳ-ı efgendeni
   Merḥamet eyle esirge ey şeh-i ᶜālī-cenāb

7. Derd-mend *ᶜĀşıḳ Ẓarīfī* ḳuluna eyle kerem
   Bir ġarībüŋdür esirge eyleme cevr ü sitem

[66b]

206

ᶜĀşıḳ ᶜÖmer Ḳalenderī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Terk itme bu ben ᶜāşıḳı cānā çoḳ ararsın
   Bugün aramazsın beni ferdā çoḳ ararsın

2. Mecnūn'um olan ḳandedür eyā diyerek sen
   Bir gün ola ki ey ṣaçı Leylā çoḳ ararsın

3. Ḫoşdur saŋa ḫoş şimdi güzel naġme-i aᶜdā

[1190] Vezin aksamaktadır.

Bu bülbüliŋi ey gül-i raᶜnā çoḳ ararsın

4. Gel itme firāvān gözimüŋ yaşını ey māh
   Bir vāḳit ol ki ey şeh-i dārā çoḳ ararsın[1191]

5. Ey gözleri āhū seni şimden girü yā Hū
   ᶜĀşıḳ ᶜÖmer'i sen daḫı cānā çoḳ ararsın

207

Şemsī Ḳalenderī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Göster yüzüni ᶜāşıḳa ey yüzi saᶜādet
   Ẓulmetde ḳoyuban baŋa çekdürme melāmet

2. Meydān-ı miḥnetde bugün [bir] ferdi geçürdi[1192]
   ᶜĀşıḳlar bir ḳaddi ḳıyāmet gözi āfet[1193]

3. Dil-ḫānesine gelse ḫayālüŋ nola ey dost
   Bir mūr żayıf itdi Süleymān'ı żiyāfet

4. Didüm lebüŋe ġonca siyeh zülfüŋe sünbül
   Gün yüziŋe dirlerse nola bāġ-ı leṭāfet

5. Ey ḳaşları yā hicrüŋ ile döndi kemāna
   Olmadı bu *Şemsī* ḳula bir ẕerre ᶜināyet

[67a]

[1191]Vezin aksamaktadır.
[1192] Vezin aksamaktadır.
[1193] Vezin aksamaktadır.

208

Ḳalenderī Dürrī[1194]

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Şīrīŋ lebüŋi şehd-i muṣaffāya degişmem
   Gül ruḫlarını lāle-i ḥamrāya degişmem

2. Ḳapuŋda ḳuluŋ olmaġı ben cān u göŋülden
   Ey pādişāhum dergeh-i dārāya degişmem

3. Kūyuŋda ṣafā eyledügüm ey yüzi ḳalem[1195]
   Ben mürde ḥaḳı Kaᶜbe-i ᶜulyāya degişmem

4. ᶜArż eylemesün pīr-i muġān baŋa mey-i nāb
   Ben cām-ı lebüŋ sāġar-ı ṣahbāya degişmem

5. Girdüm ḥarem-i ᶜaşḳa giyüp ar(a)ḳi(y)ye jende
   Dürrī anı ben aṭlās u dībāya degişmem

209

Ḳalenderī Dürrī[1196]

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Bildüm seni ey şūḫ ne fettāŋ olacaḳsın
   Āşūb-ı dehir fitne-i devrāŋ olacaḳsın

2. Bülbüllerüŋ itdükçe şehā āhla efġān
   Biŋ nāzla sen gül gibi ḫandān olacaḳsın

3. ᶜUşşāḳ-ı cefā-keş ne ḳadar girye iderse
   Sen gülşen-i ḥüsn içre ḫırāmān olacaḳsın

[1194] Bu şiir *Dürrî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2010).
[1195] Vezin aksamaktadır.
[1196] Bu şiir *Dürrî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2010).

4. Ol serv-i sehī eyleyicek nāz ile reftār
   Ey eşk-i revān cūy ḳırān olacaḳsın[1197]

5. İrdi ḫaṭ-ı sebzi ḫa(d)dine ḳaşı kemānuŋ
   Ey *Dürrī* yine ᶜaşḳ ile ḥayrān olacaḳsın

[67b]

210

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Be hey ẓālim göŋül tā ḥaşre dek pür-ġam sürünsün mi
   Süründürdüŋ yetişmez mi daḫı her dem sürünsün mi

2. Bu ḥāl üzre dem-i miḥnetde hiç ādem sürünsün mi
   Gel inṣāf it yeter *Vehbī*-i şeydāyı süründürme

211

Semāᶜī Serīrī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Didüm ḳaddüŋ sanavber mi didi cānā semendendür
   Didüm ḥüsnüŋ küşād olmuş didi raᶜnāsı bendendür

2. Didüm cānā feminden ḥāṣılı dirler ṣadefden mi
   Didi dendānımuŋ her birisi dürr-i ᶜAden'dendür

3. Didüm ey pā[di]şāhım ḥüsnüne Ḥabeş tutmış
   Didi Hind ᶜaskeridür anlaruŋ şāhı Yemen'dendür

4. Didüm āyā nedendür sīneŋe sīnem yaḳın olmaz
   Didi küllī ḳabāḥat hep nedāmet pīrehendendür

[1197] Vezin aksamaktadır.

5. Didüm meyl [ü] maḥabbetde *Serīrī* nev midür yoḫsa
   Didi ᶜaşḳıŋ ezeldendür ne sendendür ne bendendür

212

Semāᶜī Ḥāfıẓ

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Güşāde güllerüŋ bād-ı ḫazānından emīn olsun
   Nesīm-i nev-bahār ile cemālüŋ ġonca-bīn olsun

2. Dem-ā-dem serv-ḳadd bāġ-ı cihānda sen ṣalındıḳça
   Raḳīb-i nā-sezānuŋ hep işi āh u enīn olsun

[68a]

3. Eyā ḥūrī vefāsızsın nedür bu dām-ı gīsūlar
   Esīr-bendiŋ olan üftādeye Rabb'üm muᶜīn olsun

4. Beni dūr itme ḥüsnüŋden eyā maḥbūb-ı devrānum
   Şeb-i vuṣlatda meftūnuŋ efendüm hem-demīŋ olsun

5. Sürünsün sāye-veş *Ḥāfıẓ* senüŋ gülzār-ı kūyuŋda
   Ġarīb-i ᶜandelībiŋdür ki bu ᶜabd-i kemīn olsun

213

Semāᶜī Mümtāz

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Beni dūr itme ḫāṭırdan kerem ḳıl ḳāmeti bālā
   Gine şād eyleyüp güldür bu ᶜāciz bendeŋi ḥālā

2. Begüm cürmümi ᶜafv eyle ḫalāṣ it āh (u) [e]nīninden
   Mü'ebbed baġlu dil zincīr-i zülfüŋde durur ḥālā

3. Efendüm luṭfuna maẓhar idüp ḳalbüm feraḥ-nāk it
   Ezelden nār-ı ᶜaşḳa yandıġum yetmez mi ey yektā

4. Ne mümkündür ferāġat eyleyüp senden cüdā olmaḳ
   Cihānuŋ dilberi gelse bulunmaz naḳşıŋa hemtā

5. Budur nesli Züleyḥā'nuŋ didi hep ᶜārif-i bi'llāh
   Mücerred Ḥażret-i Yūsuf pederiŋdür senüŋ şāhā

6. Münācātum ḥuṣūl eyle viṣāl-i bāb-ı ᶜadlinden
   Ḳamu üftādeye sensin hemīn bir devlet-i dünyā

7. Görelden ey gül-i raᶜnā işim āh u fiġan oldı
   Umar luṭfuŋ bu *Mümtāzī* gibi bir ᶜaşıḳ-ı şeydā

[68b]

214

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Manṣūram zülfüŋ teline cürmümi bildür hemān
   Pādişāhum çek elini dāra söyletmeŋ beni

2. Her ne deŋlü cevr iderseŋ ḳā'ilem dönm(ez)em yüzüm
   Cānuma kār itdi ᶜaşḳıŋ nāre yandurdum özüm

3. Varmasun yāriŋ yanına görmesün her dem gözüm
   İstemem ol bed-liḳā āġyāra söyletmeŋ beni

4. Yāri āġyār ile gördüm ṣalınup reftār ile
   Ḫātıruŋ eyler tesellī nāz idüp güftār ile

5. Ol zamān ᶜaḳlım yitirdüm gördügümçe ᶜār ile
   Gelsün ᶜaḳlım başuma bir yāre söyletmeŋ beni

6. Der *Süleymān* bu cihānda kimseden yoḳdur vefā
   Görmedüm bir yār-i ṣādıḳ ᶜömrümüz geçdi hebā

7. Bī-vefā dildārı gör ellerle olmuş āşinā
   Anuŋ içün düşmüşem efkāra söyletmeŋ beni

215

Rāġıb Paşa Semāᶜī[1198]

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. O ṭıfl-ı tāze en evvel dil-i şeydāŋı ben virdüm
   Bu deŋlü şöhret-i ḥüsni saŋa hercāyi ben virdüm

2. Muḥāldür pāy-māl itse ġurūra ḥüsn ile cānān
   O şūḫuŋ destine mir'āt-i istiġnāyı ben virdüm

3. Nola mestāne ᶜuşşāḳ ḳatline ḳaṣd eylese tā ki
   Ki meclisde o yāre sāġar-ı ṣahbāyı ben virdüm

[69a]

4. Dehānuŋ nükte-i ser-bestedür ḥalletmemiş kimse
   O sırr-ı mübhemi cānā yine maᶜnāyı ben virdüm

5. Nola dīvāne-veş *Rāġıb* cünūn ᶜarż itse Mecnūna
   Dil-i şeydāya zīrā māye-i sevdāyı ben virdüm

216

Vehbī Semāᶜī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Şehā ḳaldur meded zülf-i semensāyı süründürme

[1198] Bu şiir *Koca Râgıb Paşa Divanı*'nda bulunmamaktadır (Demirbağ, 1999).

Düşürme ḫāke luṭfı ehl-i sevdāyı süründürme
Sürünse ġam degül ᶜāşıḳlaruŋ āġyāra ḥācet ne
Yā nice girmesün bārī o rüsvāyı süründürme

2. Dil-i ᶜuşşāḳa ẓālim cevrüŋ efzūn eyledüŋ çünki
Müjgān oḳları ile bāġrumı ḫūn eyledüŋ çünki[1199]
Hevā-yı zülfüŋ ile ḫalḳı Mecnūn eyledüŋ çünki
Bu dehr içre yasaġ it nām-ı Leylā'yı süründürme

3. Senüŋçün çekdigüm derd ü belāyı bī-şumār eyle
Yā öldür yā ḫalāṣ eyle yā ṣar zaḥmum tımār eyle
Yā ṣun laᶜl-i lebüŋden bendeŋe defᶜ-i ḫumār eyle
Yā çal ṭaşa ḳırılsun cām-ı ṣahbāyı süründürme

4. Metāᶜ-ı vuṣlat āyā cān ise ger-bahāsın kes[1200]
Ḳoma bir dem bu ᶜillet ehl-i ᶜaşḳıŋ mācerāsın kes
Olur olmaz dime ṣāfī cevāb ile arasın kes
ᶜAdālet vaḳtidür şāhum bu daᶜvāyı süründürme

[69b]

217

Dīvān-ı ᶜÖmer

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. ᶜĀşıḳ idim vuṣlat-ı dildāra irdüm çoḳ şükür
ᶜAndelīb-veş şāḳirüm gülzāra irdüm çoḳ şükür
Virdi Ḥaḳ maḳṣūdımı ol yāre irdüm çoḳ şükür
Bī-tekellüf ol şeh-i ḫünkāra irdüm çoḳ şükür

2. Dāne-i ḫālin ṣaçup dām eylemiş gerdānını
ᶜAḳlum aldı seyr iderken lebleri mercānını

[1199] Vezin aksamaktadır.
[1200] Vezin aksamaktadır.

Eylemez maḥzūn varınca bende-i fermānını
Böyle bir kān-ı kerem ḫünkâra irdüm çoḳ şükür

3. Ruḫları şemᶜinde ben pervāne idüm eskiden
Bilmez idi bendesinüŋ ḥālini ol sīm-ten
Ḳaddi ṭūbādur o şūḫuŋ dişleri dürr-i ᶜAden
Bir hilāl ebrū gözi ṣahhāre irdüm çoḳ şükür

4. Gerçi kim eylerdi gāhi benüm[1201] nigāhla merḥabā[1202]
Şimdi ḳaldı ben gedāya meyve-i ḥüsnüŋ ᶜaṭā
Leblerüŋ būs itme(k)de ḳıldum cānāndan ben ricā[1203]
Yā ne minnet al didi iḳrāra irdüm çoḳ şükür

5. İtmez ᶜuşşāḳa vefālar merḥametsiz dil ġarīb
Ol sebebden eylerüm efġānı mi<u>s</u>l-i ᶜandelīb
Gerçi ᶜömür içre buldı ḫaste göŋlüm bir ṭabīb
Der ᶜ*Ömer* ki maẓhar-ı Settāre irdüm çoḳ şükür

[70a]

218

Dīvān-ı İrşādī

_ ⋅ _ _ / _ ⋅ _ _ / _ ⋅ _ _ / _ ⋅ _

1. Verd-i ruḫṣārında yārüŋ ḫāl-i Hindūlar siyāh
Tīr-i müjgānı siyāh ol çeşm-i āhūlar siyāh
Ḳara ḫaṭ çekmiş o ṭuġrā ḳatline ᶜāşıḳlaruŋ
Sīne-i ᶜuşşāḳa ṭoġrı yāy ebrūlar siyāh

2. Ṣaf ṣaf incüler gibi aġzında dendānı beyāż
Verd-i ḫandānı beyāż kāfūri gerdānı beyāż

[1201] Bu kelime "bir" şeklinde okununca vezin düzelmektedir.
[1202] Vezin aksamaktadır.
[1203] Vezin aksamaktadır.

Tā ki her yanı beyāż ol çeşm-i reyḥānı beyāż
Ruḫları üstüne tāze ḫaṭṭ-ı gül-būlar siyāh

3. ᶜĀrıżuŋ ḳılmış müzeyyen …[1204] bucaġı ḳırmızı
Verd-i bāġı ḳırmızı gül gül yanaġı ḳırmızı
Nā-şikef bir ġonca-veş şekker ṭudaġı ḳırmızı
Genc-i ḥüsnüŋde perīşān mār-ı gīsūlar siyāh

4. Ḳıl naẓar *İrşādi* bir kez ol ruḫ-ı zībāsı al
Rengi gül sīmāsı al destinde hem ṣahbāsı al
Hem levendāne serinde lübb-i bī-hemtāsı al
Kelle-pūş altıŋda ejderler gibi mūylar siyāh

219

Dīvān-ı Süleymān

_ ⋅ _ _ / _ ⋅ _ _ / _ ⋅ _ _ / _ ⋅ _

1. Gülşen-i cānāna geldüm ḫāra söyletmeŋ beni
ᶜAndelīb-i ḫoş-nevā gülzāra söyletmeŋ beni

2. Diŋlemez feryādumı dildāra söyletmeŋ beni
Ḥālime itmez teraḥḥüm yāre söyletmeŋ beni

3. Neyledüm dostum saŋa ben ḳaddimi ḳılduŋ kemān
Başıma teng oldı ᶜālem ᶜaynıma gelmez cihān

[70b]

[1204] Bu kısım okunamamıştır.

220

Ḳalenderī Ẓarīfī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. ᶜĀşıḳ geçünirse nola ol yārime herkes
   Hiç mürġ-ı hümāya ire mi zāġ ile kerkes

2. Gülşende uyurban ḳıyamam sen uyar anı
   Ey bād-ı ṣabā zülf-i teline seḥerüŋ es

3. Sükker mi ezer naġmede ol rūḫları mir(eş)şe
   Ṭūṭīde daḫı olmaya elḥān ile bu ses

4. Pend itme naṣīḥat baŋa kār itmez efendi
   Deryā aḳıcaḳ tutabilür mi anı ḫār (u) ḫas

5. Virmez felege yār beni merdāne *Ẓarīfī*
   Ey ḳahbe raḳīb var yüri andan ṭamaᶜın kes

221

Ḳalenderī Dehrī[1205]

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Cānā senüŋ ol ḥüsnüŋi enverlediler mi
   Ol cismini hem miskle ᶜanberlediler mi

2. Şol dāmen-i pākiŋde senüŋ secde iderler
   Miḥrāb-ı hilāl ḳaşunı minberlediler mi

3. Dendān ile çeksem de o(l) fülfülleri çıḳmaz
   Gerdāna siyāh beŋlerüŋ ekserlediler mi

[1205] Bu şiir Uğur Mesci tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde bulunmaktadır (Mesci, 2010: 58).

4. Hem medresede dersin unudmuş nice ṣūfī
   Alnuŋda olan āyeti ezberlediler mi

5. Ṣordı bana ol sevdicegim nerde urulduŋ
   Yazıḳ saŋa *Dehrī* seni ḫançerlediler mi

[71a]

222

Ḳalenderī Ḥārī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Seyr eyle gözüm dilber-i raᶜnā ne güzelce
   Esmer güzeli gerçi kim ammā ne güzelce

2. Yāri ḳuzıcaḳdur daḫı nāzük çelebidür
   Sükker ile besler anı ṭāye ne güzelce

3. Ḥüsnine baḳup açdı lisān ġoncaya fereş[1206]
   Efġān ider ol bülbül-i şeydā ne güzelce

4. Sāḳīye ṣaḳuŋ ṣorma cām-ı ṣafāyı[1207]
   Destinde ṭolu bāde-i ḥamrā ne güzelce

5. Beş ḥarfüŋ içinden çıḳar altanma *Ḥārī*[1208]
   Bir ḫoşca güzel ism-i muᶜammā ne güzelce

[1206] Vezin aksamaktadır.
[1207] Vezin aksamaktadır.
[1208] Vezin aksamaktadır.

223

Ḳalenderī Ḥārī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Es bād-ı ṣabā dilber-i hemtāya ṭoḳunma
   Zülfüŋ telini eyle aŋa sāye ṭoḳunma

2. Hem bāğ-ı İrem çīn-i seḥer serv-i ḫırāmān
   Reftār ider ol ḳāmet-i Ṭūbāya ṭoḳunma

3. Şol bāġçe-yi ḥüsnüŋde açılmış güle ḳarşu
   Efġān iden ol bülbül-i şeydāya ṭoḳunma

4. Ḫᵛāb içre yatur sāḳī-i gül-çehre uyandur
   Destinde ṭolu sāġar-ı ṣahbāya ṭoḳunma

5. Firḳat ᶜaraḳın iç senüŋ olsun bugün ammā
   Ey pīr-i muġān ḫāṭır-ı iḥyāya ṭoḳunma

6. ᶜUmmāna düşürmüşler o üç ḳaṭreyi *Ḥārī*
   Olmış güzelüŋ ismi muᶜammāya ṭoḳunma

[71b]

224

Dīvān-ı Ẓarīfī

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ruḫlaruŋ yāḳūt-ı aḥmer leblerüŋ āb-ı ḥayāt
   Nūş idenler tā ḳıyāmet görmeye aṣlā memāt
   Ḳaṭre-i ᶜaşḳıŋ efendüm ḥaddi yoḳ ᶜummān imiş
   Baḥr-i ᶜaşḳıŋa düşenler nice bulsun[lar] necāt

2. Bī-vefā dirlerse dünyāda bulunmaz sen gibi

Gönli ḳatı seng [ü] pūlād [u] menend-āhen gibi
Olmaya hīç luṭf u iḥsānıŋa lā[yıḳ] ben gibi
Tā ezelden çün gedāya verilür baḫş-ı zekāt

3. Düşeli sevdā-yı ᶜaşḳa yürirüm ḫor u ẕelīl
Aġlar acır böyle gören ḥālimi giryān melīl
Rūz [u] şeb budur niyāzum saŋa yā Rabb-i Celīl
Luṭf idüp ᶜömrüm benüm sev[d]igimüŋ ᶜömrine ḳat

4. Merḥamet ḳıl ḥālüme luṭf eylegil ey sīm-ten
Cevr ü ẓulmüŋle ḫarāb oldı ḳamu burc-ı beden
Nice olmayam *Ẓarīfī* ᶜaşḳ ile dīvāne ben
Göricek ᶜaḳlumı yaġma_itdi benüm ol peri-ẕāt[1209]

225

Dīvān-ı Ẓarīfī

_ ⋅ _ _ / _ ⋅ _ _ / _ ⋅ _ _ / _ ⋅ _

1. ᶜĀşıḳ oldum ḫūb cemālüŋ nāgehān bir kez görüp
Ḳarşuŋa durdum melīl el baġlayub boynum burup
Ārzūlayup āsitānuŋ ḫākine yüzler sürüp
Ḳulunam iḥsāna geldüm luṭf it ey devlet-meāb

[72a]

2. Bu mıdur şānıŋa lāyıḳ maẓlūm-ı şermendeŋi
Gülşenüŋden ayrı ḳılduŋ bülbül-i güyendeŋi
Yoluŋa cānlar virür bu ᶜāşıḳ-ı efgendeŋi
Merḥamet eyle esirge ey şeh-i ᶜālī-cenāb

3. Derd-mend *ᶜĀşıḳ Ẓarīfī* ḳulıŋa eyle kerem
Bir ġarībiŋdür esirge eyle[me] cevr ü sitem

[1209] Vezin aksamaktadır.

Gönli bir vîrānedür luṭf eyle ey ᶜālī-himem
Sen anı taᶜmīr iderseŋ olmaya belki ḫarāb

226

Ḳalenderī Ẓarīfī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Ey ġonca beni ᶜaşḳ ile nālāna düşürdüŋ
   Bülbül gibi tā ṣubḥa dek efġāna düşürdüŋ

2. Dil fülkini hicrüŋ yeli engine ṣalaldan
   Girdāb-ı ġam u miḥnet-i ᶜummāna düşürdüŋ

3. Ruḫsā[r]uŋı dā'im dolaşur bu dil-i cānum
   Pervāne ṣıfat şemᶜ-i şebistāna düşürdüŋ

4. Benüm ṣoŋ ḳadeḥ oldı temām gözleri maḫmūr[1210]
   Ey sāḳi o nevresteyi mestāne düşürdüŋ

5. Ḥasretle *Ẓarīfī* ḳulunuŋ ey şeh-i ḫūbān
   Yaḳduŋ cigerin āteş-i hicrāna düşürdüŋ

[72b]

227

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ḫāṭırıŋdan itme iḫrāc ᶜāşıḳ-ı efgendeŋi
   Gülşenüŋden ayrı ḳılma bülbül-i güyendeŋi
   Ḥasretüŋle ben helāk oldım esirge bendeŋi
   ᶜÖmrümün vārı efendim sīnede cānum meded

[1210] Vezin aksamaktadır.

2. Kimlere yār oldı gitdi bilmezem sīm-tenüm[1211]
   Firḳat-i hicr ile ıssız ḳaldı yurdum meskenüm
   Çoḳ zamāndır adum aŋmaz yanuma gelmez benüm
   Ḳanġı semte ṣalınupdur māh-ı tābānum meded

3. Uġrına ḳoydum *Ẓarīfī* dilberüŋ cān u teni
   ᶜAndelībem tā ölince beklerüm ben gülşeni
   Ṣaḳla yā Rab rūzigāruŋ şiddetinden sen anı
   Bir nihāl-i tāzedür serv-i ḫırāmān[um] meded

228

Dīvān-ı Ẓarīfī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ḥüsn-i dil-keş çeşm-i āfet fitne-i ᶜayyār ṣūḫ
   ᶜĀşıḳ-ı miskīn ne itsün olıcaḳ dildār ṣūḫ
   Cān u dil mülkini āyā ġārāt itse ser-te-ser[1212]
   Tīr müjgān kavs ebrū ġamze-yi tātār ṣūḫ

2. Hīç revā mı āsitānuŋda ġarīb āvāreye
   Merḥamet yoḳ mı efendim güni baḫtı ḳaraya
   Baġrı yanuḳ çeşm[i] giryān ᶜāşıḳ-ı bī-çāreye
   Çoḳ iş işlermiş olıcaḳ dilber-i mekkār ṣūḫ

[73a]

3. Bunca āh u zārumı sen ey vefāsız (i)şitmedüŋ
   Hiç teraḥḥüm semtine bir kerre bārī gitmedüŋ
   Aġlayup pāyiŋe yüz sürdüm baŋa raḥm itmedüŋ
   Çoḳ niyāz itdüm saŋa ey dilber-i cevvār ṣūḫ

[1211] Vezin aksamaktadır.
[1212] Vezin aksamaktadır.

4. Bu dil-i dīvāneye kār eylemez bir dertlü pend
   Zülf-i zincīrine bārī eyle cānā anı bend
   Nev-bahār eyyāmıdur nitsün *Ẓarīfī* derd-mend
   Bāde gülgūn sāḳi dilber meclis-i gülzār şūḫ

229

Dīvān-ı Ẓarīfī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Meclis ü cemᶜiyyet-i rindāna elzemdür ḳadeḥ
   Geçirir iki cihāndan özge ᶜālemdür ḳadeḥ
   Nice ednā der[d]-mendi şāh ider bir cürᶜası
   Şevket-i Dārā ile bir efser-i Cem'dür ḳadeḥ

2. Gel ṣürāḥīnüŋ dilinden diŋle sen ġulġulleri
   Ceẕb ider ol āhū gözlü hem ṣaçı sünbülleri
   Zümre-i ᶜirfān anuŋçün olmada bülbülleri
   Şol leṭāfet gülşeninde ġonca-i femdür ḳadeḥ

3. Ṣoḥbete baḫş-ı maḥabbet virmege oldur sebeb
   Nūş idende ḳalmaya hīç miḥnet ü ġamla taᶜab
   Ḳanġı kimse derd ü ġam-nāk olsa arar anı hep
   Aŋladum ki bu devāsuz dertlere emdür ḳadeḥ

4. Geçmezem ᶜ*Āşıḳ Ẓarīfī* var ise geçsün geçen
   Kāmil ü nādānı anuŋ ile seçmişdür seçen
   Ṣoḥbetidür āb-ı rūyı dillerüŋ pasın açan
   Medḥ ider kāmil olanlar cāhile ẕemdür ḳadeḥ

[73b]

230

Semāᶜī Ẓarīfī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Ṣafāsı gitdi dünyānuŋ hemān ḳahr u elem ḳaldı
   Maḥabbet ḳalmadı aṣlā ᶜadāvetle sitem ḳaldı

2. Ḫazān irdi gülistāna ṣafā-yı cemᶜ-i yārāna
   Perīşān eyledi devrān ne bezm-i cām-ı Cem ḳaldı

3. Nice şādān olam ben bu sarāy-ı kā'ināt içre
   Tükendi şāẕılıḳ gitdi yerine ince ġam ḳaldı

4. Nice ġam Cem nice būs eyleyem gülzār-ı ᶜālemde
   Ne bir mūy-ı miyān gördüm ne ḫod bir ġonca-fem ḳaldı

5. Nedīm ü āşinālar hep çekildi dār-ı ᶜuḳbāya
   Baŋa [hem] derd ü ḥasretle *Ẓarīfī* gözde nem ḳaldı

231

Semāᶜī Ẓarīfī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Gel ey dil fāni ᶜālemde bu ᶜıyş ile ṣafādan [geç]
   Belā-yı ḥubb-ı dünyādan ferāġat ḳıl sivādan geç

2. İrişüp *ḳable mūtū en-temūtū* sırrına cānum
   Bugün bunda ḥesābuŋ gör yarın anda belādan geç
3. Saŋa yüz gösteren ḥüsn-i zen-i dünyāya aldanma
   Er iseŋ naḳş ile āyīne-i ᶜālem-nümādan geç

4. Seni terk itmeden dünyā anı sen terke saᶜy eyle
   Ṣafā rūḥāni ᶜālemdür ġam u renc [ü] ᶜanādan geç

5. Ṣafāsın ḳaṣd iden dehrüŋ cefāsın çekmede dā'im
   Ẓarīfī gel bu miḥnetler ile cevr ü cefādan geç

[74a]

232

Dīvān-ı Ẓarīfī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Ṭālib-i dünyāya olmaz sīm ile zerden leẕīẕ
   Görmedüm mirᶜāt-ı ᶜālem içre dilberden leẕīẕ

2. Bezm-i ᶜālemde bulunmaz böyle yāḳūt cān u dil
   Nūş-ı bāde vaṣl-ı dilber şehd-i sükkerden leẕīẕ

3. ᶜĀşıḳ olan ism-i yāri vird ider dā'im dile
   Gülşen-i ᶜālemde baḳmaz ġonca ile sünbüle

4. ᶜAşḳ u sevdāsına düşen fehm ider anı hele
   Täze dilber ᶜāşıḳına cān ile serden leẕīẕ

5. Her kim alursa başına dilberüŋ sevdāların
   Gāh sürer ẕevḳ ü ṣafāsın gāh çeker ġavġāların

6. Nice medḥin itmeyem ben dilberüŋ raᶜnālaruŋ
   Leblerin būs eylemek güllāc-ı ḫoşdan leẕīẕ[1213]

7. Ey *Ẓarīfī* gice gündüz eylerüm feryād u āh
   Ḳoçmadum bir täze ḥayfā ᶜömrümüz oldı günāh

[1213] Vezin aksamaktadır.

233

Dīvān-ı Ẓarīfī

_ · _ _ / _ · _ _ / _ · _ _ / _ · _

1. Gitdi elden sevgili bir dāne cānānum meded
   Ḳande bulsam bilmezem ol şāh-ı ḫūbānum meded

2. Künc-i miḥnetde bıraḳduŋ yalıŋuz bīmārıŋı
   Ḫaste-i maḥzūnuŋ aŋmaz derde dermānum meded

[74b]

234

Semāʿī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bugün nevrūz-ı sulṭāndur niçün göŋlüm şen olmazsın
   Ṣafā-yı bezm-i ʿirfāndur niçün göŋlüm şen olmazsın

2. Nebātāt yüz yire sürdi şükür göz bu demi gördi
   Şitā geçdi bahār irdi niçün göŋlüm şen olmazsın

3. Zemīn ḫürrem bahār oldı şuḳūfi sebze-zār oldı
   Ṣafā leyl ü nehār oldı niçün göŋlüm şen olmazsın

4. Görindi nergis-i şehlā açıldı lāle-i ḥamrā
   Ṭonandı daġ ile ṣaḥrā niçün göŋlüm şen olmazsın

5. Açıldı her ṭaraf güller ḳılar efġānı bülbüller
   Perīşān oldı sünbüller niçün göŋlüm şen olmazsın

6. Açılur cām-ı ṣahbālar bula nūr ʿaşḳ u sevdālar
   Temevvüc ḳıldı deryālar niçün göŋlüm şen olmazsın

7. Mey ü maḥbūb ile ülfet ṣafā-yı bezm ile ṣoḥbet
   Ḳılarlar her ṭaraf ᶜişret niçün göŋlüm şen olmazsın

8. Bu demde içilür meyler çalınur def ile neyler
   Ġam u efkārı dil neyler niçün göŋlüm şen olmazsın

9. Çıḳup seyrāna meh-rūlar ḳamu ṣaḥrāyı ārzūlar
   Çemen-zārı aḳar ṣular niçün göŋlüm şen olmazsın

10. *Ẓarīfī* aġlayan güldi göŋüller istegin buldı
    Cihān mis̲l-i behişt oldı niçün göŋlüm şen olmazsın

[75a]

235

Semāᶜī

._ _ _/._ _ _/._ _ _/._ _ _

1. Benümdüŋ bir zamān ẓālim kime cānānesin şimdi
   Niçün ṣormazsın aḥvālüm ᶜaceb bīgānesin şimdi

2. İderken dā'imā ᶜişret ṣafā-yı z̲evḳ ile ṣoḥbet
   Gelürken ṣanma ḫalvet kime mihmānesin şimdi

3. Dehānuŋ mül ṣaçuŋ sünbül boyuŋ servi yaŋaġuŋ gül
   Cihān ḫalḳı saŋa bülbül gül-i gülḫānesin şimdi

4. Olursun yār ile demde anuŋçün dīdemüz nemde
   Güzeller içre ᶜālemde hele bir dānesin şimdi

5. *Ẓarīfī* kemter [ü] ednā saŋa bende geçer ḥālā
   Ḳuluŋdur ser-te-ser dünyā güzel şāhānesin şimdi

236

Semāᶜī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Felek ẓulm ile nāgāh ol meh-i tābānımı aldı
   Güneş yüzlü melek-sīmā şeh-i ḫūbānımı aldı

2. Kime ᶜarż u kime şekvā idem ḥāli digergūnum
   Keremkānı ᶜadālet ṣāḥibi sulṭānımı aldı

3. Cemāl-i būstānında fiġānī ᶜandelīb iken
   Gülistān-ı cihān içre gül-i ḫandānımı aldı

4. Dökem beytü'l-ḥazanda girye-i Yaᶜḳūb-veş her dem
   Göŋül Mıṣr'ındaki ol Yūsuf-ı Kenᶜān'ımı aldı

5. Cihān odlara yansın ey *Ẓarīfī* neyleyem çünki
   Benim cāndan ᶜazīzī sevgili cānānımı aldı

[76a]

237

Ruscuḳlu Ẓarīfī Ḥażretleri Buyurduġı Nuṭḳuŋ Beyānıdur

Ḳalenderī

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Pervāne göŋül şemᶜi cemāline ḳonar ya
   Bāl ü perini terk idüben nāre yanar ya

2. Ol sāḳi-i gül-ruḫ mey-i gülgūn ile memlū
   Bezminde olan ᶜāşıḳına cāmı ṣunar ya

3. Didüm lebüŋi emsem eyā ṭūṭī ḳanar mı
   Ol ḳumrı gülüşlüm didi nāz ile ḳanar ya

4. İstersin unudmaya seni bir küçücükden
   Şol ᶜāşıḳ-ı aḳdem olanı dilber anar ya

5. Bir būse ile ḳansa nola teşne *Ẓarīfī*
   Şanmaŋ anı ḳanmaz leb-i būs ile ḳanar ya

238

Ḳalenderī Vāṣıf

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. ᶜAşḳ ile bugün başladı efġāna ḳanarya
   Yaḳdı cigerüm āteş-i sūzāna ḳanar ya

2. Ḥasretle ḫamūş olma irürsüŋiz vuṣlata[1214]
   Yoḳ yire elem virme dil cānāna ḳanar ya[1215]

3. Bülbül gibi bu zāre nedür bāᶜiṣ ᶜaceb kim
   Üftāde misin bir gül-i ḫandāna ḳanar ya

4. Hīç yoḳ mıdur ārām u ḳarāruŋ ḳafes içre
   Düşdüŋ ne sebeb oldı bu hicrāna ḳanar ya

5. Hemrān idinüp derdini *Vāṣıf*'a söyle[1216]
   Keşf itme ṣaḳın sırrını nādāna ḳanar ya

[76b]

Baᶜżı insānuŋ vücūdunda ẓuhūr iden ḳıl arasında olan biṭlere ᶜilāc ẕikr ü beyān olunur
Zincīfte beş on direm alup āteşe atup kendinüŋ her ṭarafını ṭüṭsilemeli *bi-iẕni'llāh* şifā bula.

[1214] Vezin aksamaktadır.
[1215] Vezin aksamaktadır.
[1216] Vezin aksamaktadır.

4. BÖLÜM: TZK1080 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Tablo 4.1: Mecmuanın ayrıntılı içeriği

		Yer Nu.: Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Ktp. Nu. TZK1080				
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla' beyti / bendi**	**Makta' beyti / bendi**	**Nazım şekli/biçimi**	**Vezin**	**Açıklamalar**
1b	Niyāzī-i Mısrī	Ol cihānuŋ faḫrinüŋ sırrına ḳurbān olayım Ḫutbe-i levlākınuŋ[1217] şānına ḳurbān olayım *Ḳābe ḳavseyni ev ednāsına*[1218] ḳurbān olayım Ben anuŋ ᶜilmine ᶜirfānına ḳurbān olayım Ben anuŋ esrār-ı miᶜrācına ḳurbān olayım	Her ne deŋlü enbiyā vü mürselīn hep[1219] geldiler Ümmeti olmaḳlıġın Ḥaḳ'dan temennā ḳıldılar Evliyā aŋa *Niyāzī* ḳul [u] ḳurbān oldılar Ben anuŋ ayaġınuŋ tozına ḳurbān olayım	Muhammes	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
2a	-	Ḳara ṭonlu Kaᶜbe'm saŋa Varsam aġlayu aġlayu	Dervīş murādına irdi Artdı yüregimüŋ derdi Kaᶜbetu'llāh'a yüz sürüp Döndi aġlayu aġlayu	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī Not: Bu manzume internet ortamlarında farklı şekillerde ve Âşık Yûnus'a ait olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat Âşık Yûnus'a ait divanda böyle bir şiire rastlanılamamıştır.
2a-2b	Niyāzī-i Mısrī	Zāhidā ṣūret gözetme içerü gel cāna baḳ Vechüŋ üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān'a baḳ	Hep mülāzım ḳulluġında bu cihānuŋ şehleri Ḳapusında pādişehler ḳul olan ṣulṭāna baḳ[1220]	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazelliyāt Niyāzī
2b	Eşrefoğlu Rūmī	Kim ki bu yolda cān virmez[1221] pes niçün cānān diler[1222] Müddeᶜīdür ḳo anuŋ[1223] kim dost içün[1224] yalan diler	*Eşrefoġlu Rūmī* bu ᶜaşḳa vireli[1225] varını Bī-murād olmış yürür kim vaṣl ne hicrān diler[1226]	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazelliyāt Eşref-zāde

[1217] Levlākınuŋ: levlāk inen ND.
[1218] Necm Suresi 9. ayetten iktibastır. " فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰىۚ" (Öyle ki, iki yay kadar hatta daha yakın oldu.) URL-1 (2023).
[1219] hep: kim ND.
[1220] Bu beyit 2a'da da kaydedilmiş olup üzeri çizilmiştir.
[1221] Kim ki bu yolda cān virmez: O ki cān vermez bu yolda ERD.
[1222] Vezin aksamaktadır.
[1223] anuŋ: onu ERD.
[1224] kim dost içün: ki dostu o ERD.
[1225] bu ᶜaşḳa vireli: ᶜaşḳa vireli hep ERD.
[1226] olmuş yürür kim vaṣl ne hicrān diler: olup yürür kim ne vaṣlı ne hicrān diler ERD.

3a	-	ᶜĀṣiyüm yüzüm ḳarasın sil Muḥammed Muṣṭafā ᶜĀṣiler derdine dermān ḳıl Muḥammed Muṣṭafā	Ümmetüŋ ᶜüryān [u] giryān zār [u] sergerdān olup Çaġruṣup feryād iderler yā Muḥammed Muṣṭafā	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Bu şiir Hatayī'ye atfedilmektedir. Yazma nüshalarda bulunmayan bu şiir diğer neşirlerde karşımıza çıkmaktadır.
3a	Vehbī	ᶜĀṣıḳuŋ ervāḥı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā Ḥaḳḳ'uŋ vārı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā[1227]	*Vehbī* lāyıḳ degüldir vaṣfını ẕikr itmege Sen nebīler serverisin yā Muḥammed Muṣṭafā	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
3b	Ḥamdī	Ey elif ḳadd istivā ḥaṭṭuŋ senüŋ ṣunᶜ-ı Ḥudā Bā berāt-ı vaṣlına irsem idem cānum fedā Tā tamām oldı vücūdum sūz-ı ᶜaşḳıŋla senüŋ Sā şenā-yı naᶜt-ı paküŋ eylerem her dā'imā	Nün nübüvvet mühri ẕahrında idi devlet-me'āb Vav viṣālüŋ ile bulur ḫaste diller behre-yāb He hidāyet Ḥaḳ iderse lā levlā[1228] ıżtırāb Ye yüzüŋ görmek diler *Ḥamdī* ḳapuŋda berre-yāb	Murabba	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Naᶜt-ı Şerīf Ḥamdī Bā İbtidā-i Ḥurūf …[1229]
4a	Ẓarīfī	Ḳande bir şemᶜ belürse cemᶜ olur pervāneler[1230] Dolaşır eṭrāfını ister ki cümle yanalar Nice bilsün sırr-ı ᶜaşḳı cāhil ü[1231] nādāneler Tā [e]zelden sırra olmaz āşinā bīgāneler	Bu *Ẓarīfī* derd-mendi nāle vü şeydā idüp Ġurbet elde ḥasret-i hicrān-ile ifnā idüp ᶜAḳlumı fikri alup hem ᶜāleme rüsvā idüp Ey perī meskenüm itdüŋ ᶜāḳıbet-i vīraneler/āḳıbet demḫāneler[1232]	Murabba	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Der-Maḳām-ı Segāh
4b	Yūnus	Benem ol ᶜaşḳ baḥresi[1233] cānum[1234] deŋizler ḥayrān baŋa[1235] Deryā benüm ḳaṭremdür ᶜarş oldı seyrān[1236] baŋa	*Yūnus* bu ḫalk içinde eksüklügüŋ Ḥaḳ bilür[1237] Dīvāne olmuş[1238] çaġırur dervīşlik bühtān baŋa[1239]	İlahi	14'lü hece ölçüsü	İlāhī
4b	Eşrefoğlu Rūmī	Bu göŋlüm şehrini seyrān iderken Didi göŋlüm[1240] baŋa seyrān içinde	Aç gözüni *Eşrefoġlu*[1241] Ḥaḳḳ'ı ẕikr eyle[1242]	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī-i ᶜUşşāḳ

[1227] Vezin aksamaktadır.
[1228] Bu kelime "lā ve illā" şeklinde okununca vezin düzelmektedir.
[1229] 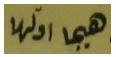 Bu kısım okunamamıştır.
[1230] Vezin aksamaktadır.
[1231] Bu kelime "cāhili-i" şeklinde yazılmış olup tarafımızdan düzeltilmiştir.
[1232] Bu durum ilahi olarak okunurken değişiklik arz ettiğini düşündürmektedir.
[1233] Bu kelimenin aslı "bahrī" olup halk ağzındaki şekli ile buraya kaydedilmiştir.
[1234] Bu kelime *Yûnus Emre Divanı'*ndaki metinde olmayıp icrā sırasında eklendiği düşünülmektedir.
[1235] Vezin aksamaktadır.
[1236] ᶜarş oldı seyrān: zerreler ᶜummān YED.
[1237] *Yūnus* bu ḫalk içinde eksüklügüŋ Ḥaḳ bilür: Yūnus Emrem bu yolda eksükligin bildürür YED.
[1238] Dīvāne olmuş: Mest oluban YED.
[1239] Vezin aksamaktadır.
[1240] Göŋlüm: sırrım ERD.
[1241] Aç gözüni *Eşrefoğlu:* Eşrefoğlu Rūmī ERD.
[1242] Vezin aksamaktadır.

			Fezkurūnī[1243] didi Ḳur'ān içinde			
5a	Şemsī	Ey ki yoḳdan kā'inātı[1244] var iden Perverdigār ᶜArşa ḳā'im[1245] gökleri var iden[1246] Perverdigār[1247]	İbrāhīm İsmāil'ini ḳoydı ḳurbān itmege[1248-1249] *Şemsī*'ye vaṣlını iḥsān eyleyen Perverdigār	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
5a	Ḥaḳḳī	Her nefesde bir tecellī ey Ḫudā ister göŋül Kendi bu ġurbet iç[in]de āşınā ister göŋül	*Ḥaḳḳı*'yā maḥrem bulunmaz rāz-ı ᶜaşḳa bu zamān Ḫalḳ-ı ᶜālemde anuŋçün iḫtifā ister göŋül	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī-i Mahūr
5a-5b	Niyāzī-i Mısrī	Doġdı ol ṣadr-ı risālet başdı ᶜarş üzre ḳadem Ṣaldı ol nūr-ı nübüvvet pertev-i fevḳa'l-ümem	Yā Resūla'llāh şefāᶜat ḳıl *Niyāzī* bendeŋe[1250] Ṣol zamān kim baş açıḳ yalın ayaḳ ḳan aġlaram[1251]	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
5b	Yūnus	ᶜĀlemler nūra ġarḳ oldı Muḥammed doġdı[ġı] gice Mü'min münāfiḳ farḳ oldı Muḥammed doġdı[ġı] gice	*Yūnus* eydür hey ḳardaşlar Aḳıdalum[1252] ḳanlı yaşlar Secde ḳıldı[1253] ṭaġlar ṭaşlar Muḥammed doġdı[ġı] gice	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Evic
6a	Eşrefoğlu Rūmī	Cemīᶜ-i enbiyālardan Muḥammed cümlenüŋ şāhı Yüzi nūrından almışlar felekler şems ile māhı Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı[1254]	Bu *Eşrefoğlu Rūmī*'nün günāhı çoḳ durur ġāyet Şefāᶜat ḳıl yā Muḥammed yüzüŋ şems ü ḳamer māhı[1255] Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ᶜalīm mecāli enbiyālaruŋ imāmı	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī der Maḳām-ı Ṭāhir
6a-6b	Sezāyī	Ḥażret-i Ḥaḳḳ'uŋ ḥabībi sevgili bir dānesi Sevdügiçün[1256] oldı ᶜālem ḫüsnünüŋ dīvānesi	Kenz-i[1257] ᶜaşḳıŋ maḫzeni oldı[1258] *Sezāyī* ġālibā Hiç ᶜimāret istemez bu göŋlümüŋ vīrānesi	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī-i ᶜAşīrān

[1243] Bakara Suresi 152. ayetten iktibastır. "فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ" (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-5 (2023).
[1244] Bu cihānı: kā'inātı HTD.
[1245] ᶜArşa ḳā'im: Yeri ṣābit HTD.
[1246] Var iden: devvār iden HTD.
[1247] Vezin aksamaktadır.
[1248] Bu beyit divanda bulunmamaktadır.
[1249] Bu beyit divanda bulunmamaktadır.
[1250] bendeŋe: mücrime ND.
[1251] aġlaram: aġlayam ND.
[1252] Aḳıdalum: Aḳar gözden AYD.
[1253] ḳıldı: itdi AYD.
[1254] Vezin aksamaktadır.
[1255] Vezin aksamaktadır.
[1256] Sevdügiçün: Olduġıyçün SD.
[1257] Kenz-i: Genc-i SD.
[1258] oldı: olmış SD.

6b-7a	Şemsī	Vāṣıl olmaz kişi Ḥaḳḳ'a cümleden dūr olmadan Kenz açılmaz şol göŋülden[1259] tā kim pür-nūr olmadan[1260] Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh[1261]	Bir ᶜaceb sevdāya düşmiş dürüşür[1262] *Şemsī* müdām Ḥaḳḳ'a maḳbūl olmaḳ ister kişi Manṣūr[1263] olmadan Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī-i Māhūr
7a	Dervīş Yūnus	Yörük[1264] degirmenler gibi dönerler Ḳol ḳola virmişler Ḥaḳḳ'a giderler Göŋül Ḳaᶜbe'sini ṭavāf iderler Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda	*Dervīş Yūnus* eydür ne oldı[1265] baŋa ᶜAşḳıŋ āteşi de ṭoḳunur cāna ᶜAḳlını başına devşir[1266] dīvāne Muḥammed'üŋ kösi çalınur bunda	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī-i Şerīf
7a-7b	Şeyh Cemālī	Tā ezelden sen benümle ᶜahd ü peymān eyledüŋ Gösterüp[1267] ol ḫūb cemālüŋ yā ne pinhān eyledüŋ	*[Şeyḫ Cemālī]* aġlamakdan gözlerine ḳan dolar[1268] Yiri gögi ᶜarş u kürsi dosta seyrān eyledüŋ	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī-i Ṣabā
7b	Yūnus	Allāh Allāh[1269] uludur Emrüŋ ṭutar ḳuludur Mü'minlerüŋ yoludur Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū[1270]	*Yūnus* seyr ider[1271] gezer Ölüm tedbīrler[i] bozar[1272] Görmek isterseŋ dīzār[1273] Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū	İlahi	7'li hece ölçüsü	İlāhī-i Işfaḥān
8a	Dervīş Yūnus	Her ḳaçan anarsam seni Ḳarārum ḳalmaz Allāh'ım Senden ġayrı[1274] gözüm yaşın Kimseler silmez Allāh'ım	*Dervīş Yūnus* seni özler[1275] Luṭfunla[1276] cemālüŋ göster Cemālüŋ gören ᶜāşıḳlar Ebedī ölmez Allāh'ım	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī Maḳām-ı Evic

[1259] göŋülden: göŋülde ŞSD.
[1260] Vezin aksamaktadır.
[1261] İcra esnasında söylenen nakarattır. Metnin aslında yoktur.
[1262] ᶜaceb sevdāya düşmiş dürüşür: devāsız derde düşdi bu dil-i ŞSD.
[1263] kişi Manṣūr: ḫalḳa menfūr ŞSD.
[1264] Yörük: Coşkun AYD.
[1265] ne oldı: gör n'oldı AYD.
[1266] devşir: getür AYD.
[1267] Gösterüp: Gizleyüp CUD.
[1268] ḳan dolar; yaş çakar CUD.
[1269] Allāh: adı AYD.
[1270] İcrâ esnasında söylenen bir nakarattır. Aslî metinde "Allah Allah Kerîm Allah/ Raḥīm Allah diyelüm" şeklindedir.
[1271] seyr ider: aġlayup AYD.
[1272] Vezin aksamaktadır.
[1273] dīzār: dīdār AYD.
[1274] ġayrı: ayruk AYD.
[1275] özler: ister AYD.
[1276] Luṭfunla: Luṭf eyle AYD.

8a	Ḥaṭāyī	Seḥerlerde eser bād-ı tecellī Uyan hey gözler[üm] vaḳt-i seḥerde Seḥerde açılur iḥsān gülleri[1277] Uyan hey gözlerüm vaḳt-i seḥerde	Yuyanlar çeşm-i nergisden bu ḫ[v]ābı Seḥer[ler]de görirler māh-tābı İşit bī-çāre ḥaḳīḳatden *Ḫaṭāyī*[1278] [Uyan hey gözlerüm vaḳt-i seḥerde]	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī-i Sabā
8b	Ḳul Aḥmed	Seyrān itdüm ṣol sinleri Cümle cānlar ölmüş yatır Çürümüş nāzik tenleri Toprağa ḳarışmış yatır	*Ḳul Aḥmed* aḳıdur ḳanlar Tāḳatsiz ḳalmış yatanlar Ḥaḳḳ'a teslīm olan cānlar Murādına irmiş yatır	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Ḥüseyn
8b-9a	[c]Āṣık Yūnus	[c]Aşḳın ile [c]āşıḳlar yansun yā Resūla'llāh İçüp [c]aşḳın ṣarābın ḳansun yā Resūla'llāh Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed [c]arṣı seyrān eyledi[1279]	*[c]Āṣıḳ Yūnus*'uŋ cānı [c]ilm ü[1280] ṣefā[c]at kānı [c]Ālemlerüŋ sulṭānı sensin yā Resūla'llāh Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed [c]arṣı seyrān eyledi	İlahi	14'lü hece ölçüsü	İlāhī
9a	Nūrī	[c]Aşḳıŋla cihān-beste luṭf eyle [c]ināyet ḳıl Derdiŋle bu dil ḥaste luṭf eyle [c]ināyet ḳıl[1281]	Bī-çāreleri yād it vīrāneyi ābād it *Nūrī* ḳulunı ṣād it luṭf eyle [c]ināyet ḳıl	Gazel	- - . / . - - . / - - . / . - - .	İlāhī-i Rast
9a-9b	Dervīş Yūnus	Sensin bize bizden yaḳīn Görünmezsin ḥicāb nedür Çün [c]aybın yoḳ gökçek özin[1282] Yüzindeki[1283] niḳāb nedür	*Dervīş Yūnus* bu göz görmez[1284] Görene ṣor[1285] ḫaber virmez Bu menzile [c]aḳıl irmez Bu ḳurduğuŋ sarāy[1286] nedür	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Şerīf
9b	Yūnus	Arayı arayı bulsam izini İzinüŋ ṭozuna [sürsem] yüzümi Ḥaḳ naṣīb eylese görsem yüzüŋi Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni	*Yūnus* medḥ eylesün seni dillerde Dillerde dillerde hem göŋüllerde Aġlaya aġlaya ġurbet illerde Yā Muḥammed cānum ārżūlar seni	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī
10a	-	Şem[c]-i rūyuna cismümi pervāne düşürdüm[1287] Evrāḳ-ı dilüm[i] āteş-i sūzāna düşürdüm Bir ḳatre iken kendümi [c]ummāna düşürdüm Semā[c] ṣafā cāna şifā[1288] rūha ġıdādur	[c]Aşḳ ile gelüŋ ṭālib-i cūyende olalım Ẕevḳ ile ṣafālar sürelim zinde olalım Ḥażret-i Mevlānā'ya daḫı bende olalım[1289] Semā[c] ṣafā cāna şifā rūha ġıdādur	Murabba	- - . / . - - . / . - - . / . - -	İlāhī

[1277] Metinde "gülleri iḥsān" şeklinde geçmektedir. Kafiye birliği sağlanması açısından tarafımızca düzeltilmiştir.
[1278] Vezin aksamaktadır.
[1279] Tekrar eden bu ifade aslî metinde olmayıp ilahinin icrası sırasında söylendiği düşünülmektedir.
[1280] [c]ilm ü: [c]ālem YED.
[1281] Bu şiir *Abdulahad Nûrî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Çelik, 1999: 121-122).
[1282] [c]aybın yoḳ gökçek özin: [c]aybı yoḳ görklü yüzün YED.
[1283] Yüzindeki: Yüzün üzerindeki YED.
[1284] *Dervīş Yūnus* bu göz görmez: *Yūnus* bu göz anı görmez YED.
[1285] Görene ṣor: Görenler hod YED.
[1286] Bu ḳurduğuŋ sarāy: Bu ḳoduğuŋ serāb YED.
[1287] Vezin aksamaktadır.
[1288] Metinde "ṣafā" şeklindedir.
[1289] Vezin aksamaktadır.

10a-10b	Eşrefoğlu Rūmī	Gine urdı şol sīneme dürlü dürlü yāreler[1290-1291] Hiç ṭabībler ḳılmaz aŋa ne [de]vālar[1292] çāreler	*Eşrefoğlu Rūmī*'ye sorar iseŋ Ḥaḳ ḳandedür[1293] Diye yir gök ᶜarş u kürsī ṭopṭolu hep areler	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī-i Şerīf
10b	ᶜĀşıḳ Yūnus	Bir ġarībim şol dünyāda Gülme gülme aġla göŋül Derdüŋ çoḳdur daḥı senüŋ Gülme gülme aġla göŋül[1294]	*ᶜĀşıḳ Yūnus* söyler sözüŋ Hemān türāb bilir özüŋ Eger yazın eger güzin Gülme gülme aġla göŋül	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Şerīf
11a	Hācı Bayrām-ı Velī	Benüm maḳṣūdum ᶜālemler(e) degildür lākin illā Hū[1295] Benüm bu derdüme dermān degildür lākin illā Hū	*Hüdāyī* idrāk eylerseŋ eger fānī cihānı sen[1296] Bu benüm sırrıma[1297] kimse irişmez lākin illā Hū	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Hüdāyī Ḥażretleri Not: Bu şiir Hâcı- Bayrâm-ı Velî'ye aittir.
11a	Hüdāyī	Cümle ᶜālem āşinā ben ādede bīgāneyem Her işim aġyār ile gör kim ᶜaceb dīvāneyem[1298]	Mey-fürūş oldum şalādur ehl-i ᶜaşḳa bir zamān Bendedür ḫamr-ı ezel gelsün gelen meyḫāneyem	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Hüdāyī Ḥażretleri
11a-11b	Sezāyī	Ey ᶜāşıḳ-ı dildāde gel nūş idelüm bāde Bir bāde gerek ammā içile o[1299] meᶜvāde	İşit bu *Sezāyī*'den ne gördi Fenāyīden Dost vechini gösterdi mir'āt-ı mücellāda(n)	İlahi	- - . / . - - . / - - . / . - - .	Sezāyī Ḥażretleri
11b	Hāşimī	Ṣāfîyem ṣūfî ezelden Ḥaḳḳ'a mir'āt olmuşam İbtidāsız gevherem hem bī-nihāye olmuşam	Bu dil-i vīrānemi maᶜmūr idelden *Hāşimī* Hem Kelīm'em hem aŋa Ṭūr-ı münācāt olmuşam	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Hāşimī Ḥażretleri
12a	Yaḥyā	Āb-ı tevḥīd ile dilden māsivā naḳşını yu Mā hüve'l-maḳṣūd olan Hūdur iki ᶜālemde Hū	Ṣūret ü taᶜbīre sıġmaz maᶜni-i ᶜaşḳ-ı ḫavāṣ Söyleme bu rāzı ey *Yaḥyā* ᶜavāma rū-be-rū	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Yaḥyā Efendi Ḥażretleri
12a	Yūnus	Bilmem nideyüm ᶜaşḳıŋ elinden Ḳande gideyüm ᶜaşḳıŋ elinden	*Yūnus*'un sözi göynümüş[1300] özi Ḳan aġlar gözi ᶜaşḳıŋ elinden	İlahi	10'lu hece ölçüsü	İlāhī-i Şerīf
12b	Enderunlu Fāzıl	Raḥm ider yoḳ baŋa hiç nālelerümden ġayrı Hiçbir aġlar bulamam çeşm-i terimden ġayrı	Ne arar var ne ṣorar ḥāl-i dil-i nā-şādı	Müseddes	. . - - / . . - - / . . - - / . . -	Taḥmis-i Fāżıl-ı Merḥūm

[1290] Gine urdu şol sīneme dürlü dürlü yāreler: Yüreġime dost derdi vurdu türlü yāreler ERD.
[1291] Vezin aksamaktadır.
[1292] Hiç ṭabībler ḳılmaz aŋa ne [de]vālar: Kim tabîbler onabilmez ne devā ne ERD.
[1293] Ḥaḳ ḳandedür: dost ḳandadır diye ERD.
[1294] Bu şiir internet kaynaklarında fazlasıyla bulunmakla birlikte Yûnus Emre ve Âşık Yûnus ile alakalı kaynaklarda yer almamaktadır.
[1295] Vezin aksamaktadır.
[1296] *Hüdāyī* idrāk eylersen eger fānī cihānı sen: A *Bayrāmī* eġer idrāk edersen sen bu ālemde HBD.
[1297] Bu benüm sırrıma: Bu sırrın sırrına HBD.
[1298] Bu şiir *Hüdâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Yılmaz, 2015).
[1299] içile o: ki içile SD.
[1300] göynümüş: dogrıdur AYD.

		Hem-demüm yoḳ daḫı āh u[1301] şererümden ġayrı Beni yoḳlar bulunur mı kederümden ġayrı Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı	Herkesüŋ şimdi vefāsızlık olur[1302] muᶜtādı Kimseye *Fażıl* işitdiremedüm feryādı Ḳaldı dünyāda hemān merḥametüŋ bir adı [Bir yanar yoḳ benüm içün cigerümden ġayrı] Bir acır mı bulunur yārelerümden ġayrı			
13a	Rūḥī	Ḫalḳa kīn eyleme var ise belāġat sende Seni ẕemm[1303] eyleyeni luṭf ile ḳıl şermende	Sākin-i künc-i tevekkül olagör ey *Rūḥī* Nefs içün ᶜāḳil[1304] olan cāhile olmaz bende	Gazel	. . - - / . . - - / . . - - / . . -	Rūhī Hazretleri
13a	Bosnevī	Evvelinde ṭam ṭam olur Döne şoŋra ġam ġam olur Kitābsız …[1305] neyledi baŋa Ṭamṭam[a] bu iᶜlām olur	Ey *Bosnevī* sır fāş itme Ḥaḳḳ'ı fikr it telāş itme Özüŋ esirge fāş itme Baḳ çok güzel eyyām olur	İlahi	8'li hece ölçüsü	-
13b	Sezāyī	Şāh-ı istiġnā-yı mülk oldum ricā bilmem nedür İlticā-yı Ḥaḳ'dan özge mültecā bilmem nedür	Her ne eylerse devā cānān ben-i dil-ḫasteye Ben *Sezāyī*'yem anuŋçün nā-sezā bilmem nedür	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
13b	Himmet	Hamdüli'llāh bir maḳām-ı ᶜālide ḳıldum ḳarār Açılup mir'āt-ı ḳalbüm oldu çok ᶜaşḳ āşikār	*Himmet*'e himmet irişsün evliyādan yā İlāh Bāġ-ı ᶜaşḳıŋ bülbüli olup ḳılayum āh u zār	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Segāh
13b	Nasūhī	Meclis-i ᶜirfāna gel ey ᶜāşıḳ-ı güftār-ı Hū Merd olup meydāna gel ey ṣādık-ı esrār-ı Hū	Ey *Naşūhī* ᶜandelīb-i bāġ-ı vaḥdet dir yirüm Kāşif-i esrār-ı ḥikmet mürşidā envār-ı Hū	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ḥüseynī
14a	ᶜĀşıḳ Yūnus	Vaḳit geldi ḥāżır olun Ecel vardur gelür bir gün	ᶜ*Āşıḳ Yūnus* bunı söyler ᶜAşḳıŋ deryāsını[1306] boylar Ol yüce köşkler sarāylar Vīrān olup ḳalur bir gün	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī
14a	-	Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat cānıdur Ümmī Sinān Bezm-i ᶜaşḳıŋ ḥāşılı cānānıdur Ümmī Sinān	ᶜAḳıbet münkir olanlar būs-ı dāmen itdiler Zümre-i mürşidlerüŋ sulṭānıdur Ümmī Sinān	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Kürdī
14a	Niyāzī-i Mısrī	Dertliyem dermāna geldüm derd olan iŋiler[1307] Yanmışam ᶜaşḳıŋ odına oda yanan iŋiler	Ey *Niyāzī* ne yaṭursuŋ aç gözini uyḫudan	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Rehāvī

[1301] āh u: āh-ı EFD.
[1302] olur: olup EFD.
[1303] ẕemm: ḳadḥ BRD.
[1304] ᶜāḳil: ᶜārif BRD.
[1305] Bu kısım okunamamıştır.
[1306] ᶜAşḳıŋ deryāsını: Talmış ᶜaşḳ deryasın AYD.
[1307] Vezin aksamaktadır.

			Ṣol ḳıyāmet günlerinde çoḳ günāhkār[1308] iŋiler			
14b	Nakṣī	Kūy-ı ᶜaṣḳıŋ baŋa bir kūh-ı tecellī görinür Ḳalbüme ᶜıyd-ı visālüŋle tesellī görinür	*Naḳşī*'yā ᶜālem-i bāḳīde *ulu'l-ebṣāra*[1309] Herkesüŋ ḥāl[i] maḳāmıyla muhallī görinür	Gazel	. . - - / . . - - / . . - - / . . -	İlāhī
14b	Sezāyī	Senüŋ ᶜaṣḳıŋla[1310] ey cānā cihān oldı bana zindān Gezersem gülsitān içre görinür gözime külḫān	*Sezāyī* nār-ı ᶜaṣḳıŋla[1311] yanup yaḳılmadır kārum Ciger biryān göŋül sūzān gözümden ḳan aḳar her ān	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī
15a	Nūrī	Ṭarīḳat ḳurb-ı Raḥmān'dur bu meydān özge meydāndur Ḥaḳīḳat sırr-ı Sübḥān'dur bu meydān özge meydāndur	Bu yolda *Nūrī* serden geç bu erkān içre sırlar aç Bu meydān içre ḳanlar ṣaç bu meydān özge meydāndur	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī
15a	Sezāyī	Ey şehīd-i Kerbelā'ya aġlayan Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün Āteş-i ḥasretle ciger[1312] daġlayan Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün	Ey *Sezāyī* bilmiş ol şāḥ-ı Ḥüseyn Cümleye sevmekdür anı farż-ı ᶜayn Şeksiz ehlu'llāha oldı nūr-ı ᶜayn Aġla mātemdür Muḥarrem'dür bugün	Murabba	- . - - / - . - - / - . -	Sezāyī Ḥażretleri
15b	Yūnus	Be hey ḳardaş Ḥaḳḳ'ı bulam mı dirsin Ḥaḳḳ'a yarar ᶜamel işlemeyince[1313] Bu sırrıŋ özin duyam mı[1314] dirsin Mürşid-i kāmil[üŋ] söylemeyince	ᶜAṣḳıŋ ġālib oldı yüregim ḫarlar ᶜAṣḳı olan ᶜārı nāmūsı neyler Be hey *Yūnus* saŋa söyleme dirler Yā ben öleyim[1315] mi söylemeyince	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī
15b	Cemāl-i Ḥalvetī	Ṣuffe-i ṣadrında dā'im ᶜāṣıḳuŋ efkār-ı Hū Ẕākirüŋ zikri huva'llāh şākirüŋ eşkār-ı Hū	Ravża-i Ḫūda maḳām it ey *Cemāl-i Ḥalvetī* Tā vücūduŋ mülkine keşf ola bu esrār-ı Hū	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
16a	Dervīş ᶜÖmer Fu'ādī	Şāh Ḥüseyn'üŋ firḳatine aġlayan gelsün beri Āh u vāh idüp dem-ā-dem iŋleyen gelsün beri	Hem Muḥammed meclisinde çār-yār ile gelüp Ḥāl-ile *Dervīş ᶜÖmer* irşād olan gelsün beri	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel
16a	Yūnus	Yā Rab[1316] bu benüm cānum āzād ola mı yā Rab Yoḫsa yedi ṭamuda yana ḳala mı yā Rab	*Yūnus* ḳabre vardıḳda Münker Nekir geldükde Su'ālini itdükde[1317] dilim döne mi yā Rab	Gazel	- - . / . - - . / - - . / . - - . /	Ġazel

[1308] çoḳ günahkār: cüml'ālemyān ND.

[1309] Haşr Suresi 2. ayetten kısmi iktibastır. "هُوَ الَّذِي اَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِاَوَّلِ الْحَشْرِ ۗ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا اَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللهِ فَاَتٰيهُمُ اللهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِاَيْدِيهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا اُولِي الْاَبْصَارِ" (Ehl-i kitap'tan inkâr edenleri ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Siz onların çıkacaklarına ihtimal vermemiştiniz. Onlar da kalelerinin kendilerini Allah'a karşı koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın azabı hiç beklemedikleri bir yerden geliverdi; Allah yüreklerine korku düşürdü; öyle ki evlerini hem kendi elleriyle hem de müminlerin elleriyle yıkıyorlardı. O halde ibret alın, ey akıl sahipleri!) URL-9 (2023).

[1310] ᶜaṣḳıŋla: derdüŋle SD.

[1311] ᶜaṣḳıŋla: ḥasretle SD.

[1312] ciger: sīne SD.

[1313] işlemeyince: eylemeyince AYD.

[1314] özin duyam mı: evvelin bilem mi AYD.

[1315] öleyim: ölem AYD.

[1316] Yā Rab: ᶜAceb YED.

[1317] Su'ālini itdükde: Bana su'āl ṣorduḳda YED.

16b	Dervīş ᶜOs̲mān	Żiyālar virdi nūrıyla dil ü cāna seḥer ẕikri Ṣafālar baḫş idüp vaṣl itdi Sübḥān'a seḥer ẕikri	Bi-ḥamdi'llāh ᶜanāṣır bend ü bāġından ḫalāṣ idüp[1318] Müyesser ḳıldı vuṣlat *Derviş ᶜOs̲mān'a* seḥer ẕikri	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī
16b	Hacı Bayrām-ı Velī	Noldu bu göŋlüm noldu bu göŋlüm Derd ü ġamuŋla ṭoldu bu göŋlüm Yandı bu göŋlüm yandı bu göŋlüm Yanmada dermān buldı bu göŋlüm	*Bayrām*'ım [im]di *Bayrām*'ım [im]di Bayrām idersin yār ile[1319] Ḥamd u s̲enāda Ḥamd u s̲enāda Dost ile bayrām itdi bu göŋlüm	İlahi	10'lu hece ölçüsü	İlāhī-i Nevā
17a	Sırrī	Nām u ᶜāruŋ terk idüp meydāna gel Cān u başından geçüp merdāna gel	Sırr-ı vaḥdetden ḫaberdār oluban Naᶜre-i tevḥīd ile bir d[ā]ra gel	Gazel	- . - - / - . - - / - . -	Ġazel
17a	Şemsī Tebrīzī			Gazel		Ġazel Tebrīzī Not: Manzume Farsçadır.
17b	Yūnus	Eyyüb'em [dil] mübtelāyam derde dermān isterem ᶜĀṣıḳam dil-ḫasteyem cānıma[1320] cānān isterem	*Yūnus Emre*'m bilmedi hīç kimseler ḥālüm benüm Ḥālümi ᶜarż itmeġe bir merd-i ᶜirfān isterem	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel
17b-18a	Kul Hasan	Eşrefoġlu al ḫaberi Bāġçe bizde gül bizdedür Biz o Mevlā'nuŋ ḳuluyuz Yetmiş iki dil bizdedür	*Ḳuldur Ḥasan* Dede ḳuldur Maᶜnāyı söyleyen dildür Elif Ḥaḳḳ'a doġrı yoldur Cīm arar[san] dāl bizdedür	İlahi	8'li hece ölçüsü	Ġazel Eşrefoġlu Not: Bu şiir Eşrefoğlu Rūmī'ye değil Kul Hasan isimli bir Bektaşī şaire aittir.
18a	Eşrefoğlu Rūmī	Bu göŋlüm ᶜālemüŋ[1321] seyrāŋ iderken Didi sırrım baŋa seyrān içinde	Aç gözini *Eşref*[1322] Ḥaḳḳ'ı ẕikr eyle *Fezkurūnī*[1323] didi Ḥaḳ Ḳur'ān içinde	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
18a	Yūnus	İlhām ile dün gice seyr itdüm Muḥammed'i Āyīne-i ḳalbümde seyr itdüm Muḥammed'i	*Yūnus* murāda irdi ẕevḳ ile ṣafā sürdi ᶜĀṣıḳ maᶜṣūḳuŋ[ı] buldı seyr itdüm Muḥammed'i	İlahi	14'lü hece ölçüsü	İlāhī
18b	Yūnus	Ben bu ᶜaṣḳa düşeli Ḥaḳḳ-ile[1324] bilişeli Eli yeşil ᶜaṣālı bize dervīşler geldi	Yedilerle ḳırḳlarla aḳ saḳallı pīrlerle Yüzi balḳır nūrlarla bize dervīşler geldi	İlahi	14'lü hece ölçüsü	İlāhī
18b	Ümmī Sinān	Gelmişem vaḥdet ilinden ᶜaşḳ ile cihāna ben[1325] İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestāne ben	Ey *Sinānī* ᶜaşḳ maḳāmı pes rıżā-yı [Ḥaḳ] durur Pādişāhuŋ ḫıdmetinde durmuşam dīvāne ben	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
18b	Sezāyī	Sarāy-ı *lī maᶜallāh*[1326] göŋüldür[1327] Tecellī-ḫāne va'llāhi göŋüldür	Raᶜiyyet gibidür aᶜżā *Sezāyī* Vücūd iḳlīminüŋ şāhı göŋüldür	Gazel	. - - - / . - - - / . - -	İlāhī

[1318] ᶜanāṣır bend ü baġından ḫalāṣ idüp: ḫalāṣ idüp ᶜanāṣır bend ü baġından KDŞ.
[1319] Vezin aksamaktadır.
[1320] cānıma: cāna YED.
[1321] ᶜālemüŋ: şehrini ERD.
[1322] Aç gözini *Eşref: Eşrefoğlu Rūmī* ERD.
[1323] Bakara Suresi 152. ayetten kısmi iktibastır. "فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ" (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-10 (2023).
[1324] Ḥaḳḳ-ile: Allāh'la AYD.
[1325] Vezin aksamaktadır.
[1326] *"Lî ma'allâhi vaktün",* "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki" anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 469).
[1327] Vezin aksamaktadır.

19a	-	Ġazā içün yaraḳ eyler Ḥabību'llāh'[ın] sancaġı Görenlerüŋ ʿaḳlı gider görmeyenler ḥayrān ḳalur Gör ne sākin sākin gelür Ḥabību'llāh'ın sancaġı[1328]	Bir ḳanadı maġribdedür bir ḳanadı maşruḳdadur Başı ʿarşuŋ altındadur Ḥabību'llāh'ıŋ sancaġı	İlahi	16'lı hece ölçüsü	İlāhī
19a	Eşrefoğlu Rūmī	Rāżıyam derdine yāriŋ bir şikāyet itmezem Kendi ḥālüm söylerem ġayrı ḥikāyet itmezem[1329]	*Eşrefoġlu Rūmī* bu ʿaşḳa vireli varını Bī-murād olmuş yürür ol vaṣl ne hicrān diler	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī Not: Şiirin birinci beyti farklı bir metne aittir. Mürettip iki şiir metnini karıştırmıştır.
19b	Fāzıl	Vire mi derd-i ṣanem derdüme dermān vire mi Vaḳtidür yüregimüŋ dem-be-dem artar veremi[1330]	*Faẓlī* sen māhı severseŋ yüzüŋi dergāha ṭut Böyle maḥzūn ḳoya mı çoḳdur Allāh'uŋ keremi[1331]	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī Fāżıl
19b	Ḥaṭāyī	İbtidādan yol ṣorarsaŋ ṣūfim[1332] yol Muḥammed ʿAlī'niŋdür hū[1333] Dört kitābdan sır ṣorarsaŋ ṣūfim sır Muḥammed ʿAlī'niŋdür[1334]	*Ḥaṭāyī* ḫaste olmuş iŋiler ṣūfim cümle ʿālem diŋler Nūr olmuş ʿāleme doġar ṣūfim nūr Muḥammed Ḥayder'iŋdür	Nefes	16'lı hece ölçüsü	Ḥaṭāyī Ḥażretleriniŋdür
20a	Seyyid Seyfullāḥ	Bi-ḥamdi'llāh din[1335] İslām'a delīlüm Muṣṭafā geldi Emīrüm rehberüm ṣāhum ʿAlīyyü'l-Murtażā geldi	Sözüŋ *Seyfī* ilāhīdür cevābı nuṭḳ-ı ṣāhīdür Ḥaḳīḳat bezm-i māhīdür bu yola bī-rīyā geldi	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ġazel
20b	Seyyid Seyfullāḥ	Zāhid(ā) bize ṭaʿn eyleme Ḥaḳḳ'(uŋ) ismin oḳur dilimüz Ṣaḳın efsāne söyleme Ḥażret'e çıḳar yolumuz	*Seyyid* saŋa olan himmet ādem iseŋ cāna minnet Elīf Allāh mim Muḥammed kisvemizdedür dālımuz	Gazel	16'lı hece ölçüsü	İlāhī
20b	Ḥāfiẓ	Rāz-ı ʿaşḳa maḥrem olmaḳ bir göŋül ister göŋül Kendüyi kendüde bulmaḳ bir göŋül ister göŋül	*Ḥāfiẓ'ā* düşdi diyār-ı ġurbete āh el-firāḳ Cemʿ ü farḳa vāṣıl olmaḳ bir göŋül ister göŋül	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel
21a	ʿOs̲mān	Gerekmez ʿālemüŋ naḳşı göŋül ḳurb-ı viṣāl ister Arada olmasun taş[ı] göŋül ḳurb-ı viṣāl ister	Gel *ʿOs̲mān* ḳıl ṭaleb anı kim olur cümlenüŋ cānı Bu varlıḳdan idüp fānī göŋül ḳurb-ı viṣāl ister	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ġazel

[1328] Bu beyit üç mısra halindedir.
[1329] Şiirin birinci beyti farklı bir metne aittir. Mürettip iki şiir metnini karıştırmıştır.
[1330] Vezin aksamaktadır.
[1331] Vezin aksamaktadır.
[1332] Bu icrā esnasında söylenen bir kelimedir.
[1333] Bu icrā esnasında söylenen bir kelimedir.
[1334] Vezin aksamaktadır.
[1335] din: ki SND.

21a	Nūrī	Ey dil bize vir bir ḫaber ᶜaşḳ illerine kim gider Ḥasret ile yandı ciger Ḥaḳ yollarına[1336] kim gider	Bāḳīye[1337] ol ilin yolu *Nūrī*'ye cāndan sevgili Bağlandı ᶜaşḳın maḥmili ᶜaşḳ illerine kim gider	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	Ġazel
21a	Hüdāyī	Ḳuldan saŋa lāyıḳ nola ᶜĀşıḳ seni ḳande bula Meger senden iḥsān ola[1338] Ya Rabbenā yā Rabbenā	Ḳoma *Hüdāyī*'yi ġarīb Vaṣl-ile[1339] aŋa eyle naṣīb[1340] *Yessir merāmī*[1341] yā Mücīb Ya Rabbenā yā Rabbenā	İlahi	- - . - / - - . -	-
21b	ᶜĀşık Yūnus	Şurīde vü şeydā ḳılan Yārin[1342] cemālidür beni ᶜĀlemlere rüsvā ḳılan Dostuŋ viṣālidür beni[1343]	Dīdārına meftūn iden Dü-çeşmümi Ceyhūn iden *Ṣabrī* gibi Mecnūn iden Dostuŋ viṣālidür beni	İlahi	- - . - / - - . -	İlāhī Not: Bu şiir bazı farklılıklarla Bursalı Āşık Yūnus'un şiirleri arasında bulunmaktadır.
21b	ᶜ İşretī	Şanma ᶜaşḳ ehlini mevt ile güẕār eylediler Hicre ṣabr idemeyüp terk-i diyār eylediler	Arḳası üzre yatup ehl-i ḳubūr itdi ḥużūr Ġam u miḥnet beni ey ᶜ*İşretī* pīr eylediler	Gazel	. . - - / . . - - / . . - - / . . - -	Ġazel ᶜİşretī
22a	Neşᶜet	Bezm-i vuṣlatda ᶜaceb hicr (ile) keş-i yār oldum[1344] Nūş-ı dārū-yı şifā-baḫş ile bīmār oldum Düşüp ol şāh-ı gülüŋ dāmenine ḫār oldum Ġonca-veş[1345] jāle gibi neyleyeyim bār oldum Ṣabrı güç çāresi [güç] derde giriftār oldum	Ġālibā mā'il o şeh nāle vü efġānımuza Yoḫsa bilmem ᶜacabā ḳaṣdı mı var cānımuza Teşnedür ġamze-i ḫun-ḫᵛārı hemān ḳanımuza Nice ᶜārif[1346] dimeyem ḥażret-i sulṭānımuza *Neşᶜet*'ā cān u cihāndan hele bīzār oldum	Muhammes	. . - - / . . - - / . . - - / . . -	Ġazel Neşᶜet
22b	Şemsī	Göster cemālüŋ şemᶜini yansın oda pervāneler Devlet degül mi ᶜāşıḳa şemᶜine[1347] ḳarşu yanalar	Cevr ü cefādan uşanup *Şemsī* seni terk eylemez Şanma seni seven kişi ḥāşā senden[1348] uşanalar[1349]	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	İlāhī
22b- 23a	Şākir	Devrāne gel devr idelüm Devre girmiş merdāne[ler][1350] Seyrāne gel seyr idelüm	*Şākir* göŋül yıḳma redīf Ṣabr u saġa baḳma redīf Meyḫāneden çıḳma redīf	İlahi	- - . - / - - . -	Samakovda Medfūn Ḳāsımpaşalı Ṭarīḳ-i Ḥalvetiyeden Şeyḫ Şākir

[1336] Ḥaḳ yollarına: ᶜaşḳ illerine AND.
[1337] Bāḳīye: Bi'llāhi AND..
[1338] Vezin aksamaktadır.
[1339] Vaṣl-ile: Vaṣlın HD.
[1340] Vezin aksamaktadır.
[1341] "İsteklerimi kolaylaştır." anlamına gelen Arapça ifadedir.
[1342] Yārin: ᶜAşḳın AYD.
[1343] Tüm şiir boyunca tekrar eden "Dostuŋ viṣālidür beni" mısra'ı eserde "Hakk'un cemālidür beni" şeklindedir.
[1344] Vezin aksamaktadır.
[1345] Ġonca-veş: Ġoncama HND.
[1346] ᶜārif: ẓālim HND.
[1347] şemᶜine: maᶜşūḳa ŞSD.
[1348] Şanma seni seven kişi ḥāşā senden: Sen sanma kim seni seven senden şehā ŞSD.
[1349] Vezin aksamaktadır.
[1350] Vezin aksamaktadır.

		Seyre çıḳmış cānāneler[1351]	Devr eylesün peymāneler			Efendi Raḥmetullāhi ᶜAleyh Ḥażretleriniŋdür
23a	Yūnus	Bu ᶜömrümüz ġaflet ile gelür geçer neyleyelim Dünyā kervān-sarāy imiş ḳonar göçer neyleyelim	*Yūnus* eydür ey yārimüz temām oldı pāremüz[1352] Ḳıyāmetde defterimüz ol dost açar neyleyeyim	İlahi	16'lı hece ölçüsü	İlāhī Yūnus
23b	Muḥyiddīn ᶜArābī	Dilerüm dert ile senden Tecellī eyle yā Allāh Geçerüm şevḳ ile cāndan Tecellī eyle yā Allāh	ᶜĀşıḳ-ı bī-çāre kemter Eyā maḥbūb seni ister Cemālüŋ *Muḥyī*'ye göster Tecellī eyle yā Allāh	İlahi	. - - - / . - - -	İlāhī Muḥyiddīn ᶜArābī
23b	Seyyid Niẓāmoğlu	Mevlām vir ᶜaşḳını baŋa ḥayrānuŋ olayım senüŋ Bülbül gibi ṣubḥ u mesā[1353] nālānuŋ olayım senüŋ	*Seyyid Niẓāmo[ġ]lu* ḫoca ayırma kendünden yüce Eger gündüz eger gice mihmānuŋ olayım senüŋ	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	İlāhī
24a	Seyfullāh	Bu ᶜaşḳ bir baḥr-i ᶜummāndur buna ḥadd ü kenār olmaz Delīlüm sırr-ı Ḳur'ān'dur onu bilende ᶜār olmaz	*Seyfullāh* sözünde mestdür şeyḫinden almışdur destūr[1354]-[1355] Dīvāne-rā-ḳalem-nistdür ne kim derse[1356] ḳınar olmaz[1357]	İlahi	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī
24b	Sezāyī	ᶜArşu'llāh'dan bir cān vardı[1358] Uçtu şehr-i Mıṣr'a düşdi Ġavsiyyet taḫtına geçdi Gülşenüŋ[1359] sulṭān hū benim pīrim hū yā hū	Ḳullarınuŋ en ednāsı Odur cihānuŋ aᶜlāsı[1360] *Sezāyī*'nüŋ temennāsı Gülşenüŋ sulṭān hū benim şeyḫim hū yā hū	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī
24b	Şemsī Tebrīzī	Bihamdi'llāḥ dirüm Allāh Alır ᶜaḳlumı fikru'llāḥ Dilümde ẕātuŋ esmāsı Bana üns oldı ẕikru'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh	*Şemsī Tebrīz* bunı bilür Eḥad ḳalmaz fenā bulur Yanup cümle ᶜālem maḥv olur[1361] Hemān bāḳī ḳalur Allāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ subḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh	İlahi	. - - - / . - - -	İlāhī

[1351] Vezin aksamaktadır.
[1352] Vezin aksamaktadır.
[1353] ṣubḥ u mesā: cemālüne SND.
[1354] almışdur destūr: aldığı dersdir SSD.
[1355] Vezin aksamaktadır.
[1356] ne kim derse: ne söylerse SSD.
[1357] Vezin aksamaktadır.
[1358] vardı: uçdı SD.
[1359] Gülşenüŋ: Gülşenī SD.
[1360] Odur cihānuŋ aᶜlāsı: Cihānuŋ oldı dārāsı SD.
[1361] Vezin aksamaktadır.

25a	Nesimī	ᶜAşḳ elinden[1362] yandı cānum[1363] yā ᶜAlī senden meded Ben ġarīb-i bī-nevāyım[1364] yā ᶜAlī senden meded	Ey *Nesīmī* dil-şikeste[1365] Ḥaḳ'dan istersen necāt[1366] Cürᶜa-i tevḥīd-i meydān[1367] yā ᶜAlī senden meded	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
25b	Şevḳī	Tecellī-i cemāl ile liḳādur Ḥażret-i Mışrī Fenā ender fenā[dur] hem beḳādur Ḥażret-i Mışrī	Ḥaṭāsıŋ ᶜavfını senden diler *Şevḳī* niyāz eyler Esīr-i nefse bendem çün recādur Ḥażret-i Mışrī	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī Şevḳī
26a	ᶜĀkif Efendi	Gül gibi gāh açılup gāhi şolan Saᶜdīleriz Yine bu dām-ı hevādan ḳurtulan Saᶜdīleriz Gevher-i feyż ü maḥabbetle ṭolan Saᶜdīleriz Zāhidā biz *kenzi lā-yefnā*[1368] bulan Saᶜdīleriz Ṭaḫt-gāhı mülk-i ᵉaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz	ᶜ*Ākifā* devlet bize Şāh-ı Velāyet'den gelür Feyż-i rifᵉat mürşīd-i erbāb-ı şevketden gelür Būy-ı vuṣlat ol gül-i bāġ-ı ḥaḳīḳatden gelür Bu nuṭuḳ hep ḥażret-i pīre maḥabbetden gelür Taḫt-gāh-ı mülk-i ᵉaşḳa şāh olan Saᶜdīleriz	Muhammes	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ḳasīde ᶜĀkif Efendi
26b	Niyāzī-i Mışrī	Ey göŋül gel ġayrıdan geç ᵉaşḳa eyle iḳtidā Zümre-i ehl-i ḥaḳīḳat anı ḳılmış müḳtedā	Ey *Niyāzī* mürşīd istersen bu yolda ᵉaşḳa uy Enbiyā vü evliyāya ᵉaşḳ olupdur rehnümā	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Not: Başlık kısmı fotoğrafta tam olarak çıkmadığı için okunamamaktadır.
26b	Niyāzī-i Mışrī	İki ḳaşuŋ arasında çekdi ḥaṭṭ-ı istivā ᶜAlleme'l-esmāyı taᶜlīm itdi ol ḫaṭdan Ḫudā	Ḳande bulur Ḥaḳḳ'ı inkār eyleyen bu *Mışrī*'yi Ẓāhir olmuşken yüzünde nūr-ı ẕāt-ı ḳibriyā	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Diger Defᵉa Ġazelliyāt Niyāzī Ḥażretleri
27a	Niyāzī-i Mışrī	Ey ṭarīḳat erleri ey ḥaḳīḳat pīrleri Bir ḫaber virüŋ baŋa ol bī-nişān ḳandedür	*Niyāzī*'ye cān olan sırrında sulṭān olan Dīn ü hem īmān olan ol bī-mekān ḳandedür	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Niyāzī Ḥażretleri'nüŋ
27a	Niyāzī-i Mışrī	Ey göŋül gel aġlama zārī zārī iŋleme Pīrden aldum ḫaberi ol bī-nişān sendedür	Ten taḫtıdur bu cānuŋ cān taḫtıdur cānānuŋ Ey *Niyāzī* şüphesiz ol bī-mekān sendedür	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Ġazel Niyāzī
27b	Niyāzī-i Mışrī	Zāhidā ṣüret gözetme içerü gel cāna baḳ Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān'a baḳ	ᶜĀlem anuŋ hüsnünüŋ şerḥinde olmuş bir kitāb Metnin istersen *Niyāzī* ṣüret-i insāna baḳ	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel Niyāzī
27b	Niyāzī-i Mışrī	Dime kim[1369] Ḥaḳḳ'ı sende mevcūd ola yā bende Ne sendedür ne bende ṣıġmaz ol bir mekānda	*Niyāzī* gözüŋ aç baḳ her şey olup durur Ḥaḳ Ṣanma anı kim ola nihānda vü ᶜayānda	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Niyāzī
28a	Niyāzī-i Mışrī	Dermān arardum derdüme derdüm baŋa dermān imiş Bürhān arardum aşluma aşlum baŋa bürhān imiş	İşit *Niyāzī*'nüŋ sözüŋ bir nesne örtmez Ḥaḳ yüzüŋ Ḥaḳ'dan ᶜayān bir nesne yoḳ gözsüzlere pinhān imiş	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	Niyāzī Ḥażretleri
28b	Niyāzī-i Mışrī	Ṣırf içürdi bize vaḥdet cāmını cānānımuz Anuŋ için bir nefes ayılmadı mestānımuz	Āşināluḳ artduġınca ey *Niyāzī* dost ile Artdı bezm-i vaḥdet içre gün-be-gün seyrānımuz	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel Niyāzī
28b	Niyāzī-i Mışrī	Şerīᵉatüŋ sözleri ḥaḳīḳatsüz bilinmez Ḥaḳīḳatüŋ sözleri ṭarīḳatsüz bulunmaz	Bu ṣüretüŋ libāsın vir ġayrıya *Niyāzī* O baḫre ṭalar isen şāyed girü gelinmez	Nutuk	14'lü hece ölçüsü	Ġazel Niyāzī

[1362] elinden: ile NSD.
[1363] cānum: vücūdum NSD.
[1364] ġarīb-i bī-nevāyım: fakīr-i derd mendim NSD.
[1365] dil-şikeste: sen şikeste NSD.
[1366] necāt: murād NSD.
[1367] Cürᶜa-i tevḥīd-i meydān: Cür'a-i tevḥīdi NSD.
[1368] "(Kanaat), tükenmez bir hazinedir." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013).
[1369] kim: ki ND.

29a	Nakşī	Dilā ol münkir-i bed-ḫū ne bilsün yār u aġyārı Ki bulmaz kendi ẕātında ḥaḳīḳat ṣūret ol yāri	Muḥaṣṣal *Nakşi*'yā pendim ṭutarsan ger bu arada Getürme yanına luṭf it sen ol münkir-i bed-kārı	Gazel	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Ḥażret-i Naḳşī'nüŋ Buyurdıġı Divānundan Çıḳarılmış Bu Da Ẕikr Olunur
29b	Niyāzī-i Mısrī	Tende cānum cānda cānānumdur Allāh Hū diyen Dilde sırrum sırda Sübḥānumdur Allāh Hū diyen	Her kişiye kendüden aḳreb olan dost ẕātıdur Ey *Niyāzī* dilde mihmānumdur Allāh Hū diyen	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	İlāhī
29b	Niyāzī-i Mısrī	Ḳaṣṣāb elinde ḳoyunum yā o beni yā ben onı Cellāt öŋünde boyunum yā o beni yā ben onı	Meydāna çıḳ gel ey ḳaba ᶜavrat gibi giyme ḳabā Ben *Mışrī*'yem giydüm ᶜabā ya sen beni yā ben seni	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	-
30a	Niyāzī-i Mısrī	Baḥr içinde ḳaṭreyüm baḥr oldı ḥayrān baŋa Ferş içinde zerreyüm ᶜarş oldı seyrān baŋa	*Niyāzī*'nüŋ dilünden Yūnus durur söyleyen Herkese çün cān gerek Yūnus durur cān baŋa	İlahi	14'lü hece ölçüsü	-
30a	Niyāzī-i Mısrī	Dervīş olan ᶜāşıḳ [gerek] yolunda hem ṣādıḳ gerek Baġrı anuŋ yanıḳ gerek cān gözleri açıḳ gerek	Dervīşlerüŋ eŋ alçaġı buġday içinde burçaġı Bu *Mışrī* gibi balçıġı her bir ayaḳ başmaḳ gerek	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	-
30b	Niyāzī-i Mısrī	Sālik[üŋ] mürşidine ḫizmeti şāhāne gerek İşigine ḳoya başın diye şāhā ne gerek	Ey *Niyāzī* bu yola kim[1370] gire ḳurbān ide cān ᶜIyd-ı ekberdür aŋa vuṣlat-ı cānāne gerek	Gazel	. . - - / . . - - / . . - - / - . -	-
31a	Ḳudsī	Zār-ı Mecnūn olmayan Leylā'yı bilmez ḳandedür Birlige yol bulmayan ifnāyı bilmez ḳandedür	Gel ölümüŋ iḫtiyār it ölümden ön *Kudsī*'yā[1371] Bunda *mūtū* olmayan mevtāyı bilmez ḳandedür	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ḥażret-i Pīr Şāẕeli Efendimizüŋ Ṭarīḳ-i ᶜAlīyyeden Evlād-ı ᶜArab Olup Ḳudsī Efendi Ḥażretleri Der-i ᶜAliyyede Yeşil Ṭulunba Yanında -Bulunan Dergāhında Post-Nişīn İken Buyurdıġı Nuṭuḳları Beyān Olunur
31a	Ḳudsī	Ey Ḥudā'yā ᶜaşḳ u şevḳüŋ leẕẕeti cānımdadur Fikr ü ᶜaḳl u niyyetüm hep vaṣl-ı cānānımdadur	*Ḳudsī*-i vaḥdet güli ᶜaşḳıŋ diler ancaḳ senüŋ Nā-ümīd-i ġayrıdur ümmīdi Sübḥān'ımdadur	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Diger Ḳudsī Efendimizüŋ
31a	Ḳudsī	Ey göŋül çün buldı[1372] anı kenz-i aᶜẓam sendedür Hem ḥaḳīḳat üzre bildüŋ sırr-ı mübhem sendedür	Māye-i nūr-ı Muḥammed ẕāt-ı esrār-ı Ṣamed *Ḳudsī*'yā oldı hüveydā ism-i aᶜẓam sendedür	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Diger Ġazel Ḳudsī Ḥażretleri'nüŋ
31b	Ḳudsī	Ṭalib-i Ḥaḳḳ'am bugün şerᶜ ile erkān bendedür Vāṣıl-ı yārim bugün[1373] sırr ile ᶜirfān bendedür	Ḳuluyam *Ḳudsī* o şehler şāhınuŋ āẕādesi Yārimin ben yāriyem va'llāhi Sübḥān[1374] bendedür	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Diger Ḳudsī Efendi Ḥażretleri
31b	Nesimī	Yā Rab ol yüzüŋ çerāġı şemᶜ-i ḫāverden midür	Adı maḥv oldı *Nesimī*'nüŋ ḳalem çek ḥarfine Ey bu defterden ḫabersiz ol bu defterden midür	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Defᶜa Ġazel Nesimī Ḥażretleri'niŋdür

[1370] Ey *Niyāzī* bu yola kim: Bu yola kim ki *Niyāzī* ND.
[1371] Vezin aksamaktadır.
[1372] buldı: buldun KD.
[1373] yārim bugün: yāri menem KD.
[1374] Sübḥān: sulṭān KD.

		Yā Rab ol servüŋ yaŋaġı verd-i aḥmerden midür				
32a	Nesimī	Ey cemālüŋ sırr-ı *sübḥāne'llezi i esrā*[1375] imiş *Abduhū leylen* ṭapuŋdur Mescid-i Aḳsā imiş	Ey *Nesīmī* çün bu göŋlüŋ vaḥdetüŋ deryāsıdur Yedi deŋiz ḳubbesine mevc uran deryā imiş	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Not: Başlık kısmı fotoğrafta yarım çıktığı için okunamamaktadır.
32a	Nesimī	Çünki bildüŋ mü'minüŋ ḳalbinde beyt'ullāh var Niçün ʿizzet itmedüŋ ol eve ki Allāh var	Genc-i maḥfīdür ḥaḳīḳat ey *Nesīmī* söyleme Ġāfil olma fāş eyleme yolda çoḳ güm-rāhı var[1376]	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Defʿa Ġazel Nesimī Ḥażretleri'niŋdür
32b	Nesimī	Asumāna döndi aṭlās giydi zībālar gibi Yiryüzi şāhı bezendi ʿaşḳa kemḥālar gibi	Ey *Nesīmī* bir göŋülde ḥubb-ı Ḥaydār olmasa Anda çanlar çalınur bī-şek kilisālar gibi	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel Nesimī Ḥażretleri'niŋdür
32b	Nesimī	Yüzüŋ ḥaṭṭuŋda ey dilber açıldı cümle bābu'llāh Oḳur anı müderrisler kelam-ı *küntü kenzu'llāh*	Melā'ik ādem ü ḥūrī senüŋ nuṭḳuŋla gūyādur *Nesīmī ḥasbeten'lillāh* naṣiḥi ẕāt-ı Rūḥ'ullāḥ	Gazel	.---/.---/.---/.---	Defʿa Ġazel Nesimī Ḥażretleri'niŋdür
33a	Nesimī	Ehl-i īmān işlerüŋ şol demde inkār itdiler Çün Nesīmī'yi[1377] Ḥaleb şehrinde ber-dār itdiler	Ey *Nesīmī* vāṣıl olduŋ Ḫālıḳ'uŋ dergāhına[1378] Cennetü'l-me'vāda yirüŋ yine[1379] gül-zār itdiler	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel Nesimī Ḥażretleri'niŋdür
33a	Nesimī	Ṣūretüŋ naḳşını yazdı didi Rabbü'l-ʿālemīn *Ḥazihī cennātü adnin fedhulūhā hālidīn*[1380]	Ey *Nesīmī* çün işitdüŋ bu fenānuŋ[1381] naẓmını Nāmesiŋ çāk eyleyüp odlara[1382] şaldı [defterin]	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Defʿa Nesimī Ḥażretleri'niŋdür
33b	Nesimī	Her kişinüŋ şorma aşluŋ ʿizzetinden bellidür Ṣoḥbet-i ʿirfān görenler hiẓmetinden bellidür	Ey *Nesīmī* nuṭḳunı nādān eline virme kim Gevheri ṣarrāfa göster ḳıymetünden bellidür	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	-
33b	Nesimī	Uymazam zāhid sözine ʿaşḳa uyaram kime ne[1383]	*Nesīmī*'ye ṣordular yār ile ḥoşnūd musun[1385] Ḥoş olam olmayam yār ile yār benümdür kime ne[1386]	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Defʿa Nesimī Ḥażretleri'niŋdür

[1375] İsra Suresi 1. ayetten kısmi iktibastır. "سُبْحَانَ الَّذِي اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلاً مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَاۗ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ" (Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.) URL-14 (2023).

[1376] Vezin aksamaktadır.

[1377] Nesīmī'i: Hüseynīni NSD.

[1378] Ḫālıḳ'uŋ dergāhına: Ḫālıḳ-ı Rahmān'a sen NSD.

[1379] Cennetü'l-me'vāda yirüŋ yine: Cennetü'l-me'vā bulup yerini NSD.

[1380] Zümer Suresi 73. ayetten kısmi iktibastır. "وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَراًۗ حَتّٰى اِذَا جَاۗؤُهَا وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ" (Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da gruplar halinde cennete sevkedilecek. Nihayet oraya vardıklarında cennetin kapıları açılmış olacak; bekçileri onlara, "Selâm size! Hoş geldiniz! Ebedî olarak kalmak üzere buyurun girin cennete!" diyecek.) URL-20 (2023).

[1381] fenānuŋ: Utārid NSD.

[1382] eyleyüp odlara: etti ol dem oda NSD.

[1383] Vezin aksamaktadır.

[1385] Vezin aksamaktadır.

[1386] Vezin aksamaktadır.

		Aġlaram bülbül miṣāli semā-yı zāram kime ne[1384]				
34a	Niyāzī	Ẓulmet-i hicründe bī-dār olmuşam yā Rab meded İntiẓār-ı ṣubḥ-ı dīdār olmuşam yā Rab meded	Bu *Niyāzī* düşdi varlıḳ cāhına Yūsuf gibi Al elüm ḳurtar ki nā-çār olmuşam yā Rab meded	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Niyāzī Ḥażretleri
34a	ᶜÖmer	Ḫāme-i ḳudretle yazdı naḳş-bend-i kāf [u] nūn Ḥüsn-i ḥaṭṭ ile seni ser-defter-i *mā-yenẓurūn*[1387]	Bu *ᶜÖmer*'üŋ çeşmini ḫūn-ı revān eyler iken Eyledi teslīm-i rūḥı *innā ileyh-i rāciᶜūn*[1388]-[1389]	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	ᶜĀşıḳ ᶜÖmerüŋ Ġazel buyurduġı
34b-35a	-	Evliyādan ey göŋül almaḳ dilersen reng ü bū Yoḳluḳ ile meclise gel varlıġından ol aru	Bulmadum yoḳluḳ gibi [hiç] ḥażrete bir ṭoġrı yol Gel göŋül ḳalma yabanda ol yol ile gitmelü	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
35a	Naḳşī	Maḳṣūdı[1390] ᶜāşıḳlaruŋ Menzil-i cānān olur İsmini yād eylesem Vālih ü ḥayrān olur	*Naḳşī*-i ᶜāşıḳ saŋa ᶜAşḳ ḫaberini[1391] aŋa Menḳabe-i evliyā Reşk-i gülistān olur[1392]	İlahi	- . - - / - . -	Naḳşī Ḥażretleri'niŋdür
35b	Hatāyī	Bendeyem ben cān u dilden pādişāhımdur ᶜAlī Gözlerüm nūr-ı cihānda[1393] bedr-i māhumdur ᶜAlī Yoluna çāk[1394] olduġum rūy-ı siyāhımdur ᶜAlī Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī	Ey *Ḫaṭāyī* ġāfil olma çünki[1395] dünyā fānīdür Her ne kim geldi vücūda ᶜālemüŋ mihmānıdur Bu kelāmı vird idinmek ᶜārifüŋ erkānıdur Ḳıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur ᶜAlī	Murabba	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel Ḥatāyī Ḥażretleri
36a	Nesimī	*Seḳāhüm rabbühüm*[1396] ḫamrı ṭudaġıŋ kevşerindendür Bu meyden içenüŋ naḳli ḥadīşüŋ sükkerindendür[1397]	*Nesīmī* māsivā'llāh'dan kesildi dilberi buldı *Nesīmī* neylesün nitsün ᶜināyet dilberindendür	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ġazel Nesīmī Ḥażretleri

[1384] 16'lı hece ölçüsü ile yazılmıştır.
[1387] Yasin Suresi 49. ayetten kısmi iktibastır. "مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ" (Onlar, besbelli ki, birbirleriyle uğraşırken kendilerini ansızın yakalayacak korkunç bir sesi bekliyorlar!) URL-24 (2023).
[1388] Bakara Suresi 156. ayetten kısmi iktibastır. "اَلَّذِينَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّٓا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ" (Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, "Doğrusu biz Allah'a aidiz ve kuşkusuz O'na döneceğiz" derler.) URL-29 (2023).
[1389] Vezin aksamaktadır.
[1390] Maḳṣūdı: Maḳṣadı NKD.
[1391] ḫaberini: ḫaberin vir NKD.
[1392] Vezin aksamaktadır.
[1393] nūr-ı cihanda: nūru ziyası BŞN.
[1394] çāk: hāk BŞN.
[1395] çünki: işbu BŞN.
[1396] İnsan Suresi 21. ayetten kısmi iktibastır. "عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَاِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوٓا اَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقٰيهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا" (Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir içecek verir.) URL-30 (2023).
[1397] sükkerindendür: şekkerindendür NSD.

36a	Rıżā'ī	İftiḫār-ı enbiyāsın şāḥ-ı merdānum ᶜAlī Ehl-i ᶜaşḳa reh-nümāsın şīr-i Yezdān'um ᶜAlī Dergāhına şā[h]-ı ᶜālem gelmişem bir ḫāk-rū Ḳıl meded cūd u seḫāsın dīn ü īmānum ᶜAlī	Ġayra ḳıl ilticā'ı bu *Rıżā'ī* derd-mend[1398] Ey şehā gelmiş ḳapuŋa rūy-ı siyāh müstemend[1399] Vuṣlata efġān ider ol bülbül-i şeydā-menend Derd-i meydāna şifāsın feyż-i Raḥmān'um ᶜAlī	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	-
36b	Nesimī	Dil naẕar-gāh-ı Ḫudā'dur yıḳma göŋlin kimsenüŋ Kaᶜbe [vü] Merve Ṣafādur yıḳma göŋlin kimsenüŋ[1400]	Ey *Nesīmī* bir göŋül yap kim bilür kimde ne var Ḥaḳḳ ile dil āşinādur yıḳma göŋlin kimsenüŋ	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel Nesīmī
36b	Nesimī	Mü'minüŋ ḳalbinde rūḥı cism ile cāndur ᶜAlī Kaᶜbetu'llāh'dur cemāli vech-i Sübḥān'dur ᶜAlī[1401]	Ey *Nesīmī* gel bu medḥi ṣubḥ u şām yād eylegil Kāşif-i sırr-ı velāyet şāh-ı merdāndur ᶜAlī	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	-
37a	Ecrī	ᶜAlī'dür yār-ı peyġamber ᶜAlī'dür bā-i bismi'llāh ᶜAlī'dür ṣūret-i Raḥmān ᶜAlī'dür ẕāt-ı feyżu'llāh	ᶜAlī'den *Ecrī*'yā aᶜṭā neye ecrān ᶜaẕīm aldum ᶜAlī'dür ẕikr-i eẕkārum ᶜAlī'dür lafẓ-ı illa'llāh	Gazel	.--/.--/.--/.--	Destūr Yā Şāh-ı Velāyet
37b	Nesimī	Yā Resūl-i faḫr-i ᶜālem seyyid ü ẕāt-ı ṣıfāt Baḫr-i ẕātuŋ gevherisün hem ṣıfātuŋ ᶜayn-ı ẕāt	Yā şefīᶜü'l-müẕnibīn raḥm it *Nesīmī*'ye bugün Ḥāṣılum iki cihāŋda sensün ey pākīze-ẕāt	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Medḥ-i Resūl-i Kibriyā-yı Nesimī
38a	Nesimī	Yā yüzüŋ māhiyetdür ḥālime[1402] nūr-ı necāt[1403] Lām-elīf *lā-raybe illā vechehü* aŋa cihāt	Elf Allāh'dur kim olmaz nuṭḳ-ı ẕātından cüdā Uş kelāmı vaḥy-ı muṭlaḳ uş Mesīḥī muᶜizāt	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Naᶜt-ı Şerīf-i Nesimī
38b	Virānī	Biz Urum abdālıyuz sulṭānımuzdur Murtażā Terk ü tecrīdüz bugün Sübḥān'ımuzdur Murtażā	Ey *Virānī* cümle maᶜnā noḳṭadır ẕāt-ı ḳadīm Ol durur[1404] şām u seḥer seyrānımuzdur Murtażā	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	-
39a	ᶜAskerī	Rehber-i rāh-ı Ḫudā'sın yā ᶜAliyye'l-Murtażā Maẓhar-ı ẕāt-ı[1405] Ḫudā' [sın] yā ᶜAliyye'l-Murtażā	*ᶜAskerī* der nice ṣayd ide seni meges hemān Mürġ-ı lāhūta hümāsın[1406] yā ᶜAliyye'l-Murtażā	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Destūr
39a	Senā'ī	Bu vücūd iḳlīminüŋ sulṭānı sensin yā ᶜAlī Hem dil-i vīrānımuŋ mihmānı sensin yā ᶜAlī[1407]	Eyleme ilġā ḳapuŋdan bu *Ş̲enā'ī* bendeŋi Mevlevīnüŋ devrinüŋ devrānı sensin yā ᶜAlī	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel
39b	Nesimī	Nūr-ı çeşm-i evliyāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī Dürr-i tāc-ı atḳiyāsın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī	Çün *Nesīmī* medḥ idüp cürmin ümīd ider bugün Yarın anı ḳurtarasın yā Ḥüseyn ibn-i ᶜAlī	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Yā Dost

[1398] Vezin aksamaktadır.
[1399] Vezin aksamaktadır.
[1400] İnternet sayfalarında sıkça karşılaşılan bu şiir basılı kaynaklarda bulunamamıştır.
[1401] Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Ayan, 1990).
[1402] ḫālime: ᶜāleme NSD.
[1403] Vezin aksamaktadır.
[1404] Ol durur: öldürür BŞN.
[1405] ẕāt-ı: sırr-ı AD.
[1406] lāhūta hümāsın: lāhūtun hümāsısun AD.
[1407] Bu ilahi *Senâî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Öte, 2000).

40a	Nesimī	Ey ṣaçuŋ ẓıll-ı ilāhī vey ruḫuŋ *Allāhu nūr* Ravżanuŋ sır boyuŋdur *ᶜindehā cennātu hūr*[1408]	Rūḥ-ı ḳudsīdür[1409] *Nesīmī*'nüŋ sözi ey zinde-dil Ger Mesīḥā tek diriysen yatma kim çalındı sūr	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Dost
40b	Şirī	Baş açıḳ yalın ayaḳ ᶜüryāna gelmişlerdenüz Ḫak-pāy abdāl olup vīrāne gelmişlerdenüz	Gerçi kim eksikliyüz nola o şāhuŋ ḥaḳḳiçün Bir gedāyuz kim bugün şāhāne gelmişlerdenüz	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ḥacı Bektāş-ı Velī Not: Bu şiir *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* adlı kitapta Şirî isimli bir şair adına kayıtlıdır.
41a	Nesimī	Ṣūretinüŋ ṣafḥasından gör ne yazmış ol ḳadīm Oḳudum ol ḫaṭṭı *bismi'llāhi'(r)-rahmāni'r-rahīm*	Sen *Nesīmī*'ye raḥm ḳıl ey ruḫı[1410] bedr-i münīr[1411] Ger ḫatā ḳıldum ise *estaġfiru'llāhi'l-ᶜaẓīm*	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
41b	Yūnus	Adım adım ileri Beş[1412] ᶜālemden içeri On sekiz biŋ ᶜālemi Gördüm[1413] bir daġ içinde	Ben *Yūnus*'[um] gezerüm Taŋrı adın yazarum Mevlā'm senüŋ dīdāruŋ Gördüm bir daġ içinde	İlahi	7'li hece ölçüsü	-
44a	İbrāhīm Hakkı Bursevī	Bu vücūduŋ mülki elden çıḳmadan Devr ü eyyām ol ḥışārı yıḳmadan	Mecmaᶜ'ül-baḥreyn sensin aç gözüŋ Cām-ı Cem'sin hīçe ṣayma kendüzüŋ	Mesnevi	- . - - / - . - - / - . -	İbrāhīm
44b	İbrāhīm Hakkı Bursevī	Al ᶜaşḳdan ey dil [cān][1414] ġamı *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec* Tā bulasıŋ ol merhemi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*[1415]	*Ḥaḳḳī* sükūt it bir zamān[1416] ᶜaşḳıŋ ġamı ḳalsun nihān Ḥaḳ'dur bu sırruŋ maḥremi *es-ṣabru miftāḥü'l-ferec*	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	İbrāhīm Ḥaḳḳı Ḥażretleri'niŋ
45a	İbrāhīm Hakkı Bursevī	Cānān ilinden gelmişem fānī mekānı neylerem Ol mülke meylim ṣalmışam ben bu cihānı neylerem	*Ḥaḳḳī* cemīᶜ-i ḫalḳdan müstaġniyem bi'llāhi ben Ḫallāḳ-ı ᶜālem var iken ḫalḳ-ı zamānı neylerem	Gazel	- - . - / - - . - / - - . - / - - . -	İbrāhīm Ḥaḳḳı Ḥażretleri'niŋdür
45b	İbrāhīm Hakkı Bursevī	ᶜAceb kim gördi bir ᶜāşıḳ ki vazgeçmiş bu sevdādan ᶜAceb kim gördi bir balıḳ ki uşanmış bu deryādan	Göŋülde[1417] *Ḥaḳḳı* bul[1418] her ān ki oldur[1419] manẓar-ı Raḥmān Göŋüldür[1420] cennet-i ᶜirfān yücedür ᶜarş-ı aᶜlādan	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İbrāhīm Ḥaḳḳı Ḥażretleri'niŋ Buyurduġı
45b	İbrāhīm Hakkı Bursevī	ᶜAşḳ ile maᶜmūr olur ḫāne-i vīrānımuz Ḥüzn ile mesrūr olur ṭālib-i cānānımuz	*Ḥaḳḳī* çü dīvānedür ᶜāşıḳ-ı cānānedür ᶜAşḳ ile meyḫānedür şevḳ ile ḥayranımuz	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Defᶜa İbrāhīm Ḥaḳḳı

[1408] Vezin aksamaktadır.
[1409] Rūḥ-ı ḳudsīdür: Rūḥ-ı ḳuds oldı NSD.
[1410] Sen *Nesīmī'*ye raḥm ḳıl ey ruḫı: Raḥm ḳıl sen *Nesīmī'*ye ayā NSD.
[1411] Vezin aksamaktadır.
[1412] Beş: Bu AYD.
[1413] Gördüm: Geçdüm AYD.
[1414] -: cān İHD.
[1415] "Sabır, zaferin anahtarıdır." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 593).
[1416] bir zamān: el-amān İHD.
[1417] Göŋülde: Göŋülden İHD.
[1418] bul:bil İHD.
[1419] oldur: dildür İHD.
[1420] Göŋüldür: Hem oldur İHD.

46a	Muḥibbī	Faḫr-i ᶜālemdür Muḥammed Muṣṭafā kenzü'l-ḥikem Hāmil-i mühr-i nübüvvet ṣāḥib-i tācü'l-ᶜalem Matlaᶜ-ı şems-i ḥaḳīḳat nūr-ı yāḳūt-ı ḳalem Rū-siyāhem ḳıl şefāᶜat ey Nebiyy-i muḫterem Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem	Gele bir gün ᶜāleme bu Meḥdi-i Ṣāḥib-zamān Ẕülfiḳār-ı Ḥayder ile Ḥāricī bulmaz amān *Muḥibbīyā* āl-i ᶜabādur ᶜāṣıḳa dārü'l-amān[1421] Ḳıl şefāᶜat dīnüm īmānum efendim el-amān Men ᶜAlī-sīret Ḥasan-ṣūret Ḥüseynī-meẕhebem Ḳanġı cānıŋ cürᶜasın nūş eylesem yek meşrebem	Müseddes	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
47a	Muḥyiddīn Abdāl	Tevḥīd-i ḥaḳīḳat imiş dervīşligiŋ muᶜammāsı Yaḳīn ism ile ẕāt imiş bu esmānuŋ müsemmāsı	Enfās-ı dil-i murādınuŋ ḫarāreti ᶜaşḳ odınuŋ Bu dervīş *Muḥyiddīn*'üŋ tesellāsı tecellāsı	Nefes	16'lı hece ölçüsü	Destür Yā Erenler Hū
47a	Muḥyiddīn Abdāl	Seyyāre bulduk genc-i devlet sitāresi İnbisāt yetmiş yedi ḥurūf bir elīfde yüz on dört sūresi	*Muḥyiddīn*'üŋ Ḥaḳ'dan naṣībi Ḥaḳḳ'ı söyler bilmez müdārāyı	Nefes	Vezni düzensizdir	Defᶜa Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
47b	Muḥyiddīn Abdāl	ᶜĀrif iseŋ ḥālat oŋarma ḳaradan ᶜāṣıḳlar meydānı Girdi sende baḳma kenārumdan gül yüzünden iste yārini	*Muḥyiddīn Abdāl* bilmez çün[1422] Çoḳ medārdan	Nefes	Vezni düzensizdir	Defᶜa Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
48a	Muḥyiddīn Abdāl	….[1423] şorarsaŋ ḥālümi diyüvereyüm aḥvālümi …. neden giderüm bil imdi ne yere vardı yolumı	Kāf u nūndan keşf oldı ḫaṭṭ-ı istivā bāṭıldan seçmişem kīl ü ḳālimi[1424] Ben *Muḥyiddīn ᶜAbdāl*'am ṣaḳata kitāb açdum edā ḳıldum ḳālemi	Nefes	21'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri
48a	Muḥyiddīn Abdāl	Ben vücūdum şehrinde[1425] Yedi_iḳlīm dört köşe buldum Dilberüŋ zülf-i küfründe Īmānı ḫoş pīşe buldum	*Muḥyiddīn ᶜAbdāl* gedādan[1426] Diŋle bu sözi Ḥudā'dan Mektūb geldi Muṣṭafā'dan Oḳudum Ḥaḳ inşā buldum	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri
48a-48b	Muḥyiddīn Abdāl	Gelsün bizden cān isteyen İstedigi cān bulundı Merd olup meydān isteyen Merdāne meydān bulundı	Merhemi yārdur yārenüŋ Ṭabībi yārdur yārenüŋ Bu *Muḥyiddīn*[1427] bī-çārenüŋ Derdine dermān bulundı	Nefes	8'li hece ölçüsü	Defᶜa Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
48b	Muḥyiddīn Abdāl	İnsān insān derler idi İnsān nedür şimdi [bildüm] Cān diyü söylerler idi Bu cān nedür şimdi [bildüm]	*Muḥyiddīn* Ḥaḳ Ḳādir Gör ne her şeyde ḥażır ᶜAyān u nihān nedür şimdi bildüm[1428-1429]	Nefes	8'li hece ölçüsü	-

[1421] Vezin aksamaktadır.
[1422] Bu beyit eksiktir.
[1423] Bu kısım yırtık olduğu için okunamamıştır.
[1424] Vezin aksamaktadır.
[1425] Vezin aksamaktadır.
[1426] gedādan: ser-gerdān MAD.
[1427] Bu *Muḥyiddīn:* Muḥyiddīn'üm MAD.
[1428] Bir dize eksiktir.
[1429] Vezin aksamaktadır.

49a	Muḥyiddīn Abdāl	İnsānuŋ vechinde buldum Besmelenüŋ māhiyyetin Ol yedi ḫaṭ imiş bildüm Ṣalātuŋ ḳadr ü berātın	*Muḥyiddīn*’ [em] ben neyledüm Bismi’llāh bābın söyledüm Maᶜrifetden fehm eyledüm Şerīᶜatüŋ ṭarīḳatin	Nefes	8’li hece ölçüsü	-
49a	Muḥyiddīn Abdāl	İsteyüp pıŋar başın bulmaḳ gerek Ṣuyı pınar başından almaḳ gerek	*Muḥyiddīn [Abdāl]*[1430] yāriŋ maḥabbeti Eksilmeyüp [göŋüle][1431] ṭolmaḳ gerek	Nefes	11’li hece ölçüsü	-
49a	Muḥyiddīn Abdāl	Dilber yüziŋ göricek gül utanur Diliŋ söyleyincek bülbül utanur	*Muḥyiddīn* diler ki sulṭāna vara Varmaġa bu eksiklü ḳul utanur	Nefes	11’li hece ölçüsü	-
49b	Muḥyiddīn Abdāl	Gele gel ey benüm cāŋum pāresi Eyā gözüm nūrı göŋlüm çırāsı	*Muḥyiddīn* ᶜ*Abdāl*’a bir naẓar eyle Naẓardan ırağ ol[ma]sun arası Ṣoḥbeti yoḳ daḫı işler yāresi[1432]	Nefes	11’li hece ölçüsü	-
49b	Muḥyiddīn Abdāl	Ḫıżr’uŋ ṣuyı benem [bilüŋ][1433-1434] Āb-ı ḥayāt bendedür Kevşerden içen gelsün Ḳadr ü berāt bendedür	*Muḥyiddīn*’em aŋlayınca[1435-1436] Ṭuş oldum gizli gence [Hem][1437] yetmiş iki rence Özge necāt bendedür	Nefes	7’li hece ölçüsü	-
50a	Muḥyiddīn Abdāl	Dört muḳarreb ferişte Her biri[si] bir işte Müvekkeldür ādeme Ādem nedür gör işte	Ḥaḳ saŋa senden yaḳīn Ġāfil yürime ṣaḳın *Muḥyiddīn*’e ṣorarsaŋ Kendi bile her işte	Nefes	7’li hece ölçüsü	-
50b	Hatāyī	Çevirdüŋ burunı benden didi bi’llāh neden küsdüŋ Umar mıydum bunı senden didi bi’llāh neden küsdüŋ[1438]	İrişdi göklere āhum benüm ᶜömrüm benüm māhum *Ḫaṭāyī* ḳuluŋa ṣāhum didi bi’llāh neden küsdüŋ	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ḥaṭāyī
50b	Pīr Sulṭān	Bu dünyānuŋ evvelini ṣorarsaŋ Allāh bir Muḥammed ᶜAlī’dür ᶜAlī Sen bu yoluŋ ṣāḥibini ararsaŋ Pīrüm Ḥacı Bektāş Velī’dür velī	ᶜ*Abdāl Pīr Sulṭān*’am ᶜummāna ṭaldum Yanarum kendümi engine ṣaldum Ḫāk-pāylerine yüz süre geldüm[1439] Evliyānuŋ kemter ḳuludur ḳulu	Nefes	11’li hece ölçüsü	-
51a	Pīr Sulṭān	Tā *Ḳālū belādan*[1440] seviştük sevdük Ezelden bizimle yā[r]dır maḥabbet Pīrler naẓarında iḳrār görüştük	*Pīr Sulṭān*’um maḳām özge maḳāmdur Ḳudret[in] mührі on iki imāmdur Güzel ṣāhuŋ naẓarında tamāmdur	Nefes	11’li hece ölçüsü	-

[1430] -: Abdāl MAD.
[1431] -: göŋüle
[1432] Bu mısra kaynakta bulunmamaktadır.
[1433] -: bilüŋ MAD.
[1434] Vezin aksamaktadır.
[1435] Aŋlayınca: eglence MAD.
[1436] Vezin aksamaktadır.
[1437] -: Hem MAD.
[1438] Bu şiir *Hatâyî Divanı*’nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).
[1439] Vezin aksamaktadır.
[1440] Araf Suresi 172. ayetten kısmi iktibastır. “ وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِيٓ اٰدَمَ مِنْ ظُهُوْرِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْۚ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْۗ قَالُوْا بَلٰىۛ شَهِدْنَاۛ اَنْ تَقُوْلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غٰفِلِيْنَۙ ” (Rabbin Âdemoğulları’ndan -onların sırtlarından- zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: Ben sizin rabbiniz değil miyim? “Elbette öyle! Tanıklık ederiz” dediler. Böyle yaptık ki kıyamet gününde, “Bizim bundan haberimiz yoktu” demeyesiniz.) URL-45 (2023).

		Mü'mine kadīm iḳrārdur maḥabbet	Cemāl[üŋ] miṣāli dīzārdur maḥabbet			
51a- 51b	Hatāyī	Elif anı bilmişem men *lā fetā illā ᶜAlī* Ye yalan söylememişem men *lā fetā illā ᶜAlī*[1441]-[1442]	Bu *Ḫaṭayī* ger [ḫayāt-ı] cāvidān bulsa nola Göŋlüme mihmān olupdur *lā fetā illā ᶜAlī*	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
51b	Hatāyī	(Men) özüm(i) ẓulmete ṣalmazam Allāh bir Muḥammed ᶜAlī (Ben) dīvānem nesne bilmezem Allāh bir Muḥammed ᶜAlī	*Ṣāh Ḫaṭāyī*'m [bunlar] sırdur Sırrı sır iden sürürdur Ay da nürdur gün de nürdur Allāh bir Muḥammed ᶜAlī	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
51b	Hatāyī	Cān benüm cānā[n] benüm cān ile baş elümdedür Ḥikmetu'llāh işlerinüŋ duᶜāsı dilimdedür[1443]	Ey *Ḫaṭāyī* gel delīl ol yolu ṭoġrı varalum Yalanuŋ yüzi ḳaradur Ẕülfiḳār boynındadur	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ḥażret-i Ḫaṭāyī'nüŋ
52a	Seyyid Seyfullāh	Ol zamān kim ᶜāleme ḳıldı naẓar Perverdigār Nūr-ı Aḥmed'den ᶜAlī nūrı olupdur āşikār Virdi Cebrā'il idi[1444] oldı cihāna yādigār *Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār*	Gören *Seyyid Seyfu'llāḥ*'ı[1445] Ḫoş olmaḳ ister vallāhi Her rūz u şeb ẕikru'llāhı *Lā fetā illā ᶜAlī lā seyfe illā Ẕülfiḳār*	Nefes	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	-
52b	Pīr Sultān	Elīfdür ṭoksan biŋ kelāmuŋ başı Var şükr Ḫaḳḳ'a eyle bāyı neylersin[1446]	*Pīr Sulṭān*'um oḳuyuban yazarın Türāb oldum ayaḳlarda tozarın Er elinden içdüm ser-mest gezerin Er elinden içilmeyen meyi neylersin	Nutuk	11'li hece ölçüsü	Pīr Sulṭān'uŋ
52b	Pīr Sultān	Daḫı ins [ile] cins yaradılmadan Ādem ata dirler pīri gördiŋ mi Niyyet idüp namāzına ṭurmadan Üzerine inen nūrı gördiŋ mi	*Pīr Sulṭān*'um oḳuyuban yazarsın Yüz biŋ yıllıḳ yoldu(la)r Ḫaḳḳ'uŋ dīzārısın[1447] Tellālı ḳıġrışan şārı gördiŋ mi[1448]	Devriye	11'li hece ölçüsü	-
53a	Hatāyī	Muḥammed bir gice evde oturdı Dört melek aŋa āyet getürdi Selmān cānibinden bir oġlan geldi Ne ḫoşça ᶜizzetlü selām getürdi	*Ṣāh Ḫaṭāyī* Ḫaḳḳ'ı ḥāżır görenler Arayup ḳalbinde gevher bulanlar ᶜİrfān ṣoḥbetine ṭālib olanlar Anlar da özini Ḫaḳḳ'a yetürdi	Nefes	11'li hece ölçüsü	Ḫaṭāyī
53a	Hatāyī	Yaḳın bilgil Ḫudā'īdür Ḫaṭāyī Muḥammed Muṣṭafā'īdür Ḫaṭāyī Ṣāfī nesli cedd-i Ḥaydār oġulı[1449] Aliyyü'l-Murtażā'īdür Ḫaṭāyī[1450]	Muḥammed Takī'dür ᶜAlī Naḳī'dür Ḥasanü'l-ᶜAskerī'dür[1451]	Nefes	. - - - / . - - - / . - -	-

[1441] *Hatâyî Divanı*'nda bu ilahinin *Erkân-nâme*'de bulunduğu belirtilmektedir. Bk. Kaplan, 2007: 210-214., Macit, a.g.e. 2017: 134.
[1442] Vezin aksamaktadır.
[1443] Vezin aksamaktadır.
[1444] idi: nidā SND.
[1445] Bu kıtada vezin aksamaktadır.
[1446] Bu kıtada iki mısra eksiktir.
[1447] Vezin aksamaktadır.
[1448] Bir dize kesiktir.
[1449] Vezin aksamaktadır.
[1450] Bu şiir *Hatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).
[1451] Vezin aksamaktadır.

			Muḥammed Mehdī-i ṣāḥib-zamān öŋinde gedādur Ḫaṭāyī[1452] Beni Ṣāh İsmāʿīl oḳudırlar[1453] *Ḫaṭāyī*'yem Ḫaṭāyī[1454]			
53b	Pīr Sultān	Yine āteşlere düşdüm firāḳdan Ṣūret-i ḥālimüz yā neye ḳaldı Pārem pārem oldı ṭutdı yürekden Mevlā'm inṣāf vire yā neye ḳıldı	*Pīr Sulṭān*'um eydür Muḥammed ʿAlī gelecek[1455] Ol elden içdigüm ṭolıdur ancaḳ Ol serḥoş güli aŋla bī-meziyyet Hū	Nefes	11'li hece ölçüsü	Pīr Sulṭān'uŋ Not: Son kıt'anın bir mısra'ı eksiktir.
53b	Pīr Sultān	Adımız ʿāṣıḳ yazıldı ezelī Ḳālū-belādan Maḥabbet ḳoḫusu geldi ṣāhum Muḥammed ʿAlī'den	Defterde yüz yuyulmazuz bahāyimden ṣayılmazuz Dedem eydür ayılmayuz dostuŋ ṣunduġı dolıdan Hū	Nefes	16'lı hece ölçüsü	Pīr Sulṭān'uŋ
54a	Pīr Sultān	Gele zāhid gele ulaşma bize Ḥaḳḳ'uŋ yaratdıġı ḳul saŋa neyler Arıdursaŋ var sen özüŋi arıd Sendeki küfr bendeki īmān neyler	*Pīr Sulṭān*'um eydür er ḥaḳsın er ḥaḳ Münkir ḳullaruŋdan ıraḳsın ıraḳ Ḳurduŋ işi nā-merd(in) yapısın yemek Ḥaḳ içün adanan ḳurbāna neyler Hū	İlahi	11'li hece ölçüsü	Pīr Sulṭān'uŋ
54a	Pīr Sultān	On sekiz biŋ ʿālem yaradılmadan Ol var idi vara uġradum geldüm On sekiz biŋ ʿālem hem virilmeden Ḳandīldeki nūra uġradum geldüm	*Pīr Sulṭān*'um (eydür) müderrisler ḳaḍılar Kitāblaruŋ orta yire ḳodılar Sen bu ʿilmi ḳande bulduŋ dediler Evvelā Seyyid'e uġradum geldüm Hū	Devriye	11'li hece ölçüsü	Pīr Sulṭān'uŋ
54b	Pīr Sultān	Erenler yanında bu ne daʿvādur Benden saŋa emānet degme göŋle Mü'minlerüŋ ḳalbi Ḥaḳḳ'uŋ evidür Benden saŋa emānet degme göŋle	Ḳul olan ḳullar tīz olur āzād Eliŋ irişdigi yire dek uzad *ʿAbdāl Pīr Sulṭān*'uŋ nefesin gözed Benden saŋa emānet degme göŋle	Nutuk	11'li hece ölçüsü	Pīr Sulṭān Ḥażretleri'nüŋ
55a	Muhyiddīn Abdāl	Diŋleyüŋ imdi didüm[1456] Delīl ü burhāndur ʿAlī Gel eşigine yüzi süri[1457] Ḳıble-i īmāndur ʿAlī	*Muḥyiddīn*'üŋ cism ü cānı Muḥammed'dür ʿAlī kānı Ṭoġar[1458] seyr ider cihānı Ol genc-i nihāndur ʿAlī	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
55a	Muhyiddīn Abdāl	[Ey][1459] ḫʷāce diyeyüm saŋa Dört kitābdan ne bilürsin Şerīʿatden ṭarīḳatden Maʿrifetden ne bilürsin	*Muḥyiddīn şerḥin beyānı* *Farḳ idesin ziyānı*[1460_1461] *Var mıdur ʿaşḳuŋ pāyānı* *Nihāyetden ne bilürsin*	Nutuk	8'li hece ölçüsü	Defʿa Muḥyiddīn

[1452] Vezin aksamaktadır.
[1453] Vezin aksamaktadır.
[1454] Vezin aksamaktadır.
[1455] Vezin aksamaktadır.
[1456] Diŋleyüŋ imdi didüm: Diŋleŋ imdi ne diyeyim MAD.
[1457] Vezin aksamaktadır.
[1458] Ṭoġar: Ṭoġrı MAD.
[1459] -: Ey MAD.
[1460] idesin: ider sūd u MAD.
[1461] Vezin aksamaktadır.

55b	Muhyiddīn Abdāl	Şükür ḥāl oldı müşkilim[1462] Dört ḳapudan elim vardur Şerīᶜatden ṭarīḳatden Maᶜrifetden bilim vardur	*Muḥyiddīn* dervīş yolınca Ḳuş öter dillü dilince Her ᶜāşıḳ(uŋ) kendü ḥālince Benüm de menzi[lü]m vardur	Nutuk	8'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
55b	Muhyiddīn Abdāl	Elif Allāh[dur, lām ᶜAlī][1463] Mim Muḥammed'dür ey ḫᵛāce Bunı böyle bilen [velī][1464] Gerçek ümmetdür ey ḫᵛāce	*Muḥyiddīn* söylemez yalan Gelsün beri ögüt alan Göŋlünde bendeligi[1465] bulan[1466] Maṭlūbdan …[1467] ey ḫᵛāce	Nutuk	8'li hece ölçüsü	-
56a	Muhyiddīn Abdāl	Ol Muḥammed Muṣṭafā *Men ᶜaref* dur ki ḳıblegāhum benüm[1468] ᶜAlī göŋlüm çerāġı Ḥasan Ḥulḳı Rıżā *Men ᶜaref* dur ol pādişāhum benüm[1469]	*Muḥyiddīn*'em ben düvāzdeh imāma şundum elim Ol erenlere maᶜlūmdur ḳamu günāhum benüm	Nefes	15'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn
56a	Muhyiddīn Abdāl	Aceb dostdan bize naẓar ola mı Dost ile aşıllu pazar ola mı	*Muḥyiddīn* fāriġ ol sözi uzatma Söyledikçe bu söz uzar ola mı Yoḫsa cāhil Ḥaḳ'dan bīzār ola mı	İlahi	11'li hece ölçüsü	Diger
56b	Muhyiddīn Abdāl	Taŋrı birdür degildür zinḥār iki Peyġamber Ḥaḳ'dur Ḥaḳ bilürsin Ḥaḳḳ'ı	Yüri fażl-ı Ḥaḳ'san *Muḥyiddīn Abdāl* Ger bildüŋ ise heft ẕātı[1470]	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
56b	Muhyiddīn Abdāl	Kim ki yetmiş ikiden aldı ḫaber Yetmiş iki ḥūrī[yi] anlar öper	*Muḥyiddīn* ben bugün münkiri gördüm[1471] Şīrīn açmış ḫayır ḳapusın yapar[1472] Mü'minlere ṭaᶜn oḳın seper	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
57a	Muhyiddīn Abdāl	Ben dilberüŋ yüzinde he[f]t[1473] āyet buldum uş Şerbet-i dehān sözinde āb-ı ḥayāt buldum uş	*Muḥyiddīn* Ḥaḳ baŋa söyle didi söyledüm Sözden açıldı bāb-ı keşf beyān olur	İlahi	Vezni düzensizdir	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
57a	Muhyiddīn Abdāl	Yüzüŋ gördüm didüm elḥamdü'lillāḥ Ẓuhūr oldı yine zülf-i siyāhum	*Muḥyiddīn ᶜAbdāl*'um ḥükmine bende Ben anuŋ ḳuluyam ol pādişāhum	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
57b	Muhyiddīn Abdāl	Yer ü gögi ḳapladum [tutdum][1474] düni Ṣabāḥ oldu ki ṭoġdu ᶜaynum güni	Naẓm ile söyledi *Muḥyiddīn ᶜAbdāl* Bu resme ẕikr itdi devr-i zamānı	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ

[1462] ḥāl oldı müşkilim: müşkilim ḥāl oldı MAD.
[1463] -: -dur, lām ᶜAlī MAD.
[1464] -: velī MAD.
[1465] bendeligi: bendigi MAD.
[1466] Vezin aksamaktadır.
[1467] Bu kısım okunamamıştır.
[1468] Vezin aksamaktadır.
[1469] Vezin aksamaktadır.
[1470] Vezin aksamaktadır.
[1471] ben bugün münkiri gördüm: münkiri gördüm güler MAD.
[1472] ḫayır ḳapusın yapar: ḫaber ḳapusın ḳapar MAD.
[1473] he[f]t: yedi MAD.
[1474] -: tutdum MAD.

57b	Muhyiddīn Abdāl	Ḳatreden deryā-yı ʿummānı buldum İrişdüm menzile pāyānı buldum	*Muḥyiddīn* bugün dīvān-ı ʿālīde Oḳurum defter-i dīvānı buldum	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
58a	Muhyiddīn Abdāl	Her cānuŋ maḳṣūdı cānān degül mi Cānāna ḳurbān olan[1475] cān degül mi	*Muḥyiddīn* sen dermān[ı] şundan iste Çün derdüŋ ṭabībī Sübḥān degül mi	İlahi	11'hece ölçüsü	-
58a	Muhyiddīn Abdāl	Çünki bildün dünyā bāḳī degildür Bu meyden içmeyen sāḳī degildür	Ey *Muḥyiddīn* ʿilm-i ḥaberīden olan Küllī nār her āfāḳı degildür[1476]	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
58b	Muhyiddīn Abdāl	İḫlās ile yine başladum söze Şerḥ ideyim bir söz yüridi öze	Her ḳuluŋ ḳaydını yapıcı Ḫudā [Böyle oldukça ġam yeme laʿnet Yezīde] [1477-1478]	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri'nüŋ
58b	Muhyiddīn Abdāl	ʿĀrif degildür[1479] o cān kim İbtidā sırrını bilmez Degil[dür] ehl-i ʿirfān[1480] İntihā sırrını bilmez	*Muḥyiddīn ʿārif olmayan* *Men ʿaref yol[ın] bulmayan* *Kendü ʿilmini bilmeyen* *Ol Ḫudā sırrını bilmez*	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn
59a	Muhyiddīn Abdāl	Degil(dür) ümmet-i [Muḥammed][1481] Muṣṭāfā sırrını bilmez Ne bilsün vaḥy-i Aḥmed' [i] Murtażā sırrını bilmez	ʿAskerī Mehdī sırr-ı şāh Ol ʿAliyyün veliyyu'llāh Olmayan seyfine āgāh *Lā fetā* sırrını bilmez	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muḥyiddīn Ḥażretleri
59b	Muhyiddīn Abdāl	Yetmiş üç dört yedi bildüm anı İstivāsı yigirmi sekiz bildüm anı	*Muḥyiddīn* senüŋle āşinā olaldan[1482] Bilişe döndi yadı bildüm anı	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
59b	Muhyiddīn Abdāl	Özün[i] bilen bilüŋ insān imiş Bilmeyenler yā ḳulı yā bān imiş	*Muḥyiddīn* gerçi özin ḳul eyledi Bildüm anı maʿnīde sulṭān imiş	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
60a	Muhyiddīn Abdāl	Bildüm ki muʿcizātı nūr-ı tecelliyātı Ene'l-Ḥaḳ Ḥaḳ'dan özge nesne yoḳ [ġayrı][1483-1484]	Bu sözde olsun temām ʿāl-i ʿabānuŋ medḥi [*Muḥyiddīn*'üŋ cānlardan bu da'im ricāsı][1485-1486]	İlahi	14'li hece ölçüsü	-
60a	Muhyiddīn Abdāl	Baḳ [şol][1487] ḫabīṯ-i ḫare Yanar cismüm nāre[1488] Kesilür orta yire	*Muḥyiddīn ʿAbdāl* [ozan][1490] Ḥaḳḳ'dur bu ḫaṭṭı yazan Budur ḥayy u cāvid[ā]n	Nefes	7'li hece ölçüsü	-

[1475] Cānāna ḳurbān olan: Cānān ḳurbān olanda MAD.
[1476] Vezin aksamaktadır.
[1477]-: Böyle oldukça ġam yeme laʿnet Yezīd'e MAD.
[1478] Vezin aksamaktadır.
[1479] ʿĀrif degildür: Degildür ʿārif MAD.
[1480] Vezin aksamaktadır.
[1481] -: Muḥammed MAD.
[1482] olaldan: olalı.
[1483] -: ġayrı MAD.
[1484] Vezin aksamaktadır.
[1485]-: *Muḥyiddīn*'üŋ cānlardan bu da'im ricāsı MAD.
[1486] Vezin aksamaktadır.
[1487] -: şol MAD.
[1488] cismüm nāre: nāre ebedī MAD.
[1490] -: ozan MAD.

		Yaban ṣanur[1489] ṣoḥbeti	Ḫayrı[1491] ḳılan memātı			
60b	Muhyiddīn Abdāl	Erenler görüben[1492] ne tuḥfe cānum Defterüm elime aldum dīvānum	*Muḥyiddīn ᶜAbdāl*' [um] bir kemter ḳulum Ḥaḳḳ'uŋ faẕlı ile ehl-i ᶜirfānum	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
60b	Muhyiddīn Abdāl	Gör ne dilden iken niçün Maᶜrifet bilmeyen ādem Bir ḥayvāndur gelür geçer Maᶜnādan almayan ādem	*Muḥyiddīn* eydür bitemez Bitüp birlige yetemez Bu sırdan çeşni dadamaz Ṣıdḳ ile gelmeyen ādem	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
61a	Muhyiddīn Abdāl	Yine Ḥaḳḳ'uŋ luṭf [u] iḥsān[ı] geldi Gökden yire āb-ı revānı[1493] geldi	Cāhil farḳ itmedi sürdi[1494] ziyānı İşinde cehl ile noḳṣānı geldi	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
61a	Muhyiddīn Abdāl	Biz ṣol zāhid ṣūfī gibi Ṣūretin düzer degilüz Tırāş olduk palās giydük Fenādan bīzār degilüz	*Muḥyiddīn*'[dür] medārımuz Haḳḳa toġrı naẓarımuz Muḥyiddīn eydür cānımuz Göŋülde cāndanımuz[1495] Biz ḳuldan ol sulṭānımuz Dīẕārdan ayru degilüz	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
61b	-	Ey benüm meymezem seni seven neylesün Ey lübāb-ı zemzem seni seven neylesün	-[1496] Dost yoluŋ içün seni seven neylesün	İlahi	Düzensiz/11'li hece ölçüsü	-
61b	Hāşimī	Besmele medd ile dilā ᶜunvān-ı ādem āşinā[1497] Aġzı bādur noḳtası sırrı lisānı sāza[1498]	Ādemüŋ ẕātındadur ẕāt-ı nihānı āşikār Şekl-i *bismi'llāh* oḳutdı mekteb-i Ḫaḳ *Ḥāşimā*	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel Ḥāşimī
62a	Sefîl Bahşī	Ḫakīḳat rāhına girdüm gireli Çaġırıram leyl [ü] nehār yā ᶜAlī Erkān eşigine yüzüm süreli Açıldı ᶜaynıma dīẕār yā ᶜAlī (Hū)	Şāh(ın)dan ġayrı nesne yoḳdur ẕihinde Pīrim Ḳılıç Baba'[nın] dergāhında *Sefîl Baḫşī* erenlerüŋ rāhında Ḳılar āh u zārı hezār yā ᶜAlī (Hū)	Nefes	11'li hece ölçüsü	Nefes
62a	-	Ḫudā emrinden olmuş dāneyim ben Ki ḥasret odına hem yanayım ben Cemālüŋ şemᶜine pervāneyim ben Cününum var bugün dīvāneyim ben	Tecellīden dil oldı pāre pāre Düşürdi ᶜāşıḳı āh ile zāre Cemālüŋ görmege ᶜaceb ne çāre Cününum var bugün dīvāneyim ben	Nefes	11'li hece ölçüsü	Nefes
62b	Şemsī Tebrīzī	Dest-i nāyzendür ider nāliş şanma nāyı Yād idüp girye ider Ḫażret-i Mevlānā'yı	Gel imdi *Şems-i Tebrīzī* fedā ḳıl cānını Ḥaḳḳ'a Bu yolda baş u cān virmek budur ᶜaşıḳlaruŋ kārı	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ḫażret-i Mevlānā Ḳaddesa'llāhü Sırrahü'l-ᶜazīz Not: İlk iki beytin vezni düzensizdir.
62b	Şemsī Tebrīzī			-		Mesnevī Not: Manzume Farsçadır.

[1489] Yaban ṣanur: Yabana ṣor MAD.
[1491] Ḫayrı: Diri MAD.
[1492] görüben: görün ben MAD.
[1493] revānı: nīsānı MAD.
[1494] sürdi: sūd u MAD.
[1495] Vezin aksamaktadır.
[1496] Kesik olduğu için okunamamıştır.
[1497] Vezin aksamaktadır.
[1498]Vezin aksamaktadır.

63a	Mevlānā			-		Not: Manzume Farsçadır.
65b	Faḥrī	Düşelden ᶜaşḳ-ı cānāna göŋül bir āh çeker bir Hū Nice ḥāl oldı bu cāna göŋül bir āh çeker bir Hū	Bu *Faḥrī* vārid-i dilde nuṭḳuŋ eyledi ikrār[1499] Baḳup bu naẓm-ı dīvāna göŋül bir āh çeker bir Hū	Gazel	.---/.---/.---/.---	Semāᶜī
65b-66a	Zarīfī	Ḥasretüŋle künc-i ġamda gözyaşım ḳıldım şarāb Nār-ı ᶜaşḳıŋ döne döne cigerim itdi kebāb	Derd-mend *ᶜĀşıḳ Zarīfī* ḳuluna eyle kerem Bir ġarībüŋdür esirge eyleme cevr ü sitem	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẓarīfī
66b	ᶜĀşıḳ ᶜÖmer	Terk itme bu ben ᶜāşıḳı cānā çoḳ ararsın Bugün aramazsın beni ferdā çoḳ ararsın	Ey gözleri āhū seni şimden girü yā Hū *ᶜĀşıḳ ᶜÖmer*'i sen daḥı cānā çoḳ ararsın	İlahi	--./---./---./--	ᶜĀşıḳ ᶜÖmer Ḳalenderī
66b	Şemsī	Göster yüzüni ᶜāşıḳa ey yüzi saᶜādet Ẓulmetde ḳoyuban baŋa çekdürme melāmet	Ey ḳaşları yā hicrüŋ ile döndi kemāna Olmadı bu *Şemsī* ḳula bir ẕerre ᶜināyet	İlahi	--./---./---./--	Şemsī Ḳalenderī
67a	Dürrī	Ṣīrīŋ lebüŋi şehd-i muṣaffāya degişmem Gül ruḫlarını lāle-i ḥamrāya degişmem	Girdüm ḥarem-i ᶜaşḳa giyüp ar(a)ḳi(y)ye jende *Dürrī* anı ben aṭlās u dībāya degişmem	İlahi	--./---./---./--	Dürrī Ḳalenderī
67a	Dürrī	Bildüm seni ey ṣūḫ ne fettāŋ olacaḳsın Āṣūb-ı dehir fitne-i devrāŋ olacaḳsın	İrdi ḫaṭ-ı sebzi ḫa(d)dine ḳaşı kemānuŋ Ey *Dürrī* yine ᶜaşḳ ile ḥayrān olacaḳsın	İlahi	--./---./---./--	Ḳalenderī Dürrī
67b	Vehbī	Be hey ẓālim göŋül tā ḥaşre dek pür-ġam sürünsün mi Süründürdüŋ yetişmez mi daḥı her dem sürünsün mi	Bu ḥāl üzre dem-i miḥnetde hiç ādem sürünsün mi Gel inṣāf it yeter *Vehbī*-i şeydāyı süründürme	Varsağı	.---/.---/.---/.---	-
67b	Serīrī	Didüm ḳaddüŋ sanavber mi didi cānā semendendür Didüm ḥüsnüŋ küşād olmuş didi raᶜnāsı bendendür	Didüm meyl [ü] maḥabbetde *Serīrī* nev midür yoḫsa Didi ᶜaşḳıŋ ezeldendür ne sendendür ne bendendür	Gazel	.---/.---/.---/.---	Semāᶜī Serīrī
67b-68a	Hāfız	Güşāde güllerüŋ bād-ı ḫazānından emīn olsun Nesīm-i nev-bahār ile cemālüŋ ġonca-bīn olsun	Sürünsün sāye-veş *Ḥāfiẓ* senüŋ gülzār-ı kūyuŋda Ġarīb-i ᶜandelībiŋdür ki bu ᶜabd-i kemīn olsun	Gazel	.---/.---/.---/.---	Semāᶜī Ḥāfız
68a	Mümtāz	Beni dūr itme ḫāṭırdan kerem ḳıl ḳāmeti bālā Gine şād eyleyüp güldür bu ᶜāciz bendeŋi ḥālā	Görelden ey gül-i raᶜnā işim āh u fiġan oldı Umar luṭfuŋ bu *Mümtāzī* gibi bir ᶜaşıḳ-ı şeydā	Gazel	.---/.---/.---/.---	Semāᶜī Mümtāz
68b	Süleymān	Manşūram zülfüŋ teline cürmümi bildür hemān Pādişāhum çek elini dāra söyletmeŋ beni	Bī-vefā dildārı gör ellerle olmuş āşinā Anuŋ içün düşmüşem efkāra söyletmeŋ beni	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	-
68b-69a	Rāġıb Paşa	O ṭıfl-ı tāze en evvel dil-i şeydāŋı ben virdüm Bu deŋlü şöhret-i ḥüsni saŋa hercāyi ben virdüm	Nola dīvāne-veş *Rāġıb* cünün ᶜarż itse Mecnūna Dil-i şeydāya zīrā māye-i sevdāyı ben virdüm	Gazel	.---/.---/.---/.---	Rāġıb Paşa Semāᶜī
69a	Vehbī	Şehā ḳaldur meded zülf-i semensāyı süründürme Düşürme ḫāke luṭfı ehl-i sevdāyı süründürme Sürünse ġam degül ᶜāşıḳlaruŋ āġyāra ḥācet ne Yā nice girmesün bārī o rüsvāyı süründürme	Metāᶜ-ı vuṣlat āyā cān ise ger-bahāsın kes[1500] Ḳoma bir dem bu ᶜillet ehl-i ᶜaşḳıŋ mācerāsın kes Olur olmaz dime şāfī cevāb ile arasın kes ᶜAdālet vaḳtidür şāhum bu daᶜvāyı süründürme	Murabba	.---/.---/.---/.---	Vehbī Semāᶜī

[1499] Vezin aksamaktadır.
[1500] Vezin aksamaktadır.

69b	ᶜÖmer	ᶜĀşıḳ idim vuṣlat-ı dildāra irdüm çoḳ şükür ᶜAndelīb-veş şāḳirüm gülzāra irdüm çoḳ şükür Virdi Ḥaḳ maḳṣūdımı ol yāre irdüm çoḳ şükür Bī-tekellüf ol şeh-i ḫünkāra irdüm çoḳ şükür	İtmez ᶜuşşāḳa vefālar merḥametsiz dil ġarīb Ol sebebden eylerüm efġānı miṣl-i ᶜandelīb Gerçi ᶜömür içre buldı ḫaste göŋlüm bir ṭabīb Der ᶜ*Ömer* ki maẓhar-ı Settāre irdüm çoḳ şükür	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı ᶜÖmer
70a	İrşādī	Verd-i ruḫṣārında yārüŋ ḫāl-i Hindūlar siyāh Tīr-i müjgānı siyāh ol çeşm-i āhūlar siyāh Ḳara ḫaṭ çekmiş o ṭuġrā ḳatline ᶜāşıḳlaruŋ Sīne-i ᶜuşşāḳa ṭoġrı yāy ebrūlar siyāh	Ḳıl naẓar *İrşādi* bir kez ol ruḫ-ı zībāsı al Rengi gül sīmāsı al destinde hem şahbāsı al Hem levendāne serinde lübb-i bī-hemtāsı al Kelle-pūş altıŋda ejderler gibi mūylar siyāh	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı İrşādī
70a	Süleymān	Gülşen-i cānāna geldüm ḫāra söyletmeŋ beni ᶜAndelīb-i ḫoş-nevā gülzāra söyletmeŋ beni	Neyledüm dostum saŋa ben ḳaddimi ḳılduŋ kemān Başıma teng oldı ᶜālem ᶜaynıma gelmez cihān	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Süleymān
70b	Zarīfī	ᶜĀşıḳ geçünirse nola ol yārime herkes Hiç mürġ-ı hümāya ire mi zāġ ile kerkes	Virmez felege yār beni merdāne *Ẓarīfī* Ey ḳahbe raḳīb var yüri andan ṭamaᶜın kes	İlahi	--./.--./.--./.--	Ḳalenderī Ẓarīfī
70b	Dehrī	Cānā senüŋ ol ḫüsnüŋi enverlediler mi Ol cismini hem miskle ᶜanberlediler mi	Ṣordı bana ol sevdicegim nerde urulduŋ Yazıḳ saŋa *Dehrī* seni ḫançerlediler mi	Gazel	--./.--./.--./.--	Ḳalenderī Dehrī
71a	Ḥārī	Seyr eyle gözüm dilber-i raᶜnā ne güzelce Esmer güzeli gerçi kim ammā ne güzelce	Beş ḥarfüŋ içinden çıḳar altanma *Ḥārī*[1501] Bir ḫoşca güzel ism-i muᶜammā ne güzelce	Gazel	--./.--./.--./.--	Ḳalenderī Ḥārī
71a	Ḥārī	Es bād-ı ṣabā dilber-i hemtāya ṭoḳunma Zülfüŋ telini eyle aŋa sāye ṭoḳunma	ᶜUmmāna düşürmüşler o üç ḳaṭreyi *Ḥārī* Olmış güzelüŋ ismi muᶜammāya ṭoḳunma	Gazel	--./.--./.--./.--	Ḳalenderī Ḥārī
71b	Zarīfī	Ruḫlaruŋ yāḳūt-ı aḥmer leblerüŋ āb-ı ḥayāt Nūş idenler tā ḳıyāmet görmeye aṣlā memāt Ḳaṭre-i ᶜaşḳıŋ efendüm ḥaddi yoḳ ᶜummān imiş Baḥr-i ᶜaşḳıŋa düşenler nice bulsun[lar] necāt	Merḥamet ḳıl ḥālüme luṭf eylegil ey sīm-ten Cevr ü ẓulmüŋle ḫarāb oldı ḳamu burc-ı beden Nice olmayam *Ẓarīfī* ᶜaşḳ ile dīvāne ben Göricek ᶜaḳlumı yaġma_itdi benüm ol peri-z̲āt[1502]	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẓarīfī
71b-72a	Zarīfī	ᶜĀşıḳ oldum ḫūb cemālüŋ nāgehān bir kez görüp Ḳarşuŋa durdum melīl el baġlayub boynum burup Ārzūlayup āsitānuŋ ḫākine yüzler sürüp Ḳulunam iḥsāna geldüm luṭf it ey devlet-meāb	Derd-mend ᶜ*Āşıḳ Ẓarīfī* ḳulıŋa eyle kerem Bir ġarībiŋdür esirge eyle[me] cevr ü sitem Göŋli bir vīrānedür luṭf eyle ey ᶜālī-himem Sen anı taᶜmīr iderseŋ olmaya belki ḫarāb	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẓarīfī
72a	Zarīfī	Ey ġonca beni ᶜaşḳ ile nālāna düşürdüŋ Bülbül gibi tā şubḥa dek efġāna düşürdüŋ	Ḥasretle *Ẓarīfī* ḳulunuŋ ey şeh-i ḫūbān Yaḳduŋ cigerin āteş-i hicrāna düşürdüŋ	Gazel	--./.--./.--./.--	Ḳalenderī Ẓarīfī
72b	Zarīfī	Ḫātırıŋdan itme iḫrāc ᶜāşıḳ-ı efgendeŋi Gülşenüŋden ayrı ḳılma bülbül-i güyendeŋi Ḥasretüŋle ben helāk oldım esirge bendeŋi ᶜÖmrümün vārı efendim sīnede cānum meded	Uġrına ḳoydum *Ẓarīfī* dilberüŋ cān u teni ᶜAndelībem tā ölince beklerüm ben gülşeni Ṣaḳla yā Rab rūzigāruŋ şiddetinden sen anı Bir nihāl-i tāzedür serv-i ḫırāmān[um] meded	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	-
72b-73a	Zarīfī	Ḥüsn-i dil-keş çeşm-i āfet fitne-i ᶜayyār şūḫ ᶜĀşıḳ-ı miskīn ne itsün olıcaḳ dildār şūḫ Cān u dil mülkini āyā ġārāt itse ser-te-ser[1503] Tīr müjgān kavs ebrū ġamze-yi tātār şūḫ	Bu dil-i dīvāneye kār eylemez bir dertlü pend Zülf-i zincīrine bārī eyle cānā anı bend Nev-bahār eyyāmıdur nitsün *Ẓarīfī* derd-mend Bāde gülgūn sāḳi dilber meclis-i gülzār şūḫ	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẓarīfī

[1501] Vezin aksamaktadır.
[1502] Vezin aksamaktadır.
[1503] Vezin aksamaktadır.

73a	Zarīfī	Meclis ü cemʿiyyet-i rindāna elzemdür ḳadeḥ Geçirir iki cihāndan özge ʿālemdür ḳadeḥ Nice ednā der[d]-mendi şāh ider bir cürʿası Şevket-i Dārā ile bir efser-i Cem'dür ḳadeḥ	Geçmezem ʿ*Āşıḳ Ẕarīfī* var ise geçsün geçen Kāmil ü nādānı anuŋ ile seçmişdür seçen Şoḥbetidür āb-ı rūyı dillerüŋ pasın açan Medḥ ider kāmil olanlar cāhile ẕemdür ḳadeḥ	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẕarīfī
73b	Zarīfī	Ṣafāsı gitdi dünyānuŋ hemān ḳahr u elem ḳaldı Maḥabbet ḳalmadı aṣlā ʿadāvetle sitem ḳaldı	Nedīm ü āşınālar hep çekildi dār-ı ʿuḳbāya Baŋa [hem] derd ü ḥasretle *Ẕarīfī* gözde nem ḳaldı	Gazel	.--/.--/.--/.--	Semāʿī Ẕarīfī
73b	Zarīfī	Gel ey dil fānī ʿālemde bu ʿıyş ile ṣafādan [geç] Belā-yı ḥubb-ı dünyādan ferāġat ḳıl sivādan geç	Ṣafāsın ḳaṣd iden dehrüŋ cefāsın çekmede dā'im *Ẕarīfī* gel bu miḥnetler ile cevr ü cefādan geç	Gazel	.--/.--/.--/.--	Semāʿī Ẕarīfī
74a	Zarīfī	Ṭālib-i dünyāya olmaz sīm ile zerden leẕīẕ Görmedüm mirʿāt-ı ʿālem içre dilberden leẕīẕ	Ey *Ẕarīfī* gice gündüz eylerüm feryād u āh Ḳoçmadum bir tāze ḥayfā ʿömrümüz oldı günāh	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẕarīfī
74a	Zarīfī	Gitdi elden sevgili bir dāne cānānum meded Ḳande bulsam bilmezem ol şāh-ı ḫūbānum meded	Künc-i miḥnetde bıraḳduŋ yalıŋuz bīmārıŋı Ḫaste-i maḥzūnuŋ aŋmaz derde dermānum meded	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	Dīvān-ı Ẕarīfī
74b	Zarīfī	Bugün nevrūz-ı sulṭāndur niçün göŋlüm şen olmazsın Ṣafā-yı bezm-i ʿirfāndur niçün göŋlüm şen olmazsın	*Ẕarīfī* aġlayan güldi göŋüller istegin buldı Cihān miṣl-i behişt oldı niçün göŋlüm şen olmazsın	Gazel	.--/.--/.--/.--	Semāʿī
75a	Zarīfī	Benümdüŋ bir zamān ẓālim kime cānānesin şimdi Niçün ṣormazsın aḥvālüm ʿaceb bīgānesin şimdi	*Ẕarīfī* kemter [ü] ednā saŋa bende geçer ḫālā Ḳuluŋdur ser-te-ser dünyā güzel şāhānesin şimdi	Gazel	.--/.--/.--/.--	Semāʿī
75a	Zarīfī	Felek ẓulm ile nāgāh ol meh-i tābānımı aldı Güneş yüzlü melek-sīmā şeh-i ḫūbānımı aldı	Cihān odlara yansın ey *Ẕarīfī* neyleyem çünki Benim cāndan ʿazīzī sevgili cānānımı aldı	Gazel	.--/.--/.--/.--	Semāʿī
76a	Zarīfī	Pervāne göŋül şemʿi cemāline ḳonar ya Bāl ü perini terk idüben nāre yanar ya	Bir būse ile ḳansa nola teşne *Ẕarīfī* Ṣanmaŋ anı ḳanmaz leb-i būs ile ḳanar ya	Gazel	--./--./--./--	Ruscuḳlu Ẕarīfī Ḥażretleri Buyurduġı Nuṭḳuŋ Beyānıdur Ḳalenderī
76a	Vāsıf	ʿAşḳ ile bugün başladı efġāna ḳanarya Yaḳdı cigerüm āteş-i sūzāna ḳanar ya	Hemrān idinüp derdini *Vāṣıf*'a söyle[1504] Keşf itme şaḳın sırrını nādāna ḳanar ya	Gazel	--./--./--./--	Ḳalenderī Vāṣıf

[1504] Vezin aksamaktadır.

5. BÖLÜM SONUÇ

Klasik Türk edebiyatı içerisinde kendisine yer bulan yazılı kaynaklarımız arasında mecmuaların büyük önemi vardır. Mecmualar, yazıldıkları dönemin dil ve üslup özellikleriyle beraber o dönemin edebi kültürü hakkında araştırmacıları aydınlatmaktadır. Bununla birlikte mecmualarda daha önce hiç karşılaşmadığımız şairleri görmek, divanı olan şairlerin yeni şiirleriyle karşılaşmak, divanı olan fakat günümüze kadar ulaşmayan şairlerin şiirlerine rastlamak mümkündür. Bununla birlikte mecmualar, şairlerin edebi kimlikliğinin tespit edilmesinde de önemli rol oynamaktadır. Bu sebeple Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numarada kayıtlı olan ilahi mecmuası çalışmaya uygun bulunmuştur.

Mecmuada tespit edebildiğimiz 67 şâir bulunmaktadır. Eserde en fazla 17. yy. şairlerinin olduğu görülmektedir. Kayıtlı şiir sayısı 238 olup 8 tanesinin şairi belli değildir. Mecmuada üç Farsça manzûme bulunmaktadır. Bunlardan ikisi Şemsî Tebrîzî'ye, bir tanesi ise Mevlânâ'ya aittir. Tıpkı cönklerde olduğu gibi konuşma dili mecmuaya hâkimdir. Bağlaç olan u/ü ile Farsça tamlama eki olan -ı/-i karıştırılmıştır. "âb-u hayât" vb. genellikle izâfet eki tamlama eki gibi gösterilmiştir. Aruz ile oluşturulan manzûmelerin tamamına yakını gazel tarzında yazılmış olup 3 tanesi muhammes nazım şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Hece ile yazılan şiirlerde ise ilahi tarzı ön plana çıktığı gibi beyit esasına göre söylenmiş olanlar da mevcuttur. 65b'den itibaren dinî/tasavvufî içerikli manzûmeler yerini âşıkane gazel ve koşmalara bırakmıştır. Bu açıdan mecmua, dînî/tasavvufî karakterli şiirlerin ağırlıklı olduğu bir toplama mecmua mahiyetindedir demek daha doğru olacaktır. Muhyiddîn Abdâl, Şâh Hatâyî, Pîr Sultân Abdâl Alevî-Bektâşî şairleri arasında en fazla manzûmeleri bulunan şairlerdir. Eşrefoğlu Rumî, Yûnus Emre, Niyâzî-i Mısrî ise mutasavvıf şairler arasında en fazla manzûmeleri bulunan şairlerdir. Son kısımda ise Zarîfî'nin âşıkâne manzûmeleri dikkat çekmektedir. Kimi manzûmelerde mürettip karıştırma yapmıştır. Yani manzûme başında verilen şair isminin mahlas beyitinde değiştiği tespit edilmiştir. Örneğin; 18b'de Eşrefoğlu başlığı ile kaydedilen şiirin mahlas beyitinde Kul Hasan ismi geçmektedir. Ayrıca Bakî mahlaslı gösterilen şiirin Nûrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Bu durum mürettibin mecmuayı hazırlarken zaman zaman dikkatsiz davrandığını göstermektedir.

Yayımlanmış divanlarda yer almayan Hatâyî'nin 5, Muhyiddin Abdâl'ın 4, Nesîmî'nin 2, Dürrî'nin 2, Hâşimî'nin 1, Zarîfî'nin 1, Koca Râgıb Paşa'nın 1, Sezâyî'nin 1, Yûnus

Emre'nin 1, Nakşî'nin 1, Senâî'nin 1 şiiri bulunmaktadır. Eserin içinde internet kaynaklarında Âşık Yûnus' a atfedilen fakat Âşık Yûnus şiirleri içinde bulunmayan 2 şiir mevcuttur. Erzurumlu İbrâhim Hakkı ve Bursalı İsmâil Hakkı divanlarında yer almayan 2 şiir bulunmaktadır.

Mecmuada Senâî, Sefil Bahşî, Hârî, Mümtâz gibi ilk defa manzûmelerine rastladığımız şairlerin bulunması, çalışmamızın önemli ve orijinal olacağı fikrini bizde uyandırmaktadır. Bununla birlikte divan sahibi olan 16. yüzyıl şairi Muhyiddîn Abdâl'ın yayınlanmış divanında yer almayan şiirlerin üzerinde çalışma hazırladığımız mecmuada bulunması çalışmamızın değerini artırmaktadır.

Daha önce üzerinde bilimsel araştırma yapılmayan Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numarada kayıtlı olan İlahi Mecmuası bu tez çalışması ile bilim âlemine tanıtılmış ve araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

KAYNAKLAR

Akkaya, H. (2020). Nûrî Abdülahad, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nuri-abdulahad) (15.11.2022).

Akkuş, M. (1986). Hacı Bayram-ı Veli'nin hayatı, tasavvuf anlayışı ve hakkında yayınlanmamış medhiyeler. *Vakıf Haftası Dergisi,* 4: 161-166.

Aksoyak, İ.H. (2020a). Kul Ahmed, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kul-ahmed) (15.11.2022).

Aksoyak, İ.H. (2020b). Serîrî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seriri) (16.11.2022).

Aksoyak, İ.H. (2020c). Vasıf, Vasıf Osman Bey, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-vasif-osman-bey) (15.11.2022).

Aslan, Ü. (2020). Yahya, Şeyh Yahya Efendi, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-seyh-yahya-efendi) (19.09.2023).

Ayan, H. (1971). Seyyid Nesimi Hakkındaki Çalışmamız. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi (2), Erzurum.*

Ayan, H. (1990). *Nesimi Divanı*. Akçağ Yayınları, Ankara.

Ayhan, E. (2000). Nakşi Divanı. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Estitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul.*

Aykanat, T. (2011). Ecri Divanı (İnceleme-Metin-Sadeleştirme). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Erzurum.*

Baki, Z.S. (2020). Nasuhî Mehmed Efendi, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nasuhi-mehmed-efendi) (15.11.2022).

Bekki, S. (2020). Pîr Sultan Abdal, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pir-sultan-abdal) (23.12.2022).

Bayramoğlu, F. (1989). *Hacı Bayram-ı Veli Yaşamı-Soyu-Vakfı: 2*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Beyhan, E. (2021). Enderunlu Fazıl Divanı (Metin- İnceleme), *Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.*

Ceyhan, S. (2010). "Mevlana Celaleddin-i Rumi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklobedisi* 38: 511-516.

Çelebi, A. H. (2002*). Eşrefoğlu Divanı*. Hece Yayınları, Ankara.

Çelebioğlu, A. (1988). *Erzurumlu İbrahim Hakkı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Çelik, N. (1999). Abdulahad Nuri ve Divanının Tenkitli Metni, *Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.*

Demir, G. K. (2020) Ümmi Sinan, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ummi-sinan-ibrahim) (07.10.2022)

Demirbağ, Ö. (1999). Koca Ragıb Paşa ve Divan-ı Ragıb, *Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü, Van.*

Develioğlu, F. (2002). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Aydın Kitabevi, Ankara, 596 s.

Donuk, S. (2020). İşreti, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isreti), (15.11.2022).

Duman, M. A. (2005). Fazıl Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme), *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Durbilmez, B. (1998). Muhyiddin Abdal Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Elazığ.*

Ece, S. (2003). Bursalı Haşimi ve Eserleri. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (21): 53-58.

Ekinci, R. (2017). Vefeyat-ı Ayvansarayi, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55730,vefeyat-i-ayvansarayipdf.pdf?0) (09.05.2022).

Erdoğan, K. (1998). *Niyazi Mısri Divanı,* Akçağ Yayınları, Ankara.

Erdoğan, M. (2021). Nesimi mahlaslı bilinmeyen bir Hz. Ali velayetnamesi ve bazı yeni şiirler, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi.*

Ergun, S. N. (1955). *Bektaşi-Kızılbaş Alevi Şairler ve Nefesleri (17. Asırdan Beri)*. İstanbul Maarif Kitaphanesi, İstanbul.

Ergun, S. N. (1956). *Hatayi Divanı Şah İsmail Safevî Edebi Hayatı ve Nefesleri*. Maarif Kitaphanesi, İstanbul.

Ergun, S. N. (2017). *Bektaşi Şairleri ve Nefesleri*. Çolpan Kitap, Ankara.

Erten, S. R. (2018). Kayserili Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Ruhi Divanı Nüshası (Metin-İnceleme). *Yüksek Lisans Tezi. Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yozgat.*

Fığlalı, E. R. (1996). Hünkar Hacı Bektaş Veli. *Erdem , ERDEM 8* (23): 317-336.

Güneş, M. (2014). *İznikli Eşrefoğlu Rumi Divan ve Menkıbeler*. Hoşgörü Yayınları, İstanbul.

Gönel, H. (2013). Bir zarif aşık: Rusçuklu Zarifi ve divanı. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8* (1): 1449-1483.

Karaca, O. S. (1995). Haşimi Divanı (Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanı'nın Karşılaştırmalı Metni), *Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.*

Karagöz, H. (1997). Askeri Divanı'nın Tenkitli Metni, *Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.*

Kazar, M. (?). Erzurumlu İbrahim Hakkı hayatı, kişiliği ve eserleri, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi:* 333-350.

Kılıç, A. (2010). Kudsi Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme), *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Kılıç, A. (2012). *Mecmûa Tasnifine Dâir, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları*. VII: Mecmûa: Osmanlı 190 Klâsik Türk Edebiyatı Yazıları Edebiyatının Kırkambarı, (Hazırlayan Hatice Aynur ve vd.): Turkuaz Yayınları, İstanbul, 75-96 s.

Kocatürk, V. M. (1955). *Tekke Şiiri Antolojisi*. Buluş Kitabevi, Ankara.

Köksal, M. F. (1998). *Kayserili Divan Şairleri*. Geçit Yayınları, Kayseri.

Köksal, M. F. (2017). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*. Kesit Yayınları, İstanbul, 138-145 s.

Kurnaz C. ve Aydemir Y. (2013). Mecmualara sorulması gereken sorular. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*: 51-64.

Kurt, H. (2015). Şeyh Mehmed Sırri Divanı İnceleme-Metin, *Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.*

Kut, G. (1986). *Mecmualar, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/İsimler/Eserler/Terimler 6*. Dergâh Yayınları, İstanbul 170 s.

Levend, A. (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*. Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 166-167 s.

Macit, M. (2017). Hatayi Divanı, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (http://ekitap.yek.gov.tr/urun/hatayi-divani_624.aspx) (17.03.2002).

Mesci, U. (2010). Ziya Bey Kütüphanesindeki 6706 No'lu Cönk Üzerine İnceleme, *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Oğraş, R. (1991). Hoca Neş'et Divanı (İnceleme ve Tenkidli Metin), *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Örs D. ve Kırlangıç H. (2015). *Mesnevî-i Ma'nevî (Giriş-Çeviri)*. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 55 s.

Öte, E. (2000). Senai Divanı ve Tenkitli Metin, *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü, Ankara.*

Özdemir, C. (1996). Seyyid Nizamoğlu Divanı, *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*

Özuygun, A. R. (1999). Hasan Sezayi'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Divanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi 1, *Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.*

Özyıldırım, A. E. (1999). *Hamdullah Hamdi Divanı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi:3198, Ankara.

Pehlivan, G. (2020). İrşâdî Ahmed, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/irsadi-ahmed-talib) (15.11.2022).

Süer, F.R. (2015). Şemsettin Sivasi Divanı (İnceleme-Metin), *Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Şenödeyici, Ö., Kaçar, M., Kesik, B., Selçuk, B., Tanyıldız, A., Yazar, S., Bahadır, S.C., Akdağ, A. (2015). *Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Kılavuzu*. Kesit Yayınları, İstanbul, 367-374 s.

Tarlan, A.N. (1946). Eski mecmualar arasında. *TDED* 1 (2): 122-123, İstanbul.

Tatçı, M. (2005). *Yunus Emre Divanı ve Risâletü'n-Nushiyye*. Akçağ Yayınları, Ankara.

Tatçı, M. (1991). *Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Tatçı, M. (2005). *Yunus Emre Divan ve Risaletü'n-Nushiyye*. Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.

Tatçı, M. (2014). *Eşrefoğlu Rumi Divanı*. Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara.

URL-1 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri, Necm Suresi 9. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-2 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri, İhlas Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-3 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kalem-suresi/5272/1-7-ayet-tefsiri, Kalem Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-4 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1869/67-72-ayet-tefsiri, Hicr Suresi 72. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-5 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri, Bakara Suresi 152. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-6 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2826/35-ayet-tefsiri, Nur Suresi 35. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-7 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4111/53-ayet-tefsiri, Zümer Suresi Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-8 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/122/115-ayet-tefsiri, Bakara Suresi 115. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-9 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Ha%C5%9Fr-suresi/5128/2-5-ayet-tefsiri, Haşr Suresi 2. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-10 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri, Bakara Suresi 152. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-11 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2099/70-ayet-tefsiri, İsra Suresi 70. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-12 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/K%C3%A2f-suresi/4631/1-11-ayet-tefsiri, Kaf Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-13 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3338/86-88-ayet-tefsiri, Kasas Suresi 88. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-14 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri, İsra Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-15 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri, Duha Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-16 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4584/1-7-ayet-tefsiri, Fetih Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-17 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri, Bakara Suresi 31. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-18 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Lokm%C3%A2n-suresi/3491/22-ayet-tefsiri, Lokman Suresi 22. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-19 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/T%C3%AEn-suresi/6099/1-4-ayet-tefsiri, Tin Suresi 4. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-20 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4129/71-75-ayet-tefsiri, Zümer Suresi 73. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-21 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Saff-suresi/5173/10-14-ayet-tefsiri, Saff Suresi 13. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-22 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCrsel%C3%A2t-suresi/5642/20-24-ayet-tefsiri, Mürselat Suresi 20. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-23 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4612/29-ayet-tefsiri, Fetih Suresi 29. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-24 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3753/48-50-ayet-tefsiri, Yasin Suresi 49. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-25 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3718/13-32-ayet-tefsiri, Yasin Suresi 26. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-26 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%82l-i%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/385/92-ayet-tefsiZi, Ali İmran Suresi 92. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-27 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3718/13-32-ayet-tefsiri, Yasin Suresi 32. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-28 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1865/63-65-ayet-tefsiri, Hicr Suresi 64. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-29 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/162/155-157-ayet-tefsiri, Bakara Suresi 156. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-30 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5602/11-22-ayet-tefsiri, İnsan Suresi 21. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-31 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BClk-suresi/5269/28-29-ayet-tefsiri, Mülk Suresi 29. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-32 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCrsel%C3%A2t-suresi/5623/1-6-ayet-tefsiri, Mürselat Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-33 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Nazi%C3%A2t-suresi/5713/1-5-ayet-tefsiri, Naziat Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-34 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%82diy%C3%A2t-suresi/6147/1-5-ayet-tefsiri, Adiyat Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-35 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri, İhlas Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-36 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5594/3-ayet-tefsiri, İnsan Suresi 3. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-37 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2t%C4%B1r-suresi/3679/19-22-ayet-tefsiri, Fatır Suresi 22. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-38 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kehf-suresi/2185/45-46-ayet-tefsiri, Kehf Suresi 46. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-39 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/T%C3%AEn-suresi/6099/1-4-ayet-tefsiri, Tin Suresi 4. Ayet Tefsiri, (17.09.2023).

URL-40 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/2/2-ayet-tefsiri, Fatiha Suresi 2. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-41 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/6/6-ayet-tefsiri, Fatiha Suresi 6. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-42 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5616/25-26-ayet-tefsiri, İnsan Suresi 26. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-43 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5616/25-26-ayet-tefsiri, İnsan Suresi 18. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-44 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2t%C4%B1r-suresi/3665/5-8-ayet-tefsiri, Fatır Suresi 8. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-45 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/A'r%C3%A2f-suresi/1126/172-173-ayet-tefsiri, Araf Suresi 172. Ayet Tefsiri, (17.09.2023).

URL-46 (2023). https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Nebe-suresi/5711/39-40-ayet-tefsiri, Nebe Suresi 40. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

Usluer, F. (2020). Vîrânî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/virani) (16.11.2022).

Uzun, M. (2003). *Mecmua.* Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 28, Ankara, 267 s.

Üçüncü, K. (1998). Cemaleddin Uşşaki Divanı (Metin-İnceleme), *Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.*

Yaman, M. (1976). *Seyyid Nizamoğlu Hayatı-Eserleri-Divanı*. Can Yayınları, İstanbul.

Yavuz K. ve Yavuz O. (2016). *Muhibbî Divanı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin).* Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: 69, İstanbul.

Yavuz, O. (2014). *Muhibbi Divanı Kendi Hattıyla*. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: 23, İstanbul.

Yekbaş, H. (2020). Şevkî, Ömer Şevkî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sevki-omer-sevki) (16.11.2022)

Yazar, İ. (1999). Ömer Fuadi Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Bülbüliyesinin Metni, *Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.*

Yılmaz, H. K. (2015). *Aziz Mahmut Hüdayi Divanı*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Yorulmaz, H. (1998). *Koca Ragıb Paşa*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Yurtsever, M. M. (1990). İsmail Hakkı Divanı İnceleme-Metin, *Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.*